НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

СВІТ МЕДИЧНИХ БІБЛІОТЕК: ПОДІЇ, ФАКТИ, ЦИФРИ.

Рік 2025

Інформаційно-аналітичний огляд

Київ – 2026

НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

СВІТ МЕДИЧНИХ БІБЛІОТЕК: ПОДІЇ, ФАКТИ, ЦИФРИ.

Рік 2025

Інформаційно-аналітичний огляд

Київ – 2026

УДК 026:61(048.83)
Св 24

Світ медичних бібліотек: події, факти, цифри. Рік 2025: Інформаційно-аналітичний огляд / Національна наукова медична бібліотека України; упорядники: О. М. Кірішева, С. М. Науменко; відп. ред. Т. А. Остапенко – Київ, 2026. - 294 с.

Упорядники розділів:

Кірішева О. М. Розділ ІІ.
Науменко С. М. Розділи І, ІІІ, ІV, V.
Науменко С. М., Пашко О. А. Табл. 1, 2, 3, 4, 5.

Відповідальний редактор:
Остапенко Т. А.

Редактор:
Бортнік Н. М.

Комп'ютерна верстка:
Кірішева О. М.
Науменко С. М.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради Національної наукової медичної бібліотеки України 25.06.2026 р. Протокол № 2.

©Національна наукова медична бібліотека України, 2026
Світ медичних бібліотек: події, факти, цифри. Рік 2025

ЗМІСТ

Передмова 4

Розділ І. Робота Національної наукової медичної бібліотеки України у 2025 році 5

Розділ ІІ. Діяльність наукових бібліотек закладів вищої медичної та фармацевтичної освіти України 2025 року 13

Розділ ІІІ. Обласні наукові медичні бібліотеки України 232

Розділ ІV. Бібліотеки національних та державних установ системи НАМН та МОЗ України 237

ДОДАТКИ: 288

ТАБЛИЦІ СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ

Таблиця 1. Мережа і штати медичних бібліотек України

Таблиця 2. Статистичні показники роботи медичних бібліотек України

Таблиця 3. Наукові бібліотеки закладів вищої медичної та фармацевтичної освіти України

Таблиця 4. Статистичні показники ННМБУ, обласних наукових медичних бібліотек

Таблиця 5. Бібліотеки національних та державних установ системи НАМН України та МОЗ України

ПЕРЕДМОВА

Закінчився четвертий рік повномасштабного вторгнення російських військ на нашу землю. Україна бореться. План «Київ за три дні» лопнув, як мильна бульбашка. Страшенно високу ціну платить Україна за свою незалежність, але іншого шляху немає. Завжди пам'ятаємо, завдяки кому маємо змогу зустрічати новий ранок, працювати, обіймати рідних і радіти кожному дню.

Як і минулого року, деякі бібліотеки, які знаходяться під постійними бомбардуваннями і обстрілами в Дніпропетровській, Запорізькій, Сумській Харківській, Херсонській, Чернігівській та інших областях, тимчасово призупинили свою роботу. Разом з тим, незважаючи на катастрофічні умови життя під час російської агресії, постійні обстріли та бомбардування, повітряні тривоги, вибухи і руйнування, більшість бібліотек продовжують працювати.

На кінець 2025 року мережа медичних бібліотек (тих, що надали звіти чи повідомили про свій стан) складала 73 бібліотеки різних рівнів. Із загальної кількості: ННМБУ, 18 бібліотек закладів вищої медичної та фармацевтичної освіти, 21 бібліотека державних установ системи НАМН та МОЗ України, 22 бібліотеки медичних коледжів України, 2 бібліотеки зі статусом обласних науково-медичних бібліотек, 1 – комунальний заклад (Харківська наукова медична бібліотека), 9 бібліотек лікувальних закладів.

Стабільною залишається мережа бібліотек медичних вишів. Їх роботу у звітному році представлено окремим розділом.

Незважаючи на складний та трагічний час, діяльність бібліотек була спрямована на задоволення потреб користувачів у одержанні інформації, накопичення, збереження та використання інформаційно-бібліотечних ресурсів, формування і підвищення рівня інформаційної культури, висвітлення своєї роботи в умовах війни. Впродовж звітного року бібліотеками всіх рівнів було обслуговано понад 158 тис. користувачів (фізичних осіб). Крім того, 264,8 тисячам користувачів послуги було надано в онлайн режимі. Зареєстровано понад 2 млн відвідувань та понад 2 млн 30 тис. звернень на сайти бібліотек. За всіма формами звернень користувачам було видано 7 220 290 прим. документів. Бібліотеки сприяли навчанню користувачів цифровій грамоті, користуванню новими застосунками, кібербезпеці у безперервному потоці інформації, що є важливим кроком під час гібридної війни, яку веде ворог і в цифровому просторі.

Виклики сьогодення зробили нас стійкішими до непростих випробовувань в житті Країни та з вірою в нашу Перемогу рухаємось до мирного життя.

Розділ І

РОБОТА НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ МЕДИЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ У 2025 РОЦІ

Чотири роки повномасштабної війни з росією, що розпочалася 24 лютого 2022 року, стали для України та її народу випробуванням на міцність, боротьбою за виживання та незалежність, а для системи охорони здоров'я – надзвичайним навантаженням, героїзмом медиків.

Цей період, позначений величезними жертвами, руйнуваннями та глибокими змінами в усіх сферах життя країни, став часом безпрецедентного виклику для існування української держави її ідентичності, але також і часом героїзму та консолідації нації. Українці навчилися жити і працювати, попри безкінечні тривоги, ночі без сну, ракетні атаки, багатогодинні відсутності світла.

Першочерговим завданням будь-якої медичної бібліотеки в умовах війни є інформаційне забезпечення потреб українських медиків які, всупереч усім труднощам, демонструють неймовірну стійкість і відданість своїй справі.

Як і вся країна, Національна наукова медична бібліотека України постала перед випробуваннями, які внесли значні корективи у її життя і діяльність. Враховуючи потреби користувачів, колектив бібліотеки спрямовував свої зусилля на вдосконалення бібліотечно-інформаційних послуг на основі використання інноваційних технологій і, незважаючи на всі виклики, знаходив можливості повноцінного забезпечення користувачів необхідною інформацією. Діяльність бібліотеки було спрямовано також на висвітлення своєї роботи в умовах війни, популяризацію на сайті та у соціальних мережах інформаційних онлайн-послуг, актуальних в умовах військового стану, розкриття книжкового фонду та інформаційних ресурсів бібліотеки, а також на розвиток співробітництва і взаємодію з медичними та іншими державними установами, бібліотеками, громадськими організаціями сфери охорони здоров’я, освіти та бібліотечної спільноти, розширення зовнішніх комунікацій та зв’язків в Україні та світі.

Незважаючи на всю трагічність воєнного стану, 2025 рік для Національної наукової бібліотеки України був знаковим, їй виповнилось 95 років від дня заснування. Свій ювілей бібліотека відзначила написанням історичного нарису «Літопис Національної наукової медичної бібліотеки України. 1930-2025». У виданні розкривається майже столітній шлях багатогранної діяльності головної медичної книгозбірні країни, наукового та організаційно-методичного центру медичних бібліотек України від самого початку її заснування. Над написанням літопису працювали всі завідувачі та головні

спеціалісти відділів: опрацьовувались архівні матеріали, звіти бібліотеки за минулі десятиліття, спогади ветеранів, світлини з архівних фондів бібліотеки та приватних осіб.

Було також організовано і проведено XXIII науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань», присвячену ювілейній даті.

Конференцію ННМБУ провела на своїй платформі 15-16 листопада 2025 року. З ювілеєм Бібліотеку вітали давні друзі-медики, колеги з мережі бібліотек та бібліотек інших систем і відомств.

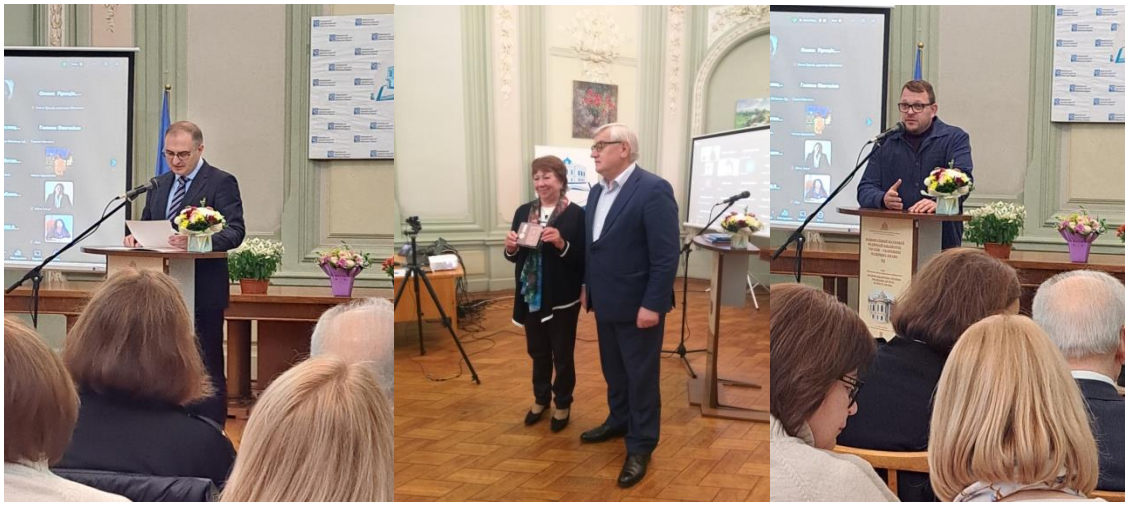

Привітати бібліотеку з ювілеєм прийшли: начальник Управління медичних кадрів, освіти і науки Міністерства охорони здоров'я України, доктор фармацевтичних наук, професор Сергій УБОГОВ; Консул Республіки Польща в Києві Павел ОВАД; президентка ВГО Українська бібліотечна асоціація, заступниця генерального директора

Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, кандидатка наук із соціальних комунікацій Оксана БРУЙ; професор Української військово-медичної академії, президент Українського медичного клубу, заслужений працівник охорони здоров`я України Іван СОРОКА; член Президії Української бібліотечної асоціації, доктор наук із соціальних комунікацій, кандидат історичних наук, генеральний директор Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого Олег СЕРБІН; співзасновниця благодійного фонду «Бібліотечна країна» Тамара СУХЕНКО. До привітань долучились і колеги: генеральна директорка Одеської національної наукової бібліотеки Ірина БІРЮКОВА та директорка наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету Ірина КИРИЧОК, вітальну адресу зачитала в. о. директора Рівненської обласної медичної бібліотеки Людмила ВАСЮХА.

Учасники конференції ділились досвідом роботи в умовах російської воєнної агресії; формуванням спільного інформаційного простору; питаннями кібербезпеки в цифровому середовищі; розвитком партнерства з вітчизняними й зарубіжними видавничими, культурними, громадськими організаціями; цифровою трансформацією та її роллю в інформаційній діяльності.

В рамках конференції було проведено науково-практичні семінари для завідувачів бібліотек науково-дослідних установ «Бібліотеки наукових установ: проблеми та перспективи» та медичних коледжів «Бібліотека медичного коледжу в освітньо-виховному процесі майбутніх лікарів». В ній наживо взяли участь завідувачі бібліотек: ДУ «Інститут нейрохірургії імені А. П. Ромоданова НАМНУ» – Світлана КРИЧУН; ДУ «Інститут отоларингології імені проф. О. С. Коломійченка НАМНУ» – Катерина МАЙСЬКА; ДУ «Національний інститут травматології та ортопедії НАМНУ» – Оксана НЕМИРОВИЧ-БУЛГАКОВА; ДУ «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології імені Ф. Г. Яновського НАМНУ» – Тамара БЕРЕСТОК; завідувачка бібліотеки Київського міського фахового медичного коледжу Зінаїда ХОДОС. Інші колеги в конференції і семінарах брали участь онлайн.

До ювілею бібліотеки було підготовлено і видано бібліографічний покажчик «Національна наукова медична бібліотека України, 2015-2025», в якому презентовано науковий доробок співробітників Національної наукової медичної бібліотеки України за десять років діяльності й матеріали про її історію та сьогодення.

На книжковій виставці «Національна наукова бібліотека України – 95 років», було представлено видання бібліотеки: матеріали конференцій, тематичні бібліографічні покажчики, біобібліографічний словник «Медицина в Україні», серії біобібліографічних покажчиків «Товариство київських лікарів в особах», «Медична біографістика», «Славні імена української медичної книги: медичні бібліотеки України в особах, документах, бібліографії».

У серії «Славні імена української медичної книги: медичні бібліотеки України в особах, документах, бібліографії», співробітниками бібліотеки підготовлено і видано біобібліографічний нарис «Остапенко Тетяна Анатоліївна», в якому розкрито творчий шлях і професійну діяльність в. о. генерального директора ННМБУ, заслуженого працівника культури України Тетяни Анатоліївни ОСТАПЕНКО.

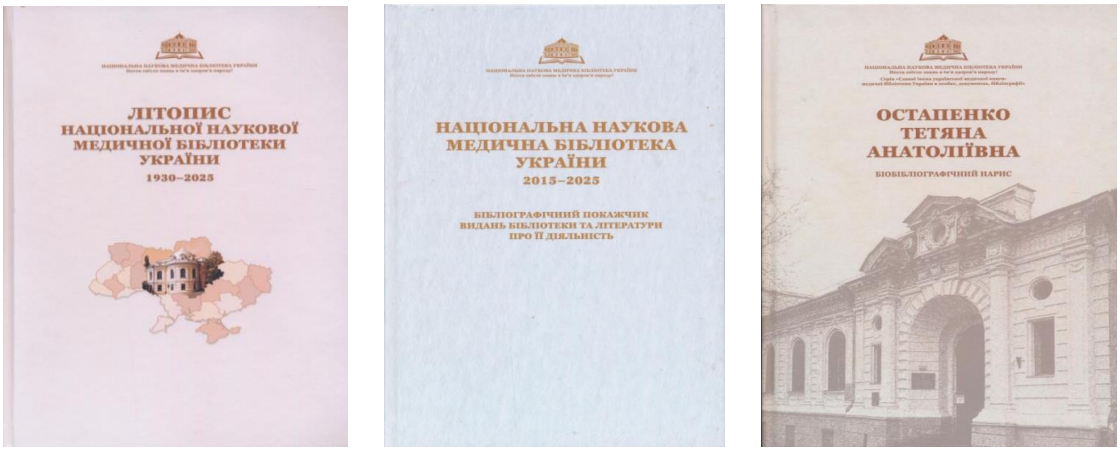

Видання ювілейного року

Одним з пріоритетних в роботі бібліотеки було питання формування її наукового фонду. Книжкові зібрання бібліотеки є національним культурним надбанням країни, складовою частиною загальнокультурної спадщини, яка охороняється державою. Близько 20 тис. видань з фондів бібліотеки підлягають включенню до «Державного реєстру національного культурного надбання».

Комплектування фонду було спрямоване на придбання видань, які б найбільш повно задовольняли інформаційні потреби користувачів. Нові надходження забезпечувались шляхом отримання обов'язкового примірника, надходжень з обмінного фонду, закупівлі, дарування та завантаження електронних версій журналів на сервер бібліотеки. Опрацьовувались не лише каталоги друкованої періодики, але й

пропозиції галузевих електронних журналів відкритого доступу. За звітний період науковий фонд бібліотеки поповнився 5477 примірниками: 4500 вітчизняних та 977 іноземних видань.

Значна увага приділялась оцифруванню найважливіших документів бібліотечного фонду. Робота здійснювалася з урахуванням умов воєнного стану, який зумовлював пріоритетність завдань із збереження їх цифрових копій, забезпечення безперервності доступу до інформаційних ресурсів та мінімізації ризиків втрати бібліотечних фондів. Основними завданнями залишалися збереження наукової та історичної спадщини, розширення доступу до бібліотечних фондів у цифровому форматі та удосконалення технологічних процесів оцифрування й обробки документів. Цифровий архів ННМБУ поповнювався електронними аналогами друкованих видань та електронними виданнями, наданими авторами та установами, а також цифровими копіями традиційних бібліотечних документів. Станом на 01.01.2026 року в Цифровому архіві зберігається 1197 документів.

У 2025 році у мережеве сховище, так званий NAS (Network Attached Storage), було реконструйовано сервер бібліотеки, що забезпечило мережі більшу надійність збереження файлів, та розширені можливості зберігання робочих документів, баз даних та архівів бібліотеки. Було також збільшено обсяг цього сховища до 4 ТБ.

Першочерговим в роботі було також оперативне, релевантне забезпечення читацьких запитів. Обслуговування здійснювалось як наживо, в приміщенні бібліотеки, так і віддаленими формами через вебсайт, на якому представлено електронний каталог, цифрова бібліотека, заходи, що плануються до проведення та інша актуальна інформація.

Користувачам бібліотеки пропонується також широкий комплекс інформаційних сервісів, які поділяються на основні безоплатні та додаткові платні послуги. Серед провідних безоплатних інформаційних сервісів – інформаційний дайджест «Актуальні напрями медицини», який виходить у друкованому та електронному форматі та представлений у Цифровому архіві ННМБУ: https://emed.library.gov.ua/, що дало змогу значно розширити аудиторію потенційних користувачів бібліотеки. Зважаючи на актуальність проблеми, спецвипуск дайджесту з питань військової медицини додатково було підготовлено до XXIII Міжнародної науково-практичної конференції.

Для оперативного та якісного забезпечення користувачів бібліотеки новою інформацією, в залі нових надходжень організовувались перегляди нових видань: вітчизняних та іноземних книг, нормативно-правових документів, літератури суспільно-

політичної та медико-біологічної тематики за 28 розділами медицини. Постійно проводилось оновлення інформації і матеріалів для щорічного календаря до ювілеїв видатних медиків України, до Всесвітніх днів, професійних та державних свят України.

Як центр галузевої медичної бібліографії ННМБУ видає бібліографічні покажчики поточного і ретроспективного характеру з найактуальніших медичних проблем.

Велика увага приділялася роботі з організації книжкових виставок та виставкових композицій з демонстрацією їх на сайті ННМБУ та у соціальних мережах. В організації книжкових виставок пріоритетними були: військова медицина, профілактична робота в медицині в умовах війни, впровадження принципів доказової та сімейної медицини. Приділялась увага проблемі екології навколишнього середовища. Організовувались тематичні книжкові виставки, а також виставки до ювілеїв видатних медиків України, до Всесвітніх днів, професійних та державних свят України.

За рік всіма структурними підрозділами було обслуговано 68887 користувачів, з яких 24420 – фізичні осіби, 44 467 – онлайн користувачі Цифрового архіву і сайту бібліотеки. В тому числі було обслуговано 865 установ та організацій різних систем та відомств. Користувачам видано 1 228 558 джерел інформації; кількість відвідувань за рік склала 208 900.

Впродовж 2025 року значно зросла зацікавленість користувачів екскурсіями, які проводяться в ННМБУ. Серед бажаючих дізнатися історію бібліотеки і старовинного особняку, в якому вона розташована, є і постійні користувачі, і відвідувачі, які вперше сюди потрапили.

24 лютого 2025 року в бібліотеці відбулася презентація книги «Історія, яку варто почути» військового лікаря, науковця, медичного блогера, популяризатора медичних знань – Євгена Дубровського. Основою книги став фронтовий щоденник автора, який від початку повномасштабної війни добровольцем пішов на фронт і служив у лавах ЗСУ військовим лікарем бойового батальйону на Донбасі під Авдіївкою.

В рамках реалізації національного проєкту «Посвіт пам’яті», який є частиною ініціативи Відзнаки «Орден Святого Пантелеймона» («Меморандум про співпрацю між Міністерством охорони здоров’я України та Громадською організацією «Українська ліга розвитку паліативної та хоспісної допомоги») бібліотека бере участь у створенні друкованого Меморіалу медичних працівників, які загинули у війні з росією. Продовжується робота із збору та опрацювання матеріалу для Книги увічнення пам'яті медиків, які загинули в боротьбі за суверенітет, незалежність і територіальну цілісність України в період російсько-української війни.

У 2025 році бібліотека тісно співпрацювала з: Міністерством охорони здоров’я України, Національним медичним університетом імені О. О. Богомольця, Національним університетом охорони здоров’я імені П. Л. Шупика, Національним музеєм медицини України, Інститутом фармакології та токсикології НАМН України, Інститутом психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Інститутом педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О. О. Лук’янової НАМН України, Центром розвитку дитини «Я+сім’я», Приватним вищим навчальним закладом (ПВНЗ) «Київський медичний університет», Київським міським центром контролю та профілактики хвороб МОЗ України, Асоціацією дієтологів України, Київським національним університетом культури і мистецтв, Інститутом післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, ПВНЗ «Київський університет культури», Інститутом біосугестивної терапії та Центром альтернативної медицини «Астраліт» (Угорщина), Благодійниим фондом «Сучасна Україна», Медичним центром Берсенєва, Українським товариством нейронаук, Федерацією європейських наукових товариств, Київським академічним університетом, компанією Clarivate, ЗВО «Академія Добробут», Інститутом фізіології імені О. О. Богомольця НАН України, Національним контактним пунктом програми ЄС «Горизонт Європа», просвітницьким проєктом «Моя наука», проєктом популяризації науки «Дні науки», компанією Chapter for SfN, Медичною лабораторією CSD LAB (Угорщина), Кризовим центром медико-психологічної допомоги, Центром психічного здоров'я та реабілітації «Лісова поляна», Центром психічного здоров’я Національного університету «Києво-Могилянська академія», видавництвом «Саміт-Книга», ВГО «Українська бібліотечна асоціація», Благодійним фондом «Бібліотечна країна», Українсько-швейцарським проєктом «Діємо для здоров’я», Благодійним Фондом «HERITAGE UA», видавництвом «Кий», видавництвом «ПРЕСС АЛЬЯНС», Київською міською профспілкою працівників охорони здоров’я.

Крім того,бібліотека підтримує партнерські зв'язки з 16 бібліотеками і науковими закладами в 10 країнах Європи та Америки та забезпечує доступ спеціалістам-медикам до світових інформаційних ресурсів.

За сприяння Посольства Польщі в Києві та безпосередньої участі консула Посольства Республіки Польща в Києві Павла Овада та віцеконсула Анни Марії Баб'як-Овад, в ННМБУ було організовано і діяли курси польської мови для медиків. На курсах навчались медичні працівники Національного університету імені О. О. Богомольця, Української військово-медичної академії, академії «Добробут», фірми «Адоніс».

Продовжувалась співпраця з відділами медичної літератури Вінницької, Волинської, Житомирської, Хмельницької, Сумської, Тернопільської, Чернівецької та Чернігівської обласних універсальних наукових бібліотек, в які було реорганізовано обласні наукові медичні бібліотеки. Їм направлялись пропозиції медичної літератури, яку ННМБУ безкоштовно передає бібліотекам мережі, надсилались запрошення до участі в конференції, співробітники ННМБУ брали участь у заходах, які проводили відділи медичної літератури ОУНБ.

В умовах воєнного стану, вкрай актуальним є також захист наукової спадщини медичної галузі, інформаційна підтримка позитивного іміджу своєї країни. В бібліотеці продовжувалась робота над проєктами: «Імена в медицині», де висвітлюється діяльність українських лікарів-науковців, робота яких мала вплив не тільки на розвиток медицини, а й на культурне середовище України, «Разом до європейської науки», «Літературно-мистецька вітальня», «Медичні діалоги», «Психологічна допомога».

Інформаційно-просвітницький проєкт «Медичні діалоги» здійснювався у партнерстві з фахівцями відділу профілактики неінфекційних захворювань Центру громадського здоров'я МОЗ України. Соціально-інформаційний проєкт «Психологічна допомога» – у партнерстві з кафедрою загальної і медичної психології Національного медичного університету імені О. О. Богомольця і лабораторією методології і теорії психології Інституту психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України.

Важливим напрямом в житті і діяльності колективу бібліотеки є підвищення свого професійного рівня. Передусім, професійному зростанню сприяє участь у роботі нарад, семінарів, науково-практичних конференцій, які займають провідне місце в сучасній системі підвищення кваліфікації спеціалістів.

Впродовж року співробітники бібліотеки були слухачами занять з підвищення кваліфікації в ННМБУ, систематично ознайомлювались з новими надходженнями літератури інформаційно-бібліотечної тематики до фондів ННМБУ, з публікаціями працівників бібліотеки у фаховій пресі.

Крім того, брали активну участь у конференціях, семінарах, засіданнях науково-методичної ради, наукових заходах, які проводилися у ННМБУ та бібліотеках інших систем.

Розділ ІІ

ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ 2025 РОКУ

2025 видався ще важчим, ніж попередні роки. Загарбницька широкомасштабна російсько-українська війна набирає обертів. Страждають невинні люди, їх калічать, позбавляють життя, руйнують домівки, місця роботи, зони відпочинку – знищують усе.

Проте Українці – незламна нація! Навіть у таких надважких умовах люди продовжують вчитись, працювати, своїми вчинками наближаючи час Перемоги! Вони постійно допомагають Збройним Силам України усіма можливими способами: збирають кошти на технічне устаткування для передачі на фронт, купують необхідні речі, засоби гігієни, медикаменти, плетуть маскувальні сітки й шиють «кікімори», виготовляють захисні амулети й збирають лікувальні трави, які заговорюють на витривалість для наших славних захисників. Люди здають кров на потреби поранених бійців не тільки в шпиталях, але й для передачі крові прямо на передову. Все це гуртує нас, робить більш сильними і не дає впасти духом.

На бібліотекарів сьогодні покладена особливо важлива місія – окрім себе і своїх рідних, допомагати ще й громаді. Люди приходять до бібліотеки не тільки за книгою, але й за розрадою та можливістю поспілкуватися і отримати таку необхідну моральну підтримку. Бібліотекарі за роки повномасштабного вторгнення розкрили в собі масу талантів: стали і психологами, і викладачами, і майстрами різних видів мистецтва.

Аналізуючи роботу колег 18 наукових бібліотек закладів вищої медичної та фармацевтичної освіти України, постійно бачиш щось нове, цікаве, потрібне й водночас героїчне. Їх річні звіти говорять самі за себе.

На жаль, текстові звіти не надіслали 5 бібліотек:

- Наукова бібліотека імені Гордія Палія Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова;
- Бібліотека Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
- Бібліотека КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського»;
- Наукова бібліотека національного університету охорони здоров`я України імені П. Л. Шупика;
- Бібліотека Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського.

Проте, з основними статистичними даними їх діяльності можна ознайомитися у таблиці.

БІБЛІОТЕКА БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Робота бібліотеки Буковинського державного медичного університету скерована на задоволення інформаційних, освітніх і культурних потреб користувачів, забезпечення доступу до знань, збереження та популяризацію національної і світової культурної спадщини. Важливі напрямки діяльності бібліотеки включають: комплектування, зберігання та облік бібліотечних фондів, інформаційно-бібліографічне обслуговування користувачів через довідки, каталоги та електронні ресурси; культурно-освітня діяльність бібліотеки реалізується через заходи, виставки, круглі столи; надання доступу до електронних баз даних, інтернет-ресурсів і цифрових колекцій; просвітницька та науково-методична робота спрямована на підтримку освіти, науки й самоосвіти користувачів.

Колектив продовжує комплексний підхід в роботі з користувачами, а саме:

- Інформаційне забезпечення освітнього процесу, яке передбачає надання підручників, навчальних посібників та методичних матеріалів для студентів і викладачів.
- Підтримка науково-дослідної діяльності, яка полягає у забезпеченні доступу до наукових видань, електронних баз даних і репозитарію.
- Формування та збереження бібліотечного фонду, включаючи комплектування, облік, каталогізацію та збереження друкованих і електронних ресурсів.
- Інформаційно-бібліографічне обслуговування, що охоплює консультації, довідкову допомогу та навчання користувачів навичкам пошуку інформації.

- Впровадження інформаційних технологій, розвиток електронної бібліотеки, онлайн-каталогів та дистанційних сервісів.

- Культурно-просвітницька діяльність, яка реалізується через виставки, презентації, тренінги та популяризацію читання.

Бібліотека не тільки зберігає цифрові та аналогові знання, вона відкриває простір для навчання та дослідження, допомагає зміцнювати компетентність користувачів. Співробітники бібліотеки кваліфіковано відповідають на запити, шукають, знаходять і надають інформацію, роблячи її доступною.

Бібліотека БДМУ – інтелектуальна, комунікаційна, інноваційна відкрита платформа; надійний партнер університетської та фахової спільноти у розвитку освітньо-наукового процесу. Розвиває творче, комфортне і безпечне середовище, яке сприяє дослідженню, навчанню, викладанню й саморозвитку.

Забезпечує вільний доступ для всіх категорій користувачів бібліотеки до вітчизняних та світових інформаційно-бібліотечних ресурсів з метою набуття якісної освіти, розробки новітніх теоретичних основ і моделей освітніх технологій, підготовки спеціалістів та проведення наукових досліджень.

Цінністю та перевагою в обслуговуванні є:

- Сервісність – створює та розвиває комфортний простір для навчання, дослідження та роботи.
- Якість – запроваджує ефективні технології бібліотечного обслуговування та програм для своїх користувачів, використовуючи сучасні методи в організації послуг.
- Відкритість – підтримує принципи наукової свободи та будує обслуговування користувачів на основі відкритості та доступності.
- Різноманітність – задовольняє інформаційні потреби та запити користувачів, створює свої інформаційно-бібліотечні та наукові сервіси на основі відкритої інформації, оперативності та комфортності.
- Співробітництво – співпрацює зі структурними підрозділами університету, надаючи ресурси та сервіси для підтримки наукових та дослідницьких програм, а також з бібліотеками України та зарубіжних країн.
- Інновації – вивчає та запроваджує сучасні досягнення в інформаційній галузі, які допомагають краще задовільнити запити та потреби користувачів.

Основні завдання: впровадження сучасних інформаційних технологій для розвитку нових інформаційно-бібліотечних та наукових сервісів; забезпечення інформаційних потреб користувачів на принципах доступності, оперативності, комфортності при застосуванні

дистанційних форм обслуговування та консультування; сприяння збереженню, вивченню та популяризації університетських надбань у тому числі засобами оцифрування та створення електронних архівів; співпраця із структурними підрозділами університету, іншими бібліотеками України у справі оптимізації та використанні спільних інформаційних ресурсів; участь у соціальних, культурних проєктах, що проходять в університеті та поза його межами; підвищення рівня обслуговування користувачів шляхом впровадження нових послуг та сервісів з урахуванням викликів пов'язаних з роботою в умовах воєнного стану.

За звітний період послугами бібліотеки скористалися – 16 236 користувачів. Книговидача склала 304 004 примірники. Відвідало бібліотеку за звітний рік – 126 599 користувачів; онлайн-відвідувань – 35 155. Кількість користувачів за єдиним реєстраційним обліком становить – 5363 особи.

Обслуговування скероване на максимальне задоволення запитів користувачів усіх категорій, забезпечення навчального та наукового процесів необхідною літературою.

Фонд абонементу складає 191 733 примірника – навчальна та наукова література медичного, природничого, гуманітарного, суспільно-політичного характеру. Також вітчизняна та зарубіжна художня література, спрямована на загальний розвиток читачів. Діє міжбібліотечний абонемент, через який користувачі можуть замовити книги та періодичні видання з інших бібліотек України.

Велику увагу приділяють підвищенню кваліфікації співробітників. Фахівці бібліотеки ознайомились з темою «Індивідуальне обслуговування користувачів: імідж та етика професійної поведінки бібліотекаря». Працівники постійно удосконалюють свою професійну майстерність шляхом самоосвіти.

Директор бібліотеки входить до складу ректорату, є членом вченої ради, Наукової комісії, членом Координаційної ради університету, членом Комісії з питань академічної доброчесності.

Для асистентів кафедри всесвітньої історії надано у повному обсязі інформацію з теми «Історія медичних вузів України».

Популярності набув «Буккросінг», де читачі вільно обмінюються прочитаними книгами. Запроваджується така форма роботи, як «Демотека», де користувачі можуть залишати свої власні творчі роботи – в області літератури, образотворчого мистецтва тощо.

Важливою складовою культурно-просвітницької та виховної роботи є виставкова діяльність, яка спрямована на інформування й інтелектуальний розвиток читачів. За звітний період було підготовлено

60 тематичних книжково-ілюстрованих виставок та виставок-презентацій на сайті бібліотеки.

З метою вшанування видатного українського поета, перекладача, літературознавця та громадського діяча Максима Рильського, популяризації його творчої спадщини для студентів було підготовлено розгорнуту книжкову виставку.

У конференц залі до Дня відкритих дверей експонувалась книжкова виставка для абітурієнтів: «Буковинський державний медичний університет – це твоя мрія, твій вибір!».

На бібліотечному сайті було представлено книжкову презентацію, яка відображалась у фойє на екрані Теоретичного корпусу в рамках Дня відкритих дверей.

До Дня науки в Україні було підготовлено цикл книжкових виставок: «Наука в ім'я миру і розвитку», де були представлені навчальні посібники, монографії в допомогу навчальному процесу.

Здійснювалась викладка літератури у фойє теоретичного корпусу «Наукові здобутки співробітників БДМУ».

До акредитації освітньої програми молодших спеціалістів з «Медицина» підготовлена розгорнута книжкова виставка: «Медицина сьогодення».

До відзначення державних свят підготовлені виставки: «День державного прапора»; «День української державності».

До актової промови у конференцзалі з нагоди 85-річчя з дня народження Пішака В. П. підготовлена книжкова виставка – «Наукові здобутки завідувача кафедри медичної біології, генетики та фармацевтичної ботаніки Буковинського державного медичного університету, доктора медичних наук, професора, ректора БДМУ 1993-2010 рр.».

До інформаційної години «Академічна доброчесність» для студентів експонувалась книжкова виставка, на якій були представлені книги, статті, нормативні документи, що розкривали суть етичних принципів у навчанні та науці: чесність, довіру, відповідальність, справедливість, повагу.

Окремо були представлені книжкові виставки до професійних медичних свят.

До атестації університету було підібрано 59 примірників наукових публікацій для репозиторію «Інтелектуальні фонди БДМУ».

Головним завданням читального залу для професорсько-викладацького складу є надання інформації про надходження періодичних видань за поточний рік та ознайомлення з новими надходженнями книг у бібліотеку. Отримання консультацій й наочну

допомогу щодо роботи з повнотекстовими ресурсами «MEDLINE® with Full Text» (EBSCO)», «Springer Nature» й наукометричними базами даних «Scopus» та «Web of science». З 2024 року Буковинський державний медичний університет має доступ до повнотекстових електронних ресурсів на порталі «Research4Life». Протягом року науковці БДМУ отримували пароль та логін (в читальному залі для професорсько викладацького складу) для входу на портал, а також консультації при реєстрації та пошуку необхідної інформації.

Основна робота читального залу скерована на обслуговування читачів професорсько-викладацького складу, клінічних ординаторів, аспірантів та магістрантів. Фонди читального залу складають періодичні видання, іноземна медична література видавництва Elsevier, нормативні директивні і правові документи медичного напрямку.

Науковці мають можливість ознайомитися з новими надходженнями книг у бібліотеку, які представлені на книжковій світлині «Нові надходження», яка регулярно поповнюється після отримання нової літератури, а також з постійно діючими виставками «Книги видавництва Elsevier» та «Журнали, які реферуються та індексуються у WOS та Scopus». У звітньому році в читальному залі було представлено 7 виставок та підібрано 325 джерел. Серед них: «Наукові здобутки вчених БДМУ»; «Інноваційні методи викладацької роботи у медичному університеті».

Комп’ютери з доступом до мережі інтернет надають можливість читачам працювати з електронним каталогом бібліотеки, доступним на бібліотечному сайті, користуватися повнотекстовими та реферативними базами даних світового рівня, а саме: Наукометричні бази даних: Scopus, Web of Science; Повнотекстові зарубіжні бази даних наукової інформації: EBSCO, ScienceDirect; Наукові повнотекстові зарубіжні бази даних: UpToDate; MedOne від Thieme; Hinari; ClinicalKey, Complete Anatomy та Osmosis; McGraw-Hill: AccessMedicine; AccessSurgery; AccessEmergencyMedicine. Bentham Science.

За запитами науковців університету, надаються довідки про відвідування читального залу для професорсько-викладацького складу. За рік було видано 380 довідок. Показники відвідування користувачів читального залу для професорсько-викладацького складу становлять – 680 користувачів, книговидача становить 7830 примірників.

В 2025 році на бібліотеку було покладено обов’язки перевірки магістерських робот на наявність плагіату. Магістранти мали можливість надіслати свою роботу на електронну адресу бібліотеки або прийти в читальний зал для професорсько-викладацького складу. Після

перевірки заявник отримував скриншот перевірки та довідку про відсоток унікальності роботи. Впродовж року звернулося 293 користувачі та перевірено 327 документів, з них 125 магістерських робіт.

Співробітники читального залу надавали консультації науковцям БДМУ з наукометричними базами даних Scopus, Web of Science та базою Research4Life. Всього було надано – 60 консультацій.

Діяльність студентських читальних залів у звітному періоді була спрямована на забезпечення користувачів повною, якісною та оперативною інформацією. Основними завданнями є: організація фонду, його раціональне розміщення, упорядкування, ліквідація помилок розстановки, зберігання, реставрація книг; розкриття книжкового фонду, а також систематичне вивчення та аналіз використання фондів; популяризація наявних видань; повне оперативне задоволення потреб користувачів в інформації; формування інформаційної грамотності користувачів; вдосконалення якості обслуговування читачів; створення комфортної атмосфери для читачів. Виконання цих завдань досягалося шляхом скоординованої та інтегрованої співпраці всіх структурних підрозділів з обслуговування користувачів: відділом обслуговування користувачів, галузевим відділом, інформаційно-бібліографічним відділом.

Обслуговування користувачів здійснювалося також шляхом необмеженого доступу до електронного контенту: електронний каталог, сайт бібліотеки та повнотекстові бази даних.

Приміщення читальних залів бібліотеки надавали комфортні простори для самостійної роботи читачів, проведення лекційних занять та семінарів із різних дисциплін, засідань малих вчених рад, проведення засідань приймальної комісії БДМУ, студентських та наукових товариств, а також для культурно-просвітницьких заходів бібліотеки та університету. Тут вирішувалися важливі питання розвитку університету.

У 2025 році користувачами студентських читальних залів були вітчизняні та іноземні студенти, професорсько-викладацький склад, співробітники університету, студенти і викладачі інших навчальних закладів та працівники медичних установ. Підбір необхідної літератури здійснювався через систему електронного каталогу «ІРБІС», повнотекстових базам даних Science Direct і наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, на медичних платформах: EBSCO, UpToDate, Hinari, ClinicalKey, Complete Anatomy та Osmosis, McGraw-Hill, Bentham Science, а також виставок нових надходжень, тематичних виставок, інформацію на сайті бібліотеки та інформаційний плазмовий дисплей. Крім того, на допомогу студентам коледжу, на одному із

комп’ютерів в електронному студентському читальному залі завантажені електронні книги – копії підручників.

Користувачам надаються такі послуги, як вільний доступ до Інтернет-ресурсів, пошук інформації у електронних мережах, запис інформації на оптичних дисках чи флеш-картах пам’яті, довідки про наявність книг у інших відділах бібліотеки, ксерокопіювання, сканування, роздрукування на принтері.

Книжковий фонд підрозділу розташовано в окремому приміщенні поряд з читальними залами, доступ до якого – вільний. Література фонду відображена в електронному каталозі АБІС «ІРБІС». Станом на 01.01.2026 р. книжковий фонд читальних залів налічує 14 491 примірників навчальної та наукової літератури, який упорядкований за систематично-алфавітним принципом УДК.

Іноземні видання та вітчизняна література іноземними мовами виділені за систематично-алфавітною ознакою. Для зручності користування цей фонд розташований на першому плані книгосховища.

До складу фонду входять підручники, посібники, методичні матеріали, монографії, дублетні журнали різних років (які не підлягають інвентарному обліку). Електронні видання на CD та DVD носіях упорядковані згідно інвентарних номерів та зберігаються в окремій шафі.

Виставкова діяльність є важливою складовою культурно-просвітницької та виховної роботи, яка спрямована на інформування та інтелектуальний розвиток, популяризацію літератури читачів, зосереджена на професійне, патріотичне, морально-етичне виховання, формування здорового способу життя у молоді. Проводиться робота з розкриття фондів на різних носіях інформації, а також в залах постійно виставляються тематичні виставки та виставки нових надходжень. Впродовж звітного року підготовлено та експоновано 36 тематичних виставок, на яких представлено 293 джерела. Метою виставок, спрямованих на збереження здоров’я нації, було привернуто увагу читачів до серйозних та поширюваних деяких захворювань. Вони містили інформацію про їх причини та наслідки, клініку, способи боротьби та профілактику, статистику щодо захворюваності населення України та світі. Найбільш популярними є виставки присвячені нашій рідній українській мові, історії України та видатним фахівцям БДМУ.

Основна задача – оперативне і якісне обслуговування та забезпечення студентів навчальною літературою, покращення обслуговування, максимально задовольняти запити читачів, підвищення професійного рівня працівників відділу.

Працівники бібліотеки проводять бесіди зі студентами щодо

необхідних підручників для навчального процесу, цікавляться інтересами студентів.

В травні розпочинається масова здача підручників студентами, підписання обхідних листків. Впродовж року, а також після масової здачі літератури, проводиться робота з фондом: розстановка книг на полицях; перевірка правильності розстановки літератури; підклеювання підручників; перевірка наявності в кожній книзі листка повернення; оформлення фонду роздільниками; систематично здійснюється знепилення фонду.

З кінця серпня розпочинається планова підготовка до масової видачі літератури на новий навчальний рік. Узгоджується і складається розклад видачі підручників, формуються комплекти книг для кожного курсу. Інформація про розклад видачі підручників розміщується на сайті бібліотеки і університету, в соціальній мережі Telegram, в Теоретичному корпусі, на телевізійну панель.

Зі студентами першого курсу проводяться консультативні бесіди з метою ознайомлення користувачів з правилами користування літературою, про дбайливе ставлення до книг та вчасне повернення підручників.

Проводиться перереєстрація читачів. При видачі читацьких квитків ведеться реєстр алфавітний і номерний.

Після надходження нової літератури оновлюється книжкова виставка: «Нові надходження».

Основна функція роботи відділу з фондом – це його збереження. Для досягнення цієї мети необхідно ліквідувати читацьку заборгованість. З цією метою систематично проводились бесіди з читачами про обов’язок вчасно повертати книги до бібліотеки; шляхом аналізу читацьких формулярів виявлялись боржники; складались списки, які передавались відділам ЦБ і в деканати; телефонували безпосередньо боржникам.

Фонд читального залу періодичних видань, рукописів та каталогів складається з інвентарних книг бібліографічного та довідкового характеру, безінвентарних періодичних видань (журналів), кандидатських, докторських та магістерських робіт. У фонді налічується 867 книг, 1345 примірників кандидатських та докторських дисертацій, 408 магістерських робіт, а також журнальний фонд з 1990 по 2024 рік.

Читальний зал обслуговує всі категорії читачів нашого вузу, студентів ЧНУ і сторонніх читачів (лікарів міста). Співробітники читального залу ведуть реєстраційну картотеку і активно працюють з

нею. У звітному році послугами читального залу скористалися 2700 користувачів.

В читальному залі періодичних видань, рукописів та каталогів ведеться вісім папок з краєзнавства, відповідно до краєзнавчої картотеки, які постійно поповнюються новими матеріалами: «Вулиці та площі міста»; «Визначні особи краю»; «Письменники Буковини»; «Традиції та звичаї на Буковині»; «Історія БДМУ (про нас пишуть)»; «Охорона здоров'я на Буковині»; «БДМУ: сьогодення і перспективи розвитку»; «Публікації науковців БДМУ».

Каталоги і картотеки складають довідковий апарат бібліотеки. Вони різняться за видами представлених документів, призначенням, охопленням фондів, способом групування й формою представлення інформації. У 2025 році в каталоги і картотеки було підібрано і влито всього 1029 карток. З них: в предметний каталог – 122 картки; в алфавітний каталог – 330 карток; в систематичний каталог – 415 картки. В картотеки – 162 картки; в т. ч.: «Персоналії». До бібліографії медичної літератури – 72 картки; в картотеку кандидатських та докторських – 39 карток.

У 2025 р. була проведена редакція та впорядкування 38 каталожних ящиків предметного та систематичного каталогів. За період 2025 р. були зроблені відсилки, в кількості – 18, на книжковий систематичний каталог у відповідності до вимог УДК. За звітній рік було написано і влито 570 роздільників.

За звітний період фахівцями бібліотеки було проведено 12 занять для 20-ти студентських груп за темами: «Довідково-бібліографічний фонд», «Довідковий апарат бібліотеки», «Путівник по бібліотеці», «Електронно-пошукова система бібліотеки». Ці заняття дали відчутні результати – першокурсники почали значно частіше звертатися до читального залу і бібліотеки в цілому та більш впевнено орієнтуватися у структурі бібліотеки.

Впродовж року увага приділялася інформаційному обслуговуванню користувачів бібліотеки БДМУ. З метою наближення бібліотечних фондів до читача, були оформлені виставки «На перехрестях періодики» та «Інноваційні методи викладацької роботи у медичному університеті», для яких підібрано 225 назв періодичних видань і використані крилаті вислови та цитати видатних людей.

В рамкам Дня науки в Україні, на сайт бібліотеки, було підготовлено віртуальні виставки із серії: «Науковці БДМУ – ювіляри 2025 року».

Щорічно співробітники бібліотеки БДМУ готують та надають інформацію для Національної наукової медичної бібліотеки України до

зведеного покажчика «Імена в медицині у відгомоні часу» про ювілярів науковців БДМУ.

Бібліотека долучилася до проєкту зі створення Книги пам'яті медиків, які віддали своє життя рятуючи наших захисників, що відстоюють суверенітет, незалежність та територіальну цілісність України в період російсько-української війни. Проєкт ініційовано Міністерством охорони здоров'я України та Головою Поважної ради громадської ініціативи «Ордена святого Пантелеймона» – заслуженим лікарем України, доктором медичних наук, професором Василем Михайловичем Князевичем. Працівники бібліотеки зібрали інформацію та фотоматеріал про нашого медика Трепка Владислава, який загинув, рятуючи пораненого на полі бою. Замість того, щоб сховатися від шквального обстрілу «Градів», він продовжував надавати невідкладну допомогу пораненому. «Влад – Герой справжній, без пафосу» – так відгукуються про нього колеги та знайомі.

Впродовж року фахівцями надавалась інформація на університетський сайт «Блогосфера» та бібліотечний сайт до рубрики: «Це цікаво знати».

Для підвищення кваліфікації та інформаційної обізнаності співробітники брали участь в різноманітних конференціях та семінарах, а також прослухали серії вебінарів Web of Science та отримали сертифікати.

Основним напрямком роботи інформаційно-бібліографічного спрямування є інформаційне забезпечення освітнього та наукового процесів, яке реалізовано через довідково-бібліографічне обслуговування читачів, проведення занять з основ бібліографії, робота з електронними сервісами бібліотеки: «Оформлення та перевірка бібліографії й webліографії»; «Допомога науковцю в наукометрії», надання консультацій. Зокрема надавались консультації щодо запитів на теми: правил бібліографічного опису; правил цитування; правил оформлення наукової роботи; роботи з цифровим репозиторієм «Інтелектуальні фонди БДМУ»; роботи з конференціями БДМУ на платформі OCS; створення та корегування профілів вчених; роботи з системами ORCID; роботи з науковими та інформаційними базами.

Продовжувалась робота в проєкті «Наукові конференції України» на платформі OCS http://conferences.uran.ua/. В системі на базі БДМУ було внесено документи 106-ї Підсумкової науково-практичної конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького колективу БДМУ та Всеукраїнської науково-практичної конференції «Здоров'я жінки. Сучасні перинатальні стратегії».

Електронні довідки виконуються на запит користувачів через електронне листування. Користувчам бібілотеки допомагають у перевірці опису пристатейної бібліографії за ДСТУ України та міжнародними стилями до наукових доробків, підборі наукових видань, перевірці журналів на автентичність та індексацію наукометричними базами даних. Всього за звітний період було надано: довідки з бібліографії – 55 звернень і підібрано 4620 джерел; довідки з наукометрії – 65 звернень і підібрано 3695 джерел. За даним напрямком надаються консультації офлайн і онлайн. Вони охоплюють підбір наукових видань та роботу: з базами даних; з профілями вчених; з репозиторієм БДМУ; з платформою конференцій OCS; з порталом Research4life.

Всього було надано 300 консульта цій: з бібліографії – 86; з наукометрії – 214.

Продовжувалося наповнення цифрового архіву «Інтелектуальні фонди БДМУ». До архіву за 2025 рік додано 1272 записи (тези, статті, монографії та дисертації). В процесі роботи з архівом відбувалось корегування ПІБ авторів, доповнення метаданими, заміна файлів у відповідності до назви, якості та об’єму PDF, метадані прописуються із урахуванням вимог міжнародних систем. Проводиться наповнення архіву конференціями БДМУ, що дає можливість знайомитися із заходами, які проходили на базі університету.

Оновлено описи колекції дисертацій. Доповнено частину записів втраченими файлами. При роботі з цифровим репозиторієм «Інтелектуальні фонди БДМУ» співробітники відбирають і готують файли для наповнення бази. Інформація береться з електронних версій журналу, з паперових – шляхом оцифрування.

У 2025 році бібліотеку БДМУ було приєднано до Національного репозитарію академічних текстів (НРАТ). З метою забезпечення централізованого зберігання академічних текстів університету, дотримання принципів академічної доброчесності та розширення доступу до результатів наукової діяльності здобувачів освіти й науково-педагогічних працівників БДМУ.

У звітному році бібліотекою БДМУ було надіслано заявку на приєднання до Міжнародного репозиторію відкритого доступу CORE. Приєднання до CORE спрямоване на інтеграцію інституційного репозитарію БДМУ в міжнародний науковий простір, підвищення видимості та доступності наукових публікацій університету, а також підтримку принципів відкритої науки.

Продовжуються надаватися довідки НАЗЯВО та Постанови КМ України від 12.01.22 № 44 за рішенням наукової частини університету.

За звітний період було надано 20 довідок.

В рамках проєкту «Консорціум ORCID-Україна» продовжено консультування та надання інформації щодо наповнення профілів в системі ORCID для науковців університету. У березні проведено ряд семінарів з відповідальними по кафедрах, щодо якості наповнених профілів і необхідності їх інтеграції з профілем університету.

Оновлено на сайті бібліотеки «Рекомендації щодо створення облікового запису та коригування ідентифікатора ORCID».

Відбувається постійне консультування науковців та відповідальних по кафедрах щодо упорядкування профілів науковців.

Відповідно до розпорядження Міністерства освіти та науки України, співробітниками бібліотеки було прослухано вебінари щодо роботи з профілем університету в наукометричних БД Scopus та Web of Science. Проаналізовано кількість та якість заповнення створених та афільованих профілів науковців та вузу в БД Scopus та Web of Science. Внесено пропозиції, щодо виправлень, які необхідно зробити науковцям.

Постійно здійснюється аналіз існуючих варіантів назви університету з метою оновлення списку з профілями науковців та варіантів назви вузу, які потребують корекції та об’єднання в наукомтричній БД Scopus.

Проводиться аналіз рейтингових показників установи, що дає уяву про роботу над новими напрямками роботи в бібліотеці.

На постійній основі готуються та проводяться заходи, спрямовані на допомогу науковцям у оформленні наукових робіт, правилами роботи з першоджерелами в БД, подальшого поширення здобутків серед наукової спільноти. З метою підвищення якості виконання та оформлення науково-дослідних робіт молодими вченими університету на базі бібліотеки БДМУ проводяться семінари саме для аспірантів. З першими курсами було проведено зустріч з основ бібліографічних знань. За окремими тематиками організовано та проведено семінари для лікарів-інтернів та працівників кафедр.

Проведено ряд семінарів та круглих столів.

Семінари:

1. Семінар для аспірантів-здобувачів «Головні вимоги до дисертації, як наукового дослідження»
2. «Магістерська робота: основні вимоги до написання. Академічна доброчесність та види її порушень» – семінар до Дня науки в Україні
3. «Що потрібно знати перш ніж публікуватися: «хижацькі» видання»

4. «Міжнародні наукометричні бази даних та репозиторій – використання, інтеграція в науковий інформаційний простір»

5. «Відкрита наука: мета та завдання»

6. «Політика академічної доброчесності – протидія плагіату в наукових роботах»

7. «Представлення результатів наукових здобутків учених ВНЗ у відкритому доступі»

8. «Інформаційні ресурси бібліотеки для навчання та наукових досліджень»

9. «Магістерська робота як важливий етап в житті студента»

10. «Нові відкриття у поєднанні можливостей Scopus та Science Direct. Новий інтерфейс Web of Science – розширені можливості»

11. «Магістерська робота як важливий етап в житті студента»

12. «Інформаційні ресурси як джерело висвітлення наукової діяльності вчених БДМУ»

13. «Бібліотека – простір науки, освіти, культури»

Круглі столи:

- «Здійснення пошукової та публікаційної роботи в межах баз даних Scopus та Web of Science»
- «Бібліотека на допомогу науковцям у роботі з міжнародними науковими базами даних Scopus та Web of Science»

Фахівці підвищують свій професійний рівень, активно беручи участь у конференціях, семінарах, вебінарах та форумах. Зокрема: заходів за напрямком Антишкола університетських бібліотек, організованих Українською бібліотечною асоціацією; семінарах від компанії Clarivate та Scopus; семінарах від порталу Research4Life; семінарах від DSpace; вебінарі для адміністраторів профілю установи від Clarivate Analitics; вебінарі Профілі установ в Scopus.

Університет долучився до науково-інформаційної системи URIS і впроваджуючи нові напрямки роботи та продовження інтеграції даних про науковців в систему ORCID.

У звітному році був підготовлений та виданий «Збірник публікацій науковців бдму в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science за 2024 рік».

Збірник містить відомості про публікації науковців Буковинського державного медичного університету які індексуються наукометричними базами даних Scopus та Web of Science за 2024 рік. (інформація станом на 01.01.2025 р.). У даному збірнику висвітлено використання міжнародних наукометричних баз даних у науково-дослідній діяльності як Web-орієнтованих ресурсів і сервісів, що є засобами оприлюднення та розповсюдження результатів наукових

досліджень науковців БДМУ. Видання адресоване педагогічним і науково-педагогічним працівникам, науковцям, аспірантам, здобувачам вищої освіти, студентам, а також для широкого кола читачів.

Бібліографія була і буде постійним супутником освіти, помічником тих, хто веде цілеспрямований пошук інформації, оволодіває раціональними методами роботи над книгою і текстом. Це необхідний інструмент в роботі науковця, студента, викладача.

Послугами бібліографічної служби скористалися 2700 читачів, з них було записано 210, перереєстровано 1500 користувачів. Відвідування склало 15 000 читачів, книговидача – 37 750 примірників.

Довідково-інформаційне обслуговування включає в себе надання довідок у режимі «запит-відповідь» про наявність потрібних читачам видань у фондах бібліотеки, тематичних, бібліографічних та фактографічних довідок.

За 2025 рік було надано 7275 довідок, в тому числі: бібліотечних – 2149; бібліографічних – 1684; фактографічних – 1523; тематичних усних – 1919; тематичних письмових – 15, для яких було використано 836 джерел. Фахівці бібліотеки продовжили проводити консультації з методики інформаційного пошуку, правил оформлення списків літератури, алгоритму самостійного користування каталогами, картотеками та електронними каталогами бібліотеки БДМУ: всього 1177 консультацій.

Новою формою обслуговування користувачів в Інтернет стали віртуальні довідкові служби. «Віртуальна довідка» дає можливість розширити зону обслуговування за рахунок віддалених користувачів. Вона дає змогу за допомогою бібліотечного фахівця, значно скоротити час самостійного пошуку та одержати кваліфіковану відповідь.

В поточному році здійснювали пошук інформації за конкретною темою та пошук необхідних книг, періодичних видань та інших документів в електронних каталогах «ІРБІС-64» та «Liber Media» бібліотеки та у відкритих електронних каталогах бібліотек України. Надавалась допомога з пошуку та уточнення бібліографічних даних, складанні списків літератури до наукових праць (рефератів, курсових, дипломних, магістерських робіт, кандидатських дисертацій). Всього: 95 звернень, підібрано 7350 джерел.

Впродовж року в режимі «запит-відповідь» виконано 325 довідок, з них визначено 683 індекси Універсальної десяткової класифікації і 57 авторських знаків у рамках віртуальної послуги «Визначення індексів УДК та авторського знака для документів».

Автоматизація бібліотеки прискорила застосування нових форм інформування користувачів. Важливе місце у процесі інформування в

режимі ВРІ та ДОК відіграють власні бібліографічні та інформаційні БД бібліотеки. Досить об'ємна робота велась по індивідуальному інформуванню користувачів в системі вибіркове розповсюдження інформації (ВРІ) і диференційоване обслуговування керівництва (ДОК).

Всього кількість абонентів ВРІ – 30, кількість тем – 6.

Кількість абонентів ДОК – 7, кількість тем – 18.

Фахівці продовжували надавати консультації та допомогу науково-педагогічним працівникам у реєстрації та наповненні індивідуальних профілів науковців/аспірантів БДМУ в системі ORCID. Консультацію отримали 5 науковців.

За звітний період підготовлено покажчик: «Патратій Володимир Кузьмич – доктор медичних наук, професор, педагог, науковець-мікробіолог, ректор Чернівецького медичного інституту (1975-1993 рр.)». Для формування покажчика було переглянуто та опрацьовано 130 джерел. Його розміщено на сайті бібліотеки в електронному вигляді, доступний для користувачів в рубриці «Наші публікації»

Впродовж року співробітники вводили у електронний каталог «ІРБІС-64» бібліографічні записи про ювілейні дати видатних науковців та випускників БДМУ – діячів у сфері медицини та науки, заходи (виставки та конференції), різні події (свята, культурні та історичні події). За звітний період внесено понад 700 записів. В 2025 році розпочали вносити звіти кафедр БДМУ.

Працівники бібліотеки щорічно оновлюють сторінку БДМУ в онлайн-енциклопедії «Вікіпедія». Зокрема, відредаговано інформацію: «Керівництво університету» на головній сторінці; редаговано сторінку «БДМУ» «Кафедри та курси».

Впродовж 2025 року офіційний вебсайт бібліотеки БДМУ https://sites.google.com/view/medlib-bsmu/ залишався базовим інформаційним ресурсом, що забезпечує системне інформування університетської спільноти про напрями діяльності бібліотеки, електронні ресурси, сервіси та актуальні події. Регулярне оновлення матеріалів та використання соціальних мереж сприяли підвищенню ефективності комунікації з користувачами та формуванню позитивного іміджу бібліотеки як сучасного інформаційного центру. У звітному році зафіксовано 11179 відвідувань вебсайту бібліотеки.

Ключовим елементом інформаційної інфраструктури бібліотеки є електронний каталог

http://irbis.bsmu.edu.ua/cgibin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=F&I21DBN=MEDLIB&P21DBN=MEDLIB

Він акумулює повні бібліографічні відомості про документи бібліотечного фонду та забезпечує доступ до спеціалізованих баз даних навчального й наукового призначення.

Бази даних Електронного каталогу БДМУ містять такі розділи: «Періодичні видання», «Дисертації та автореферати», «Фонд рідкісних видань», «Електронна навчальна література», «Публікації засновників кафедр БДМУ», «Нововведення у сфері охорони здоров'я», «Доступ до повнотекстових книг Springer Nature (через IP-адреси БДМУ), «Календар визначних дат».

У 2025 році бібліотекою продовжувалося надання дистанційних інформаційних послуг, зокрема сервісу з визначення індексів УДК та авторських знаків для документів шляхом опрацювання електронних звернень.

https://sites.google.com/view/medlib-bsmu/електронні-сервіси/визначення-індексу-удк-та-авторського-знака?authuser=0

Цей сервіс сприяв оптимізації роботи науково-педагогічних працівників і студентів університету.

Окрім цього, впродовж року здійснювалися перевірки навчальних і наукових робіт на наявність текстових збігів із використанням ліцензованої системи перевірки на плагіат Unicheck. https://sites.google.com/view/medlib-bsmu/електронні-сервіси/перевірка-документів-на-наявність-плагіату?authuser=0

Впродовж 2025 року на вебсайті бібліотеки систематично висвітлювалися інформаційно-освітні, культурно-просвітницькі та наукові заходи. Матеріали містили відомості про тематику, мету та перебіг подій і супроводжувалися фотоматеріалами.

Інформація про наукові події регулярно розміщувалася у розділі «Конференції та семінари».

Впродовж звітного року здійснювалося систематичне оновлення сторінки «Нові надходження літератури», яка містить бібліографічні списки видань, що поповнили фонд бібліотеки.

Розділ «Книги науковців БДМУ» інформував користувачів про публікації співробітників університету, структуровані за роками та видами документів.

Видання систематизовано за роками (починаючи з 2010 року) та за категоріями (підручники, посібники, монографії, англомовні видання). У поточному році сторінку було доповнено виданнями, що надійшли у 2022-2025 роках.

На сторінці «НАУКОВЦЮ» надаються: матеріали надані різними видавництвами, для підтримки докторантів університету та сприяння підвищенню публікаційної активності співробітників університету та

пропозиції різних видавництв науковцям у співробітництві, публікаціях та безкоштовної участі у наукових симпозіумах; посилання на сайт Національного репозитарію академічних текстів (НРАТ), де бажаючі можуть підписатися на безкоштовну розсилку щотижневого дайджесту інформаційних матеріалів для науковців; розміщено інформацію про національні стандарти оформлення бібліографії й міжнародні стилі цитування та наведено приклади оформлення бібліографічних джерел у наукових роботах.

У 2025 році бібліотекою забезпечувався безкоштовний доступ до провідних міжнародних наукометричних та інформаційних ресурсів, зокрема Web of Science, Scopus, EBSCO, Elsevier, Springer Nature, Wolters Kluwer, McGraw-Hill і Thieme.

Користувачам також надавався доступ до повнотекстових баз даних Medline® with Full Text, програм HINARI та Research4Life.

Вільний доступ був наданий до спеціалізованих науково-практичних медичних видань.

Сайт надає безкоштовний доступ до ресурсів EBSCO: DynaMed – ресурс з матеріалами для лікарів; Nursing Reference Center Plus – актуальна інформація для медичних сестер; Rehabilitation Reference Center – надає доказову інформацію для фізіотерапевтів.

На сайті надано безкоштовний доступ до повнотекстових публікацій відомого міжнародного видавництва Springer Nature.

Видавництво Wolters Kluwer надало безкоштовний доступ до Програми досліджень у галузі охорони здоров'я – ресурсу Hinari (Access to Research for Health programme): до 21 000 журналів (на 45 різних мовах), до 70 000 електронних книг, до 115 інших інформаційних ресурсів в цей час доступні організаціям у галузі охорони здоров'я більш ніж у 125 країнах, областях та на територіях.

Видавництво McGraw-Hill продовжує безкоштовний доступ до трьох медичних платформ: AccessMedicine; AccessSurgery; AccessEmergencyMedicine.

Від мультимедійної платформи MedOne надано цифровий доступ до видавничої програми Thieme. Це доступ до основних підручників, посібників з рекомендаціями з новітніх клінічних методів, хірургічних процедур, журналів, збагачених вишуканими ілюстраціями та якісним контентом з таких спеціальностей, як нейрохірургія, пластична хірургія, радіологія, медична освіта, аудіологія та патологія мови, отоларингологія, догляд за хребтом та офтальмологія. Тривав доступ до спеціалізованих науково-практичних медичних видань.

У 2025 році продовжувалася робота з наповнення розділу «Проєкти бібліотеки», зокрема розміщено матеріали про наукові

здобутки БДМУ та забезпечено доступ до Цифрової патентної бібліотеки.

Систематично оновлювалися тематичні рубрики «Визначні імена у світовій медицині», «Лікарі – письменники, поети, художники» та «Корисно знати».

Вагомим напрямом діяльності бібліотеки залишалося створення та експонування віртуальних книжкових виставок, зокрема присвячених ювілейним датам науковців університету.

З метою популяризації читання на сайті регулярно оновлювалися рубрики «Калейдоскоп поезії» та «Вчимося у видатних».

Основні події та електронні виставки оперативно висвітлювалися на вебсайті та у соціальних мережах. Бібліотека активно популяризувала ресурси та послуги через соціальні мережі Facebook, де було представлено 182 дописи, 63 електронних виставок різної тематики:

https://www.facebook.com/profile.php?id=100024312621515

У 2025 році на Youtube-каналі наукової бібліотеки БДМУ було опубліковано 13 відео. https://www.youtube.com@БібліотекаБДМУ/videos

У сучасних умовах функціонування університетських бібліотек автоматизація перестала бути допоміжним інструментом і стала невід'ємною складовою їхньої повсякденної діяльності. Саме автоматизовані інформаційні системи забезпечують безперервний доступ до електронних ресурсів, збереження та цілісність даних, стабільну роботу сервісів і можливість оперативного обслуговування користувачів незалежно від зовнішніх обставин.

Електронна бібліотека, інституційний репозиторій, автоматизовані бібліотечні системи, вебсервіси та внутрішні бази даних формують єдиний інформаційний простір університету. Їхня працездатність напряму залежить від технічного супроводу, постійного контролю, своєчасного резервного копіювання та впровадження заходів інформаційної безпеки. Будь-який збій у цій ланці призводить до втрати доступу до інформації, ризиків втрати даних та зупинки ключових процесів.

В умовах обмеженого доступу до серверної інфраструктури, зростання кіберзагроз та нестабільного енергопостачання роль автоматизації та системного адміністрування інформаційних ресурсів суттєво зросла. Саме завдяки впровадженню автоматизованих рішень забезпечується автономність роботи систем, їхня здатність до самовідновлення та стабільне функціонування без постійного ручного втручання.

Таким чином, автоматизація бібліотечних процесів та технічний супровід електронних інформаційних систем є базовою умовою ефективної роботи бібліотеки як структурного підрозділу університету та гарантією збереження і доступності інформаційних ресурсів для освітньої й наукової діяльності.

У 2025 році основна діяльність у сфері автоматизації та технічного супроводу була спрямована на забезпечення безперервної роботи електронних інформаційних систем бібліотеки, захисту даних та стабільності сервісів в умовах обмеженого доступу до серверної інфраструктури й регулярних відключень електроенергії.

Впродовж звітного року забезпечено надійне резервне копіювання електронного архіву DSpace. З огляду на технічні обмеження прямого доступу до сервера Ubuntu (доступ можливий виключно з сервера АБІС ІРБІС), було реалізовано спеціальне технічне рішення із використанням SSH-тунелю між серверами.

Налаштовано інкрементальне резервне копіювання, при якому копіюються лише нові або змінені файли. Такий підхід дозволив суттєво зменшити обсяг передаваних даних, оптимізувати використання дискового простору та знизити навантаження на серверну інфраструктуру.

Копіювання електронного архіву здійснюється з сервера Ubuntu на окремий комп’ютер у бібліотеці, що забезпечує додатковий рівень збереження даних та підвищує надійність системи резервного копіювання.

У 2025 році процес резервного копіювання було повністю автоматизовано. Налаштовано автоматичне увімкнення комп’ютера у нічний час (о 02:30) без участі користувача, після чого резервне копіювання запускається автоматично о 03:00. Автоматизація процесу виключила залежність від людського фактору, забезпечила регулярність виконання резервних копій та унеможливила пропуски бекапів у разі відсутності працівників.

З урахуванням нестабільного електропостачання у 2025 році реалізовано технічні заходи, що дозволяють системі самостійно відновлювати роботу після аварійних відключень електроенергії. У BIOS комп’ютера налаштовано автоматичний запуск після появи живлення.

У разі переривання електропостачання система коректно відновлює роботу та автоматично продовжує виконання нічного резервного копіювання без втручання людини. Це суттєво зменшило ризики втрати даних та збоїв у роботі електронної бібліотеки.

У межах робіт із підвищення інформаційної безпеки серверної інфраструктури проведено оптимізацію взаємодії між вебсервером Apache та сервером застосунків Tomcat. Здійснено перехід із застарілого протоколу AJP на HTTP, що дозволило усунути потенційні вразливості та підвищити рівень захисту системи.

Додатково закрито службові порти від зовнішнього доступу, що зменшило площину можливих атак. Реалізовано заходи захисту від ботів та автоматичних сканерів, які здійснюють масові запити до серверів. У результаті зменшено небажане навантаження на сервер та підвищено стабільність його роботи.

У 2025 році здійснювався постійний технічний супровід АБІС ІРБІС. Створено нову базу даних, налаштовано її коректну видимість у Web-IRBIS. Визначено та реалізовано різні рівні доступу для працівників бібліотеки відповідно до їхніх функціональних обов'язків.

Проводилось регулярне адміністрування користувачів: ведення актуального списку облікових записів, блокування доступів без видалення історії роботи, що дозволяє зберігати цілісність даних та контроль доступу до системи.

Забезпечувався супровід обміну бібліографічними записами в межах корпорації медичних бібліотек України. Виконувались операції з експорту та імпорту бібліографічних даних, їх перейменування та систематизація за роками.

Окрему увагу приділено формуванню структурованого архіву матеріалів на випадок надходження друкованих журналів, що забезпечує готовність до оперативного включення матеріалів у фонди бібліотеки.

У результаті проведеної у 2025 році роботи забезпечено стабільну та безперервну роботу електронних інформаційних систем бібліотеки, підвищено рівень захисту даних університету, мінімізовано ризики збоїв у складних умовах експлуатації, оптимізовано використання серверних ресурсів та зменшено навантаження на інфраструктуру.

Комплектування бібліотечного фонду є одним з основних напрямів діяльності бібліотеки. У звітному році бібліотечний фонд комплектувався за рахунок закупівлі та безоплатного отримання книжкових видань.

Станом на 31.12.2025 р. загальний інвентаризований книжковий фонд бібліотеки складає 430 959 примірників.

Впродовж звітного періоду в процесі публічних закупівель було придбано 187 примірників навчальної літератури на суму 152 330,00 грн.

Безоплатно у бібліотеку передано 409 примірників книжкових видань на суму 185 215,00 грн. Більшість цих книг передані працівниками університету.

Загалом бібліотека отримала 699 прим. літератури, з яких 15 – видання на електронному носії, на суму 337 545,00 грн. Навчальних видань – 558 прим., наукових – 134 прим., художніх – 7 прим. Державною мовою – 611 прим., іноземними мовами – 88 прим.

З метою виконання рішення вченої ради у 2025 році бібліотекою, відповідно до заявок кафедр, були підготовлені пропозиції щодо поповнення бібліотечного фонду навчальною літературою. Пропозиції узгоджувалися деканами, начальником навчального відділу, проректором з науково-педагогічної роботи і передані ректору.

В звітному році бібліотекою оформлена заміна книг, замість утрачених користувачами, в кількості 103 прим. на суму 33 955,00 грн. Підготовлені акти щодо списання втрачених книг і прийняття заміни.

Бібліотекою здійснюється інвентарний та сумарний облік книжкових фондів. Готуються звітні документи, які передаються в бухгалтерію університету.

Впродовж 2025 року бібліотека отримала 105 журналів та 20 газет.

Крім цього, в бібліотеку надійшло 29 дисертацій, 91 магістерська робота, 15 авторефератів, 6 методичних рекомендацій, 11 інформаційних листів.

Загалом бібліотечний фонд усіх видів документів складає 620033 примірники.

Одержані бібліотекою документи технічно обробляються. Технічно оброблена література записується в інвентарну книгу (з присвоєнням кожному примірнику індивідуального інвентарного номера), книгу розподілу та книги матеріального закріплення за підрозділами бібліотеки.

За таблицями УДК класифікується й предметизується кожна вперше отримана книга, автореферат, дисертація, магістерська робота. Упродовж звітного року на твори друку були присвоєні 447 класифікаційних індексів.

В електронний каталог АБІС «ІРБІС 64» вводяться всі отримані документи. В АРМ «Комплектатор» з наступним переводом у АРМ «Каталогізатор» вводяться книжкові надходження.

Після опрацювання документів здійснюється їх передача відповідальним особам в підрозділи обслуговування.

Нові електронні бібліографічні записи щодо книг роздруковуються у формі паперових карток. Для вливання в

алфавітний, систематичний, предметний та службовий каталоги у звітному році віддруковано 838 карток.

Було редаговано 917 записів електронного каталогу АБІС «ІРБІС-64».

У зв'язку з впровадженим в Україні воєнним станом фахові періодичні видання не передплачувалися.

Відредаговані 60 ящиків службового каталогу.

На сайті бібліотеки розміщувалася інформація про нові надходження книг і періодичних видань.

У звітному році була підготовлена інформація про забезпеченість навчальною літературою та періодичними виданнями для акредитації спеціальностей «Стоматологія», «Фармація, промислова фармація», «Медсестринство» по усіх навчальних дисциплінах, передбачених відповідними навчальними планами для кожної з цих спеціальностей.

Упродовж звітного періоду було опрацьовано 125 журналів й 1618 статей. В електронний каталог АБІС «ІРБІС 64» внесені бібліографічні записи щодо 565 журнальних статей, визначені 1206 предметних рубрик, введено 1535 анотацій. Віддруковано 78 паперових карток для внесення в предметний каталог.

Бібліотека БДМУ входить до Системи корпоративної каталогізації, партнерами якої є медичні бібліотеки України. З метою формування цієї електронної бази даних, співробітники займаються аналітично-бібліографічним описом і предметизацією журнальних статей, та введенням анотацій до кожної з них, усіх періодичних видань. Також – створенням та редагуванням електронного каталогу усіх статей, які надходять до бібліотеки медичного університету, за рубриками «MESH». У 2025 році фахівцями бібліотеки було опрацьовано 122 періодичних видання, введено в електронний каталог АБІС «ІРБІС 64» 1628 статей, з відповідною кількістю рубрик – 2426. Було введено 1441 анотацію. Для поповнення предметного каталогу роздруковано 279 карток. Опрацьовано 1100 статей.

Культурно-виховна та просвітницька робота бібліотеки – це комплексна діяльність, спрямована на формування особистості, розвиток інтелектуальних здібностей, культурних цінностей, патріотизму та громадськості через організацію доступу до інформації, проведення культурно-масових заходів (виставки, бесіди, вечори) та формування читацьких інтересів, що є невід'ємною частиною роботи бібліотеки.

Актуальним напрямком роботи бібліотеки БДМУ є проведення заходів з формування громадських позиції, високих моральних якостей та духовних потреб студентів. Знати і шанувати історію рідного народу,

відроджувати і примножувати його славні традиції стало визначальним напрямком виховної роботи бібліотеки. Значна увага приділяється організації та проведенню заходів національно-патріотичного спрямування, найважливішим пріоритетом яких є: формування гармонійно розвиненого громадянина-патріота України; розвиток історичної пам'яті, виховання патріотичних почуттів, усвідомленої любові до держави, почуття обов'язку та відповідальності за долю держави й готовність працювати на її благо, захищати її, зміцнювати міжнародний авторитет.

До Всесвітнього Дня вишиванки була підготовлена та проведена мистецька година «Веселкою сплелися кольори на вишиванці, наче доля». Захід було проведено з студентами медико-фармацевтичного факультету.

Відбувся в бібліотеці поетичний калейдоскоп «Мій дім Україна». До 130-річчя від дня народження видатного українського поета Максима Рильського.

До ювілею Ліни Василівни Костенко для студентів І курсу спеціальності «Фармація, промислова фармація» відбулися поетичні читання «Я вибрала долю собі сама». Багато віршів Ліни Костенко покладено на музику. Студенти натхненно декламували поезію «Про справжнє», «Очима ти сказав мені: люблю», «Летючі крони голубих дерев», «Долю». Для студентів ІІ курсу медичного факультету спеціальності «Медицина» відбулася мистецька імпреза «Поезія для мене – то є скарб».

В рамках відзначення «Шевченківських днів» співробітники бібліотеки в співпраці з викладачами і студентами провели мистецьку годину «Тарас Шевченко – геній пензля і пера» та літературно-мистецьку годину «Пророчий голос Кобзаря».

4 листопада 2025 р. в студентському читальному залі бібліотеки БДМУ, була проведена інформаційна година «Академічна доброчесність – основа якості освіти» з студентами 1, 2 курсів медичного, медико-психологічного, стоматологічного факультетів. Студентам розповіли про визначення академічної доброчесності, нормативно-правову базу академічної доброчесності, про основні принципи та види порушень, її наслідки і шляхи забезпечення, бо саме академічна доброчесність, становить базову умову розвитку освіти і науки.

До Всесвітнього дня здоров'я в читальній залі бібліотеки відбулася інформаційна година. До присутніх було донесено інформацію про передумови та дату заснування Всесвітнього дня здоров'я. Що глобальна ідея відзначення цього дня – пропаганда

здорового способу життя і боротьба з поширенням різних захворювань. Під час заходу мова йшла також про проблеми захисту ментального здоров'я. Про те, до кого звертатися і як впоратися з тривожністю, депресією та іншими емоційними станами пов'язаними з війною.

У вересні в читальному залі для професорсько-викладацького складу було проведено заняття для здобувачів вищої освіти першого курсу спеціальності І5 «Медсестринство» (освітній ступінь – «магістр») медико-психологічного факультету БДМУ в рамках вивчення дисципліни «Методологія наукової роботи» разом із завідувачем кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти доцентом Лілією Борейко.

З нагоди Дня фармацевтичного працівника була проведена інформаційна година «Професія зблизька: фармацевт». Студентам розповіли про обов'язки, відповідальність, професійні навички фармацевта, діяльність якого – натхненна праця в ім'я збереження здоров'я людини, продовження тривалості життя і поліпшення його якості.

У листопаді 2025 року в рамках Дня української писемності та мови відбулась зустріч з Іванною Стеф'юк – українською письменницею, літературознавицею, етнографинею. Особливу зацікавленість у присутніх викликала авторська презентація нового роману «Бульбона» (Брустури. 2025 р.). До розповіді залучився доцент кафедри фізіології імені Я. Д. Кіршенблата Віктор Гордієнко – про події з особистого життя, що підтверджують факти описаних подій у романі. Участь у заході взяли студенти І курсу медико-психологічного факультету та студенти ІІ курсу стоматологічного факультету.

24 листопада 2025 року відбулася інформаційна година «Великий злам», приурочена до Дня пам'яті жертв Голодомору. Особливу увагу було приділено долям українських поетів, письменників, художників і громадсько-політичним діячам, які, незважаючи на трагедію пережитого, зберегли людську гідність, віру та продовжували боротися за державність, творити культурні та наукові надбання. В Теоретичному корпусі БДМУ, експонувалась виставка до Дня пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років.

Одна з форм культурно-освітньої роботи є оформлення та представлення книжкових виставок. Вони сприяли розширенню читацького кругозору, підвищенню інтересу до книги та активному використанню бібліотечного фонду. Відвідувачі мали можливість ознайомитися з новими надходженнями, тематичними добірками літератури та отримати рекомендації для читання.

За звітний період було підготовлено 165 тематичних книжково-ілюстрованих виставок, 63 виставки – віртуальні, які представлені на сайті бібліотеки.

Впродовж року наповнювалися і постійно діючі виставки: «Нові надходження», «Історія БДМУ», «Художня література на дозвіллі»; «Моя земля – це незалежна Україна», «Мова – душа народу», «Шлях до науки», «Періодичні видання», «Читайте книги і ви відкриєте океани знань».

Науково-методична робота наукової бібліотеки закладу вищої освіти Буковинського державного медичного університету – це комплекс організаційно-педагогічних заходів для підвищення якості бібліотечно-інформаційних послуг, розвитку інформаційної культури студентів, викладачів та науковців, координація діяльності бібліотеки, впровадження інновацій і управління змінами. Це робота з фондами, обслуговування користувачів, бібліографічна діяльність, зв'язки з громадськістю, організація навчання, просвітницькі заходи та розвиток інноваційних форм роботи, що є ключовим для адаптації до нових освітніх парадигм.

З метою обміном досвідом, інформації, протягом звітного року працівники бібліотеки брали участь у конференціях, семінарах, онлайн зустрічах та прослухали ряд вебінарів, які проводились експертами з інформаційно-аналітичних ресурсів та навчання.

Взяли участь з доповідями співробітники наукової бібліотеки БДМУ в роботі XXIII Міжнародної науково-практичної конференції «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань», яка була проведена 15-16 жовтня 2025 року на базі Національної наукової медичної бібліотеки України. Зокрема, директор бібліотеки Ганна Кіселиця «Цифрова трансформація та її роль в інформаційній діяльності бібліотеки Буковинського державного медичного університету»; завідувачка відділу обслуговування Писларь Д. С., завідувачка сектору інформаційного обслуговування Жук Н. Р. «Бібліотека БДМУ в реалізації нових освітніх концепцій». Учасниці, отримали сертифікати.

17 жовтня 2025 року фахівці Наукової бібліотеки БДМУ Ганна Кіселиця, Наталія Жук, Ірина Кухлій, Тетяна Антонова прийняли участь в науково-практичному семінарі «Бібліотека – простір для науки, освіти, культури», що відбувся в Наукової бібліотеці Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича. Захід проведено до 150-річчя ЧНУ. Директорка бібліотеки Наукової бібліотеки БДМУ Кіселиця Ганна, виступила з доповіддю

«Інформаційне діяльність та її роль в роботі бібліотеки закладу вищої освіти Буковинського державного медичного університету».

Працівники бібліотеки були запрошені на захід, який відбувся у Обласній науковій бібліотеці імені М. Івасюка – «Повертаємо в Україну культурну спадщину». Співробітники київського видавництва «Горобець», презентували факсимільні видання середньовічних рукописних пам’яток, яких оригінали документів знаходяться поза межами України. Адже відродження рукописної книги - це культурна подія у всесвітньому вимірі.

Фахівці бібліотеки долучились до благодійної акції – «Подаруй книгу бібліотеці». Захід відбувся у науковій бібліотеці ЧНУ імені Ю. Федьковича. Подаровані книги стануть у нагоді користувачам різних категорій, а бібліотека урізноманітнить свій книжковий фонд цікавими виданнями.

Цьогоріч співробітники відділу обслуговування мали змогу співпраці з співробітниками кафедри всесвітньої історії Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

У квітні 2025 року директор бібліотеки Ганна Кіселиця звітувала на засіданні Вченої ради «Звіт про роботу бібліотеки Буковинського державного медичного університету у період травень 2023 року квітень 2025 року». Були представлені слайди про пророблену роботу Наукової бібліотеки БДМУ за звітні роки.

У жовтні 2025 року директор бібліотеки звітувала на засіданні ректорату з презентацією «Про стан забезпечення бібліотеки навчальною літературою українською та англійською мовами». Був проведений аналіз забезпечення бібліотеки сучасною навчальною літературою по кожній спеціальності й навчальних дисциплінах відповідно до кількості студентів. Були визначені дисципліни, по яких є достатня кількість навчальної літератури; дисципліни, по яких забезпеченість дещо покращилася за рахунок нових надходжень і дисципліни, по яких є недостатня забезпеченість. Вченою радою було прийняте рішення, у якому відзначені дисципліни, по яких необхідне першочергове поповнення бібліотечного фонду зі спеціальностей: «Медицина», «Медична психологія», «Терапія і реабілітація», «Фармація, промислова фармація», «Медсестринство». Завідувачів кафедр зобов’язано забезпечити регулярне ознайомлення викладачів з переліком навчальної літератури у електронному каталозі через WEB ІРБІС на сайті бібліотеки з подальшим включенням її в перелік рекомендованої літератури у робочих навчальних програмах та методичних розробках проведення навчальних занять.

Співробітники бібліотеки беруть активну участь у самовдосконаленні своїх навичок та розвитку напрямку, за який відповідають, беручи участь у конференціях, семінарах, вебінарах та форумах: семінари від компанії Clarivate та Scopus; семінари від порталу Research4Life; семінари від DSpace; вебінар для адміністраторів профілю установи від Clarivate Analitics; вебінар Профілі установ в Scopus. Участь в подібних заходах є корисною, оскільки дозволяє швидше і якісніше орієнтуватись у нових напрямках роботи до яких долучаються наукові бібліотеки закладів вищої освіти. Набутий досвід втілюється в повсякденну роботу книгозбірні.

З метою самоосвіти та впровадження нового досвіду в свою роботу працівники бібліотеки долучалися до різноманітних заходів, які були проведені не тільки в бібліотеці, а й університеті. Ідеї та творчі задуми втілюються в життя бібліотеки.

До Дня науки в Україні було проведено круглі столи:

- «Здійснення пошукової та публікаційної роботи в межах баз даних Scopus та Web of Science» для науковців кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії і студентів стоматологічного факультету.
- «Бібліотека на допомогу науковцям у роботі з міжнародними науковими базами даних Scopus та Web of Science» на кафедрі анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії.

19-20 листопада 2025 року відбувся IV обласний книжковий фестиваль «БукФест», який відвідала співробітниця бібліотеки Антонова Тетяна. Два дні десятків презентацій, літературних зустрічей і дискусій перетворили ці дні на справжнє свято для всіх, хто любить читати та творити. Окремою подією стали заходи та зустрічі у відділі медичної літератури Чернівецької універсальної наукової бібліотеки імені М. Івасюка, де гості поринули в світ поезії, етнографії, філософії та літературні подорожі.

В межах фестивалю відбулися зустрічі з творчими людьми. Зокрема, з Галиною Мельник – поетесою, медиком, докторкою фармацевтичних наук. Її перша поетична збірка «Акварелі життя» – терапія словом: лагідна, проникліва, правдива. Це світла сповідь про покликання, про людей, які стали основою її шляху, про миті, що залишаються з нами назавжди, це щире зізнання у повазі до медиків, колег, друзів. Ще однією гостею стала письменниця, літературознавиця та етнографиня Іванна Стеф’юк, яка презентувала одразу дві свої книги – «Жива традиція» та роман «Бульбона». І кожна з них стала своєрідним ключем до невидимих дверей нашої культурної пам’яті. Ці

зустрічі дали можливість відчути силу слова, доторкнутися до історій, що формують нашу ідентичність та надихають на нові відкриття.

Працівники бібліотеки цьогоріч як і в попередні роки, долучились до написання Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності.

БІБЛІОТЕКА КЗВО «ВОЛИНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Бібліотека разом зі спільнотою Волинського медичного інституту розвиває комфортне й безпечне середовище, що сприяє дослідженню, навчанню, викладанню й саморозвитку.

Основним завданням бібліотеки є:

- підтримка освітнього процесу та наукових досліджень шляхом забезпечення доступу до інформаційних ресурсів та сприяння розвитку інформаційної культури.
- збір, збереження, систематизація джерел та наукових досягнень викладачів інституту в колекції;
- забезпечення доступу до глобальних інформаційних ресурсів;
- розвиток потенціалу цифрової бібліотеки;
- забезпечення літературою наукових процесів інституту;
- допомога користувачам в опануванні інформаційними та науковими навичками;
- прогнозування потреб користувачів та модифікування форм і методів обслуговування;
- розвиток та створення додаткових сервісів і послуг;
- забезпечення комфортних умов для роботи в бібліотеці та надання оперативних, якісних та вичерпних послуг за стінами книгозбірні;
- поглиблення тісної співпраці з бібліотеками інших закладів вищої освіти України;
- розширення доступу до інформаційних послуг;
- забезпечення якісного й оперативного бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування студентів, педагогічних і науково-педагогічних працівників, співробітників інституту згідно з їхніми інформаційними запитами.

Одним із нагальних завдань роботи бібліотеки є створення необхідних умов для забезпечення своєчасною, достовірною та повною інформацією шляхом широкого використання інформаційних технологій та створення сучасного й зручного інформаційного простору для користувачів.

Посилення інноваційної складової до відбору інформації, її оброблення та своєчасного надання користувачам, зокрема, бібліотечні послуги дистанційного обслуговування: удосконалення роботи

Репозитарію (електронного архіву), інформаційного супроводу самостійної роботи студентів та надання їм online-доступу до навчально-методичних, лекційних та інших освітніх матеріалів.

При формуванні фонду бібліотеки працівники книгозбірні в першу чергу орієнтувалися на потреби, запити користувачів та їх інтереси.

Бібліотека має доступ до мережі Інтернет, обладнана сучасною комп'ютерною технікою, що сприяє самостійному пошуку інформації студентами й дозволяє провести вільний час із користю.

Впродовж року бібліотека обслужила 10 158 користувачів. Книговидача становила 27 032 тис. примірників.

Важливе місце в діяльності бібліотеки посідала автоматизація бібліотечних процесів. Проводилася робота з електронним каталогом у сучасній бібліотечно-інформаційній програмі «Бібліограф», де реєструються книги (13 800), періодичні видання (980), наукові статті (1050). За допомогою цього педагогічні; науково-педагогічні працівники й студенти можуть вільно ознайомитися з наявним фондом бібліотеки, швидко знайти потрібну інформацію з періодичних видань, увівши не лише назву статті чи автора, а й ключові слова.

Впродовж навчального року бібліотека здійснює методичну та організаційну підтримку інституційного репозитарію для зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого й надійного доступу до наукових напрацювань інститутської спільноти. Електрона база даних містить дисертації, автореферати дисертацій, матеріали конференцій, монографії, навчально-методичні видання, наукові дослідження, статті, кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти.

Архів репозитарію містить: наукові статті (732), автореферати дисертацій (6), дисертації (9), методичні матеріали (33), монографії (6), навчальні електронні посібники та підручники (96), кваліфікаційні роботи магістрів (32).

Формування та комплектування бібліотечного фонду здійснюється у тісній співпраці з кафедрами, цикловими комісіями.

Фонд складається з науково-популярної, художньої та періодичної літератури на традиційних та електронних носіях, є універсальною базою для освітнього процесу, включає в себе підручники, методичні розробки викладачів, журнали, газети, електронну бібліотеку. Протягом навчального року в бібліотеку надійшло 13 періодичних видань, 11 з них – медичної тематики. Для зручності на сайті створено посилання на архіви журналів у відкритому доступі (більше 65 найменувань).

Постійно проводяться заходи з метою збереження, упорядкування, очищення, розстановки, ремонту книг, щодо ліквідації читацької заборгованості.

Станом на 31.12.2025 р. загальний бібліотечний фонд налічував 22 505 книг. За звітний період цього року фонд бібліотеки поповнився на 205 примірників на загальну суму 48 052 грн.

Упродовж навчального року в бібліотеці систематично велася організаційна й технічна робота, заповнювалася обов'язкова бібліотечна документація: інвентарні книги, книга сумарного обліку літератури, щоденник роботи, облік інформаційно-бібліографічної роботи. Оформлялися теки з друкованими матеріалами виставок, бібліографічними списками рекомендованої літератури, інформаційними бюлетенями нових надходжень. Проводилася робота з організації фонду періодичних видань та оформлення читального залу, підготовки заголовків до виставок, книжкових роздільників у фонді.

Основними завданнями діяльності бібліотеки було обслуговування користувачів у читальній залі та на абонементі літературою відповідно до навчальних програм, силабусів, повне оперативне задоволення їх потреб; покращення якості обслуговування; ліквідація читацької заборгованості; складання тематичних та бібліографічних довідок; підвищення професійного й культурного рівня обслуговування; популяризація наявних видань, оформлення книжкових виставок; сприяння інтелектуальному розвитку й самоствердженню особистості студента та ін. Інформаційна робота бібліотеки проводилася відповідно до потреб інституту, запитів користувачів, проблем, над якими працює педагогічний та науково-педагогічний колектив. Велика увага приділялась індивідуальному обслуговуванню користувачів.

Проводилися заходи з розкриття та пропагування книжкового фонду за допомогою всіх бібліотечно-інформаційних засобів.

Для науково-педагогічних працівників та студентів, працівники бібліотеки, надавали методичну допомогу, зокрема консультували з питань: оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі згідно з ДСТУ 8302:2015; індексування тем наукових праць та статей згідно з таблицями УДК; пошуку й доставки документів за допомогою МБА.

Активною була діяльність з підтримки наукових досліджень. Проводилася робота з науковцями інституту для визначення потреб користувачів щодо поширення наукових доробків в інформаційному середовищі, консультування щодо роботи з наукометричними базами

даних (Scopus, Web of Science), створення наукових профілів у WoS, Scopus, Google Scholar.

Бібліотека тісно співпрацювала з Волинською державною обласною універсальною науковою бібліотекою імені О. Пчілки та Волинською обласною бібліотекою для юнацтва, Центром туристичної інформації, музейним простором «Окольний замок».

До Дня української писемності та мови працівники бібліотеки долучились до написання Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності – 2025 «Треба жити!».

Масова робота в бібліотеці Волинського медичного інституту включала в себе наочні форми: книжкові (виставки, перегляди, рекламна діяльність), усні (огляди, тематичні вечори, диспути тощо) та комплексні (день відкритих дверей, тиждень книги тощо). У своїй діяльності бібліотека висвітлювала основні дати й знаменні події з життя країни, особлива увага приділялася державним святам, героїзму захисників, видатним землякам, профорієнтації.

Серед форм популяризації документів найважливіше місце посіли книжкові виставки. Впродовж навчального року в бібліотеці були оформлені різноманітні книжкові виставки-інсталяції (25), викладки літератури (16) та фотозони (3) для сприяння кращого засвоєння інформації, змістовного відпочинку користувачів та задоволення естетичних потреб.

Зокрема, виставки-інсталяції: «Книжкове серце» до Дня святого Валентина; «Книги подаровані з любов'ю» до Міжнародного дня дарування книг; «Герої не вмирають. Просто ідуть в небеса» – виставка-реквієм до Дня Героїв Небесної Сотні; «Духовне багатство народу – його мова» до Міжнародного дня рідної мови; «Я в серці маю те, що не вмирає…» – виставка одного автора (до дня народження Лесі Українки); «Шевченкове слово – велике і вічне» – виставка панорама до Дня народження Тараса Шевченка; «І все на світі треба пережити…» до 94-ї річниці від дня народження Ліни Костенко; «Поезія – слово!.. Поезія – пісня, поезія – вільна душа» до Всесвітнього дня поезії; «Чисте довкілля – здорова нація» до Українського дня навколишнього середовища; «Книга від автора до читача» з нагоди всесвітнього дня книг і авторського права; «В полоні атому» – виставка-пересторога: вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС; «Мати – її величність, у неї в обіймах вічність» – виставка-інсталяція до Дня матері; «Уклін живим, загиблим слава» – виставка-спомин до Дня пам'яті і примирення; «Вишиванка – сакральна абетка українського народу» –віртуальний екскурс до Дня вишиванки; «Світ. Європа. Україна» – віртуальна подорож до Дня Європи в Україні;

«Конституція – правова основа України» – виставка-діалог до Дня Конституції України; «Під синьо-жовтим прапором свободи з'єднаємо великий наш народ» – виставка-демонстрація до Дня Державного прапора; «Хай світанки твої, Україно, сонце сяйвом мережить своїм» – перегляд літератури до Дня Незалежності України; «Вчити себе самого – благородна справа, але ще більш благородна – вчити інших» – виставка-порада до Дня знань; «Куріння шкідливе, курець – то не жарти, то краще курити не починайте» – виставка-календар до Всесвітнього дня без тютюну; «Книжковий дім – відкритий всім» – виставка до Всеукраїнського дня бібліотек; «Ми – щит і меч твій, Україно» до Дня захисника України; «Бути студентом – почесно й цікаво» – виставка до Міжнародного дня студентів; «Україна – територія гідності та свободи» до Дня Гідності та Свободи; «Зроби вибір на користь здоров'я» – виставка до Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом; «Не раз, хто забувається про завтра, той має вічність…» – літературний вечір до дня народження Лесі Українки; «Поклонися, земле, пам'яті Тараса». Бесіда + виставка до дня народження Тараса Шевченка; «Залиш про себе згадку в бібліотеці – подаруй книгу» – бібліотечна акція для викладачів і студентів.

Впродовж року проведено різноманітні культурно-освітні заходи: пізнавальну екскурсію, під час якої ознайомили студентів-першокурсників з роботою та послугами бібліотеки; практичний тренінг «Електронний репозитарій: особливості самоархівування наукових текстів»; створили святкову новорічну фотозону «Майстерня радості новорічних свят»; урок патріотизму «Стояли за правду, стояли за віру, за наше майбутнє, за всю Україну»; краєзнавчу розмову до 120-річчя від дня народження Уласа Самчука «Волинь-моє вірую і сповідую»; квест-гру: «Т. Г. Шевченко – поет, митець, художник»; годину-реквієм «Терновий вінок Чорнобильської дати»; народознавчу годину «Вишиті обереги єднання»; зустріч-обговорення «Культурологічний аналіз читацьких інтересів здобувачів освіти».

З метою вдосконалення професійної компетентності, отримання нових знань та навичок працівники бібліотеки використовували можливості дистанційних онлайн-курсів та вебінарів. Традиційне навчання успішно замінили участь у стратегічних сесіях, онлайн-дискусіях, семінарах, курсах підвищення кваліфікації, науково-практичних конференціях, урочистих академіях, організованих інститутом. Пройшли курси підвищення кваліфікації на теми: «Цифрова трансформація освіти: роль штучного інтелекту в модернізації навчального процесу. Бібліотекар», 10.10.2024; «Від книжки до творчості: формування креативних навичок через

літературну освіту. Лайфхаки бібліотекаря», 05.12.2024; «Бібліотека нового покоління: інноваційні форми роботи», 17.04.2025.

Були учасниками: семінару з обміну досвідом: «Книга за рецептом», 19.02.2025; онлайн-зустрічі з обміну досвідом: «Діалог бібліотек України та Литви», присвячена інноваційним бібліотечним практикам та міжнародній співпраці, 30.06.2025; онлайн майстерці «Здорові спільноти: досвід клубів що гуртують заради здоров'я», 02.07.2025; методологічному онлайн-семінарі «Книжкові клуби з бібліотерапевтичним ефектом», 16.07.2025.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ДЕРЖАВНОГО ДНІПРОВСЬКОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Робота бібліотеки впродовж року була спрямована на: навчальний процес, науково-дослідницьку роботу, забезпечення доступу до вітчизняних та світових електронних ресурсів, якісного і оперативного бібліотечно-бібліографічного обслуговування користувачів бібліотеки відповідно до їх інформаційних запитів.

Інноваційна діяльність бібліотеки:

1. Для удосконалення роботи електронного каталогу придбано Модуль OPAC, розроблений для надання кінцевим користувачам усіх необхідних функцій для роботи із електронним каталогом. Модуль побудований на основі технологічних процесів, тому дозволяє значним чином модифікувати та змінювати логіку своєї роботи та зовнішній вигляд.

2. Було започатковано роботу з Імідж-каталогом «Алфавітний каталог дисертацій, захищених в ДДМУ» (в наявності картки з початку 1930-х років). Відскановано та відцифровано 885 карток каталогу.

3. На сайті було поповнено інформаційний HUB щодо різноманітних освітніх курсів для студентів та всіх бажаючих такими посиланнями:

– Мови Ти (як залюбитись в українську мову)
https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1696

– Україна: історія, культура та ідентичність
https://www.coursera.org/learn/ukraine-history-culture-and-identities

Структура бібліотеки складається з:

- 8 відділів: відділ комплектування документів; відділ наукової обробки документів і організації каталогів; відділ зберігання фондів; інформаційно-бібліографічний відділ; відділ наукової літератури; відділ навчальної літератури; відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення; відділ обслуговування користувачів факультету ФПО м. Кривий Ріг.

- 5 абонементів: абонемент навчальної літератури (I-III курси); абонемент навчальної літератури (IV-VI курси); абонемент наукової літератури; абонемент іноземної літератури; абонемент обслуговування користувачів факультету ФПО м. Кривий Ріг.

- 3 читальних залів: читальний зал № 1 (Вернадського, 9); читальний зал № 2 (Севастопольська, 17); читальний зал № 3 (каталоги).

- 4 секторів: обслуговування професорсько-викладацького складу; обслуговування студентів I-III курсів; обслуговування студентів IV-VI курсів; сектор періодичних видань.

Загальна площа бібліотеки складає 1632 м^2; розміщена в навчальних корпусах № 1, 2, 5; ФПО (м. Кривий Ріг)

Кількість місць для читачів – 66.

Впродовж 2025 року поповнення фонду відбувалося на замовлення кафедр за рахунок закупівлі підручників, було проведено два тендери у видавництвах «Медицина», «Нова книга» і одержано 118 примірників видань на суму 200 995 грн. Це переважно переклад на українську мову базових англомовних підручників:

- ✓ Акушерство та гінекологія за Неттером : пер. 4-го вид. / Роджер П. Сміт ; наук. ред. укр. вид. Микола Щербина.
- ✓ Анатомія за Греєм для студентів: пер. 5-го вид. / Річард Л. Дрейк, А. Вейн Фогль, Адам В. М. Мітчелл; наук. ред. укр. вид. Олександр Ковальчук.
- ✓ Атлас тіла людини: посібник про те, як працює організм: пер. з англ. / Петер Абрахамс; наук. ред. укр. вид. Олександр Ковальчук.
- ✓ Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Карранзою: пер. 14-го англ. вид.: у 2 т. / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован та ін.; наук. ред. пер. Анатолій Борисенко.
- ✓ Патологія : інтенсивний курс : 5-е видання / Олівія Маккіні, Ізабель Вудман, Філіп Сю, Шрілата Датта, Гізбалла Шейх та ін.

Проведено заміну книг, загублених читачами (переважна більшість іноземні студенти) – 887 прим. на суму 176 815 грн.

В дар від користувачів бібліотеки, кафедр університету, інших організацій надійшло 205 прим. книг на суму 62 650 грн.

Продовжується робота із впорядкування фонду згідно «Рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики» щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв’язку зі збройною агресією російської федерації проти України. Було відібрано і списано російськомовні видання та видання, які не використовуються читачами.

Всього було списано 44 651 прим. документів, з них 3340 прим. застарілі за змістом і 13 251 прим. зношені.

16 квітня 2025 року внаслідок ракетної атаки росії значної шкоди зазнали абонемент навчальної літератури молодших курсів та читальний зал бібліотеки. Внаслідок пожежі, яка спалахнула після вибуху, та її гасіння частина навчальної літератури була пошкоджена і стала непридатною для використання.

Позапланова інвентаризація виявила, що 27 183 прим. не можуть в подальшому використовуватись і підлягають списанню. Пошкоджені примірники було списано. Проведено 20 %-ву інвентаризацію бібліотечного фонду. Електронні ресурси бібліотеки:

Модуль OPAC, Ірбіс64

Абетково-предметний покажчик з УДК – 16 269

Рубрикатор ДРНТІ – 7885

Тезаурус – 11 106

Власні бази даних:

Бази даних у складі ЕК	База даних	Кількість записів		Кількість записів за 2025 р.
		на 01.01.2025	на 01.01.2026	
BOOKS	Книги та періодичні видання	18600	19022	422
PRDS	Періодичні видання	131059	131288	229
INOST	Іноземна література	7993	8049	56
RARE	Фонд рідкісної літератури	1045	1045	-
MAGIS	Магістерські роботи	199	199	-
DIS	Автореферати та дисертації	12692	12738	46
Електронний каталог всього:		171588	172341	753
Репозитарій ДДМУ		8829	9183	354
Електронна бібліотека http://books.dsma.dp.ua/collection-tree		465	475	10
RDR БД ЧИТАЧІВ		-	-	440
CP Корпоративна періодика		1198	1337	139
WORKS Праці вчених ДДМУ		29482	30575	1093

PVR Праці вчених ДДМУ до 1945 р.	527	646	119
Праці науковців ДДМУв в Scopus та WOS 1931-1995 рр.	310	-	-
Власні бази даних всього	40811	42216	2155
Всього записів	212399	214557	2908

В рамках корпорації передано 7 випусків журналів: «Медичні перспективи» та Сімейна медицина».

Приділялася увага наповненню електронного архіву «Репозитарій ДДМУ»: http://repo.dma.dp.ua/

За рік додано 354 документи, переданих з кафедр, та журналів, виданих ДДМУ. Активно наповнювався розділ «Магістерські роботи», внесено 75 кваліфікаційних робіт. Загальна кількість представлених документів у репозитарії – 9183. Кількість завантажень – 223 287.

Укладались договори з науковцями щодо інтелектуальної власності.

На допомогу ефективному використанню електронного архіву публікацій та електронних версій документів (творів) наукового та навчально-методичного призначення систематично здійснювалися консультації щодо розміщення матеріалів в електронному архіві. Впродовж року надано 485 консультацій.

Продовжено доступ до баз даних «Web of Science», «Scopus» (відвідувань – 1487, завантажень – 1475), «Research4life».

Продовжено тестові доступи до баз даних:

– Springer Nature – провідне наукове видавництво повних текстів;

– Springer Link – наукові документи із журналів, книг, серій, протоколів, довідників та праць;

– Scirnce Direct – рецензовані журнальні статті та розділи книг (що включають відкритий доступ до змісту);

– Bentham Science Books – книги, глави з книг;

– Bentham Science Journals – томи, випуски, статті;

– EBSCO – 12 повнотекстових електронних баз даних.

Постійно здійснювалася робота щодо підтримки сайту бібліотеки. Активно оновлювалась інформація сторінок: «Новини», «Науковцям» та «Наукометрія. Бібліометрія».

Відкрито доступи до повнотекстових:

✓ 57 спеціалізованих науково-практичних медичних видань видавничої групи «ВІТ-А-ПОЛ» (https://library.dmu.edu.ua/uk/naukovtsyam);

✓ електронних навчальних видань на платформі Vilibri, видавництво «Нова Книга» (https://vilibri.com.ua)

✓ 15 журналів:

– «Україна. Здоров'я нації» https://journals.uzhnu.uz.ua/index.php/health/issue/archive

– «Physical culture and sport: scientific perspective» https://pcs.khmnu.edu.ua/index.php/pcs/issue/archive

– «Спортивний вісник Придніпров'я» http://infiz.dp.ua/joomla/index.php/component/content/category/16-zhurnal

– Журнал «Здоров'я, спорт, реабілітація» https://hsr-journal.com/index.php/journal/issue/archive

– «Східноукраїнський медичний журнал» https://eumj.med.sumdu.edu.ua/index.php/journal/issue/archive

– «Медична наука України» https://msu-journal.com/index.php/journal/issue/archive

– «Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я» https://journals.maup.com.ua/index.php/psych-health/issue/archive

– «Public Health Journal» https://journals.ostroh-academy.rv.ua/index.php/publichealth/issue/archive

– «Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології» https://journals.uran.ua/frir_journal/issue/archive

– «Фізична активність, здоров'я і спорт» https://journals.ldufk.lviv.ua/index.php/pahs/issue/archive

– «Український журнал медицини, біології та спорту» https://uajmbs.com.ua/uk/archive

– «Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія» http://sportmedicine.uni-sport.edu.ua/issue/archive

– «Гігієна населених місць» https://surl.li/pwmgdc

– «Актуальні проблеми профілактичної медицини» https://journals.meduni.lviv.ua/index.php/appm/issue/archive

– «Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України» https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/visnyk-gigieny/issue/archive

На сторінці сайту «Новини» було розташовано матеріали майстер-класів, тренінгів, семінарів, циклів тематичного удосконалення, запропонований колективами кафедр ДДМУ, завдяки участі в яких науковці могли отримати бали БПР та сертифікати. Ця сторінка оновлювалася декілька разів на тиждень кожного місяця.

Кількість відвідувань сайту – 23 114.

Впродовж року було проведено перереєстрацію усіх категорій читачів. Перереєстровано 3932 користувача. Здійснювалася видача

документів студентам, викладачам, співробітникам вузу. У бібліотеці забезпечували дистанційне та традиційне обслуговування користувачів.

Внаслідок бойових дій (16 квітня 2025 р.) постраждали приміщення бібліотеки: абонемент навчальної літератури для молодших курсів та читальний зал. Частина книжкового фонду була пошкоджена пожежею та залита водою. Колектив бібліотеки вдячний деканам, завідувачам кафедр, викладачам та лаборантам кафедр, співробітникам АГЧ, які відгукнулись на прохання ректорату та надали допомогу, надали приміщення, а також – студентам, які, протягом тижня, в складних умовах після ворожого удару допомагали евакуювати книжковий фонд, обладнання, меблі тощо. Фонди та меблі терміново евакуювали, а потім перевезли до гуртожитку, де упорядкували. В червні відділи продовжили роботу в повному обсязі.

На абонементах навчальної літератури було записано 440 студентів І курсу за спеціальностями: «Стоматологія», «Фармація», «Медицина», «Терапія та реабілітація», «Медична психологія». Підручники видано в кінці серпня - на початку вересня. Для прискорення обслуговування читачів, до масових видач було підготовлено комплекти навчальної літератури, складено графіки видачі підручників за групами. На дошці інформації було розміщено привітальну експозицію та Правила користування абонементами навчальної літератури.

Проведено звірку читацьких формулярів зі штатним розкладом університету (552).

Постійно велась робота з ЄРК, картотекою обслугованих читачів (розстановка, вилучення, внесення змін).

Робота з RDR БД ЧИТАЧІВ:

І курс – первинний запис студентів (440); введення даних (факультет, курс, група, десяток); відбувалося сканування та завантаження фото студентів до БД, друк та ламінування читацьких квитків.

II-VI курс – звірка та редагування згідно зі списками деканатів (4793); переведення на наступний курс (2407); поточне редагування (зміна прізвища, групи, факультету) (568); корегування дати повернення документів (1637).

V-VI курс – відмітки про вибуття без обхідного листа (23); відмітки про підписаний обхідний лист (703).

Активно проводилась робота із заборгованістю та її попередженням. За рік з бібліотекою розрахувалися 87 боржників.

Обслуговування користувачів за єдиним обліком – 3932. Книговидача склала – 310 352.

Тематика культурно-просвітницьких заходів бібліотеки відповідала навчальному процесу, пам’ятним і знаменним датам. За рік відбулось 67 виставок, на яких представлено 1560 документів.

Виставки на допомогу навчальному процесу:

- Нові книги – протягом року
- Сон. Відпочинок чи робота
- Магічне сяйво здорових очей
- Гігієна та екологічна безпека
- Нехай не гасне світ науки
- Бібліотека – першокурсникам
- Фармація: сучасність і перспективи
- Діагностика – перша ланка в процесі лікування тощо.

Тематичні виставки:

- Стоматологія XXI століття: новітні технології та підходи
- Сучасна офтальмологія: від діагностики до хірургії
- На варті дитячого здоров'я: кращі видання з педіатрії
- Індивідуальний підхід до кожного пацієнта: сучасна сімейна медицина
- Військова медицина України: герої в тилу і на фронті
- Інформаційні орієнтири науковця: бібліографічні джерела тощо.

Постійно діючі віртуальні виставки:

- Першокурсникам
- Шкірні та алергічні захворювання
- Нові надходження випускникам
- Хірургія мирного і воєнного часу
- 28 червня – День Конституції України
- 22 березня – Всесвітній день води
- 22 квітня – Всесвітній день Землі
- Тільки була я і буду – єдина, Непереможна та нескорима. Я – Україна!
- Увічнена пам'ять медикам з давніх-давен і до сьогодення (скульптури, пам’ятники)
- Секрети вашої бадьорості
- Розвиток педіатрії в другій половині XIX століття
- Психологічні розлади в учасників бойових дій
- Військова медицина України
- Слово, що стоїть на сторожі нації
- Перлини людської спадщини. Відкриваємо для себе світ старовинних книг
- Книжкова райдуга
- З історії медицини: Абу Алі Ібн Сіна

- Даруємо дітям здоров’я
- Туберкульоз: шляхи зараження і запобігання
- Кінь, шаблюка, вітер в полі – і ніхто не здолає козацької долі. До дня українського козацтва тощо.

Постійно діє Календар знаменних і пам’ятних дат.

На платформах YouTub, Canva, Calameo представлені відеоматеріали:

Діти малюють мир – віртуальна виставка дитячих малюнків http://surl.li/ommqe

Магія книги: дивись із задоволенням – фотомініатюри https://www.youtube.com/watch?v=BPWY2PANnHc

Неписемний архів історії рідного міста https://www.youtube.com/watch?v=urcswCppIyw

Унція доброї слави (історія меценатів катеринославщини) https://www.youtube.com/watch?v=KLthmlMDDcE&t=81s

Добрі і розумні руки хірурга (бібліографічний покажчик до ювілею професора В. В. Гапонова) https://www.calameo.com/read/005326878227d0a0ca281

Тютюнопаління і психіка людини (рекомендаційний список літератури) https://www.calameo.com/read/005326878acdbd3aa38a4?authid=s9xc6YOTsbds

Робота з інформаційного та довідково-бібліографічного обслуговування була направлена на якісне, оперативне та доступне обслуговування користувачів за допомогою традиційних та електронних ресурсів.

За запитами користувачів складалися списки літератури за темами:

– Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба: сучасні підходи діагностики та лікування
– Дихальна гімнастика як метод лікувальної фізкультури у хворих після кардіохірургічних операцій (аорто-коронарне шунтування)
– Antiviral therapy for herpesvirus infection HSV-2. Противірусна терапія герпесвірусної інфекції HSV-1/2
– Противірусна хіміотерапія герпесвірусної інфекції HSV-1/2: помилки коротких курсів та відсутність лабораторних критеріїв завершення терапії = Antiviral chemotherapy of herpesvirus infection HSV-1/2 errors of short courses and lack of laboratory criteria for completion of therapy

– Противірусна терапія герпесвірусної інфекції HSV-1 помилки коротких курсів та відсутність лабораторних критеріїв завершення терапії = Antiviral therapy for herpesvirus infection HSV-1

– Бойова травма кінцівок. Військове поранення нижніх і верхніх кінцівок (вітчизняні джерела)

– Хірургічне лікування поранених з вогнепальними травмами кінцівок та їх наслідками

– Combat trauma to the limbs. Surgical assistance 3-4 levels

– Хірургія локалізацій (хірургічне лікування бойової травми плечового суглоба і плеча = surg* treat* combat trauma* shoulder* joint* гомілка = (combat trauma* shin) та ін. = плечо-лікоть-передпліччя-кисть-стегно-кульшовий суглоб-коліно та суглоб-гомілка та суглоб-променево-запясний суглоб) WOS

– Праці Домanського А. М. по бойовій (вогнепальній) травмі кінцівок

– Травми кінцівок, їх хірургічне лікування та реабілітація (В. І. Цимбалюк, Ю. В. Цимбалюк, Я. В. Цимбалюк)

– Бойова травма кінцівок. Військове поранення нижніх і верхніх кінцівок Combat trauma to the limbs = 1.Combat limb trauma = 2.war-related extremity injuries 3.battlefield limb injuries (іноземні джерела) тощо.

Був складений бібліографічний покажчик наукових праць в 2-х частинах:

– Банахевич Роман Михайлович (Наукові праці 2000-2014 рр.)

– Банахевич Роман Михайлович (Наукові праці 2015-2025 рр.)

Постійно відбувалося редагування списків літератури (ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання»; стиль Ванкувер; стиль Американської психологічної асоціації (APA STYLE) та ін.)

Впродовж року надавали бібліографічні консультації щодо оформлення списків використаних джерел до дисертацій, монографій, підручників, науково-методичних посібників та інших робіт.

Продовжено аналітичний розпис і предметизацію журналів корпорації медичних бібліотек вузів України (журнали «Медичні перспективи», «Сімейна медицина»), було опрацьовано 7 номерів, 139 статей (призначено 834 предметних рубрик згідно з MeSH).

Систематизація УДК – 501 документ, (в т. ч. електронною поштою – 195).

За рік відділами бібліотеки було виконано: 7174 довідок. З них: 3520 – тематичних, 2749 – адресно-бібліографічних, 831 – віртуальною довідковою службою.

Впродовж року було оформлено виставки нових надходжень: «Вернісаж книжкових новинок», «Нові підручники науковців кафедр ДДМУ».

Інформаційно-аналітична робота включала: надання консультацій щодо роботи з базами даних наукових цитувань та міжнародними ідентифікаторами дослідників. Зокрема, науковцям надано 479 консультацій щодо актуалізації даних для профілів вчених у Google Scholar, Scopus, Web of Science та системах ідентифікації науковців ORCID.

У Scopus в 2025 році профіль академії об'єднує: 800 авторів (у 2024 – 687), 1701 наукових публікацій (у 2024 – 1387 публікацій).

Проведено пошукову та аналітичну роботу у міжнародній науковій базі даних Scopus: протягом року подано 87 запитів на об'єднання авторських профілів (виконано 83 запита). h-індекс Дніпровського державного медичного університету у Scopus на грудень 2025 – 67.

Проведено пошукову та аналітичну роботу у міжнародній науковій базі даних Web of Science: протягом року подано 330 запитів на об'єднання авторських профілів WOS: профіль університету об'єднує – 994 профілів авторів, публікацій – 2306 (1.01.2025 – 1387 публікацій).

Google Scholar – впродовж року відбувалося наповнення та корегування (враховуючи цитованість наукових публікацій) бібліометричного профілю університету. За результатами проведеної роботи значно збільшились статистика цитованості та h-індекс. Google Scholar – 702 профілі.

Статистика цитованості: на 19.12.2025: 95609 – цитувань; 116 – h-індекс; 668 – h10-індекс.

Проводилася робота з аналізу даних про науковців університету, що зареєстровані у Бібліометриці української науки. Усього в Бібліометриці зареєстровано 702 науковця. На 19.12.2025 зібрані, відредаговані та відправлені на реєстрацію дані про 27 науковців, які вже зареєстровані, але не з усіма даними. Готується до відправки додаткова інформація ще про 21 зареєстрованого науковця.

Надавалась інформація щодо рейтингу університету.

За даними Ukrainian National H-index Ranking 2025 (грудень) – Дніпровський державний медичний університет посідає 21 місце (33 місце у 2024 р.) з показниками: H-index (Scopus) – 66, H-index (WOS) – 78, H-index (Google Scholar) – 127.

Для наукової частини університету підготовлені звіти:

– Перелік наукових праць авторів ДДМУ, опублікованих упродовж 3-річного періоду в виданнях, що індексуються в БД Web of Science та Scopus.

– Перелік наукових праць, опублікованих упродовж 5-річного періоду в закордонних виданнях, які мають імпакт-фактори (365 БЗ).

– Перелік наукових праць авторів ДДМУ, опублікованих за 2024 рік в виданнях, що індексуються в БД «Web of Science» та «Scopus», та мають імпакт-фактори (213 БЗ).

Впродовж лютого-квітня було перевірено та відкориговано 6465 бібліографічних записів, за якими здійснювалася оцінка результативності наукової діяльності ДДМУ з 2020-2024 року за науковим напрямом.

Для рейтингової комісії було підготовлено і видано 88 довідок для науковців та кафедр.

Робота з довідково-пошуковим апаратом: опрацьовувалися видання, що надійшли до бібліотеки, проводилася робота щодо формування, оновлення та впорядкування карткових каталогів і картотек, поповнювалися БД ЕК.

Показники роботи щодо створення довідкового апарату: складено основних описів – 161, допоміжних описів – 141; роздруковано і розставлено карток – 301, книжкових формулярів та топографічних карток – 1149; введено зміст підручників: найменувань – 94, позицій – 6872.

Проводилася технічна обробка нової літератури: наклейка книжкових карманів, штрих-кодування, простановка інвентарних номерів та шифрів тощо.

Поточне редагування каталогів за звітний період: відредаговано 7609 карток та вилучено 1161 картку.

Для подальшого зручнішого використання таблиць УДК розділ «Медицина» було доопрацьовано (відскановано, збільшено шрифт, структуровано, виділено поличні шифри, роздруковано та переплетено).

Відповідно до Графіка проведення інвентаризації проведено 20 % інвентаризацію бібліотечного фонду – 92500 прим.

Крім того, передано до відділу зберігання фондів документи, які не користуються попитом – 2045 прим.; ТК поповнено 1221 картками, вилучено – 13 947; оформлено 196 поличних роздільників та оновлено 18 стелажних роздільників; відреставровано видань – 2301 прим.; постійно проводилася робота з фондами (розстановка, пересування, вилучення документів на уточнення індексів – 593, оновлення стікерів з шифрами – 3458, оновлення штрих-кодів для підручників – 4596) тощо.

Створено колекцію «Праці вчених ДДМУ».

Було оновлено документи: «Положення про Репозитарій ДДМУ» (нова редакція) та «Положення про відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення».

Складено Пам'ятку здобувачам вищої освіти щодо розміщення кваліфікаційних робіт у Репозитарії Дніпровського державного медичного університету (ДДМУ).

Проведено 8 засідань методичної ради бібліотеки, на яких розглядалися нагальні питання, серед яких:

Дії бібліотеки за фактом обстрілу із використанням БПЛА збройними силами російської федерації по території м. Дніпро, яке відбулося 16.04.2025 р., в результаті якого пошкоджено абонемент навчальної літератури та читальний зал бібліотеки (навчальний корпус № 4, вул. Севастопольська, 17).

Підвищення кваліфікації співробітників бібліотеки.

Усунення зауважень внутрішнього аудиту системи управління якістю у бібліотеці (внутрішній аудит 10.10.2025 р.) За результатами аудиту результативність процесу знаходиться в зеленій зоні (8 балів)

Інші питання.

В рамках підвищення кваліфікації співробітники взяли участь у наступних вебінарах та online-курсах:

– Персональний кабінет, профіль науковця та профіль установи у Web of Science Core Collection (28.02.2025);

– Підбір видання для публікації та оформлення роботи за форматом обраного журналу (28.03.2025);

– Електронні ресурси для науковців України. Семінар спільно з ДНТБ України (25.04.2025);

– Пошук спеціалізованого контенту у Web of Science поза Core Collection. Скарби за межами Core Collection на платформі Web of Science (30.05.2025, сертифікат);

– Оцінка діяльності установи за показниками Web of Science Core Collection та InCites (26.09.2025, сертифікат);

– Відкритий доступ: за і проти (Understanding Open Access Publishing Models Pros & Cons) (31.10.2025, сертифікат).

Внаслідок бойових дій постраждали приміщення бібліотеки: абонемент навчальної літератури для молодших курсів та читальний зал площею 174,34 м^2. Частина майна була пошкоджена, було проведено позапланове списання на суму 23 607 грн. Вирішувалися питання освітлення, проведення Інтернету та Wi-Fi в новому приміщені; ремонту обладнання; заміна картриджів.

Бібліотека забезпечена такими технічними засобами: комп'ютери – 41 (33 – бібліотека; 8 – читальний зал № 1); 2 сканери; 7 принтерів; 2 БФП (багатофункціональний пристрій).

Для штрих-кодування фонду та електронної книговидачі: 1 ламінатор; 12 сканерів; 11 принтерів; 2 термопринтери.

Усі комп'ютери мають доступ до електронного каталогу та повнотекстових баз даних (АРМ); для співробітників – 33; для користувачів – 8. Ліцензована бібліотечна система – IRBIS, 64 Модуль OPAC.

Використовуються технології WI-FI.

БІБЛІОТЕКА ДОНЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Продовжується повномасштабна фаза російсько-української війни, яка докорінно змінила всі сфери життя та діяльності суспільства та країни в цілому. Зміни поставили бібліотеку перед новими випробуваннями, внесли значні корективи у її роботу. Попри всі труднощі й проблеми, зумовлені воєнним станом, бібліотека залишається інформаційним центром ДИМУ, від ресурсів та послуг якого залежить якість навчального та наукового процесів.

У 2025 році бібліотека залишилася відкритим місцем знань, активної дії та спілкування, зробила все можливе для повноцінного обслуговування фізичних відвідувачів, а також функціонування віртуального інформаційно-освітнього середовища. Бібліотекарі гнучко реагували на постійні зміни, враховуючи потреби й очікування користувачів та розклад занять, використовуючи форми гнучкої роботи, не дивлячись на виклики часу, важкий емоційний та психологічний стан, та в умовах довготривалих повітряних тривог та відключень світла. Пріоритети діяльності полягали в забезпеченні онлайн та офлайн доступу користувачів до науково-освітніх ресурсів, збереженні інформаційного потенціалу, впровадженні сучасних інформаційних послуг. Колектив бібліотеки ДНМУ доклав усіх зусиль для реалізації основної мети – якісного задоволення інформаційних потреб користувачів. Пріоритетними напрямами є забезпечення загальнодоступності, якості, оперативності і повноти інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів. Основна комунікація з науковцями, студентами та колегами здійснювалася за допомогою корпоративної пошти. Ми продовжували в онлайн-режимі інформувати користувачів про можливість доступу до віддалених інформаційних ресурсів, міжнародних наукометричних баз даних, надавали інформаційно-бібліографічні послуги користувачам, брали участь у загальноуніверситетських заходах, займалися

ліквідацією читацької заборгованості тощо. Для підвищення кваліфікації бібліотекарі долучалися до вебінарів, тренінгів та курсів в онлайн-форматі. Під час війни бібліотека стала середовищем незламності та згуртованості, місцем боротьби на інформаційному фронті задля спільної великої перемоги. Особливо важливим напрямком під час війни стала волонтерська діяльність. Працівники бібліотеки надають допомогу волонтерському центру StudentHab у плетінні маскувальних сіток для потреб оборонців, виготовленні окопних свічок, пошуку необхідних матеріалів, тощо.

Бібліотека ДНМУ є важливим інформаційно-освітнім підрозділом, зорієнтованим на його потреби та інтереси, який забезпечує навчальний процес, наукову діяльність та самоосвіту студентів, викладачів і науковців і працює задля виконання його завдань. Метою бібліотеки є налагодження інформаційної взаємодії між учасниками освітнього процесу, шляхом надання якісних послуг, щодо задоволення запитів користувачів.

Бібліотечний простір – це перш за все безшумне середовище з комфортним температурним режимом, доступом до інтернету, та широким вибором навчальних ресурсів який забезпечує умови для продуктивної роботи та тривалого перебування.

На жаль, матеріально-технічне забезпечення бібліотеки ДНМУ не відповідає сучасним вимогам. На даний час бібліотека університету тимчасово знаходиться в гуртожитку ДНМУ. Площа зони обслуговування (абонемент та читальна зала) – 39 м^2. Бібліотека має 2 комп'ютери, 1 багатофункціональний пристрій, штрих-кодове обладнання. Штат бібліотеки – 2 особи. Щоб створити сприятливу атмосферу для навчання та професійного розвитку, актуальним залишається питання необхідності власного повноцінного, просторого приміщення, яке б дало можливість розділити зону абонементу та читальної зали, облаштувати повноцінні робочі місця для працівників та користувачів, мати простір для проведення культурно-просвітницької роботи та інших масових заходів, створити в цілому сприятливу атмосферу для навчання та професійного розвитку.

На 01.01.2025 р. фонд бібліотеки складає 8933 прим.: навчальної – 8187 прим., наукової – 592 прим., художньої – 154 прим. Видань українською мовою – 4818 прим.

Бібліотека виконує функцію посередника між інформаційним середовищем та його споживачами. Визначальними є питання вивчення потреб користувачів, формування електронних ресурсів, забезпечення відкритого доступу до інформації, підтримка відкритої науки. Пріоритетом діяльності для нас є подальше формування якісного

контенту, обслуговування користувачів у різних форматах, максимально забезпечуючи інформацією наукові, навчальні та соціокультурні запити університету, надання вільного доступу до інформації усім категоріям споживачів.

Для організації обслуговування користувачів було здійснено: аналіз кількісного складу нових студентів, уточнення даних про склад груп; документальну підготовку: створення читацьких квитків та реєстраційних карток; інформування університетської спільноти про доступ до наукових і навчальних ресурсів; розміщення актуальної інформація про ресурси, вебінари на сайті бібліотеки університету; віддалений доступ до зовнішніх електронних інформаційних ресурсів; уточнювальні та тематичні довідки; підбір інформаційних ресурсів за темами; інформаційну роботу: виступи на організаційних зборах студентів для ознайомлення з роботою та правилами користування бібліотекою.

На 01.01.2026 р. у бібліотеці: зареєстровано 556 користувачів (з них студенти – 464, викладачі та інші категорії користувачів – 92), відвідувань – 71 471 (в т. ч. на вебсайті 66 732), книговидача – 5795 прим.

Популяризація фонду бібліотеки ДИМУ розкривається тематичними книжковими та віртуальними виставками, які впливають на формування читацької уваги і розкривають зміст ресурсів бібліотеки університету. Впродовж року до уваги користувачів бібліотеки було запропоновано 21 книжкову виставку (в т. ч. 2 віртуальні), на яких було представлено 271 прим. документів.

Виклики часу вимагають від бібліотекарів ставати на захист інформаційного простору держави, національної спадщини, боронити національну ідентичність, популяризувати українську історію, мову та літературу. Через організацію таких заходів бібліотека є не лише центром доступу до знань, а й платформою для формування патріотичних цінностей, розвитку особистості та підтримки молоді в цей непростий час. Тому, сьогодні, як ніколи, мають значення виставки національно-патріотичного характеру, які впливають на формування почуття патріотизму, національної свідомості, любові та поваги до історії України, до відродження її культури, а також ознайомлюють з розмаїттям традицій та обрядів нашої держави. Серед таких у бібліотеці ДНМУ було представлено виставки: «Соборність України від ідеї до сьогодення!»; «Заговори, щоб я тебе побачив» (до Міжнародного дня рідної мови); «Невмируще слово поета» (до 211-ї річниці від Дня народження Т. Г. Шевченка); «Вишиванку одягаємо –

Україну прославляємо!» (до Дня вишиванки); «Шляхами віри у незалежність і свободу» (до Дня Незалежності України).

Акцентуючи увагу на підтримці здоров'я в цілому, ментального здоров'я та проблемах навколишнього середовища у важкий для країни час, бібліотека також реагує на виклики сьогодення, створюючи простір для взаємодії, взаємопідтримки та натхнення. До уваги користувачів серед виставок такої тематики були запропоновані: «Наркоманія: проблема набирає обертів» (до Міжнародного дня боротьби з наркоманією); «Хвороби серця: вчасна діагностика та профілактика» (до Всесвітнього дня серця); «Антибіотикотерапія: за і проти» та ін.

До уваги користувачів, на сайті також представлені віртуальні виставки: Онкологія : профілактика, лікування, реабілітація (до Всесвітнього дня боротьби проти раку); Перша екстрена і тактична медична допомога (до Дня медичного працівника).

Академічна доброчесність – це моральний кодекс та етичні правила цивілізованого наукового та освітнього співтовариства. Поняття «академічної доброчесності» включає в себе такі цінності, як запобігання шахрайству, фальсифікації та плагіату; підтримку академічних стандартів; чесність і ретельність у дослідженнях і науковому видавництві. Бібліотека сприяє формуванню компетентності з академічної культури і доброчесності. На сайті функціонує розділ «Академічна доброчесність». Відповідно, для тих, хто веде наукову діяльність і відображає результати своєї роботи в статтях, рефератах, доповідях, тощо, на сайті представлено інформацію: програми для перевірки тексту на унікальність та онлайн сервіси перевірки на плагіат. Також, на постійній основі, існує інформаційна полиця матеріалів, присвячених академічній доброчесності та запобіганню плагіату, на якій представлені офіційні документи та відповідні стандарти.

Різноманітні культурні заходи підвищують читацьку активність та культуру, сприяють естетичному зростанню студентської молоді, розкривають нові таланти, згуртовують творчих студентів університету. Згідно з планом роботи бібліотека долучилась до проведення масових заходів: «Продіагностуй Тараса Шевченка» (лекція-бесіда); «Казкові історії кольорів» (арт-терапевтичний захід); «День пам'яті жертв кримськотатарського народу»; «Як зберегти спокій у тривожному світі» (просвітницький захід з ментального здоров'я); «ДНМУ вшановує героїв. Інтелектуальна звитяга: від Покрови до сучасної війни» (Тематичний захід до Дня Героїв); «Мова – до успіху дорога» (лінгвістична гра).

Бібліотекарі разом з колективом ДНМУ та студентами традиційно долучилися до написання радіодиктанту національної єдності.

У квітні було проведено День відкритих дверей ДНМУ. Абітурієнтів знайомили з правилами користування, структурою, режимом роботи бібліотеки.

Глобалізація та інформатизація суспільства, тенденція інтеграції до європейського освітнього простору, ризики останніх років створюють виклики системам науки й освіти, вносять радикальні зміни в наукову діяльність закладів вищої освіти, в традиційну роботу бібліотек. Новітні інформаційно-комунікаційні технології генерування, поширення та передачі знань, дистанційні форми навчання, застосування відповідних умінь і навичок, ставлять високі вимоги перед сучасною бібліотекою, вимагають впровадження якісних змін.

Найбільш перспективним напрямком в бібліотечно-інформаційній діяльності є довідково-бібліографічне обслуговування, яке першим підпадає під активний вплив цифрових технологій та інтенсивно змінюється під їх тиском. Для бібліотеки університету важливим є здійснення довідково-бібліографічної діяльності, створенням довідково-пошукового апарату, довідково-інформаційних ресурсів, підтримка користувачів у забезпеченні доступу до них.

Здобувачам освіти пропонуються наступні сервіси: «Віртуальна довідка», «Індексація документів».

Інформаційно-бібліографічна робота бібліотеки виконувалася здебільш дистанційно, в основному це – надання консультацій різним категоріям користувачів, усних та письмових бібліографічних довідок. З метою удосконалення та розширення спектру дистанційних послуг на вебсайті продовжує діяти форма зворотного зв’язку для користувачів бібліотеки.

У 2025 році бібліотека надавала свої послуги у офлайн та онлайн форматах: користування паперовими документами із фондів бібліотеки; віддалений доступ до зовнішніх електронних інформаційних ресурсів; уточнювальні та тематичні довідки під час безпосереднього звернення та онлайн на основі фондів бібліотеки, інтернет-ресурсів; підбір інформаційних ресурсів за темами під час безпосереднього звернення та електронною поштою; визначення індексів УДК та авторського знаку на видання, наукові статті, дипломні роботи та дисертації; складання списків літератури за темами.

У 2025 році бібліотекою було виконано 183 тематичні довідки, в т. ч. в автоматизованому режимі – 156.

Впродовж 2025 року викладачі, науковці та студенти університету зверталися до бібліотеки за послугою визначення індексу універсальної десяткової класифікації для наукових робіт. Заіндексовано 77 документів.

Робота бібліотеки спрямована на забезпечення студентів необхідними бібліотечно-інформаційними ресурсами (навчальною, науково-методичною літературою та періодичними виданнями). Покращенню якості формування фонду бібліотеки ДНМУ сприяє моніторинг забезпеченості навчального процесу в університеті.

Інформаційно-документний ресурс бібліотеки складається з двох взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих частин – базового документного фонду та електронного контенту навчальної та наукової інформації. Формування фонду на традиційних носіях і сьогодні залишається важливим напрямом роботи бібліотеки. З огляду на воєнний стан та неналежний рівень фінансування, фонд бібліотеки практично не поповнювалися за рахунок придбаної літератури. Варто зазначити, що поповнення фонду відбувалося за рахунок літератури, переданої від організацій та установ з супровідними документами, подарованих окремими особами та установами, отриманих по книгообміну із інших бібліотек України, прийнятих від читачів замість втрачених. Також проводилась робота з поповнення фонду бібліотеки електронними підручниками. Основний фонд бібліотеки – це підручники, навчальні посібники, художня та інша література.

На 01.01.2026 рік фонд бібліотеки ДНМУ налічує – 8933 примірників. Поповнився на 52 примірники. Фонд електронних ресурсів становить 681 назв.

Збереження бібліотечного фонду здійснювалось відповідно до правил утримання фонду. Проводилась робота з попередження та ліквідації читацької заборгованості.

БІБЛІОТЕКА ЖИТОМИРСЬКОГО МЕДИЧНОГО ІНСТИТУТУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Діяльність бібліотеки інституту була системно спрямована на комплексне забезпечення інформаційних, освітніх і науково-дослідних потреб науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти. Основними пріоритетами в роботі залишалися розвиток наукового потенціалу академічної спільноти, модернізація, збереження та ефективне використання інформаційно-бібліотечних ресурсів, а також забезпечення безперервного доступу користувачів до інформації в умовах кризових викликів.

Станом на 01.01.2026 року багатогалузевий бібліотечний фонд становить 87 660 примірників документів. Впродовж 2025 року фонд

поповнився 576 прим., з яких переважну частину, 436 прим. – підручники з загальноосвітніх дисциплін. Оновлення фонду здійснювалося з урахуванням навчальних планів, силабусів, рекомендацій кафедр та циклових комісій.

Вагомим джерелом поповнення бібліотечного фонду залишаються благодійні надходження. Завдяки плідній співпраці з БО «Благодійний фонд «Знання та доброчесність» отримано 42 прим. навчальної та наукової літератури медичного спрямування. Окрім того, завідувач кафедри медсестринства Заболотнов В. О. передав у дар книгозбірні 21 екземпляр підручника «Загальне акушерство».

Проводився аналіз використання фонду з метою доукомплектування та вилучення морально застарілої, зношеної, дублетної літератури. Вилучено 2743 прим. Впроваджуючи «Рекомендації Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України», із фонду списано 2730 прим. російськомовних книг.

Бібліотека забезпечує функціонування традиційної системи паперових каталогів, водночас домінуючим напрямом є формування та ведення електронного каталогу. Загальна кількість бібліографічних записів в електронному каталозі становить 22 632, з них 543 записи створено 2025 року.

Структура електронного каталогу представлена такими базами даних:

- БД «Систематична картотека статей» – 20 148 записів;
- БД «Краєзнавство» – 139 записів;
- БД «Книги ЖМІ» – 2057 записів;
- БД «Магістерські роботи» – 218 записів;
- БД «Праці науковців ЖМІ» – 70 записів.

У межах участі в проєкті корпоративної каталогізації зі створення спільного ресурсу «Зведений електронний каталог медичних бібліотек України» бібліотекою систематизовано, предметизовано та передано до корпорації 28 статей, а імпортовано 373 бібліографічні записи.

З урахуванням сучасних викликів і цифрової трансформації освітнього середовища бібліотека розширила спектр бібліотечно-інформаційних послуг із використанням відкритих електронних ресурсів. Для інформаційного супроводу освітньої програми «Медсестринство» (магістерський рівень) сформовано «Вебнавігатор навчальних ресурсів» шляхом систематизації гіперпосилань на відкриті освітні ресурси, зокрема інституційні репозитарії закладів вищої освіти та медичних наукових установ України.

З використанням доменного імені установи забезпечено доступ науковцям та здобувачам освіти до міжнародних інформаційно-пошукових платформ і наукометричних баз даних Web of Science, Scopus, порталу Research4Life, а також до повнотекстових ресурсів мультидисциплінарної платформи ScienceDirect.

Важливим напрямом діяльності є наповнення та підтримка функціонування інституційного репозитарію. Станом на кінець року в електронному архіві розміщено 361 наукову працю науково-педагогічних і педагогічних працівників, з них 55 – у 2025 році. Бібліотекарі здійснюють модерацію процесів формування, збереження та використання електронного контенту.

До пріоритетних завдань довідково-бібліографічного обслуговування користувачів належить виконання інформаційних запитів та надання професійних бібліографічних консультацій. Для популяризації інформаційних послуг бібліотека активно інтегрує їх у науково-освітнє середовище інституту, використовуючи різні канали інформування та підтримуючи тісну взаємодію з гарантами освітніх програм, кафедрами, цикловими комісіями з метою актуалізації фондів, електронних ресурсів та навчально-методичних матеріалів.

На запити кафедр і циклових комісій формувалися тематичні добірки літератури та бібліографічні списки до навчально-методичних комплексів і силабусів відповідно до чинних навчальних планів.

Впродовж 2025 року в режимі «запит-відповідь» виконано 398 довідок, зокрема: добір літератури – 49; консультаційні довідки – 28; повнотекстові – 46; технологічні – 13; з визначення індексів УДК – 162.

За способами надання послуг: 382 звернення опрацьовано електронною поштою, 16 – SMS-повідомлення через мобільні засоби зв’язку.

Переважна більшість послуг надається в дистанційному форматі, що відповідає сучасним вимогам організації освітнього процесу.

У межах дистанційного інформування обслужено 121 абонента, зареєстровано 335 звернень та надіслано 506 інформаційних джерел.

Фахівці бібліотеки брали участь у підготовці атестаційних справ кандидатів на присвоєння вчених звань, здійснюючи перевірку публікацій науковців: підтвердження факту опублікування, визначення статусу фаховості періодичних видань України, а також пошукк і підтвердження індексування видань у міжнародних наукометричних базах даних.

З метою підтримки публікаційної активності бібліотека надавала інформаційну та консультативну допомогу авторам з питань інформаційного пошуку, роботи з наукометричними базами даних і

дотримання вимог ДСТУ під час укладання списків використаних джерел. Забезпечувався бібліографічний супровід діяльності редакцій наукових видань інституту – журналів «Магістр медсестринства» та «Поліський медичний часопис».

Прагнучи забезпечити максимальну відкритість та доступність інформації, бібліотека регулярно оновлює матеріали про свою діяльність на офіційному вебсайті інституту. Активно функціонує сторінка бібліотеки у соціальній мережі Facebook як канал комунікації з користувачами та популяризації бібліотечних ресурсів і послуг.

Бібліотекарями розроблено та презентовано понад 35 цифрових інформаційно-просвітницьких медіапродуктів. Серед створених матеріалів інфографіки соціально-медичної та просвітницької тематики: «Як безпечно слухати музику в навушниках», «Аутизм – інший спосіб бачення світу», «Анорексія: за межами дзеркала»; інформаційні постери: «Нові надходження», «Сумління нашої нації»; тематичні та вітальні електронні листівки: «Медсестра – душа лікарні», «Свято наближається», «Міжнародний день жінок і дівчаток у науці»; відеоролики: «Історія свята Нового року», «Знак твоєї свободи»; експрес-інформаційні матеріали: «Архітектор української медицини», «Постать в історії медицини: Володимир Петрович Філатов»; інтерактивні плакати: «Надію в серці привітаю, тихенько-тихо заспіваю…», «Синдром Туретта: міфи та факти»; стрічки часу: «Нас не здолати!», «Остання дорога додому – до вічності перший крок» тощо.

Культурно-просвітницька та виховна робота бібліотеки була втілена у 26 різнопланових заходах. Проведено: бібліотечні уроки, консультативно-бібліографічні заняття: «Бібліотека навігатор знань: ключі до успіху!», «Академічне письмо та оформлення публікацій»; виховні години: «Формування мотивації участі здобувачів освіти у громадському житті інституту», «Булінгу – ні. Гледінгу – так!», година спілкування: «Створюємо культуру доброчесності разом», а також віртуальні екскурсії та тематичні онлайн-подорожі, приурочені до 150-річчя заснування інституту, зокрема «Сторінками історії ЖМІ».

У межах краєзнавчого проєкту «Незламні» здійснювався пошук, збір і систематизація матеріалів про студентів і співробітників інституту, які беруть участь у боротьбі за свободу та незалежність України або загинули, захищаючи її територіальну цілісність і державний суверенітет. На вшанування пам’яті полеглих створено відеоролик «Так багато втрачено, дорого заплачено…» та підготовлено фотовиставку «Портрети мужності».

У партнерстві з психологічною службою інституту було проведено практичний тренінг «Психологічна допомога учасникам

бойових дій та членам їхніх родин». Ключовим експертом заходу виступила Наталія Поцелуєва – клінічна психологиня, травмофокусована терапевтка та керівниця лінії підтримки військових Всеукраїнського кол-центру #ВАРТОЖИТИ. Разом вчилися тонкощам взаємодії з учасниками бойових дій, розумінню їхніх потреб та способам надання реальної психологічної допомоги рідним героїв.

Підвищення професійної компетентності бібліотечних працівників безпосередньо впливає на якість надання бібліотечно-інформаційних послуг. Бібліотекарі пройшли онлайн-курс Академії цифрового розвитку «Академія ШІ для освітян від Google», активно опановували нові знання під час фахових вебінарів «Покращення пошуку в Web of Science» та «Research Commons – нова база на платформі Web of Science».

Яскравим підтвердженням впровадження інноваційних цифрових форматів стала участь книгозбірні у Всеукраїнському конкурсі «Педагогічний Оскар – 2025», організованому НМЦ вищої та фахової передвищої освіти МОН України, де було презентовано авторський проект, сучасний інформаційно-просвітницький ресурс –інтерактивний календар «Календар медичних дат – 2025». Апробація цієї розробки на всеукраїнському рівні засвідчила вагомий внесок бібліотеки у формуванні професійної культури майбутніх медиків та окреслила перспективні напрями розвитку цифрових освітніх ініціатив.

У 2025 році проведено оптимізацію простору читальної зали. Замінили застаріли меблі на сучасні ергономічні столи та облаштували два автоматизовані робочі місця, укомплектовані сучасними комп’ютерами з доступом до мережі Інтернет. Таке поєднання ергономічного середовища та розширених технічних можливостей значно полегшує самостійну підготовку здобувачів освіти, забезпечуючи їм ефективну роботу як з традиційним книжковим фондом, так і з цифровими ресурсами.

Стан інформатизації бібліотеки ЖМУ: Для потреб користувачів:

6 персональних комп’ютерів, 2 ноутбуки, 1 принтер, 1 сканер.

Електронний каталог містить 22632 записів.

Наповнюються власні бібліографічні БД:

- Систематична картотека статей (ведеться з 2014 р.) – 20 148 записів
- Книги ЖМІ (ведеться з 2014 р.) – 2057 записів
- Краєзнавство (ведеться з 2015 р.) – 139 записів
- Магістерські роботи (ведеться з 2018 р.) – 218 записів
- Праці науковців ЖМІ (ведеться з 2020 р.) – 70 записів.

Придбана АБІС ІРБІС 64 (АРМ «Адміністратор», АРМ «Каталогізатор», АРМ «Книговидача», TCP/IP «Сервер на 10 робочих місць», ОРАС (АРМ «Читач» + інтернет-модуль) 2014 року.

Функціонує вебсайт – http://www.zhim.org.ua/library.php

БІБЛІОТЕКА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Важливим завданням бібліотеки Івано-Франківського національного медичного університету є своєчасність та оперативність забезпечення студентів навчально-методичною та науковою літературою. Бібліотека обслуговує всі категорії університетської спільноти. В бібліотеці створено комфортні умови для навчання, застосовуються сучасні методи в організації послуг, підтримується принцип наукової свободи, оперативно надаються інформаційно-бібліографічні сервіси, впроваджуються інновації, що допомагають задовільнити потреби та запити користувачів на належному рівні.

Основні напрями роботи бібліотеки Івано-Франківського національного медичного університету:

1. Формування і обслуговування бібліотечних фондів: комплектування книжкового і періодичного фондів бібліотеки; аналіз забезпеченості навчальних дисциплін; підведення підсумків результативності роботи для адміністрації університету; формування звітної інформації щодо придбаної за рік літератури; обробка і розподіл за структурними підрозділами бібліотеки отриманої літератури; формування фонду інформаційних ресурсів на різних носіях.

2. Обслуговування користувачів та документовидача: оперативне автоматизоване обслуговування усіх категорій читачів; забезпечення комфортних умов для відвідувачів; задоволення читацьких запитів, консультації щодо підбору літератури; готовність до діалогу, пропозицій для покращення сервісу обслуговування.

3. Довідково-бібліографічна робота та інформаційне обслуговування: підвищення рівня можливостей використання електронних ресурсів через забезпечення доступу до світових і вітчизняних електронних баз даних; гарантування доступу до повнотекстових ресурсів; систематизування інформації, висвітленої у навчальних і наукових виданнях, для ефективної реалізації читацьких потреб.

4. Підвищення професійного рівня працівників: опрацювання фахової літератури; конкурсні іспити для осіб, які виявили бажання зайняти бібліотечну вакансію; проведення занять з працівниками стосовно змін у процесах роботи; обмін досвідом між працівниками; проведення виробничих зборів для обговорення повсякденних завдань

у роботі відділів, секторів бібліотеки; проведення і участь у онлайн-семінарах, які організовує обласне методичне об'єднання бібліотек ВНЗ III-IV рівнів акредитації при Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу; участь у Всеукраїнських науково-практичних конференціях та в онлайн-засіданнях, організованих бібліотеками ВНЗ III-IV рівнів акредитації.

5. Ведення соціальних мереж (сторінка бібліотеки у Facebook) для висвітлення діяльності бібліотеки, подій, що відбуваються у стінах книгозбірні.

6. Постійне оновлення сайту бібліотеки, наповнення актуальною інформацією: подання списків «Нових надходжень» в книжковий і періодичний фонди, актуальних за тематикою рекомендаційних списків літератури та інших науково-допоміжних видань, розроблених фахівцями бібліотеки; регулярне поновлення списків дисертацій, захищених в ІФНМУ; публікація на сайті книжкових виставок, днів кафедр, заходів, які відбуваються в бібліотеці; розміщення інформації щодо графіків роботи бібліотеки, правил користування книгозбірнею тощо.

7. Проведення культурно-масових заходів (літературних зустрічей, книжкових презентацій та ін.) для культурного розвитку і організації дозвілля читачів.

8. Покращення матеріально-технічної бази бібліотеки.

Впродовж останніх років бібліотека з осередку сакрального сховища книг переросла у мультифункціональне середовище, яке акумулює у собі риси традиційної книгозбірні, музею, мистецької галереї чи концертного залу. Її діяльність як суспільної установи тяжіє до всіх сфер життя і діяльності людини. У сучасних реаліях бібліотека прагне допомагати у подоланні викликів війни та їх наслідків, допомагати протистояти стресу, психологічно підтримувати у складних життєвих ситуаціях, розвивати духовну культуру і зміцнювати національну самосвідомість.

З іншого боку, бібліотека – це інтелектуальна інституція, яка сприяє своєю діяльністю науковим дослідженням, плекає нове покоління фахівців через надання доступу до інформаційних ресурсів і поширення результатів наукових напрацювань вчених.

Працівники бібліотеки ІФНМУ популяризують наукові здобутки викладачів шляхом організації книжкових виставок, пропонують для ознайомлення і опрацювання наукові статті, опубліковані у періодичних журналах університету: «Galician Medical Journal», «Art of Medicine», Терапевтика імені професора М. М. Бережницького, Журнал «Прикарпатський вісник НТШ «Пульс».

З метою створення умов для інформаційного комфорту у навчанні та роботі і ознайомлення зі складом, змістом бібліотечного фонду в режимі реального часу, функціонує Електронний каталог.

Ще одним доступним інформаційним джерелом залишається репозиторій навчальної і наукової літератури, який полегшує пошук необхідної інформації, систематизуючи і поширюючи інтелектуальні надбання вчених ІФНМУ.

Бібліотека пропонує користувачам надання доступу до ряду спеціалізованих баз даних наукової інформації. З 2015 року для всіх користувачів університетської мережі наданий доступ до програми зібрань біомедичної літератури – Hinari, а з 2017 року користувачі мають можливість послуговуватися пошуковою інтернет-платформою Web of Science. У 2019 році було надано право користування наукометричною реферативною базою даних – Scopus, автоматично отримали доступ до повнотекстових ресурсів порталу Springer Link.

Бібліотека Івано-Франківського національного медичного університету – це місце, де студенти та науковці можуть знайти інформацію, яка дозволить їм отримувати нові знання, а це, в свою чергу, дасть можливість професійно зростати та іти у ногу з часом. Поширена комунікація в мережі Інтернет на даний час має своє навантаження та форми. Соціальні мережі стали невід'ємною частиною сучасного життя. На створених сторінках є можливість переглядати інформацію, відеоматеріали, поширювати, готувати дописи, висвітлювати деякі процеси роботи, переймати досвід колег.

До послуг користувачів бібліотеки: підручники, навчальні посібники, журнали, міжнародні науково-метричні бази даних Scopus, Web of Science та інші бази даних біологічних, медичних та суміжних наук.

Суспільне визнання і репутація бібліотеки визначаються багатством та якістю бібліотечних ресурсів. Одним із головних бібліотечних процесів є формування бібліотечного фонду. Добре укомплектований та стабільно оновлюваний фонд – є пріоритетом у роботі бібліотеки. Закінчується ще один рік протистояння агресору. Багато чого було не реалізовано так, як було заплановано. Водночас, складнощі, пов'язані війною, не завадили злагодженій та стабільній повсякденній роботі фахівців, які своєчасно займалися комплектуванням фонду бібліотеки документами всіх типів та видів, прийомом, обліком і реєстрацією нових надходжень, науковою й технічною обробкою документів, каталогізацією та систематизацією.

Впродовж року підтримувалися тісні контакти з кафедрами, за рекомендацією викладачів яких вівся пошук нової спеціалізованої

медичної навчальної літератури, що виходить із друку у видавництвах. Особлива увага при комплектуванні приділяється формуванню фонду бібліотеки україномовними навчальними виданнями.

Слід зауважити, що у придбанні літератури для навчального процесу безпосередньо приймав участь видавничий відділ університету. З видавництва ІФНМУ систематично надходила певна кількість навчальних підручників та посібників, монографій, методичних вказівок та рекомендацій вчених університету власного друку для поповнення фонду бібліотеки. До фонду бібліотеки надійшла така навчально-методична та наукова література: «Принципи та методи педіатричного обстеження у терапії та реабілітації: навчально-методичний посібник», автори: О. М. Петрик, М. Г. Аравіцька (2024 р.), «Фармакологія антибіотиків: навчальний посібник для студентів медичного факультету», автори: Ю. І. Попович, М. Б. Гайнюк, Н. Р. Сенютович (2024 р.), «Психомоторний розвиток дітей у різні вікові періоди та його оцінка: навчальний посібник для студентів медичного факультету», автори: З. Р. Кочерга, А. Б. Волосянко, І. С. Недоступ (2024 р). Крім вищевказаної навчальної літератури, отримали ще ряд іншої: «Вибрані питання педіатрії», «Догляд за хворими в педіатричній практиці», «Фізико-астрономічний модуль», «Невідкладна військово-польова медицина: практичний курс», «Збірник лекцій з нутриціології та броматології», навчальний посібник «Фармацевтична технологія», англійською мовою: навчальний посібник «Acute bleeding into the lumen of gastrointestinal tract» та іншу літературу. Загалом кількість примірників навчальної та наукової літератури, яку отримав відділ з видавництва ІФНМУ, складає 127 примірників на суму 36 632,83 грн.

Всього до фонду надійшло 1352 примірники. Книг та методичної літератури у кількості 697 примірників на суму – 231 914,54 грн. В т. ч. книг – 693 примірників. За цільовим призначенням: навчальна – 594; наукова –753; художня – 5.

Кількість дисертацій, що надійшли за рік, склала 30 примірників, авторефератів – 23 примірники.

У поточному році книжковий фонд бібліотеки поповнився за рахунок подарованих видань від авторів та видавництв, користувачів, благодійників. Це був важливий внесок і склав 381 примірник на суму 91 726,82 грн. У числі дарованих книг були видання навчального, наукового, пізнавального, енциклопедичного, історичного та краєзнавчо-дослідницького характеру. Зокрема, від Благодійного фонду «Знання та доброчесність» надійшли такі книги: «Настанови воєнно-польової хірургії», «Терапевтичні аспекти лікування поранених та

хворих військовослужбовців у російсько-українській війні». Також підручники «Акушерство» надійшли в дар до бібліотеки від професора Хміля С. В., за його ж редакцією. Національна наукова медична бібліотека надала в дар, такі книги: «Дитина у кризовий період: психологічні особливості та діагностичний інструментарій», атлас: «Діабет в Україні» / перший випуск 2021. – видання української діабетичної федерації «Діабет і життя»», «Людина та її мозок: у трьох томах», два підручники польською мовою – «Szczeklika: maly podrecznik» та «Interna Szczeklika», збірник наукових праць «Проблеми радіаційної медицини та радіобіології», монографію англійською мовою «Ukrainian Contrubution to World Medicine» та інші. Кожний вперше отриманий підручник чи посібник класифікувався за таблицями УДК.

Поповнення фонду бібліотеки відбувалося за рахунок надходження по передплаті періодичних видань з минулого року. Отримували періодичні видання, що надходили в дар від вищих медичних навчальних закладів України і міжнародних організацій, зокрема: «Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології», «Ендокринологія» (українською та англійською мовами), «Медсестринство», «Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина», «Ортепедія, травматологія та протезування», «Український медичний часопис», «Шпитальна хірургія» та інші. Майже всі отримані журнали є фаховими. Всього надійшло 602 примірники, з них: 184 журнали та 417 газет на суму 12 996,09 грн.

Від Національної наукової медичної бібліотеки України отримали 19 книг і 67 примірників журналів.

Робота в автоматизованому режимі полягає в організації всіх процесів роботи в програмному забезпеченні «УФД/Бібліотека». Основний інформаційний продукт бібліотеки – електронний каталог (ЕК), який дає можливість різнобічного оперативного пошуку, вільного доступу до електронних копій і інформує про розподіл та місцезнаходження видань. До ЕК бібліотеки мають доступ як читачі, які безпосередньо працюють у бібліотеці, так і віддалені користувачі через мережу Internet. При введенні нової літератури в ЕК відображається повна інформація про літературу згідно вимог, а також, при необхідності, проводиться редакція раніше занесених видань. Електронний каталог повністю відображає фонд бібліотеки і водночас є одним із важливих ресурсів, що працює та оновлюється у реальному часі і завжди доступний користувачам.

Звертаємо увагу, що бібліотека ІФНМУ і надалі не відмовляється від карткових каталогів. Паралельно функціонує електронний каталог,

у який заноситься інформація про всі нові надходження до бібліотеки та ведеться інвентарний облік. В електронній формі також ведеться Інвентарна книга, яка періодично друкується для продовження обліку, який фіксується безперервно.

Для досягнення позитивного результату щодо збалансованого складу фонду бібліотеки, фахівці працювали над вилученням застарілої за змістом, зношеної, втраченої, непрофільної та дублетної літератури. Крім цього продовжили списання російськомовної літератури згідно з рекомендаціями Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України. З карткового каталогу вилучалися номери списаних книг та відповідно звірялися з інвентарними книгами. Всього за звітний період було списано 613 примірників. Слід зазначити, що періодичних видань було списано: 30 журналів, 664 газет. Продовжувалась робота над наповненням новостворених рубрик з фізичної реабілітації, ерготерапії, нутриціології. Важливими рубриками і надалі залишилися паліативна допомога, надзвичайні ситуації, невідкладне лікування, парамедицина, спеціальні інфекції (СНІД та Covid). Вказані рубрики періодично поповнюються новими виданнями.

Формування каталожних карток для поповнення систематичного, алфавітного читацького та службового каталогів, картотек відбувається завдяки програмі «УФД/Бібліотека», яка створює візуально однотипні картки, що вирізняються інформативністю щодо таких ключових даних, як: назва, автор, місце видання, рік видання, видавництво, кількість примірників тощо. Карткові традиційні каталоги залишаються надійною альтернативою електронному каталогу, особливо у періоди відключень електроенергії.

Каталоги і картотеки транслюють зміни і рух бібліотечного фонду, концентрують у собі великий обсяг інформації. Два протилежні процеси – влиття і вилучення карток – лежать в основі ефективного оновлення каталогів. В процесі редагування каталогів і актуалізації даних каталожних карток працівники відділу акцентують увагу на детальному і оперативному висвітленні якісних і кількісних характеристик.

За період 2025 року у бібліотечні каталоги було влито 1000 карток, з них: алфавітні каталоги – 478; систематичні каталоги – 213; картки картотек – 155; каталог періодичних видань – 154. Вилучено карток: з алфавітних каталогів –1351, з систематичного – 576.

Невід'ємною частиною роботи сектору каталогізування є моніторинг книгозабезпеченості основних і вибіркових навчальних

дисциплін. З метою ведення чіткого обліку обсягу навчальної літератури для студентів різних спеціальностей, продовжується робота з картотекою забезпеченості. Так, зокрема, працівники відділу займаються систематизацією і класифікацією нової навчальної літератури, що надходить у фонд бібліотеки, згідно з навчальними робочими планами освітньо-професійних програм. Впродовж року було надано 17 довідок з інформацією про забезпечення студентів підручниками і навчальними посібниками, зокрема, працівникам таких кафедр, як: кафедра інфекційних хвороб, кафедра мовознавства, кафедра медицини катастроф, кафедра клінічної фармакології та клінічної фармації тощо.

З огляду на необхідність налагодження роботи з кафедрами університету і ознайомлення з актуальною інформацією щодо наявності у бібліотеці навчальної літератури, відділ і цього навчального року продовжив започатковану раніше традицію – у період з червня до липня 2025 року було надіслано 56 віртуальних довідок зі зазначеним переліком для кожної дисципліни навчальної літератури, що надійшла у бібліотеку за останні п’ять років, на електронні пошти кафедр університету. Така практика допомагає повніше висвітлити актуальну інформацію щодо книгозабезпеченості і сприяє ефективнішій комунікації бібліотеки зі структурними підрозділами університету щодо подальших етапів розгляду, формування і збагачення книжкового фонду бібліотеки.

Успішною складовою діяльності бібліотеки є також підвищення професійної компетентності бібліотекаря що допомагає вирішувати нові виробничі завдання. Підвищення кваліфікації здійснює поповнення теоретичних та практичних знань і умінь у відповідності з новими вимогами.

Працівники бібліотеки брали активну участь в обговоренні та обміні думками щодо пропозицій до проєкту операційного плану реалізації у 2026-2028 роках стратегії розвитку читання на період до 2032 р. «Читання як життєва стратегія», схвалені за результатами круглого столу «Розвиток читання: від стратегії до дії», що відбувся в м. Івано-Франківську 12.09.2025 року. Було опрацьовано операційний план і запропоновано враховувати можливості механізму співфінансування з різних бюджетів міжнародної технічної допомоги та приватних ініціатив. Для ефективного поповнення бібліотечних фондів здійснювати моніторинг коштів, які вищі навчальні заклади виділяють на поповнення бібліотечних фондів та формування щорічного рейтингу оновлення фондів серед публічних бібліотек та бібліотек ЗВО (закладів вищої освіти).

Також фахівці бібліотеки регулярно ознайомлюються з новими фаховими виданнями, відвідують відповідні заняття та заходи щодо підвищення професійного рівня. Зокрема, брали участь у методичному об'єднанні провідних фахівців бібліотек вищих навчальних закладів Прикарпаття.

Темі ефективності формування бібліотечних фондів було присвячено 23 жовтня засідання обласного методичного об'єднання ЗВО, організатором якого виступила бібліотека ІФНМУ. Завідувачка відділу комплектування та наукової обробки документів виступила з доповіддю «Ефективність комплектування фонду в сучасних умовах у бібліотеці ІФНМУ», у якій детально проаналізувала практичний досвід формування бібліотечних фондів книгозбірні в умовах розвитку інформаційних технологій.

Діяльність бібліотеки у сучасному світі йде пліч-о-пліч розвитком науки і освіти і напряму залежить від змін у суспільстві. У зв'язку з цим, інформаційна робота, як одна з головних напрямків роботи бібліотеки, потребує своєчасного висвітлення, узагальнення для надання актуальної інформації читачам.

Фахівці бібліотеки ІФНМУ інтенсивно працюють у напрямку відповідного забезпечення потреб професорсько-викладацького складу та студентської аудиторії, постійно розширюючи і удосконалюючи спектр послуг відповідно до особливостей кожної категорії.

Основна мета інформаційно-бібліографічної роботи – регулярне доведення інформації про нові надходження до користувача, розкриття інформаційних ресурсів бібліотеки, повідомлення про наявність літератури з певних тем.

Інформаційно-бібліографічна діяльність направлена на забезпечення інформаційних потреб професорсько-викладацького та студентського складу університету. Відбувається удосконалення традиційних носіїв довідково-пошукового апарату та пошук нових форм донесення інформації до користувачів.

Широке використання електронних ресурсів підвищує якість обслуговування користувачів, розширює інформаційну базу для виконання всіх типів бібліографічних довідок. Довідково-бібліографічне обслуговування здійснюється традиційно в режимі «запит-відповідь», бібліографічні довідки консультації надаються як в усній, так і письмовій формі. Всього у режимі «запит-відповідь» впродовж 2024-2025 н. р. було надано 3248 довідок, з них: 2644 тематичних; 56 письмових; 246 на уточнення бібліографічних даних; 358 про наявність видання.

Велика увага приділяється актуальним запитам науковців. На допомогу навчальному процесу підготовлено 56 списків рекомендованої літератури. Наприклад: Вірус папіломи; Альвеолярний відросток; Ерготерапія; Кардіоміопатія; Медсестринство; Синдром постковідний; Тиреоїдит; Фетоплацентарна недостатність; Фізична реабілітація; Фізіотерапія.

Основними напрямами інформаційно-бібліографічної діяльності є: пошук, відбір, бібліографічний опис джерел інформації (книги, статті зі збірників, журналів); систематизація та відображення інформації в картотеці на допомогу навчальній, науково-дослідницькій діяльності користувачів бібліотеки; консультування з питань роботи з довідково-пошуковим апаратом; допомога в пошуку і відборі джерел інформації для написання курсових, магістерських, дисертаційних робіт; консультування з питань складання списків літератури до наукових праць; допомога викладачам, аспірантам, здобувачам, студентам у визначенні класифікаційного індексу за системою УДК до наукових публікацій.

У бібліотеці ІФНМУ паралельно з традиційними алфавітним, предметним і систематичним каталогами, картотеками статей функціонує Електронний каталог (ЕК), який дає змогу на високому рівні накопичувати електронний інформаційний ресурс, здійснювати швидкий і якісний пошук літератури за різними параметрами, як, наприклад: автор, назва документа, рік видання, мова, вид документа.

Фахівці постійно працюють над поповненням традиційних каталогів та картотек. Впродовж навчального року в предметний каталог влито 4007 друкованих картки. На допомогу студентам та викладачам вузу ведеться картотека «Праці науковців ІФНМУ», яка поповнилась на 373 картки. Щомісячно поповнюються картотеки персоналій, рецензій, лікарських рослин, лікарських препаратів та груп препаратів. Для предметного каталогу та картотек за рік було написано 79 роздільників.

Щомісяця в рубриці «Нові надходження» фахівці бібліотеки інформують користувачів про нові надходження книг, періодичних видань, авторефератів, які можуть зацікавити читача.

Впродовж року проведено 11 «Днів інформації», де було представлено 174 примірники літератури. Захід відвідали 858 користувачів, серед яких професорсько-викладацький склад вузу, а також багато молодих науковців (аспірантів, магістрів, клінічних ординаторів та практичних лікарів).

Одним з головних напрямків інформаційно-бібліографічної діяльності є укладання бібліографічних покажчиків.

У 2024-2025 н. р. фахівці підготували 6 бібліографічних покажчиків на допомогу молодим науковцям, студентам. Дані покажчики представлені на сайті бібліотеки в рубриці «Бібліографічні покажчики»: Артеріальна гіпертензія; Гіпотиреоз; Розлади стресові посттравматичні; Рак шийки матки; Серцева недостатність хронічна; Травма.

Впродовж звітного періоду заіндексовано 436 роботи.

Бібліотека надає можливість доступу до багатьох міжнародних ресурсів, зокрема, до міжнародної мережі для дослідників у сфері охорони здоров'я. Користувачам надається змога послугуватися інформацією таких баз даних: HINARI; SCOPUS; Web of Science; PubMed; Access Medicine; Springer; ELSEVIER (Science Direct); Bentham Science; Research4Life.

Безкоштовний доступ до повнотекстових електронних ресурсів Національної бібліотеки В. І Вернадського. Видавництво «Нова книга» надало безкоштовний доступ до медичних електронних навчальних видань на платформі Vilibri.

Для формування у студентів та аспірантів університету свідомого і зацікавленого ставлення до книги, розвитку навичок і вмінь пошуку та опрацювання інформації фахівці проводять бібліотечно-бібліографічні заняття, які сприяють вихованню у слухачів бібліотечно-бібліографічної грамотності.

Для студентів старших курсів проводяться групові консультації з практичними заняттями з користування електронними ресурсами бібліотеки. Традиційно на цих заняттях знайомлять студентів з довідково-бібліографічним апаратом бібліотеки: довідково-бібліографічним фондом та системою каталогів. Крім того, вчать працювати з електронними джерелами інформації, створеними в бібліотеці: електронним каталогом, інформаційними матеріалами, розташованими на сайті бібліотеки. Для магістрантів та аспірантів університету проводяться індивідуальні заняття з підбору джерел для написання наукових робіт, правил оформлення бібліографічних посилань у тексті та бібліографічних описів за діючими державними стандартами.

Саме бібліотека стає координаційним центром з виховання інформаційної грамотності особистості, забезпечує доступ до знань у процесі освіти. Сучасний бібліотекар повинен знати, навчати і бути носієм не лише традиційної бібліотечно-бібліографічної культури, а й володіти сукупністю інформаційних знань, навичками інформаційних технологій.

Автоматизація інформаційно-бібліотечних процесів і всі пов'язані з цим нововведення позитивно сприймаються користувачами, які відзначають сучасність, оперативність, доступність та комфортні умови роботи з інформаційними ресурсами бібліотеки.

Фахівці бібліотеки постійно підвищують свій професійний рівень шляхом опрацювання профільних журналів, а також систематично приймають участь у засіданнях обласного методичного об'єднання бібліотек вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації м. Івано-Франківська.

Події в Україні безперечно залишають свій слід і у роботі бібліотеки. Російська збройна агресія, зменшення кількості студентів, дистанційне навчання, вимкнення електроспоживання – ці складні реалії стали основними факторами, що негативно вплинули як на кількісні, так і на якісні показники роботи бібліотеки. Проте, фахівці бібліотеки Івано-Франківського національного медичного університету максимально адаптуються до нинішніх реалій, опановують нові форми роботи під потреби часу, надають доступ до інформаційних ресурсів, щоб ефективно функціонувати на благо престижу бібліотеки та університету.

Відділ обслуговування поправу можна назвати «серцем» бібліотеки, де відбувається пряма жива комунікація з читачем, адже до нього звертаються за науковою та навчальною інформацією тисячі студентів. Крім того, його послугами користуються аспіранти, практичні лікарі та професорсько-викладацький склад для підвищення власного фахового рівня і ознайомлення з новинками у сфері медичних і суміжних з медициною наук.

Основними завданнями обслуговування в бібліотеці є: інформаційне забезпечення користувачів через надання доступу до документальних фондів (електронні ресурси,навчальна та наукова література, періодичні видання); оперативне обслуговування відвідувачів бібліотеки, що враховує читацькі запити; сприяння культурному розвитку читача та формуванню його пізнавальних інтересів через організацію культурно-просвітницьких заходів, зустрічей, виставок, презентацій книг; формування інформаційної компетентності; моніторинг читацьких вподобань і потреб, аналіз навчальних планів і програм ІФНМУ для подальшого якісного формування фонду; удосконалення методів для ефективнішого обслуговування шляхом автоматизації процесів, застосування новітніх технологій; облік нових надходжень та забезпечення збереження фонду.

Впродовж року обслужено користувачів всіх форм навчання за категоріями: професорсько-викладацького складу – 568; студентів – 10988; практичних лікарів – 524; інших – 153.

Видача комплектів навчальної літератури студентам, як правило, проводиться згідно узгодженого розкладу, складеного деканатами факультетів університету. Комплекти навчальної літератури для зручності заготовлюються заздалегідь відповідно до актуальних начальних планів.

Проблеми з електропостачанням вносять свої корективи в роботу, проте працівники пристосовуються до ускладнених умов праці, забезпечуючи якісний гідний рівень обслуговування.

Для покращення сервісу, для ефективнішого і оперативнішого задоволення запитів користувачів у бібліотеці запроваджено, крім традиційного, автоматизований режим обслуговування. Автоматизована книговидача – це, зокрема, занесення переліку навчальної літератури у створений персонально для читача електронний формуляр. Цей перелік формується шляхом сканування інвентарного номера, завершальний етап – підтвердження отримання книг за допомогою електронного підпису.

Невід'ємною частиною роботи працівників абонементу є робота із запобігання і ліквідації читацької заборгованості. Основними методами, які використовуються в цих цілях, є проведення бесід з роз'ясненням відповідальності за умови незбереження виданої читачу літератури, несвоєчасного повернення, ознайомлення з правилами користування бібліотекою, нагадування користувачам у формі телефонних дзвінків про можливу заборгованість, постійна робота з формулярами для виявлення боржників. Впродовж року для збільшення кількості зареєстрованих читачів і інформування їх щодо виданої літератури було розіслані запрошення на електронні пошти кафедр університету.

Працівники не випускають з уваги і виконання таких основних поточних процесів, як: формування списків літератури для списання, вилучення її з книжкового фонду, складання списків переліку загублених студентами книг і проведення їхньої заміни, видача довідок, підпис обхідних листів, міжсеместрова видача навчальної літератури.

З метою пропаганди читання і популяризації навчальної літератури, основними формами культурно-масової роботи на абонементі залишаються віртуальні дні кафедр і книжкові виставки новинок у бібліотеці, а також нових праць професорсько-викладацького складу університету.

Не менш важливим підрозділом бібліотеки є центральний читальний зал, фундаментально укомплектований навчальною і науковою літературою, призначеною для науковців, лікарів і майбутніх медиків. Відвідувачі читального залу мають можливість послуговуватися пошуком необхідної літератури за допомогою довідково-пошукового апарату бібліотеки і отримати консультацію щодо підбору джерела інформації. У центральному читальному залі наявний доступ до мережі Інтернет, а система Wi-Fi дає можливість користування власними ґаджетами. В електронному каталозі, розміщеному на сайті університету, читач може також ознайомитися з інформацією про якісний та кількісний склад бібліотечного фонду, а також скористатися послугами ліцензійних баз даних, доступ до яких організований через IP адресу.

Варто підкреслити, що фахівці готують застарілу літературу книжкового і періодичного фонду до списання, працюють над оновленням постійно діючих книжкових виставок з різних галузей медицини і суміжних з нею наук, створюють віртуальні підбірки наукових та навчальних видань різноманітних тематик у формі медичних і суспільних виставок.

В центральному читальному залі активно проводяться масові заходи зі застосуванням інтерактивних методів роботи, літературні зустрічі, книжкові презентації, брейн-ринги, майстер-класи, що сприяють підвищенню рівня культурного розвитку читачів, поширенню духовних цінностей: Зокрема:

17 жовтня відбулась презентація нових книг Володимира Атаназійовича Качкана «Нариси історії України та української культури», «Українознавство в персоналіях», «Перст на долю».

21 жовтня пройшла поетична зустріч з львівською поетесою Наталією Крісман. Вірші поетеси посвячені героям Революції Гідності та захисникам ЗСУ.

21 жовтня відбулось відкриття третьої персональної виставки світлин журналіста-фотографа, франківчанина Романа Івасіва про героїв сьогодення.

3 березня студентський профком та голова студентського профкому професор Юрій Солоджук в стінах центрального читального залу провів брейн-ринг, присвячений 80-річчю університету.

Впродовж звітного періоду було проведено ряд культурно-просвітницьких заходів, пов’язаних із подіями сьогодення та нашого історичного минулого, присвячених значущим, пам’ятним календарним датам, загальнонаціональним державним і релігійним святам:

1 жовтня відбувся просвітницько-благодійний захід, присвячений Дню Покрови Божої Матері, Дню захисників і захисниць України, Дню Українського козацтва та Дню Української повстанської армії. Працівники бібліотеки з нагоди свята підготували тематичну книжкову виставку «Невідома УПА».

23 жовтня відбувся просвітницький захід «Мова – безсмертна душа нації», присвячений Дню української писемності та мови.

25 жовтня працівники бібліотеки університету традиційно долучилися до написання Радіодиктанту національної єдності.

22 листопада працівники бібліотеки приєдналися до акції «Запали свічку пам'яті», що відбулася в День пам'яті жертв голодоморів, і підготували виставку «Стоїть в скорботі мати Україна».

7 грудня в Україні відзначали Всесвітній день української хустки.

20 лютого відбувся захід-реквієм, присвячений вшануванню пам’яті загиблим Героям Небесної Сотні.

26 лютого пройшов конкурс, присвячений пам’яті Юрію Чопику – ст. викладачу латинської мови кафедри мовознавства ІФНМУ, ст. лейтенанту Збройних Сил України медичної служби, учаснику АТО, який загинув 26.02.2022 року захищаючи Україну.

15 квітня народна майстриня Прикарпаття Іванна Равлюк провела майстер-клас «Напиши писанку – для ЗСУ, разом з ІФНМУ».

15 травня працівники бібліотеки вкотре долучилися до акції до Дня вишиванки – свята збереження традицій українського національного одягу, символу незламності та гордості за Україну, багатства її культури.

Проведення культурних заходів такого типу покликане формувати національну свідомість читачів, підтримувати наші традиції, унікальну українську автентичність і суспільну обізнаність.

20 грудня медичний коледж в стінах бібліотеки ІФНМУ відзначив свій ювілей. Ця подія зібрала студентів коледжу, викладачів, випускників, адміністрацію університету, коледжу та почесних гостей. Учасники зустрічі розповіли про досягнення коледжу та поділилися своїми спогадами.

2 квітня вже традиційно працівники бібліотеки взяли участь в молитовному заході «Хресна дорога моєї України» в Архикатедральному і Митрополичому соборі Воскресіння Христового. Ініціаторкою та організаторкою заходу стала викладачка кафедри українознавства і філософії Ярослава Калин спільно з о. Юрієм Прилепським, священником парафії Архикатедрального і Митрополичого собору Воскресіння Христового, за підтримки

ректорату та дирекції фахового медичного коледжу ІФНМУ. Присутні молилися за мир і перемогу України.

9 липня в читальному залі бібліотеки Івано-Франківського національного медичного університету зібралися колеги, друзі, рідні та студенти, щоб вшанувати пам'ять доцента, декана факультету наук про здоров'я Романа Гана. Під час зустрічі також представили останню завершену працю науковця – навчальний посібник «Принципи надання невідкладної допомоги в педіатрії», написану у співавторстві з Ярославом Семковичем, Русланом Приймаком, Михайлом Семковичем і своїм сином Тарасом Ганом.

10 липня на фасаді медичного університету відкрили та освятили сім анотаційних дощок Героям України: Богдану Ризаничу, Юрію Чопику, Юлії Огієнко, Василю Федоришину, Юрію Максимчуку, Богдану Власію, Мирославу Дебенку. Це день подяки та болю за тими, кого ми втратили.

Під час війни робота бібліотеки виходить за рамки традиційного обслуговування читачів і стає осередком міжособистісного та фахового спілкування, де можна отримати психологічну підтримку, підвищити професійний рівень, удосконалити практичні навички. Бібліотекарі активно долучаються до організації тренінгів з етики спілкування, біологічної та правової безпеки для побудови толерантного правового суспільства.

Працівники бібліотеки допомагали студентам Європейської Медичної Студентської Організації в організації літературно-просвітницького заходу, присвяченого пам'яті Володимира Івасюка.

Для підвищення професійної кваліфікації і фахового рівня працівники бібліотеки, задіяні в обслуговуванні, беруть участь у методичних об'єднаннях бібліотек вищих навчальних закладів м. Івано-Франківська. Так, зокрема, 29 листопада в онлайн-режимі відбулося обласне методичне об'єднання на тему: «Традиційні та інноваційні форми і методи діяльності в бібліотечному обслуговуванні користувачів ЗВО»,

Четвертий рік поспіль війна нас виснажує. Але попри це бібліотекарі долучаються до благодійних акцій допомоги ЗСУ, приймають посильну участь у волонтерстві, регулярно адресно донатять воїнам. Працівники бібліотеки співпрацювали з волонтерськими міськими організаціями, які безпосередньо контактують зі захисниками, брали участь у плетінні маскувальних сіток. Вже традиційно продовжили ініціативу збирання пластикових кришечок і відправляли у благодійний фонд «Лелекера», координатором якого є Галина Батюк. Виручені кошти з фонду

відправляють на реабілітацію захисників України і на підтримку організації «Бандерівський Схрон».

Підбиваючи підсумки пройденого звітного року, слід зауважити, що основними, пріоритетними напрямками діяльності бібліотеки ІФНМУ залишається орієнтація на запити і потреби студентів та викладачів. Бібліотека ІФНМУ спрямовує значні зусилля для збереження власної професійної репутації та підтримання позитивного іміджу. підтримує і запроваджує творчі ініціативи для зростання кількості бібліотечних послуг і їх модернізації, розширює діапазон можливостей у користуванні бібліотечними ресурсами. Все це стає можливим лише за умови безперечної підтримки адміністрації навчального закладу.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Сучасний рівень медичної освіти ставить перед бібліотекою Університету важливе завдання підтримки освітнього, наукового та просвітницького процесів, базуючись на оптимізації інформаційно-бібліотечного обслуговування наших користувачів. Перспектива ефективного функціонування бібліотеки передбачає належне збереження наявних фондів та особливо цінних видань, розвиток інформаційних ресурсів, вивчення потреб користувачів, оновлення та надання якісного доступу до наукової інформації. Враховуючи виклики сьогодення, бібліотека використовує у своїй діяльності різноманітні форми роботи, які можуть привернути до себе увагу наших користувачів, підтримуючи інформаційні запити студентів та науковців.

Впродовж 2025 року бібліотека спрямовувала свою діяльність на формування бібліотечних ресурсів з метою оперативного інформаційно–бібліографічного обслуговування користувачів, забезпечуючи баланс між доступом до інформації, дотриманням авторського права та академічною доброчесністю. На 01.01.2026 року багатогалузевий фонд бібліотеки налічує 604 526 примірників. За цільовим призначенням навчальні видання складають 285 822 прим., наукові видання – 295 441 прим., літературно-художні видання – 23 263 прим. З них: державною мовою 326 223 прим., іноземними мовами 27 8303 прим.. Впродовж 2025 року до бібліотеки надійшло 1175 примірників. Одним із джерел поповнення бібліотечного фонду у 2024/2025 н. р. була література, передана у дар – 241 прим., з них: 82 прим. іноземною мовою, 17 прим. від кафедр Університету. До фондів бібліотеки систематично надходила з друкарні Університету навчальна література, авторами якої були наші викладачі.

Серед важливих завдань для оптимізації інформаційного середовища продовжують залишатись питання актуалізації бібліотечних фондів, комплектування документів, визначення пріоритетних напрямків їх поповнення та сприяння у накопиченні та забезпеченні довготривалого, надійного відкритого доступу до результатів наукових досліджень через інституційний репозитарій ЛНМУ імені Данила Галицького. У 2025 році бібліотека виконувала основні функції, пов'язані з оперативним комплектуванням фонду документами всіх типів та видів. Бібліотека активно використовувала свій науковий та фаховий потенціал, поширюючи інформацію серед науково-педагогічного персоналу про відкритий доступ до БД, забезпечувала систематизацію, архівування продуктів інтелектуальної власності співробітників медичного університету та надавала консультації працівникам кафедр щодо наповнення інституційного репозитарію (eLNMUIR) (http://library.dmed.org.ua) документами шляхом самоархівування публікацій та завантаження електронних копій документів.

Шукаючи можливості для розширення послуг та ресурсів, які можна отримувати віддалено, ми надавали доступи до електронних медичних баз даних та освітніх платформ. Проводилась постійна робота над збільшенням доступів до ресурсів, координуючи доступ університету до баз даних Clarivate: Web of Science; Elsevier: Scopus, ScienceDirect; EBSCO; Oxford Medicine. Наші користувачі мали доступ до ресурсів, Bentham Science, RapidILL, BMJ, EKG-Training, Capsule Clinical Learning, Directory of Open Access Books, Research4Life, Springer Nature, Thieme, Taylor&Francis eBooks, AMBOSS, HINARI, Osmosis, Complete Anatomy, до платформи BioDigital Human та ін.

Впродовж року впроваджувались нові форми роботи з метою створення сприятливих умов для інформаційного забезпечення наших користувачів. Важливе значення у цьому мала промоція бібліотеки та комунікація з користувачами – студентами, професорсько-викладацьким складом та практичними лікарями. Наша корпоративна FB-сторінка та Instagram стали інструментами для взаємодії з користувачами (студентами, викладачами, інтернами та курсантами). Присутність у соціальних мережах та контент веб-сайту впливали на висвітлення усіх аспектів роботи бібліотеки і визначення її пріоритетів. Користувачі мали можливість переглядати перелік послуг, що надаються бібліотекою, а саме: віддалене визначення УДК та авторського знаку, заміна втрачених книг, online продовження книг.

Участь працівників бібліотеки у науково-практичних конференціях (міжнародних, всеукраїнських, регіональних),

проблемних семінарах, практикумах, лекціях перформенсах, вебінарах, присвячених актуальним проблемам бібліотечної діяльності стали вже традиційними. Вони допомагали вирішувати нагальні питання у діяльності бібліотеки, встановлювати партнерські стосунки та взаємодіяти з колегами. У 2025 році працівники бібліотеки пройшли навчання та отримали сертифікати від Clarivate, Української бібліотечної асоціації за участь у циклі онлайн – семінарів з інформаційної грамотності та авторського права. Були учасниками Антишколи українських бібліотекарів «Від дослідження. Для дослідження. Про дослідження». Бібліотека брала участь у конференціях: «Інформаційно-бібліографічна діяльність сучасних бібліотек: ресурси, послуги, публікації», «Медичні бібліотеки: поєднання досвіду, мудрості, знань». Цікавими були: участь у онлайн-семінарі «Штучний інтелект для бібліотек: майбутнє та сьогодення» і у вебінарі «Кризове втручання та профілактика синдрому вигорання» та ін.

Працівники бібліотеки є членами Української бібліотечної асоціації (УБА), AGMB (Arbeitsgemeinschaft für Medizinisches Bibliothekswesen), EAHIL (European Association for Health Information and Libraries), ABDOS (Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Ost-, Ostmittel- und Südosteuropaforschung), Лікарської комісії НТШ та партнерами ГО «Форум видавців», «Днів європейської спадщини у Львові».

Прагнення активніше долучатись до університетської спільноти поступово перетворює бібліотеку в осередок культури, де можна ознайомитись з пам’ятними датами, історією Університету та бібліотеки, здобутками українських лікарів та досягненнями світової медицини. Креативні проєкти, інноваційний підхід, співпраця з кафедрами та студентським самоврядуванням, студентським науковим товариством стали визначальними для бібліотеки. Проводячи культурно-просвітницьку роботу, бібліотека старається поєднувати традиційні цінності з викликами сьогодення та популяризувати серед користувачів інформацію про науковий доробок наших вчених. У читальній залі бібліотеки систематично проводяться цікаві зустрічі, презентації, семінари, круглі столи, які підвищують статус та впливають на її імідж.

3-5 жовтня 2025 року бібліотека була учасницею 32-го Book Forum у Львові, у рамках якого проходили цікаві лекції, дискусії, перформенси та творчі зустрічі. Цьогоріч однією з локацій Форуму став наш читальний зал, у якому відбулась презентація друкованих видань членів Лікарської комісії НТШ: медицина, наука та інше. Видання

кафедр та свої власні книги представили: зав. кафедри медичного права ФПДО, проф. Ірина Сенюта, проф., акад., відомий хірург онколог Борис Білинський, редактор журналу «Феномен людини», доцент, редактор УЛТ «Народне Здоров'я» Зеновій Масний. Серед презентованих книг були національні підручники з гістології, клінічної хірургії, словники, монографії, атласи, клінічні видання, мемуарна та художня література тощо. Учасники заходу мали змогу оглянути та обговорити понад 100 видань, які представляли понад 20 авторів.

12-14 вересня 2025 року у рамках Днів європейської спадщини у Львові бібліотека долучилась до проведення ряду заходів на тему «Архітектурна спадщина: вікна в минуле двері в майбутнє». Участь у такій програмі додає нам досвіду та сприяє промоції бібліотеки у кризових умовах.

Інноваційні зміни, які відбуваються у галузі охорони здоров'я та медичній освіті, зумовлюють необхідність створення нових підходів до взаємодії бібліотеки з навчальним та науково-дослідним процесами Університету на всіх рівнях.

Впровадження сучасних напрямів роботи бібліотеки здійснювалось з позиції реальної перспективи, відкритості до нових ідей та прагнення долучитись до академічної спільноти Університету.

Бібліотека, будучи важливим структурним підрозділом, долучалась до акредитаційного процесу Університету. Під час акредитації освітніх програм у 2025 році наша участь ґрунтувалась на представленні інформації про книгозабезпеченість навчальних дисциплін та відомостях про бібліотечні послуги, які отримують здобувачі освіти, матеріальний стан бібліотеки, умови доступу до наших друкованих і електронних ресурсів та відповідність фонду бібліотеки завданням Університету.

Підтримка освітнього та наукового процесу Університету відбувалась на таких засадах:

1. Акредитація: Активна участь у забезпеченні акредитаційних процедур за освітніми програмами: Менеджмент в охороні здоров'я, Медицина, Стоматологія, Педіатрія, Фармація, Фізична терапія.

2. Державна атестація: Участь бібліотеки у підготовці документів до Державної атестації Університету за науковими напрямами, яка здійснювалась відповідно до Методики оцінювання ефективності наукової (науково-технічної) діяльності наукових установ і закладів вищої освіти щодо провадження ними такої діяльності за окремими науковими напрямами під час проведення державної атестації, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 21 жовтня 2024.

3. Звітність НДР: Технічний та інформаційний супровід звітів про науково-дослідну роботу кафедр та Університету.

Бібліотека Університету залишається гнучкою до вимог та потреб часу і завдань, які визначають її пріоритет. Історичні розвідки, відкрита наука та використання можливості ШІ відкривають для нас нові можливості та одночасно ставлять перед новими професійними викликами. Ми продовжуємо працювати над питаннями перетворення традиційних форм роботи у сучасний формат. Роль бібліотеки стає активнішою. Бібліотекою підтримувались тісні зв'язки з науковими бібліотеками вищих закладів освіти та медичними бібліотеками Львова, Києва, Тернополя, Харкова, Чернівців, Вінниці, Івано-Франківська, Одеси. Ми долучались до ініціатив бібліотечної спільноти, ініційованих Українською бібліотечною Асоціацією. Створювали умови для спілкування з колегами з метою пошуку нового досвіду, модерували події, змінювали критерії, які визначали ефективність нашої роботи. Бібліотека сприяла творчому та професійному спілкуванню, підтримувала нові ідеї щодо інформаційних, дослідницьких та культурних проєктів.

2025 рік став ювілейним для нашої бібліотеки, який ми відзначали у колі колег, партнерів та друзів бібліотеки. У читальному залі звучали вітання та щирі побажання успішної роботи, вдячних читачів і вдалих проєктів. Такою була палітра тем під час цієї урочистої події. З нагоди 85-річчя заснування бібліотеки адміністрація Університету відзначила колектив бібліотеки Почесною грамотою за сумлінну, бездоганну і самовіддану працю. Директорка бібліотеки Марта Надрага отримала одну з найвищих почесних нагород Львівської міської ради «Золотий герб міста Львова» № 208.

Діяльність бібліотеки у 2025 році поєднала традиційні бібліотечні функції з активною міжнародною дипломатією, впровадженням новітніх стандартів управління науковими даними (FAIR) та інформаційною підтримкою медичної спільноти в умовах воєнного стану.

З метою оптимізації традиційних функцій бібліотека Університету продовжує працювати над забезпеченням широкого доступу до наукової інформації та навчальної літератури. На 01.01.2026 року багатогалузевий фонд бібліотеки налічує 604 526 примірників. За цільовим призначенням навчальні видання складають 285 822 прим., наукові видання – 295 441 прим., літературно-художні видання – 23 263 прим. З них: державною мовою 326 223 прим., іноземними мовами 278 303 прим.

Сьогодні важливо втримати баланс між придбанням літератури з нових дисциплін, дослідженням фонду, який склався історично та визначив нашу унікальність серед інших бібліотек та цифровими ресурсами, які стали важливою складовою роботи сучасної бібліотеки.

У процесі комплектування, наукової обробки документів і організації каталогів здійснювалось:

- науково обґрунтоване, повне й оперативне комплектування фонду документами всіх типів і видів;
- прийом, облік і реєстрація нових надходжень;
- наукова й технічна обробка документів;
- каталогізація, систематизація, координатне індексування;
- повне, багатоаспектне та оперативне розкриття фондів бібліотеки через систему каталогів та картотек;
- облік документів, що вибувають із фонду;
- аналіз забезпеченості студентів підручниками та навчально-методичними посібниками;
- впровадження інноваційних технологій щодо комплектування та наукової обробки документів на основі АБІС ІРБІС-64.

Процес формування фонду включав роботу з інститутами, кафедрами, книготорговельними організаціями, а також з іншими бібліотеками з питань книгообміну, видавництвами та іншими організаціями. У 2025 році продовжувався моніторинг показників книгозабезпечення навчальних дисциплін, проводився активний пошук видань з малозабезпечених дисциплін, кафедри інформувались про доступну літературу для закупівлі. Загалом до фонду бібліотеки надійшло 1175 документів на суму 235 401 грн. Поповнення фонду відбувалося за рахунок подарованих авторами та установами, переданих із інших бібліотек України, (зокрема, від Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника було отримано 246 журналів і 17 книг), а також прийнятих від читачів взамін загублених тощо.

Усі нові надходження, пройшовши відповідний облік в автоматизованому режимі, занесені у системну базу «BIBLIO» та передані до відповідних структурних підрозділів бібліотеки.

У 2025 році завдяки систематизації документів, що надходили до бібліотеки, створювались бібліографічні записи в ЕК, оперативно формувались списки книжкових видань та статей з медичної періодики, які відповідали конкретній темі, дисципліні чи курсу за вибором та розкривались у повній мірі інформаційні ресурси бібліотеки через систему електронних та традиційних каталогів і картотек. Проводилась систематизація та предметизація документів, складався бібліографічний

опис документів які надходили до бібліотеки, визначався класифікаційний індекс документа відповідно до його змісту за класифікаційними таблицями УДК. Свою роботу працівники сектору наукової обробки документів і організації каталогів здійснювали відповідно до алгоритму шляху книги від комплектування до наукової обробки видання. Сектором наукової обробки документів і організації каталогів було опрацьовано 528 прим. друкованих видань, серед них медичної та суміжної літератури 257 (план 500); суспільно-політичної та художньої 40 (план 50); іноземної літератури 196 (план 110). Крім того, опрацьовували автореферати дисертацій: 15 прим. (план 30) та дисертації: 20 прим. (план 60).

Бібліографічний опис є основою для створення всіх бібліотечних каталогів, бібліографічних й інформаційних видань, автоматизованих баз даних. У 2025 році було створено бібліографічні описи та надруковано каталожні картки для книжкових видань: 1150, авторефератів дисертацій та дисертацій: 45.

Впродовж 2025 року здійснювався постійний контроль за якістю каталогів бібліотеки. Систематичне редагування виключало втрату інформації та показало, що традиційні каталоги, пройшовши випробування часом та обставинами, залишаються актуальними сьогодні. Всього відредаговано 1124 карток книжкових видань, авторефератів дисертацій і дисертацій та передано для розстановки в каталоги. Регулярно поповнювались алфавітні каталоги (читацького призначення, службового призначення, іноземної літератури, алфавітний каталог дисертацій) та систематичні каталоги: (медичної літератури, СПЛ та художньої літератури, іноземної літератури, систематичний каталог дисертацій).

Проводилась робота з технічного редагування каталогу. Було відредаговано 10 000 карток, та перенесено 4800 інвентарних номерів на додаткові карточки.

Систематично надавались консультації користувачам бібліотеки з актуальних питань бібліотечно-інформаційної діяльності. Зокрема, щодо класифікації документів за таблицями УДК за допомогою електронної пошти.

У 2025 році продовжувалась робота з Актами списання літератури, що вибула з фондів бібліотеки. В процесі роботи було переглянуто та викреслено 480 інвентарних номерів книг з алфавітного каталогу читацького призначення.

Вилучено 20 карток з алфавітного каталогу читацького призначення, систематичного каталогу медичної та суміжної літератури – 30, алфавітного каталогу службового призначення – 1387.

За допомогою АРМу "Каталогізатор" у системну базу «BIBLIO» впродовж 2025 року було внесено 1925 назв та відкореговано 2201 запис.

У рамках проєкту Корпоративної каталогізації працівниками розписувались та індексувались журнали за електронною версією тезауруса MeSH Національної медичної бібліотеки США. За звітний період було опрацьовано журнали «Алергія у дитини», «Праці наукового товариства імені Шевченка. Медичні науки». Визначено та додано до аналітичних описів в Електронний каталог 3520 предметних рубрик MeSH.

З метою актуалізації бібліотечного фонду було вилучено й списано 6677 примірників книг застарілих за змістом. Зокрема за допомогою АБІС ІРБІС-64 було списано 474 примірників.

Модернізація медичної освіти постійно ставить перед бібліотекою важливі завдання, які стосуються підтримки наукового середовища Університету через організацію доступу користувачам до власних та зовнішніх електронних ресурсів. Впродовж 2025 року бібліотека Університету продовжувала оперативно реагувати на потреби здобувачів освіти, сприяти навчальному процесу та науково-дослідній діяльності, забезпечувати якісний і оперативний доступ до інформації студентам, викладачам, науковцям. Злагоджена та професійна робота працівників сприяла наданню якісних інформаційних послуг. З цією метою забезпечувався оперативний доступ до бібліотечних ресурсів та світової інформації, вивчались потреби користувачів, систематизувались їх запити. Зміна інформаційних потреб користувачів була тісно пов’язана з організацією тематичного доступу до інформаційних ресурсів бібліотеки та ефективності інформаційно-пошукової системи.

Обслуговування користувачів проходило у 3-х абонементах: наукової, суспільної та художньої літератури, навчальної літератури, англомовної літератури та у 5 читальних залах: наукової літератури, періодичних видань, навчальної літератури, англомовної літератури, у комп’ютерному читальному залі. На жаль, через повномасштабне вторгнення зменшився контингент здобувачів освіти, зокрема з числа іноземних громадян. Була втрачена література, знизився об’єм фінансування на формування фондів. Це мало суттєвий вплив на виконання планових завдань, які відображені у статистичних показниках. Попри все, впродовж року продовжував оновлюватись перелік літератури, який стосувався проблем невідкладної допомоги, військової хірургії, посттравматичного стресового розладу та психологічної допомоги.

У 2025 році зафіксовано: 141 648 відвідувань, в т. ч. відвідувань масових заходів – 418; звернення до вебресурсів – 56 263; книговидачу – 583 217. Відповідно до нашого статусу основними категоріями користувачів залишаються викладачі, наукові працівники, аспіранти, студенти медичного університету та курсанти.

Всього за єдиним обліком 16 322 користувача, з них 4609 – студенти. Обслужено 28 535 фізичних осіб. Кількість віртуальних користувачів – 1096.

Фахівці з обслуговування надавали можливість студентам, аспірантам і професорсько-викладацькому складу користуватись бібліотечно-інформаційними онлайн-послугами для ознайомлення з тематичними добірками літератури і новими надходженнями через соціальні мережі. На сайті бібліотеки у розділі «Послуги НБ» активно використовувались контактні форми «УДК, авторський знак», «Заміна втрачених книг», «Online продовження книг». Використання соціальних мереж також сприяло популяризації фондів, нових надходжень, книжкових та віртуальних виставок. Це все допомагало оперативно надавати інформацію студентам про графіки отримання та повернення підручників, формувати позитивний імідж бібліотеки у студентському середовищі, серед викладачів, інтернів та курсантів.

2025 рік був насичений подіями та новими викликами. Основним завданням було якісне і оперативне забезпечення користувачів інформацією за запитами. Найбільш активним періодом залишаються видача і повернення користувачами навчальної та наукової літератури на початку та наприкінці кожного семестру. Впродовж року забезпечувались необхідною літературою також інтерни і курсанти, які підвищували свою кваліфікацію на базі Університету.

Велике зацікавлення у користувачів викликали тематичні та інформаційні виставки, на яких експонувалась література з актуальних проблем медицини та сьогодення. За звітний період було оформлено 10 інформаційних виставок та проекспоновано 226 примірників книг і 22 інформаційні виставки (представлено 224 журналів). Протягом року висвітлювались важливі історичні та культурні події із життя міста, країни, світу та медицини у «Календарі знаменних та пам’ятних дат на 2025 рік» та пам’ятні дати з історії медицини та ювілеї працівників Університету.

Відділ обслуговування навчальної літератури є найбільшим відділом бібліотеки з трьома секторами: сектор абонементу, сектор читального та комп’ютерного залів, сектор англомовної літератури.

Паралельно з традиційними формами бібліотечного обслуговування працівниками надавались онлайн послуги та

створювався інформаційно-освітній контент через соцмережі. Для інформування користувачів та зворотнього зв'язку активно використовувався сайт бібліотеки, соціальні мережі: Facebook, Instagram, Viber, Messenger та e-mail відділу. Бібліотекарі інформували студентів та викладачів про безкоштовний доступ до електронних платформ наукової інформації. Було складено перелік доступів до електронних журналів (понад 150 назв).

З метою популяризації фонду читального залу було підготовлено 35 тематичних виставок літератури з основних дисциплін, 10 віртуальних виставок та 225 інформаційних постів у соціальних мережах. Було підготовлено 245 дописів для офіційних сторінок бібліотеки у соціальних мережах (Facebook, Instagram, Telegram) та надано 59 письмових довідок у соцмережах. Головними напрямами роботи продовжували залишатись популяризація наших інформаційних ресурсів та створення комфортного середовища для здобувачів освіти у абонементах та читальних залах відділу. Протягом року проводився моніторинг використання навчальної літератури, проведено значну роботу щодо переміщення та актуалізації фонду навчальної літератури. Було вилучено 4959 примірників, непридатних до використання та 257 застарілих видань.

При роботі з формулярами було виявлено 93 відрахованих студентів, у яких залишились підручники. Завдяки співпраці з деканатами було повернуто 659 підручників.

Довідково-бібліографічна робота та інформаційне обслуговування у 2025 році були спрямовані на ефективне інформаційне та науково-методичне обслуговування користувачів. Через постійне зростання обсягу ресурсної бази та розширення діапазону інформаційних запитів користувачів бібліотеки ми працювали над забезпеченням ефективного пошуку в інформаційно–бібліографічному масиві бібліотеки.

Основними користувачами наших послуг були науково-педагогічні працівники Університету та аспіранти, які звертались до нас за оформленням довідок про результати перевірки публікацій здобувачів наукового ступеня, рецензентів, опонентів і голів спецрад, за визначенням індексів УДК на статті у періодичних виданнях та монографії. Вони отримували консультації щодо доступу до наукометричних бібліографічних і реферативних баз даних (Scopus, Web of Science) та електронних ресурсів (журнали, книги, медичні бази відкритого доступу), інформація про які розміщувалась та постійно оновлювалась на сайті бібліотеки.

До довідково-бібліографічного обслуговування належали також видача усних та письмових довідок та визначення індексу УДК. Усього за 2025 рік бібліотекою було видано 45248 довідок, з них: адресно-бібліографічних – 150, тематичних (медицина) – 100, бібліографічних уточнень – 850, фактографічних – 150, аналітичних – 200) та заіндексовано 539 документів (УДК).

Впродовж року тривала робота над наповненням бази даних «Праці викладачів ЛНМУ імені Данила Галицького» («Works»). За 2025 р. було створено 620 нових записів: монографії, статті у вітчизняних та зарубіжних періодичних виданнях та інші матеріали. Списки наукових робіт кафедри перевірялись на правильність оформлення. Цього року було перевірено 620 записів зі списків наукових праць кафедр. База даних постійно редагувалась, було внесено 1548 правок.

У процесі довідково-бібліографічної роботи значна увага приділялась інформаційному обслуговуванню в режимі ВРІ та ДОК. Відповідальним етапом наукових досліджень був пошук літератури. Абонентами ВРІ були співробітники кафедр, які планували або готувались до захисту дисертації. У режимі ДОК обслуговувались керівники та доценти кафедр. У режимі «Запит-відповідь» було обслужено 30 користувачів, які здійснювали пошук у наукометричних базах даних та електронних ресурсах відкритого доступу.

Відповідно до «ПОЛОЖЕННЯ про організацію атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького» (пп. 4.5, 5.10, 8.2) вагомою ланкою роботи інформаційно-бібліографічного відділу була перевірка наявності наукових публікацій здобувачів вищої освіти доктора філософії, а також рецензентів, опонентів, голів разових спецрад, яка включала наступні етапи:

- Оформлення бібліографічного опису наукових публікацій згідно з ДСТУ 8302:2015 або Ванкувер стилем (за тематикою дослідження здобувача, опис здійснювася мовою оригіналу із зазначенням DOI або з посиланням на електронну версію публікації);
- Підтвердження факту опублікування;
- Підтвердження приналежності періодичного видання до фахових видань України із зазначенням галузі наук;
- Підтвердження індексування періодичного видання в наукометричних базах даних Scopus та/або Web of Science Core Collection із зазначенням відповідної бази даних/ квартилів (Q1-Q3);
- Підтвердження приналежності видання до наукових періодичних видань інших держав із зазначенням ISSN та країни реєстрації видання.

Отже, при отриманні запиту від аспіранта працівник здійснював перевірку наукових публікацій здобувача за темою дисертації, а також 2 рецензентів, 2 опонентів, 1 голови спеціалізованої Вченої ради. Формував таблицю з описом публікацій за Ванкувер стилем (або ДСТУ 8302:2015), вказував DOI та режими доступу до статей. Кожне періодичне видання перевірялось у Реєстрі наукових видань України із зазначенням галузі науки та в базах даних Scopus і Web of Science. Журнали, які цитувались в наукометричних базах перевірялись на наявність квартилів Q1-Q3. Згідно з результатами перевірки оформлялись відповідні довідки. У 2025 році працівниками інформаційно-бібліографічного відділу було виконано 175 довідок та перевірено 673 публікації.

У березні-травні під час акредитації наукової діяльності Університету здійснювалася перевірка коректності відомостей щодо наукових публікацій, наукових проєктів та інших результатів наукової діяльності. Окрему увагу було приділено збору, аналізу та підрахунку FAIR-даних відповідно до встановлених вимог і критеріїв. У процесі роботи забезпечувалася координація з відповідальними структурними підрозділами, усунення виявлених неточностей у поданій інформації, а також внесення до системи URIS наукових публікацій кафедр із відповідними показниками FAIR, необхідних для проходження акредитаційних процедур.

У 2025 році виникла необхідність у реорганізації довідково-бібліографічної роботи з метою її адаптації до сучасних умов та реальних запитів користувачів для ефективного використання наявних ресурсів.

Основними напрямами були: якісне формування інформаційних ресурсів, поєднання паперових та електронних носіїв інформації; спрямованість інформування на конкретні потреби користувачів; розширення інформаційних послуг.

Значна увага приділялась ефективному використанню читацьких та службових картотек, які наповнювались своєчасно:

– СКС (медицина). У картотеку розписувались лише статті історичної тематики (Історія окремих галузей медицини, історія хвороб видатних людей, медицина в біографії відомих людей). Цього року у ці картотеки розписано та влито 121 карточку.

– «Персоналії видатних вчених-медиків». Поповнювались картками на статті із журналів та збірників, присвячених вченим-медикам. Картки розташовані за алфавітом прізвищ науковців, а всередині – за хронологією публікацій. За 2025 р. У картотеку написано та влито 40 карточок.

– «Визначні українські та зарубіжні лікарі й науковці-медики, народжені у Львові». Розписано та влито 20 карток.

– «Медицина в умовах воєнного стану». Розписано та влито 100 карток.

– Картотека назв періодичних і продовжуваних видань, що підлягають аналітичному розпису.

– Картотека працівників ЛНМУ ведеться як електронна БД. Прізвища та посади професорсько-викладацького складу Університету щороку звіряються з новими списками, які передає відділ кадрів.

– Картотека кафедр ЛНМУ. Картки розміщені в алфавітному порядку назв кафедр, вказані прізвища завідувачів, номери телефонів та адреса кафедр.

Для поповнення системи картотек виконувався аналітичний розпис збірників, журналів та інших інформаційних матеріалів.

Фахівці надавали консультації з питань користування БД, методики бібліографічного пошуку у наукометричних та міжнародних базах даних, правил бібліографічного опису згідно з діючими стандартами, особливостей роботи з інформаційно-бібліографічними виданнями та оформлення довідок про результати перевірки публікацій; здійснювалась перевірка списків літератури згідно з ДСТУ 8302:2015 та Ванкувер стилем.

З початком повномасштабної війни актуальною стала тематика бойових травм. Працівники бібліотеки систематизували літературу за видами бойових травм та уклали тематичний бібліографічний покажчик. У 2025 році внесено 290 позицій. У цьому році була започаткована робота з пошуку та укладання тематичного бібліографічного покажчика «Медична реабілітація». На сьогодні він налічує 485 записів.

Продовжував поповнюватись бібліографічний список літератури з коронавірусної інфекції COVID-19. Матеріал систематизувався за медичними спеціальностями. У 2025 році внесено 855 позицій. Упродовж року продовжувалась робота над пошуком публікацій з історії медицини. Усі бібліографічні записи групувались у розділах «Загальна історія медицини» та за галузями основних медичних дисциплін. Окремо збирався матеріал про хвороби видатних людей та українських лікарів: письменників, публіцистів та журналістів.

Довідково-бібліографічна та інформаційна робота бібліотеки була спрямована на підвищення якості, оперативності та повноти інформаційних послуг.

У 2025 році видавнича діяльність бібліотеки була зосереджена на збереженні історичної пам’яті Університету та на інформаційній

підтримці актуальної медичної тематики. Виклики, які стояли перед бібліотекою, поступово перетворювались у нові можливості для реалізації наших видавничих проєктів. Було підготовлено фундаментальне біобібліографічне видання: «Борис Семенович Зіменковський», укладачами якого стали проф. Драпак І. В., чл.-кор. НАНУ, проф. Чопяк В. В.; ст. досл. Надрага М. С., доц. Кучумова Н. В., Васільєва С. В. за заг. ред. ректора проф. Чемериса О. М. В ювілейному виданні висвітлено основні віхи життя, наукової науково-педагогічної та організаційної діяльності відомого українського науковця в галузі фармацевтичної, органічної і біоорганічної хімії, ректора ЛНМУ імені Данила Галицького (1998-2023 рр.), академіка Національної Академії медичних наук України, доктора фармацевтичних наук, професора, заслуженого працівника Вищої школи України, лавреата Державної премії України в галузі науки і техніки, заслуженого професора ЛНМУ імені Данила Галицького, почесного доктора Люблінського медичного університету, дійсного члена НТШ та низки громадських академій.

У ювілейному виданні висвітлено ключові етапи життєвого шляху Бориса Семеновича, його наукову, педагогічну та адміністративну діяльність. Особливу увагу приділено бібліографічному покажчику, упорядкованому в хронологічному порядку, а в межах кожного року – за абеткою. До покажчика включено всі основні напрями наукової діяльності вченого: монографії, статті у фахових періодичних виданнях, збірниках наукових праць, матеріали конференцій, а також видання, підготовлені за редакцією Бориса Семеновича. Окремо подано авторські свідоцтва та патенти на винаходи. Бібліографічний опис здійснено на основі чинного в Україні стандарту (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006). Позиції, не уточнені укладачами «de visu», позначені*. Ілюструє видання фотогалерея, де зібрані світлини з родинного альбому, фотокопії дипломів, подяк, грамот, нагород.

Цей структурований бібліографічний покажчик стане цінним ресурсом для дослідників, істориків науки, бібліографів, а також для молодих науковців. У процесі роботи над ювілейним виданням була опрацьована вся бібліографія Б. С. Зіменковського, здійснене літературне та технічне редагування книги.

У 2025 році вийшла низка друкованих та електронних видань, підготовлених працівниками бібліотеки у співпраці з кафедрами Університету:

- «Ярослав Петрович Базилевич – організатор та перший завідувач кафедри організації і управління охороною здоров’я ЛНМУ імені Данила Галицького : біобібліографічне видання до 90-річчя від

дня народження» (Електронне видання розміщено в Репозитарії нашого Університету). Бібліографічне видання присвячене яскравому представнику львівської медичної спільноти, людині з широким колом інтересів, відомому лікарю-науковцю, педагогу, організатору та першому завідувачу кафедри охорони здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. У виданні висвітлено основні віхи життя, наукової, науково-педагогічної діяльності вченого. Хронологічний покажчик друкованих праць знайомить з вагомим науковим доробком Я. П. Базилевича. Окремо подана література, яка відображає життєвий і творчий шлях та спогади про нього. Видання стане корисним ресурсом для наукових працівників, аспірантів, студентів, бібліографів та всіх, хто цікавиться історією розвитку медицини та охорони здоров'я в Україні.

- Рудницький Н. Р. «Причинки до історії Медичного інституту». Працівниками бібліотеки виконано літературне та технічне редагування рукопису Н. Р. Рудницького, виявленого у фондах нашої бібліотеки. Нестор Рудницький очолював Наукову бібліотеку у 1941-1952 рр. Опрацьоване та подане до друку видання зберігає стилістичні та мовні особливості автора та є цінним ресурсом для всіх, хто цікавиться історією нашого Університету.
- «Студентське Наукове Товариство Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Сторінки історії». З метою підтримки військових медиків, волонтерів та викладачів тактичної медицини укладено бібліографічний покажчик: «Посттравматичний стресовий розлад: аналітика бібліографії 2014-2025 рр.».
- Укладена бібліографія до видання: Драпак І. В. «Становлення та розвиток кафедри загальної, біонеорганічної, фізколоїдної хімії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького».
- Новими матеріалами поповнюється бібліографічний покажчик «ЛНМУ ім. Данила Галицького: погляд крізь віки», виданого минулого року до ювілею alma mater. Цього року опрацьовано архівні матеріали до 2000 р. Планується подальша робота над наступними роками.

Наукові статті, які стали підсумком роботи у 2025 році:

- On the occasion of the 85th anniversary of academician borys s. zimenkovsky / Drapak I, Chemerys O, Nadraga M, Vasilyeva S. Proc Shevchenko Sci Soc Med Sci [Internet]. 2025Dec.16 [cited 2025Dec.30];77(2). Available from: https://mspsss.org.ua/index.php/journal/article/view/1249

- З нагоди 85-річчя бібліотеки у газеті «Альма матер» вийшла стаття «Книжковий дім медичних знань» (авторки Надрага М. С., Дедишина Л. І.)
- У збірнику «Феномен людини. Здоровий спосіб життя» (вип. 116, 117, 118, 119 за 2025 р.) вийшло 10 статей (у співавторстві з Кріль О. М. та Щоголєвою Я. Г.)

Серед важливих напрямів розвитку сервісів бібліотеки залишається впровадження електронного обслуговування користувачів, яке дозволяє вивести бібліотечне обслуговування на новий рівень можливостей. На сьогоднішній день наявні технічні засоби: копіювально-розмножувальна техніка (КРТ): сканерів – 2, принтерів – 4, копірів – 1, БФП (багатофункціональні пристрої) кількість комп'ютерів (30 ПК для співробітників та 17 ПК для користувачів). Бібліотека та її ресурси представлені на власному сайті https://library_dept@.meduniv.lviv.ua/ і у соцмережах Facebook та Instagram. Окрім традиційних друкованих ресурсів бібліотекою надавався доступ до електронних медичних баз даних та освітніх платформ. Ми працювали над збільшенням ресурсів, якими можна користуватись віддалено, координуючи доступ Університету до БД Clarivate: Web of Science; Elsevier: Scopus, ScienceDirect; EBSCO; Oxford Medicine. Наші користувачі мали доступ до ресурсів, Bentham Science, RapidILL, BMJ, EKG-Training, Capsule Clinical Learning, Directory of Open Access Books, Research4Life, Springer Nature, Thieme, AMBOSS, HINARI, Osmosis, Complete Anatomy, SciVal, OERSI, CAPSULE, Physiopedia Plus. Впродовж року проводився моніторинг їх актуальності та велись переговори з менеджерами компаній щодо продовження термінів діючих доступів та отримання нових.

Сьогодні перед бібліотекою стоїть завдання розширювати діапазон послуг та впроваджувати нові форми роботи. Важливе значення у цьому має промоція бібліотеки та комунікація з користувачами – студентами, професорсько-викладацьким складом та практичними лікарями.

Бібліотека та її ресурси представлені також у соцмережах (Facebook та Instagram). Наша корпоративна FB-сторінка та Instagram стали інструментами для взаємодії з користувачами (студентами, викладачами, інтернами та курсантами). Перевага надавалась медичній та навчальній тематиці. Найбільш поширений контент: нові надходження, інформація про доступи до навчальних інформаційних ресурсів наукових баз даних, регулярні повідомлення про безкоштовні вебінари для науковців.

Станом на 31.12.2025 року маємо 7 Баз даних: «Електронний каталог BIBLIO»; «Праці викладачів ЛНМУ імені Данила Галицького»; «Фонд абонементу навчальної літератури»; «Автореферати та дисертації»; «Посттравматичний стресовий розлад внаслідок військових дій»; «Бойова травма»; Фонд особливо цінних видань.

У рамках проєкту Корпоративної каталогізації працівниками розписувались та індексувались журнали за електронною версією тезауруса MeSH Національної медичної бібліотеки США. За звітний період було опрацьовано журнали «Алергія у дитини», «Праці наукового товариства імені Шевченка. Медичні науки». Визначено та додано до аналітичних описів в Електронний каталог 3520 предметних рубрик MeSH. Злагоджена робота усіх підрозділів, дотичних до роботи з АІБІС ІРБІС 64, сприяла активному функціонуванню ІР у наданні якісних послуг нашим користувачам.

В організації віддаленого доступу велике значення має власний сайт. Впродовж року оновлювався його контент, спостерігалась позитивна динаміка статистичних показників сайту. Користувачі мали можливість переглядати ЕК, перелік послуг, що надавались бібліотекою. Наші ресурси були представлені в соцмережах Facebook та Instagram. Сайт відвідало 47 968 користувачів. Статистика сайту свідчить про те, що найбільша кількість переглядів стосувалась: оформлення бібліографічних описів відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання»; журналів відкритого доступу України; електронного каталогу; online продовження книг; видачі підручників; доступів до наукометричних та навчальних баз даних та ресурсів.

Постійною увагою користувались публікації про новинки у наших фондах: подаровані видання, періодика, закуплена навчальна література. На сайті бібліотеки було представлено «Календар знаменних дат на 2025 рік». У рамках підготовки календаря у БД BIBLIO відредаговано або створено закладку «Персоналії», що розширювало можливості пошуку в електронному каталозі. В процесі пошуку та відбору матеріалу використовувались фахові медичні журнали, тематичні збірники, календарі, ювілейні видання, альманахи, вебсайти інших наукових установ та бібліотек.

Було надано 285 віртуальних довідки через соціальні мережі Facebook, Instagram, Telegram та електронну пошту.

Важливим напрямом роботи продовжує залишатись промоція бібліотеки та комунікація з користувачами – студентами, студентами-іноземцями, професорсько-викладацьким складом та практичними лікарями. Корпоративна Facebook сторінка нашої бібліотеки вже стала

повноцінним інструментом для активної взаємодії користувачів (студентів, викладачів, інтернів та курсантів). На Facebook сторінці поширювалась інформація, яка формувала позитивний імідж бібліотеки. За звітний період були опубліковані дописи про персоналії, історичні події, заходи в бібліотеці, ювілярів та ювілеї кафедр. У цифровому просторі було представлено: Facebook: 140 дописів, понад 4155 взаємодій. Дописи в Інстаграм – 130; взаємодії – 2050.

В умовах воєнного стану через хакерські атаки на сервер бібліотеки необхідно було проводити роботу щодо підтримки та захисту електронного каталогу та здійснювати систематичне копіювання баз даних.

Для глобалізованого освітнього простору вкрай необхідним було створення електронного архіву (репозитарію), основне призначення якого є накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти та надання відкритого доступу до них засобами Інтернет-технологій. Бібліотека забезпечувала систематизацію, архівування продуктів інтелектуальної власності співробітників медичного університету та надавала консультації працівникам кафедр щодо наповнення інституційного репозитарію (eLNMUIR) (http://library.dmed.org.ua) документами шляхом самоархівування публікацій та завантаження електронних копій документів. Надавалались вичерпні консультації щодо розміщення наукових та навчальних праць у репозитарії для науково-педагогічних працівників Університету. У 2025 році було перевірено й розміщено 1373 документи, що подавалися науковцями й викладачами Університету, зокрема 1002 наукових статей, 4 монографії, 8 посібників, 34 дисертації, 53 магістерські роботи, 272 конференції. На даний час в інституційному репозитарії налічується 3486 повнотекстових документів. Всі вони несуть в собі перспективи розвитку наукової думки. Матеріали Репозитарію постійно поповнюються і актуалізуються.

Цифрове суспільство, поєднання освіти, науки та інноваційних процесів, використання ШІ у роботі поступово стають реаліями сьогодення. У 2025 році бібліотека долучилась до питань цифровізації та відкритої науки (Open Science). Важливим напрямом стала популяризація принципів FAIR даних, одержаних в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень.

Модернізація бібліотечних процесів, створення електронної бібліотеки та окремі питання інтеграції е-ресурсів ЗВО з Національним репозитарієм використання академічних текстів висвітлювались під час циклів вебінарів «Наукові дані: поняття, принципи FAIR, репозитарії

даних», які сприяли вдосконаленню нашої роботи та забезпечували популяризацію принципів FAIR даних, одержаних в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень, які використовуються для їх підтвердження.

Основна суть методичної роботи впродовж 2025 року полягала в управлінні змінами, які стосувались пошуку нетрадиційних підходів у вирішенні виробничих питань та у виборі пріоритетів у впровадженні нових форм діяльності бібліотеки. З цією метою вивчались різні аспекти організаційної та практичної роботи у підрозділах бібліотеки, а саме: фахова компетентність, стимулювання професійного розвитку, підвищення мотивації персоналу. Методична робота виконувалась згідно з планом роботи та відповідно до завдань, які стояли перед бібліотекою. Важливою складовою у цій роботі було впорядкування організаційних та інструктивно-технологічних документів, які стосувались питання комплектування, обліку та використання фондів, реформування медичної освіти, проблем каталогізації електронних ресурсів та корпоративної співпраці. Методична робота передбачала індивідуальну роботу з користувачами, підвищення рівня інформаційного обслуговування, виявлення, вивчення, узагальнення та впровадження на основі аналізу бібліотечної практики ефективних методів роботи.

У 2025 році значна робота була проведена з організаційно-технологічною документацією, яка стосувалась інструкцій на основні технологічні процеси. За звітний період було поновлено та затверджено Вченою радою медичного університету Положення про бібліотеку, Правила користування Бібліотекою. Зростання обсягів інформації, необхідної для прийняття рішень, призводить до збільшення кількості документів. При цьому традиційні методи роботи з ними стають вже малоефективними. У 2025 році в Університеті було запроваджено систему електронного документообігу (СЕД), до якого була долучена бібліотека.

Зміст методичної роботи продовжував трансформуватись та вдосконалюватись. До цієї діяльності долучались завідувачі відділів, які планували, організовували та контролювали роботу своїх підрозділів. Систематичний облік робочого часу дозволяв їм отримувати інформацію, необхідну для вивчення динаміки виконання роботи, продуктивності праці та виявлення резервів робочого часу. Такий моніторинг дозволяв приймати обґрунтовані рішення при плануванні роботи. Впродовж року зверталась увага на формування іміджу бібліотеки, який був тісно пов’язаний з поведінкою бібліотекаря, його мовною культурою та ерудицією. У зв’язку з тим, що

бібліотека повинна функціонувати як цілісний організм, необхідно було виконувати методичну роботу, проявляючи доброзичливість, комунікабельність, терпимість що впливає на зміст бібліотечної діяльності та розуміння проблеми бібліотекаря та користувача.

Тісна співпраця з колегами-методистами та інформаційна взаємодія з ними стосувалась окремих виробничих процесів, які охоплювали усі напрями бібліотечної діяльності від обслуговування та забезпечення інформаційних потреб до технологічних рішень, кадрових питань та професійної етики. Зосереджувалась увага на виборі пріоритетів з метою створення нових можливостей для наших працівників. Методична робота сприяла творчому спілкуванню, підтримці нових ідей, організації інформаційних та культурних проєктів.

Впродовж 2025 року методична робота сприяла професійній освіті та була скерована на пошук нових підходів у вирішенні виробничих питань, відповідальності працівників за доручену справу та прояв ініціативи. Значна увага приділялась професійній освіті. Використовуючи наші попередні напрацювання, ми зосередились над пошуком та впровадженням прогресивних форм роботи, продовжували інформувати працівників про нову фахову літературу. Постійно координували наші дії з медичними бібліотеками України та бібліотеками ЗВО. Воєнне сьогодення додало нових викликів, проте професійна взаємодія з фахівцями допомагала вирішувати ключові питання та сприяла оптимізації виробничих процесів для забезпечення інформаційних потреб, технологічних рішень, кадрових питань, професійної етики та психосоціальної підтримки.

У 2025 році ми долучались до програм психологічної допомоги через вебінари Бюро кооперації OeAD (Одеса): Теми: «Концепція надії у складні часи», «Продовжувати йти вперед у важкі часи», «Підтримка батьків-одинаків», «Новий рік ... надія попри все. Концепція надії з психологічної точки зору у складні часи».

Методична діяльність заохочувала працівників не тільки до пошуку креативних ідей, цікавих концепцій та мотиваційних ресурсів, але й допомагала втілювати їх у життя.

Професійна освіта та підвищення ділової кваліфікації працівників постійно стоїть на порядку денному та сприяє вдосконаленню ділових якостей. У зв’язку із зростаючими вимогами до спеціалістів вузівської бібліотеки працівники підвищували свій фаховий рівень шляхом консультацій, інформаційного обміну з колегами на семінарах, вебінарах, проходили онлайн-навчання (від ІТ компаній «Elsevier

Ukraine», Clarivate «Web of Science», компанії «Академії Статей» та ін.). Зокрема, працівники бібліотеки брали участь у таких заходах:

- Виступ у рамках Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Мультидисциплінарний підхід в медицині: сучасні наробки та виклики в імунології, алергології та ревматології (Різдвяні читання у Львові) 26-27 листопада 2025 р. з доповіддю «Бережучи минуле – творимо майбутнє. Бібліотеці ЛНМУ імені Данила Галицького – 85 років» (Доповідачі Надрага М. С., Васільєва С. В.);
- Презентація «Юрій Липа крізь призму викладачів і випускників ЛНМУ» у рамках Всеукраїнської мультидисциплінарної науково-практичної конференції з міжнародною участю «Юрій Липа: стратегія нації та культура українського духу» (з нагоди 125-річчя від дня народження) (12-13 червня 2025) (Доповідач Палько Х. В., співдоповідач Дедишина Л. І.);
- «Липи у науці й освіті: Іван – в колі НТШ, Юрій – в оцінках викладачів університету» на VI науково-практичній конференції «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі», присвяченій 105-річчю Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету (29 жовтня 2025) (Доповідач Палько Х. В., співдоповідач Дедишина Л. І.);
- Виступ М. Надраги на тему «НТШ і родина Лип: співпраця різних поколінь» на Всеукраїнській науковій конференція «Постать Івана Липи у вимірах епох» (21 лютого 2025 року).
- XXIII Міжнародна науково-практична конференція «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань», присвяченої 95-й річниці заснування Національної наукової медичної бібліотеки України. У доповіді «Шлях крізь століття: історія Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького у бібліографії» Марта Надрага розповіла про заснування і становлення нашого навчального закладу – від Медичного факультету Львівського університету до авторитетного і потужного освітньо-наукового навчального закладу та сучасного клінічного центру. А також презентувала бібліографічний покажчик, присвячений 240-річчю медичного університету, який уклали та видали працівники бібліотеки ЛНМУ (15-16 жовтня 2025 р.).
- Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні тенденції в абдомінальній та ендокринній хірургії» присвячена 95-річчю від дня народження академіка Михайла Павловського, де був представлений стенд з науковими працями М. П. Павловського. (орг. Васільєва С. В., Дедишина Л. І.)

- Виступи на заході до 85-річчя Наукової бібліотеки ЛНМУ імені Данила Галицького з доповідями: «Бережучи минуле – творимо майбутнє. Бібліотеці ЛНМУ імені Данила Галицького – 85 років» (Доповідач Васільєва С. В.); «Михайло Павловський: до 95-річчя від дня народження») (Доповідач Дедишина Л. І.);
- Науково-меморіальна конференція «Визначні особистості в становленні громадського здоров'я України», присвячена 90-річчю від дня народження організатора і першого завідувача кафедри «Організації і управління здоров'я ЛНМУ імені Данила Галицького» Ярослава Петровича Базилевича (17 вересня 2025 р.)
- Заходи до ювілею Митрополита Андрея Шептицького (липень 2025);
- Міжнародна панельна дискусія «Історична постать Вільгельма фон Габсбурга (Василя Вишиваного) у контексті українсько-австрійських відносин» (до 130-річчя від дня народження)
- IX Міжнародний симпозіум «SMART LION 2025» (жовтень 2025);
- Презентація серії «Творчість лікарів»;
- Організаційне засідання ЛК НТШ в музеї Історії медицини Галичини;
- Міжнародна науково-практична конференція «Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти» з нагоди ювілею Ярослава Базилевича;
- Картографічна виставка в ЛННБУ імені В. Стефаника;
- Оссолінські зустрічі: «Польща і Україна: коріння державності», «Спадщина Солідарності у 45-річчя заснування»;
- Круглий стіл «Наукове товариство імені Шевченка – осередок української наукової думки XIX-XX ст.»;
- Участь у Міжнародному літературному фестивалі XXXII LVIV BOOK FORUM: Презентація видань Лікарської комісії НТШ «Медицина, наука та інше»;
- IV Міжнародна конференція «Відкрита наука та інновації в Україні 2025», що відбулася 22-23 жовтня 2025 року в режимі онлайн у межах Міжнародного тижня відкритого доступу 2025 та відзначення 90-річчя заснування Державної науково-технічної бібліотеки України. Метою проведення конференції було обговорення практичних аспектів впровадження принципів відкритої науки та інновацій в Україні.

Впродовж року співробітники бібліотеки пройшли навчання за програмами:

- «Безпечний контент у цифровому світі: виклики та рішення для освіти» (Вінницька академія безперервної освіти».

- XIV Всеукраїнська онлайн-школа бібліотечного журналіста «Штучний інтелект у бібліотечних медіа: тренд чи необхідність».
- Вебінар «Наукові дані: поняття, принципи FAIR, репозитарії даних».
- Онлайн-вебінар «Як створити електронну бібліотеку в університеті й не порушити авторських прав?».
- Онлайн-вебінар «Як створити електронну бібліотеку в університеті й не порушити авторських прав?».
- Німецько-український вебінар «досвід Bonn University and State Library (Germany) з управління дослідницькими даними».
- Вебінар «Поглиблення роботи у Вікіпедії».
- Тренінг «Сайт-візитка за один день».
- Вебінар про ресурси Thieme.
- «Цифровий простір в освіті: навчання, мотивація, штучний інтелект і кібербезпека».

Працівники бібліотеки тісно співпрацюють з іншими бібліотеками та науковими установами м. Львова. Обмін досвідом та професійні консультації в ЛННБ України імені В. Стефаника, ЛНУ імені Івана Франка, Музеєм історії ЛНУ імені Івана Франка були важливим фактором інформаційного взаємообміну для пошуку ефективних форм діяльності.

Бібліотека активно інтегрується у європейський професійний простір, представляючи досвід роботи українських книгозбірень в умовах війни. Директорка бібліотеки, старша дослідниця, к. і. н. Марта Надрага брала участь у закордонних форумах, а саме:

- Європейській асоціації медичної інформації та бібліотек (EAHIL) та XLII Конференції з питань польських медичних бібліотек під девізом “IMAGINE” (УЯВІТЬ, який складається з 7 літер, кожна з яких представляє ключові слова, Inform (Інформувати), Manage (Управляти), AI (Штучний інтелект), Grow (Зростати), Integrate (Інтегрувати), Network (Нетворкінг), Explore (Досліджувати) також, як доповідачка, учасниця воркшопу «Бібліотекар для бібліотекаря» і дискусії, яка відбувалася 09.05.2025 – 13.05.2025 м. Лодзь (Польща). Тема доповіді – «Бібліотеки в час російсько-української війни: аналіз досвіду роботи Наукової бібліотеки Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Україна)».
- У 2-му Австрійському бібліотечному конгресі (Der 2. Österreichische Bibliothekskongress), що проходив під гаслом «Демократичний – Різноманітний – Сталий». Поважне міжнародне зібрання бібліотечних працівників відбувалося 25-28 березня у

конференц-центрі Відня (Austria Center Wien). Марта Надрага була доповідачкою та учасницею дискусії. Тема доповіді «Як російсько-українська війна змінила бібліотеки Львова (Україна)». («Wie der russisch-ukrainische Krieg die Bibliotheken von Lwiw (Ukraine) veränderte»). Бібліотечний конгрес був важливою платформою для обміну інформацією, обговорення та спілкування, в якому взяли участь 205 доповідачів з 165 лекціями, пройшло 16 семінарів.

Директорку бібліотеки Марту Надрагу було запрошено до складу Наукового комітету нового часопису «Kujawsko-Pomorski Rocznik Biblioteczny» (Польща). У 2025 році було налагоджено співпрацю з Австрійською національною бібліотекою, університетськими бібліотеками медичних університетів Відня (Австрія) та Варшави і Лодзі (Польща).

Впродовж 14 років директоркою бібліотеки ЛНМУ імені Данила Галицького є Надрага Марта Степанівна – кандидатка історичних наук, старша наукова дослідниця, заслужена працівниця культури України, яка була повторно обрана Вченою радою Університету на посаду директора 20 грудня 2023 року.

Запорукою успішної роботи бібліотеки залишаються якісні зміни, які відбуваються у бібліотеці та стосуються професійної компетентності, творчої ініціативи та вміння адаптуватись до роботи у нових реаліях. Значні зусилля були спрямовані на об’єднання колективу з метою запобігання внутрішнім бібліотечним суперечностям. Створювались сприятливі умови для кар’єрного росту та належного виконання службових обов’язків. Бібліотека університету сприяла творчому спілкуванню та організації спільних інформаційних, дослідницьких і культурних проєктів. У 2025 році основна увага була зосереджена на розв’язанні питань щодо забезпечення ефективного функціонування підрозділів та збереження колективу в період повномасштабного вторгнення. Діяльність бібліотеки забезпечували 4 відділи: інформаційно-бібліографічний; комплектування документів, наукової обробки документів і організації каталогів; обслуговування науковою літературою; обслуговування навчальною літературою.

Згідно з Правилами трудового розпорядку ЛНМУ імені Данила Галицького всі працівники бібліотеки мають посадові інструкції, затверджені ректором Університету. На 01.01.2025 року персонал бібліотеки налічує 26 працівників. 22 працівники мають вищу освіту, з них: 11 – спеціальну бібліотечну, 4 – середню спеціальну.

У наш час у бібліотечній галузі відбувається значне старіння кадрів. Молодь звільняється у пошуках кращої роботи та більшого

заробітку. У сучасних умовах, коли реальні можливості штату обмежені, а обсяг та складність завдань зростають, ми стараємось використовувати свій досвід та вміння працювати з нашими користувачами у складних умовах, долаючи виклики часу.

Силами працівників бібліотеки створювались комфортні умови у бібліотеці для користувачів та для проведення нарад, круглих столів, практикумів та інших заходів.

БІБЛІОТЕКА НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

Бібліотека Національного медичного університету імені О. О. Богомольця мобільно реагує на швидкі зміни в науці та освіті задля можливості формування у користувача ключових компетентностей – вміння раціонально працювати з інформацією, володіти інформаційно-комунікаційними технологіями, підвищувати мотивацію самоосвіти тощо.

Бібліотека – це простір інформації, навчання, креативних ідей, та творчих зустрічей, це більше 180 років пройденого шляху.

Діяльність Бібліотеки Університету у 2025 р. здійснювалася за такими напрямами:

- ✓ формування інтегрованого інформаційно-освітнього середовища, покликаного забезпечити якісно новий рівень освітньо-комунікаційного процесу завдяки створенню високоякісних інформаційних ресурсів і забезпеченню доступу до них професорсько-викладацького складу та студентів;
- ✓ задоволення інформаційних потреб різних категорій користувачів НМУ імені О. О. Богомольця, у т. ч. віддалених;
- ✓ формування інформаційної культури та етики академічної доброчесності користувачів;
- ✓ вдосконалення традиційних і запровадження нових форм і методів діяльності, зокрема впровадження сучасних бібліотечних технологій, спрямованих на поліпшення якості обслуговування усіх категорій користувачів;
- ✓ наповнення електронного каталогу, надання інформації з власних електронних ресурсів бібліотеки;
- ✓ організація системи підвищення кваліфікації співробітників Бібліотеки;
- ✓ розвиток співпраці з громадськими організаціями, бібліотечними асоціаціями, установами.

У Бібліотеці функціонує 6 відділів: комплектування та наукової обробки документів; зберігання фондів; обслуговування науковою літературою; обслуговування навчальною літературою; методико-

бібліографічний відділ; інформаційних технологій та електронних ресурсів.

Користувачі мають можливість працювати у читальній залі з автоматизованими робочими місцями, інтернет-центром та конференц-залою з необмеженим доступом до WI-FI.

Довідково-пошуковий апарат бібліотеки: алфавітний генеральний (службовий) каталог; алфавітний читацький каталог; алфавітний каталог періодичних та продовжуваних видань; алфавітний каталог дисертацій та авторефератів дисертацій; систематичний каталог; електронний каталог.

Електронний ресурс бібліотеки:

- Електронний каталог (АБІС «ІРБІС») – 49 206 записів
- Картотека «Наукові праці вчених-медиків НМУ імені О. О. Богомольця» – 1524 джерел
- Імідж-каталог «Наукові праці вчених-медиків НМУ імені О. О. Богомольця – 50 000 записів
- Інституційний репозитарій IRBNMU – 15341 записів
- БД читачів – 2439
- Науково-метричні бази даних (налічують близько 50)

Матеріально-технічна база: комп'ютерів – 200, АРМ – 110, КРТ – 19.

Штат Бібліотеки – 33 працівники. З них: із повною вищою спеціальною освітою – 30, професійно-технічною, спеціальною освітою – 1, повною загальною середньою освітою – 2.

Бібліотека НМУ імені О. О. Богомольця продовжує свою наукову діяльність та залишається потужним інформаційним центром, який і надалі тримає стійкий інформаційний фронт. Поповнення фонду, за теперішніх умов, відбувається тільки завдяки небайдужості викладачів та користувачів бібліотеки. Періодичні видання бібліотека отримала тільки дарчі у кількості 302 примірники (54 назв).

Впродовж року було надано дві довідки для акредитації кафедр, які підтверджують стан забезпечення навчальної та реферативної літератури для освітньо-професійних програм за спеціальностями: «Фармація» (магістри) та «Клінічна лабораторна діагностика» (магістри).

Співробітниками бібліотеки здійснювався облік на видання, які надходили до фонду. Було складено 6 (шість) актів на подаровану літературу (підручники, монографії, довідкова література), яка була взята на баланс бібліотеки. Подаровані видання надійшли з різних галузей медицини :

- Захворювання органів дихання у дітей: особливості перебігу та

сучасні методи лікування: навчальний посібник;

- Дерматологія, венерологія: підручник
- Гомеостаз і його регуляція: навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів;
- Коронавірусна хвороба 2019: монографія;
- Атлас дренування ран і порожнин;
- Інфекційні захворювання у дітей в амбулаторній практиці лікаря: навчальний посібник;
- Токсикологічна та судова хімія: тестові завдання з поясненнями для студентів;
- Дитина у кризовий період: психологічні особливості та діагностичний інструментарій: навчальний посібник;
- Алергія у дітей. Клініко-молекулярні аспекти: навчальний посібник;
- Дуоденогенний перитоніт (здобутки, реалії, перспективи): монографія;
- Посібник до практичних занять з військово-польової хірургії та інші.

Усі нові надходження літератури своєчасно були представлені на сайті бібліотеки у рубриці «Нові надходження»: https://librarynmu.com/novi-nadkhodzhennia.

Співробітники здійснювали ретельний аналіз на вилучення зношеної та застарілої за змістом літератури. Згідно з рекомендаціями щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України, розробленими Міністерством культури та інформаційної політики, спільно з Радою питань розвитку бібліотечної справи бібліотекою проводилась значна робота щодо виконання цих рекомендацій. Працівниками було проведено 9 (дев'ять) актів на вилучення літератури з фонду у кількості 102 646 прим., це – в першу чергу суспільно-політична та зношена література.

Станом на 01.01.2026 р. загальний фонд бібліотеки становить 492 821 примірників, до складу якого входять: книги та періодичні видання, включаючи навчальну, наукову, суспільно-політичну, художню, довідкову літературу, дисертації та автореферати дисертацій, електронні видання.

Бібліотечний фонд за мовами видань: державною – 347 965 прим.; іноземною – 144 856 прим., в т. ч. російською – 89 531 прим.

Впродовж року надійшло 1177 документів. Розподіл за цільовим призначенням: наукові – 789 прим., навчальні – 388 прим. Розподіл за мовами нових надходжень: державною мовою – 723 прим.; іноземною – 454, в т. ч. російською – 4.

Подаровано 794 прим. видань на суму 89 886,41 грн.

Робота з наукової обробки документів здійснювалась за такими напрямами:

- створення та поповнення електронного каталогу АБІС «ІРБІС 64+»;
- бібліографічний опис творів друку та інших документів, відповідно до діючих державних стандартів;
- редагування всіх елементів бібліографічного опису електронного каталогу та роздрукованих карток;
- каталогізація, систематизація, координатне індексування;
- повне, багатоаспектне та оперативне розкриття фондів бібліотеки через систему каталогів та картотек;
- технічна обробка видань;
- довідково-інформаційне обслуговування читачів у каталогах.

Впродовж 2025 р. до електронного каталогу АБІС «ІРБІС 64+» було введено 795 нових бібліографічних записів. Систематично проводилась робота над редагуванням записів у електронному каталозі – 8475 виправлень, роздруковано 2374 картки для поповнення паперових каталогів, систематично проводилась перевірка літератури на дублетність.

Визначено та проставлено 308 індексів УДК, предметизовано за системою Mesh 775 документів.

Якісне інформаційне забезпечення навчального, наукового та виховного процесів НМУ імені О. О. Богомольця полягає в організації бібліотечного фонду відповідно до його профілю та інформаційних потреб усіх категорій користувачів.

Типологічний склад: наукова література – 48 %; навчальна – 39 %; довідкова – 9 %; керівництва – 4 %.

Включає видання різних років – від 1965 до 2025 років і має таке співвідношення: 1965-1989 рр. – 26 %, 1990-1999 рр. – 18 %, 2000-2025 рр. – 56 %.

Виходячи з цього, слід зазначити, що розділи мають застарілу і мало використовувану літературу. Статистичне цифрове дослідження показало потребу в доукомплектуванні розділів новою україномовною літературою останніх років видання.

Бібліотечний фонд потребує зберігання на всіх етапах його формування, а також у процесі експлуатації.

Упродовж літнього періоду було здійснено нагадування читачам про закінчення строку користування книгами (шляхом телефонних дзвінків, месенджерів). Виявлення боржників відбувалося при

формуванні довідки про розрахунок із бібліотекою й підписанні обхідних листів студентами, а також при звірці екзаменаційних списків з читацькими формулярами.

У 2025 р. співробітниками було переглянуто 1448 абонементів та надіслано 672 повідомлень. Відшкодування втрачених книг відбувалося шляхом їхньої заміни рівноцінними (ведеться постійний облік втраченої та заміненої літератури). Втрачено студентами 478 прим. книг, відшкодовано 440 прим.

В основі збереження фондів лежить процес списання літератури. Під час вилучення документів у роботі було задіяно 2 комісії: перша з відбору літератури для вилучення та друга – із вилучення. У комісію з відбору літератури увійшли працівники бібліотеки зі значним досвідом роботи, які знають фонд та читацький попит користувачів. Співробітники консультуються з фахівцями кафедр щодо доцільності вилучення видань із фондів бібліотеки, виходячи з їх цінності для навчального та наукового процесів. Після опрацьованого аналізу відбирається застаріла за змістом, дублетна та зношена література.

Декілька примірників кожної назви, що вилучається, обов’язково залишається у фонді. У 2025 р. було здійснено аналіз використання книжкового фонду (2231 книг). У III та IV кварталі проведено роботу з індексацією (уцінка) книг на вилучення з фонду 3242 назв, а також впродовж року проводилася перевірка на дублетність літератури.

Ведеться картотека книгозабезпечення навчальною літературою. Продовжується робота зі створення картотеки книгозабезпечення в електронному форматі. Ведуться картотеки на основні та допоміжні фонди, картотеки індикаторів на видану користувачам літературу.

У Бібліотеці Національного медичного університету імені О. О. Богомольця для кожної категорії читачів (студенти, викладачі та інші співробітники НМУ, інтерни) передбачено диференційований підхід, впроваджуються новітні форми обслуговування. Результатом впровадження досягнень науково-технічного прогресу в бібліотеці є цілеспрямоване створення інформаційно насиченого середовища, що включає сукупність засобів механізації, автоматизації та медіатизації у поєднанні з ресурсами та діяльністю, що дає змогу бібліотеці ефективно функціонувати на основі інформаційних технологій.

Обслуговування користувачів проходить у комфортабельному і функціональному освітньому просторі, який облаштований за сучасними стандартами.

Книжкові виставки (зокрема, віртуальні), інформаційні повідомлення стосовно знаменних і пам’ятних дат та ювілейних дат вчених-медиків НМУ імені О. О. Богомольця, розміщено на

електронному сайті бібліотеки у рубриці Новини. На офіційному вебсайті опубліковано 202 статті. Кількість переглядів за 2025 р. близько 115 500 разів.

Впровадження у діяльність бібліотеки інновацій, заснованих на використанні новітніх цифрових технологій, значно покращило не лише обслуговування користувачів, але й підвищило якість та обсяг послуг, що надаються, а також дозволило модернізувати майже усі внутрішні бібліотечні процеси, у тому числі й ті, що безпосередньо не пов'язані з віртуальною сферою її існування. Про види бібліотечних послуг (в тому числі дистанційно) користувачам Університету систематично здійснювалися повідомлення на офіційному сайті ЗВО.

Так, у 2025 р. сервіс Бібліотеки включав такі послуги:

- ✓ отримання інформації про наявність у Бібліотеці необхідного документу;
- ✓ надання користувачам консультацій та стратегій пошуку з метою вибору відповідних джерел інформації. Інформування користувачів щодо правил користування електронними базами даних, традиційними каталогами та картотеками;
- ✓ отримання будь-яких документів з фонду Бібліотеки для користування у читальних залах;
- ✓ користування електронними ресурсами;
- ✓ замовлення необхідного документу з інших бібліотек України, скористувавшись послугою МБА;
- ✓ визначення індексів УДК та авторського знаку для документів;
- ✓ підготовка тематичних добірок на замовлення користувачів;
- ✓ складання та редагування бібліографічних списків до наукових робіт;
- ✓ підготовка фактографічних та аналітичних довідок;
- ✓ підготовка науково-допоміжних бібліо- та біобібліографічних покажчиків;
- ✓ забезпечення швидкого доступу користувачів до віддалених та локальних інформаційних ресурсів, як українських, так і зарубіжних (користувачам надано відкритий доступ до 56 повнотекстових медичних наукових баз даних усього світу – Scopus, Science Direct, Web of Science, EBSCOhost, ClinicalKey, Complete Anatomy, Osmosis, British Medical Journal, Elsevier та ін., посилання, які розміщено на сайті Бібліотеки);
- ✓ надання допомоги щодо створення наукового профілю вченого-медика НМУ імені О. О. Богомольця у міжнародному реєстрі

вчених ORCID, пошуковій системі Google Академія та Web of Science.

Робота з автоматизованою бібліотечною системою «Ірбіс 64+»: «Каталогізатор», «Комплектатор», «Книговидача», АРМи «Клієнт», «Читач», «Книгозабезпеченість», «МБА» дали змогу удосконалити як внутрішню організаційну роботу бібліотеки, так і роботу працівників, скоротити терміни виконання замовлень, покращити якість обслуговування читачів.

Впровадження у діяльність бібліотеки інновацій, заснованих на використанні новітніх цифрових технологій, значно покращило обслуговування користувачів і підвищило якість та обсяг послуг, що надавалися, а також дозволило модернізувати багато внутрішніх бібліотечних процесів.

Важливу роль у роботі бібліотеки посідає діяльність абонементів навчальної та наукової літератури. До послуг користувачів 3 абонементи та читальна зала.

Впродовж року всіма підрозділами бібліотеки обслужено 838 195 користувачів. За єдиною реєстраційною карткою – 9052. Кількість відвідувань – 61 704. Кількість звернень до вебресурсів – 776 491.

Книговидача за рік – 154 030: державною мовою – 149 844, іноземною мовою – 4186.

У звітному році важливим завданням фахівців з обслуговування навчальною та науковою літературою було забезпечення доступності інформації для користувачів бібліотеки, підвищення ефективності використання бібліотечних ресурсів та полегшення доступу користувача до інформації. Зареєстровано 694 нових користувачів обслуговування науковою літературою, обслуговування навчальною літературою – 930, зокрема, 14 іноземних студентів.

З метою ознайомлення зі структурою, послугами, правилами користування бібліотеки та розвитку у відвідувачів умінь працювати з науковими базами, знаходити необхідну інформацію, здійснювати відповідні запити, тощо співробітники бібліотеки проводили дні інформації, бібліотечні години, екскурсії, індивідуальні бесіди, бібліографічні огляди тощо. Щоденно проводиться індивідуальна робота з читачами (оформлення читацького квитка, читацького замовлення, роз’яснювальні бесіди щодо терміну повернення літератури).

Впродовж року активно здійснювали постійне вивчення читацьких інформаційних інтересів, запитів і потреб з метою найбільш повного їх задоволення. Для студентів I-VI курсів було проведено анкетування «Простір бібліотеки НМУ О. О. Богомольця у площині

освіти і дозвілля», отримані відповіді читачів є тим інструментом, який дасть змогу зрозуміти їх потреби , вподобання та інтереси до бібліотеки.

У літній період було підготовлено комплекти навчальної літератури, які видавалися за узгодженим із кафедрами графіком. Інформацію про час, місце, номер групи розміщували на інтернет-каналах (сайт бібліотеки, в соціальних мережах фейсбук, інстаграм і телеграм) та при вході в приміщення Бібліотеки.

Впродовж року усім користувачам була доступна онлайн-послуга «Запит до бібліотеки». У 2025 р. було опрацьовано близько 50 запитів студентів-іноземців та більше ніж 20 запитів на відправку і отримання книг Новою поштою та понад 200 запитів на отримання доступу до баз даних.

Культурно-просвітницька діяльність бібліотеки є відображенням стану зовнішнього та внутрішнього комунікаційного простору. Бібліотека використовувала різноманітні форми і методи її проведення: книжкові виставки (у т. ч. електронні); тематичні перегляди; бесіди, бібліографічні огляди; засідання «круглого столу». Деякі з них відбулися як спільні проекти зі структурними підрозділами Університету. Зважаючи на дію військового стану в Україні та змішану форму навчання, низку заходів представлено в online-форматі на сайті бібліотеки.

У межах проведення тижня охорони праці в НМУ імені О. О. Богомольця відбувся науково-практичний семінар, присвячений Всесвітньому дню охорони праці, який щорічно відзначається 28 квітня. Його провели під гаслом: «Революція в галузі безпеки та здоров’я: роль штучного інтелекту (ШІ) та диджиталізації у сфері праці». Бібліотека долучилася до заходу організацією виставки книг «28 квітня – Всесвітній день охорони праці».

Співробітники бібліотеки Національного медичного університету імені О. О. Богомольця традиційно долучилися до святкування Всесвітнього дня вишиванки.

16 травня у Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця відбулася науково-практична конференція з міжнародною участю «Професор Анатолій Родіонович Уваренко: вчений, педагог, громадський діяч, реформатор системи охорони здоров’я України». Працівники бібліотеки підготували виставку з науковими доробками професора кафедри менеджменту охорони здоров’я, першого директора Київського науково-дослідного інституту соціальної гігієни та управління, заслуженого діяча науки і техніки України Анатолія Родіоновича Уваренка.

1 вересня в Університеті відбувся фестиваль для першокурсників Medvoyage. Працівники бібліотеки ознайомили студентів та співробітників університету з доступними ресурсами бібліотеки та запрошували доєднатися до соціальних мереж.

На базі бібліотеки проводилися також семінари, засідання студентських наукових гуртків, олімпіади, профорієнтаційні та робочі зустрічі, круглі столи, майстер-класи тощо.

Впродовж року Бібліотека була локацією засідань освітнього проєкту Школи успішного магістранта.

Провідне місце у структурі бібліотечно-інформаційної діяльності бібліотеки займає виставкова робота. В 2025 р. співробітниками бібліотеки було організовано тематичні, інформаційні виставки, виставки-пам'яті до ювілеїв видатних діячів медицини минулого та сьогодення. До деяких історичних і пам'ятних дат, що відзначаються на державному рівні, на сайті бібліотеки розміщено тематичні листівки, фотографії.

Впродовж 2025 року було організовано 164 книжкові виставки, перегляди та інформаційні огляди, на яких представлено 3140 джерел, кількість відвідувань – 2197, 4 бібліографічних огляди: «Здоровий початок життя – запорука благополучного майбутнього», «Революційні підходи до здоров'я і безпеки: роль ШІ та цифровізації на роботі», «29 вересня – Всесвітній день отоларинголога».

Підготовлено і розміщено на сайті та на сторінці бібліотеки у Facebook 3 віртуальні книжкові виставки: «Чепкий Леонард Петрович – лікар-анестезіолог, доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, лауреат Державної премії УРСР, засновник і завідувач кафедри анестезіології та реаніматології, професор кафедри анестезіології і реаніматології та медицини катастроф, провідний науковий співробітник Інституту нейрохірургії імені А. П. Ромоданова НАМН України: до 100-річчя від дня народження», «Чабан Олег Созонтович – лікар-психіатр, доктор медичних наук, професор, академік АНВО України, директор Навчально-наукового інституту психічного здоров'я НМУ імені О. О. Богомольця, професор кафедри медичної психології, психосоматичної медицини та психотерапії НМУ імені О. О. Богомольця, Перший віце-президент Асоціації психотерапевтів та психоаналітиків України, науковий директор Інституту соціальних досліджень та психотерапії (Україна), член Асоціації психотерапевтів України, сертифікований психоаналітик Європейської асоціації психотерапії: з нагоди 70-річного ювілею», «Губський Юрій Іванович – вчений, біохімік, фармаколог і токсиколог, доктор медичних наук, професор, секретар НАНМ України, член-

кореспондент НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри біоорганічної, біологічної та фармацевтичної хімії: до 80-річчя від дня народження».

Тематичні книжкові виставки: 9 лютого – Міжнародний день стоматолога; 1 березня – Всесвітній день імунітету; 20 березня – Всесвітній день Землі; 24 березня – День фтизіатра; 27 березня – День нефролога; 7 квітня – Всесвітній день здоров'я; 23 квітня – Всеукраїнський день психолога; 28 квітня – Всесвітній день охорони праці; 19 травня – Всесвітній день сімейного лікаря; 20 травня – День травматолога; 5 червня – Всесвітній день охорони довкілля; 6 липня – Всесвітній день кардіолога; 27 липня – День медичного працівника; 20 вересня – День хірурга; 25 вересня – Всесвітній день фармацевта; 29 вересня – День отоларинголога; 2 жовтня – День уролога; 10 жовтня – Всесвітній день психічного здоров'я; 16 жовтня – Всесвітній день анестезіолога; 16 жовтня – Всесвітній день здорового харчування; 8 листопада – Міжнародний день радіології; 20 листопада – Всесвітній день дитини; 1 грудня – День невролога.

Виставки-перегляди мало використовуваної літератури: Фармакологія; Офтальмологія; Хірургія; Медицина надзвичайних станів.

Інформаційні огляди: 22 січня – День Соборності України; 24 січня – Міжнародний день освіти; 27 січня – Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту; 29 січня – День пам'яті героїв Крут; 4 лютого – Всесвітній день боротьби проти раку; 14 лютого – День дарування книг; 20 лютого – День пам'яті Героїв Небесної Сотні; 21 лютого – Міжнародний день рідної мови; 22 лютого – Всесвітній день енцифаліту; 3 березня – Всесвітній день слуху; 6 березня – Всесвітній день боротьби з глаукомою; 9 березня – 211 років від дня народження Тараса Григоровича Шевченка; 21 березня – Міжнародний день людини із синдромом Дауна; 4 квітня – Міжнародний день просвіти з питань мінної небезпеки; 6 квітня – Міжнародний день спорту заради миру та розвитку; 11 квітня – Всесвітній день боротьби з хворобою Паркінсона; 17 квітня – Всесвітній день боротьби з гемофілією; 25 квітня – Міжнародний день ДНК; 26 квітня – День пам'яті трагедії на Чорнобильській АЕС; 5 травня – Всесвітній день гігієни рук; 8 травня – Дні пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні; 12 травня – Всесвітній день меланоми; 12 травня – Всесвітній день медичних сестер; 15 травня – Всесвітній день вишиванки; 17 травня – День пульмонолога; 17 травня – День науки в Україні; 23 травня – День Героїв України; 24 травня – День слов'янської писемності і культури; 25 травня – День Києва; 30 травня – Всесвітній день боротьби проти астми і алергії; 31 травня – Всесвітній день без тютюну; 14 червня – Всесвітній день донора крові; 22 червня –

День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні; 25 червня – Всесвітній день вітіліго; 26 червня – Міжнародний день боротьби проти зловживання наркотиками та їх незаконного обігу; 28 червня – День Конституції України; 15 липня – День Української Державності; 28 липня – Всесвітній день боротьби з гепатитом; 8 серпня – Міжнародний день офтальмології; 24 серпня – День Незалежності України; 1 вересня – День знань; 3 вересня – Всесвітній день гігієни; 8 вересня – Всесвітній день фізичної терапії, День фізіотерапевта; 29 вересня – День пам'яті трагедії Бабиного Яру; 1 жовтня – День захисників і захисниць України; 6 жовтня – Міжнародний день лікаря; 15 жовтня – Всесвітній день боротьби з раком грудей; 27 жовтня – День української писемності та мови; 27 жовтня – День фахівців з УЗД; 29 жовтня – Всесвітній день боротьби з інсультом; 12 листопада – Всесвітній день боротьби з пневмонією; 17 листопада – Міжнародний день студентів; 21 листопада – День Гідності та Свободи; 23 листопада – День пам'яті жертв голодомору; 1 грудня – Всесвітній день боротьби зі СНІДом; 3 грудня – Міжнародний день людей з інвалідністю; 5 грудня – День волонтера; 6 грудня – День Збройних Сил України.

Інформаційні виставки: «Нові надходження» – інформує читачів бібліотеки про нові підручники, посібники, монографії українською та англійською мовами та «To Help First-Year Student» (На допомогу іноземним студентам-першокурсникам).

Книжково-ілюстративні виставки ювілярів – видатних діячів медицини минулого та сьогодення:

- 75 років від дня народження Безродного Бориса Гавриловича (н. 02.01.1950), лікаря-хірурга, доктора медичних наук, професора;
- 70 років від дня народження Ніженковської Ірини Володимирівни (н. 05.01.1955), біохіміка, фармаколога, доктора медичних наук професора;
- 95 років від дня народження Гончарука Євгена Гнатовича (07.01.1930-19.04.2004), лікаря-гігієніста, доктора медичних наук, професора;
- 60 років від дня народження Вітовської Оксани Петрівни (н. 11.01.1965), лікаря-офтальмолога, доктора медичних наук, професора;
- 105 років від дня народження Скопиченка Миколи Федоровича (н. 15.01.1920), лікаря-терапевта, доктора медичних наук, професора;
- 110 років від дня народження Бернадського Юрія Йосиповича (23.01.1915-29.03.2006), лікаря-стоматолога, хірурга, доктора медичних наук, професора;

- 90 років від дня народження Болгова Юрія Олексійовича (24.01.1935-18.01.2014), лікаря-анатома, кандидата медичних наук, доцента;
- 180 років від дня народження Чиркова Василя Васильовича (28.01.1845-12.09.1907), лікаря-терапевта, доктора медицини, ординарного професора;
- 60 років від дня народження Курченка Андрія Ігоровича (н. 29.01.1965), фахівця з клінічної імунології, алергології та дерматовенерології, доктора медичних наук, професора;
- 130 років від дня народження Баранника Петра Івановича (31.01.1895-31.08.1988), лікаря-гігієніста, доктора медичних наук, професора;
- 145 років від дня народження Вашетка Миколи Панфіловича (06.02.1880-06.09.1960), лікаря-патофізіолога, доктора медицини, професора;
- 105 років від дня народження Кефелі Ігоря Євгеновича (17.02.1920-26.08.1980), анатома, доктора медичних наук, професора;
- 100 років від дня народження Максютіної Ніни Павлівни (19.02.1925-17.11.2015), вченого, лікаря-фармацевта, доктора хімічних наук, професора;
- 135 років від дня народження Богаєвського Олексія Яковича (22.02.1890-10.05.1959), вченого, лікаря-рентгенолога, професора;
- 85 років від дня народження Міхньова Володимира Анатолійовича (н. 25.02.1940), вченого-патофізіолога, члена-кореспондента АМН України, професора;
- 100 років від дня народження Чепкого Леонарда Петровича (02.03.1925-14.09.2019), лікаря-анестезіолога, доктора медичних наук, професора;
- 60 років від дня народження Колеснікової Ірини Павлівни (н. 09.03.1965), лікаря-епідеміолога, доктора медичних наук, професора;
- 140 років від дня народження Кронтовського Олексія Антоновича (Антоніновича) (12.03.1885-15.08.1933), лікаря-патолога, доктора медицини, професора;
- 70 років від дня народження Чабана Олега Созонтовича (н. 05.04.1955), лікаря-психіатра, доктора медичних наук, професора;
- 65 років від дня народження Грузєвої Тетяни Степанівни (н. 07.04.1960), фахівця з організації охорони здоров'я, доктора медичних наук, професора;

- 95 років від дня народження Хмелевського Юрія Володимировича (08.04.1930-09.09.2014), біохіміка, доктора медичних наук, професора;
- 95 років від дня народження Попова Миколи Васильовича (11.04.1930-28.03.2015), філософа, доктора філософських наук, професора філософії;
- 95 років від дня народження Артамонова Володимира Сергійовича (14.04.1930-2003), лікаря-акушера-гінеколога, доктора медичних наук, професора;
- 90 років від дня народження Французової Стелли Борисівни (17.04.1935-15.11.2022), лікаря-фармаколога, доктора медичних наук, професора;
- 85 років від дня народження Казмірчук Віри Євстафіївни (н. 27.04.1940), лікаря-імунолога, доктора медичних наук, професора;
- 90 років від дня народження Уваренка Анатолія Радіоновича (01.05.1935-21.03.2014), лікаря-гігієніста, доктора медичних наук, професора;
- 95 років від дня народження Гашинського Володимира Владиславовича (02.05.1930-07.05.2000), мікробіолога, кандидата медичних наук, доцента;
- 75 років від дня народження Напрєєнка Олександра Костянтиновича (н. 02.05.1950), доктора медичних наук, професора;
- 80 років від дня народження Вікторова Олексія Павловича (03.05.1945-28.04.2011), лікаря-фармаколога, доктора медичних наук, доцента;
- 75 років від дня народження Веселовської Зої Федорівни (н. 04.05.1950), лікаря-офтальмолога, доктора медичних наук, професора;
- 160 років від дня народження Тарасова Костянтина Прокоповича (07.05.1865-1931), лікаря-стоматолога, доктора медичних наук, професора;
- 100 років від дня народження Архиповича Анатолія Аврамовича (08.05.1925-13.04.2015), анатома, доктора медичних наук, професора;
- 60 років від дня народження Іоффе Олександра Юлійовича (н. 08.05.1965), лікаря-хірурга, доктора медичних наук, професора;
- 115 років від дня народження Ліхтенштейна Єфрема Ісааковича (09.05.1910-07.05.1973), лікаря-терапевта, доктора медичних наук, професора;

- 145 років від дня народження Смирнової-Замкової Олександри Іванівни (17.05.1880-22.09.1962), вченого-патологоанатома, доктора медичних наук, професора;
- 90 років від дня народження Яремчука Олександра Яковича (н. 17.05.1935), лікаря-хірурга-онколога, доктора медичних наук, професора;
- 115 років від дня народження Путіліна Миколи Івановича (22.05.1910-03.02.1982), лікаря-фізіолога, доктора медичних наук, професора;
- 185 років від дня народження Леш Федора (Фердинанда) Олександровича (23.05.1840-29.01.1903), лікаря-терапевта, доктора медицини;
- 115 років від дня народження Руднєва Івана Михайловича (10.06.1910-09.07.1970), лікаря-педіатра, доктора медичних наук, професора;
- 95 років від дня народження Шаніна Юрія Вадимовича (11.06.1930-08.06.2005), викладача латинської мови, кандидата філологічних наук, професора;
- 110 років від дня народження Малихіної Раїси Іванівни (18.06.1915-27.03.2002), лікаря-акушера-гінеколога, доктора медичних наук, професора;
- 120 років від дня народження Медведя Лева Івановича (18.06.1905-22.02.1982), вченого-гігієніста, державного діяча та організатора охорони здоров'я, доктора медичних наук, професора;
- 105 років від дня народження Рогачової Валентини Сергіївни (20.06.1920-17.07.2009), видатного хірурга і педагога, доктора медичних наук, професора;
- 165 років від дня народження Яновського Феофіла Гавриловича (24.06.1860-08.07.1928), лікаря-терапевта, пульмонолога, фтизіатра, нефролога, доктора медицини, екстраординарного, ординарного професора;
- 90 років від дня народження Коляденка Володимира Григоровича (05.07.1935-17.01.2013), вченого-дерматовенеролога і громадського діяча, доктора медичних наук, професора;
- 125 років від дня народження Горчакова Олександра Кириловича (15.07.1900-11.08.1960), лікаря-хірурга, доктора медичних наук, професора;
- 165 років від дня народження Шимановського Олександра Федоровича (16.07.1860-06.05.1918), лікаря-офтальмолога, доктора медицини, професора;
- 65 років від дня народження Бур'янова Олександра

Анатолійовича (н. 19.07.1960), лікаря-ортопеда-травматолога, доктора медичних наук, професора;

- 60 років від дня народження Голубовської Ольги Анатоліївни (н. 20.07.1965), лікаря-інфекціоніста, доктора медичних наук, професора;
- 175 років від дня народження Чир'єва Сергія Івановича (05.08.1850-08.07.1915), фізіолога, доктора медицини (1876), ординарного професора;
- 95 років від дня народження Гоца Юрія Денисовича (07.08.1930-2006), вченого, лікаря-епідеміолога, кандидата медичних наук (1967), професора;
- 100 років від дня народження Черенька Макара Петровича (19.08.1925-05.08.2003), лікаря-хірурга, доктора медичних наук, професора;
- 75 років від дня народження Борисенка Анатолія Васильовича (н. 22.08.1950), лікаря-стоматолога, доктора медичних наук, професора;
- 90 років від дня народження Боднара Петра Миколайовича (28.08.1935-29.11.2017), вченого, лікаря-ендокринолога, доктора медичних наук, професора.
- 85 років від дня народження Неспрядька Валерія Петровича (н. 12.09.1940), лікаря-стоматолога, доктора медичних наук (1985), професора;
- 190 років від дня народження Мінха Григорія Миколайовича (19.09.1835-23.12.1896), лікаря-інфекціоніста, патологоанатома, епідеміолога, доктора медицини, екстраординарного, ординарного, професора;
- 90 років від дня народження Дудка Джона Васильовича (20.09.1935-15.11.1993), лікаря-стоматолога, доктора медичних наук, професора;
- 75 років від дня народження Пасєчнікова Сергія Петровича (н. 24.09.1950), лікаря-уролога, андролога, доктора медичних наук, професора;
- 125 років від дня народження Кузнеця Михайла Мефодійовича (30.09.1900-30.01.1959), лікаря-дерматовенеролога, доктора медичних наук, професора;
- 80 років від дня народження Губського Юрія Івановича (01.10.1945-18.05.2019), доктора медичних наук, професора;
- 100 років від дня народження Бобрика Івана Івановича (06.10.1925-14.06.2011), лікаря-анатома, доктора медичних наук, професора;

- 120 років від дня народження Гінзбурга Ісаака Соломоновича (10.10.1905-1997), лікаря-стоматолога, кандидата медичних наук, доцента;
- 125 років від дня народження Даїна Бориса Яковича (13.10.1900-05.11.1973), фізико-хіміка, доктора хімічних наук, професора;
- 125 років від дня народження Калюжного Дениса Миколайовича (16.10.1900-24.06.1976), лікаря-гігієніста, доктора медичних наук, професора;
- 115 років від дня народження Бобровської Галини Дмитрівни (20.10.1910-17.06.1980), лікаря-невропатолога, кандидата медичних наук, доцента;
- 140 років від дня народження Шварцберга Якова Олександровича (30.10.1885-28.01.1969), лікаря-оториноларинголога, професора;
- 130 років від дня народження Буйка Петра Михайловича (31.10.1895-15.10.1943), лікаря-акушера-гінеколога, хірурга, доктора медичних наук, професора;
- 110 років від дня народження Лаврика Семена Семеновича (02.11.1915-07.07.1990), вченого, лікаря-гематолога, доктора медичних наук, професора;
- 100 років від дня народження Матяшина Гната Михайловича (11.11.1925-31.10.1979), лікаря-хірурга, доктора медичних наук, професора;
- 105 років від дня народження Ромоданова Андрія Петровича (11.11.1920-05.08.1993), всесвітньо відомого нейрохірурга, ученого, педагога, одного з основоположників нейрохірургії в Україні, доктора медичних наук, професора;
- 60 років від дня народження Науменка Олександра Миколайовича (н. 16.11.1965), лікаря-оториноларинголога, доктора медичних наук, професора;
- 65 років від дня народження Скрипник Рімми Леонідівни (н. 20.11.1960), лікаря-офтальмолога, доктора медичних наук, професора;
- 90 років від дня народження Станіславського В’ячеслава Григоровича (20.11.1935-26.06.1986), лікаря-нейрохірурга, доктора медичних наук, професора;
- 90 років від дня народження Апанасенка Геннадія Леонідовича (22.11.1935-19.02.2022), лікаря, фахівця в галузі лікувальної фізичної культури, доктора медичних наук, професора;
- 115 років від дня народження Дмитрієвої Неоніли

Михайлівни (01.12.1910-07.09.1986), фармаколога, доктора медичних наук, професора;

- 160 років від дня народження Стефаніса Франца Адольфовича (03.12.1865-26.02.1917), анатома, доктора медицини, екстраординарного професора;
- 80 років від дня народження Афоніної Галини Борисівни (н. 15.12.1945), лікаря-імунолога, доктора медичних наук), професора.

Бібліотека НМУ збільшує свою присутність в соціальних медіа, використовуючи соціальні мережі та має бібліотечні сторінки для розміщення інформації і відеоматеріалів про діяльність бібліотеки та Університету. Висвітлює роботу у соціальних мережах:

– сторінки у Facebook (https://www.facebook.com/scientificlibrary.nmu),
– Instagram (https://www.instagram.com/library_nmu),
– канали Telegram (https://t.me/biblNMU),
– YouTube.

Акаунти в соціальних мережах використовуються Бібліотекою як локальний інформаційний ресурс, значно сприйнятливіший користувачу, аніж сайт Бібліотеки. У соціальних мережах міститься контактна інформація, анонси про майбутні заходи та акції, фотографії Бібліотеки і її колективу, привітання та відгуки читачів.

Насьогодні сторінка Facebook має 1187 підписника, Instagram – 37, Telegram – 973.

У період інформаційного буму, розвитку системи телекомунікацій, для бібліотек як носіїв різносторонньої корисної та потрібної для користувачів інформації, особливо актуальним стає створення сучасних високотехнологічних інформаційних центрів, освоєння Інтернету, представлення актуальної інформації про себе, шляхом створення web-сайтів. Користувачі все частіше надають перевагу електронному документу, аніж традиційному.

Вебсайт бібліотеки НМУ забезпечує інформаційні потреби користувачів, представляє на розгляд широкому загалу свої інформаційно-аналітичні продукти, знайомить з послугами та інформує про свою діяльність. Він надає доступ до інформації віддаленим користувачам в режимі 24/7, що є зручними у користуванні.

У 2025 р. на офіційному вебсайті бібліотеки опубліковано 202 повідомлення. Кількість переглядів матеріалів за 2025 р. сягає близько 115 500 разів. Кількість звернень до вебресурсів Бібліотеки за рік – 776 491 разів.

Науково-бібліографічна та інформаційна робота бібліотеки НМУ імені О. О. Богомольця у 2025 р. здійснювалася за такими напрямами:

- Систематичне наповнення електронного каталогу бібліографічними записами нових надходжень, статей з періодичних видань, записами бази даних

«Вчені – медики НМУ імені О. О. Богомольця». Наповнення та редагування репозитарію НМУ імені О. О. Богомольця. Упродовж 2025 р. продовжено аналітичне розписування статей, зокрема співробітників НМУ імені О. О. Богомольця. Працівниками бібліотеки опрацьовано 302 журнали та розписано зміст періодичних видань у кількості 980 статей, проведено значну роботу з наповнення репозитарію – введено 2670 нових записів.

- Довідково-бібліографічне обслуговування користувачів бібліотеки: надання бібліографічних довідок, тематичних списків літератури, індивідуальних та групових консультацій студентам та викладачам НМУ. Сьогодні виконання довідок різних видів не обмежується роботою з друкованими виданнями та електронним каталогом. Бібліографічний та фактографічний пошук здійснюється за допомогою Інтернет-ресурсів: адресні та уточнюючі довідки виходять за межі фондів бібліотеки, користувачам надається інформація про видання, місце його зберігання, а також (за умови відкритого доступу) – повний текст статті. Тематичні та фактографічні довідки частіше носять складний характер та прирівнюються до наукової роботи. Результатом такої роботи стають тематичні, інформаційно-бібліографічні списки та завантажені тексти публікацій вітчизняних та іноземних авторів.

Розвиток інформаційних технологій сприяв появі електронного довідково-бібліографічного обслуговування віддалених користувачів, що проходить в електронному середовищі з використанням різноманітних комунікаційних каналів: електронної пошти, чату тощо. Найпоширенішою формою такого обслуговування є віртуальна довідка, яка виконується через вебсайт бібліотеки у рубриці «Запит до бібліотеки». Здійснюється:

- Перевірка матеріалів, підготовлених аспірантами, докторантами до захисту дисертацій. У зв’язку з цим збільшилась кількість звернень аспірантів до методико-бібліографічного відділу за консультаціями. Інформаційні запити аспіратів, студентів та викладачів. Окрім традиційних, актуальними були: визначення категорії наукового періодичного видання України (фахове/не фахове); визначення приналежності наукової статті до наукометричних баз Scopus та/або Web of Science Core Collection (індексується/не

індексується); консультації щодо оформлення списків літератури залежно до вибраного стилю Vancouver або Harvard.

- Проведення групових та індивідуальних консультацій щодо користування електронним каталогом в локальній мережі університету та через Інтернет. Традиційним в інформаційно-бібліографічній діяльності бібліотеки залишається проведення на початку навчального року інформаційних годин для студентів-першокурсників з метою формування у них вмінь пошуку необхідної інформації в автоматизованому режимі.
- Надання консультацій користувачам у пошуку та виборі джерел інформації в електронному та картковому каталогах, Інтернеті тощо.
- Інформаційний супровід наукових досліджень студентів, аспірантів та професорсько-викладацького складу Університету: консультації щодо наявності літератури та наукових розробок з теми дослідження, допомога у складанні списків літератури, визначення індексів УДК тощо.
- Вибіркове розповсюдження інформації (ВРІ) для кафедр університету, ректорату, провідних науковців НМУ імені О. О. Богомольця. З метою виявлення абонентів вибіркового розповсюдження інформації, на початку року проведено перегляд кола минулорічних абонентів та уточнення тем щодо подальших запитів. Пріоритетними темами залишилися довідки щодо бібліографічних списків відомих вчених-медиків та біографічних відомостей з історії кафедр, а також про наявні колекції видань всесвітньо відомих вчених у галузі медицини, рідкісні та цінні видання фонду Бібліотеки за медичними напрямами. Серед запитів також були потреби у списках наявної у фонді літератури із різних медичних напрямів (переважно за спеціальностями, які проходили в поточному році акредитацію). У 2025 р. до перелічених тем додалися запити щодо наявної в бібліотеці літератури про надання медичної допомоги при отриманні бойових травм, про дії громадян щодо заходів безпеки при надзвичайних станах (загрозі атомної, хімічної та бактеріологічної атаки), про охорону праці медичних працівників тощо. У звітному році абонентами ВРІ було 116 осіб (переважно викладачі Університету та інтерни), яким підготовлено довідки за 118 темами.

Диференційоване обслуговування керівників (ДОК) стосувалося переважно підготовки інформації щодо навчального забезпечення програм за дисциплінами, надання відомостей про наявну у фонді Бібліотеки наукової та навчальної літератури за спеціальностями (під час проходження акредитації). Низку довідок підготовлено на запити

наявності конкретного видання. Абонентами ДОК було 32 особи, яким підготовлено інформацію за 33 темами. Всього за рік методико-бібліографічним відділом виконано 4889 довідок, з них тематичних – 2986, уточнюючих – 914, адресних – 539, фактографічних – 183, а також у режимі «запит-відповідь» – 267.

Систематизація (УДК) наукових публікацій статей, дисертацій, книг, монографій визначалась за потребами викладачів і студентів НМУ – 493 індекси. Важливим інформаційним ресурсом Бібліотеки залишався імідж-каталог

«Наукові праці вчених-медиків НМУ імені О. О. Богомольця», де користувачі мали змогу здійснювати пошук та замовлення документів, що не відображені в е-каталозі (праці науково-педагогічного колективу Університету, опубліковані до 2019 р. включно).

Для науково-педагогічного складу університету, а також аспірантів, докторантів було підготовлено презентацію на тему «Підбір літератури. Оформлення списків літератури до статей. Цитування. УДК – як його визначати». URL: http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/15516 У презентації висвітлено де і як здійснювати пошук і підбір літератури, за який період відбирати джерела для своїх статей, яку саме літературу включати, як цитувати, за яким стилем оформлювати бібліографічний опис, як визначити індексів УДК.

З метою консультування та ознайомлення студентів та викладачів щодо оформлення списку використаних джерел для магістерських робіт, методико- бібліографічним відділом підготовлено презентацію «Оформлення списку використаних джерел для магістерських робіт». URL: http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/15801 проведено семінарське заняття.

Для цих робіт використовують ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», також у презентації було наведено приклади оформлення списку використаних джерел за стилем ванкувер, для ознайомлення студентів з різними видами опису, чим вони відрізняються.

Значна роль в інформуванні користувачів належить бібліографічним покажчикам, інформаційним спискам літератури до ювілейних дат науково-педагогічних працівників Університету, підготовлених працівниками бібліотеки.

У 2025 р. підготовлено:

- бібліографічний покажчик: «Професор Олександр Науменко: шлях професіонала, науковця, наставника» (Серія «Ювілеї

особистостей»). URL:http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/16727

- три інформаційні списки літератури:

- Коляденко Володимир Григорович – видатний лікар дерматовенеролог, академік АН України, завідувач кафедри дерматології та венерології, засновник та перший Президент Української асоціації лікарів-дерматовенерологів і косметологів: (до 90-річчя від дня народження)

URL: http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/16728

- Черенько Макар Петрович – лікар-хірург, доктор медичних наук, професор, лауреат Державної премії Української РСР, заслужений діяч науки і техніка України, завідувач кафедри загальної хірургії, завідувач кафедри хірургії педіатричного факультету, завідувач кафедри хірургії стоматологічного факультету : (до 100-річчя від дня народження)

URL: http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/16729

- Бобрик Іван Іванович – вчений, лікар-анатом, заслужений діяч науки і техніки УРСР, президент наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України, завідувач кафедри нормальної анатомії, декан 1-го лікувального факультету: (до 100-річчя від дня народження)

URL: http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/16730

Науково-методична робота була спрямована на організацію заходів з підвищення ефективності бібліотечного обслуговування, інформаційної діяльності, вивчення, узагальнення та впровадження досвіду, удосконалення бібліотечних процесів, складання технологічної документації, підвищення кваліфікації, адаптації бібліотечних кадрів.

Бібліотека НМУ імені О. О. Богомольця є офіційним партнером ВГО Українська бібліотечна асоціація.

Співробітниками бібліотеки підготовлено та опубліковано два виробничо-практичні видання на 2026 рік: «Вчені-медики НМУ імені О. О. Богомольця: ювілеї 2026 року: календар знаменних і пам’ятних дат» та «Календар знаменних і пам’ятних дат на 2026 рік». Дані видання підготовлено на допомогу бібліотечним працівникам для планування роботи відділів та усім, хто цікавиться медициною та її історією.

20 травня директорка бібліотеки пройшла практичний майстер-клас для лікарів та менеджерів «Персональна продуктивність та особистісна майстерність лікаря і лідера».

Бібліотека Національного медичного університету імені О. О. Богомольця отримала безоплатний доступ до цінних медичних та

наукових ресурсів видавництва Thieme. Щоб максимально ефективно використовувати ресурси Thieme, 8 вересня відбувся спеціальний вебінар для професорсько- викладацького складу, який провели представники компанії Thieme. Участь у вебінарі взяли: директорка бібліотеки Папуша Людмила Василівна та завідувачка відділу інформаційних технологій та електронних ресурсів Оліфірук Наталія Владиславівна.

05 грудня 2025 року завідувачка відділу інформаційних технологій та електронних ресурсів Оліфірук Н. В. долучилась до наради директорів університетських бібліотек міста Києва, організованої методичним центром бібліотек ЗВО.

Співробітники бібліотеки протягом року брали участь у всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях, семінарах, вебінарах, тренінгах:

- 16січня – вебінар серії Research Smarter «Персональний кабінет, профіль науковця та профіль установи у Web of Science Core Collection»;
- 28 березня – тренінг з користування системою Strikeplagiarism;
- 24 квітня – вебінар серії Research Smarter «Ефективніші дослідження за допомогою штучного інтелекту: як Web of Science підтримує інновації»:
- онлайн-курс «Бібліотека нового покоління: інноваційні форми роботи»;
- «Цифрограм для бібліотекарів»;
- онлайн-курс «Бібліотека – відкритий публічний простір».

Впродовж року під керівництвом директора Бібліотеки Л. В. Папуші відбулося 4 засідання Методичної ради, де розглядалися проблемні та поточні питання організації роботи структурних підрозділів, зокрема виконання планових завдань, стан перевірки бібліотечних фондів відповідних підрозділів, редагування каталогів, розширення спектру бібліотечних послух в умовах дистанційного навчання. На першому засіданні було затверджено низку нормативних документів щодо організації роботи Бібліотеки: «Положення про Методичну раду бібліотеки НМУ імені О. О. Богомольця», «Положення про серію біобібліографічних покажчиків «Ювілеї особистостей» бібліотеки НМУ імені О. О. Богомольця», «Положення про «Календар знаменних і пам’ятних дат» бібліотеки НМУ імені О. О. Богомольця», положення про відділи бібліотеки. На другому – обговорювалися технічні можливості і напрями роботи співробітників в умовах відключення електроенергії та порядок дій під час повітряних тощо. Впродовж року працівниками бібліотек вивчалися фахові

періодичні видання з бібліотекознавства: «Бібліотечний вісник», «Бібліотечний Меркурій», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія». Четверте засідання – підведення підсумків роботи Бібліотеки у 2025 р., обговорення звітів.

Бібліотекарі також переглянули Всеукраїнський методичний семінар «Формування інформаційної грамотності в системі роботи бібліотекаря».

Попри складні умови, пов'язані з воєнним станом, блекаутами, бібліотека НМУ імені О. О. Богомольця продовжує активно працювати, забезпечуючи якісне інформаційне обслуговування користувачів. Її діяльність спрямована на підтримку освітнього та наукового процесів, збереження та розвиток інформаційних ресурсів.

Впродовж року проводився поточний ремонт комп'ютерної техніки та принтерів, здійснювалося оновлення антивірусних баз, систематично проводилися заходи з профілактики та обслуговування пристроїв ПК.

Цілеспрямоване підвищення професійної компетентності, бажання і вміння вивчати перспективний досвід колег та використовувати інноваційні ідеї в практичній діяльності – важливий акцент у роботі бібліотеки.

БІБЛІОТЕКА ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У 2025 році Одеський медичний університет відзначив вагомий ювілей – 125 років від заснування. Діяльність Бібліотеки Одеського національного медичного університету (ОНМедУ) як завжди орієнтована на повноцінну підтримку аудиторії своїх користувачів. І, незважаючи на труднощі воєнного часу, бібліотека намагалася дотримуватися головного принципу своєї політики – повноцінний інформаційний супровід навчальної та наукової діяльності.

Бібліотека функціонувала в онлайн та офлайн режимах. Традиційне обслуговування проводилося на всіх пунктах видачі літератури та в читальних залах. Віддалена робота бібліотеки велася з урахуванням забезпечення комфортності, доступності бібліотечних послуг, створення умов для ефективного використання інформаційних технологій, і була організована з використанням шпальт інтернет представництв бібліотеки у всесвітній мережі: офіційний Блог бібліотеки Одеського національного медичного університету; сторінка на офіційному сайті Одеського національного медичного університету; офіційна сторінка бібліотеки Одеського національного медичного університету у Фейсбуці.

Таким чином, користувачі бібліотеки отримували оперативний доступ до новин, ресурсів та послуг бібліотеки у режимі 24/7.

Уся очна робота бібліотеки будувалася з дотриманням вимог законодавства з цивільного захисту та охорони праці. Оповіщення сигналу «Увага всім! Повітряна тривога» відбувалося місцевою адміністрацією. В приміщеннях був розроблений маршрут евакуації до найближчого укриття як для персоналу, так і для відвідувачів, розміщена інформація про найближче укриття. В будівлі Електронної студентської бібліотеки укриттям слугує приміщення книгосховища, що розташовано на мінус першому поверсі. Евакуація працівників та відвідувачів Наукової бібліотеки відбувалася до окремого укриття, що було обладнано поруч із будівлею (8 метрів) в підвальному приміщення анатомічного корпусу.

На початку 2025 року бібліотека провела комплексну видачу/заміну підручників для усіх студентів задля забезпечення навчання на 2-му семестрі 2024-2025 навчального року.

У травні-червні було організовано роботу студентської бібліотеки з повернення підручників, заміни втрачених книг та підписання обхідних листів.

Наприкінці серпня (26-28.08) було організовано видачу підручників та посібників студентам 1 курсу всіх факультетів.

Цього року, на жаль, як і у минулому, через черговий серпневий терор з боку рф та атаку українських об’єктів критичної інфраструктури, графіки коливалися через відсутність світла в місті та введенні погодинних відключень. Але, незважаючи на це, бібліотека не залишила жодного читача без книги і всі здобувачі вищої освіти до початку занять були забезпечені повними комплектами навчальної літератури з усіх дисциплін. В обслуговуванні першокурсників, як завжди, було застосовано два методи – груповий та індивідуальний. Груповий метод був застосований для студентів 18 груп денної форми навчання і 3 груп заочного відділення 1-го курсу фармацевтичного та психологічного факультету. Кількість видач на абонементах склала понад 95 % від загальної книговидачі. Видача підручників студентам всіх факультетів 2-6 курсів відбувалася з 29 серпня.

У зв’язку із складною ситуацією та перебуванням частини студентів за межами міста або країни, разом з деканатами та інженерами Інформаційно-технічного відділу ОНМедУ було організовано віддалену генерацію логіну, паролю для студентів та отримання ними авторизованих даних. Таким чином, студенти отримували доступ до повнотекстового контенту електронного каталогу бібліотеки та навчальних онлайн ресурсів університету, зокрема БД

«Матеріали кафедр». Детальна інформація осінньої видачі була подана на блозі бібліотеки та на сайті ОНМедУ.

На науковому абонементі в січні-лютому проведено перереєстрацію користувачів. Наукова періодика, що знаходиться у відкритому доступі в читальному залі професорсько-викладацького складу, а також навчальна література для самостійної роботи студентів в студентських читальних залах надавалися згідно з графіком роботи бібліотеки.

Літературу, яка відсутня в фондах бібліотеки, можна було отримати, скориставшись послугою МБА та ЕДД. Абоненти МБА та ЕДД – 140. Отримано 177 документів (1260 сторінок), надіслано 362 (3567 сторінок).

Впродовж року бібліотека пропонувала ресурси міжнародних інформаційних баз даних: Hinary, Web of Science, Scopus, ScienceDirect, Bentham Science, BMJ, DynaMed®, EBSCOhost, RapidILL, ResearchForLife (R4L), MedOne, Biological Journmals, Oxford Medical Online, Cambridge Journals Online, Oxford Clinical Psychology, Oxford Academic Journals, Oxford Scholarship Online, European Respiratory Journal.

У вересні 2025 року бібліотека ініціювала зустріч на платформі Microsoft Teams для науковців та Одеського національного медичного університету з Uwe Stehle – провідним консультантом великого інформаційного та медіа консалтингу «Thieme Group» (Німеччина). Результатом зустрічі стало отримання доступу до контенту мультимедійної платформи MedOne.

Традиційно, бібліотека долучилася до Міжнародного Тижня Відкритого Доступу, який у 2025 році проходив 20-26 жовтня. Було анонсовано окремі офлайн зустрічі для обговорення популярних питань, пов’язаних з архівуванням робіт в «Інституціональному Репозиторії ОНМедУ»; було зроблено нагадування про вільні доступи до науково-освітнії профільних ресурсів, що їх можуть отримати студенти та наукова спільнота ОНМедУ; в Студентській HubZone представлено результати проєкту з використанні технології розпізнавання графічного зображення – QR-коду. Тепер, всі книги, що мають електронну форму, легко завантажуються на будь-який пристрій шляхом сканування згенерованих кодів з книги.

Супровід наукометричних досліджень включав оповіщення про проведення вебінарів провідних наукометричних компаній Clarivate Analitics та Scopus шляхом розміщення об’яв на блозі бібліотеки ОНМедУ.

Супровід наукової спільноти університету:

- проведення наочних, віддалених, виїзних консультацій, всього консультацій – 407;
- надання допомоги у здобутті цифрового ідентифікаційного коду ORCID та синхронізації з ним наукометричних і пошукових баз;
- аудит вже існуючих ORCID кабінетів працівників ОНМедУ;
- надання допомоги у заповненні наукової звітності.

Розробка та публікація:

- методичних рекомендацій «Як обрати журнал для публікації досліджень»;
- презентації «Відкрита наука: поняття, терміни, документи, ресурси»;
- рекомендованого переліку інформаційних ресурсів «Відкрита наука: корисні джерела».

Проведено семінари-практикуми щодо користування науковими цифровими платформами для дослідників університету, на яких було представлено теоретичні основи роботи наукових платформ та практичні особливості їх застосування в науковій роботі дослідника. Особлива увага приділялася роботі з Модулями системи URIS.

Проведено процедуру приєднання Одеського національного медичного університету до консорціуму EIFL-Україна (підписання Декларації та ліцензій з відповідними компаніями). В результаті, для користувачів IP-діапазону ОНМедУ було надано доступ до 7 наукових баз даних відповідно до навчального та наукового профілів університету. Свої інформаційні ресурси відкрили Oxford University Press, European Respiratory Society, Cambridge University Press, The Company of Biologists. Задля обізнаності про ресурси, що були надані корпорацією EIFL-Україна, бібліотекою запропоновано путівник «РЕСУРСИ EIFL - НАУКОВЦЯМ ОНМЕДУ».

Платформою для оперативного інформування користувачів в режимі 24/7, як і завжди є офіційне представництво бібліотеки в мережі Інтернет – блог бібліотеки ОНМедУ. Впродовж року розміщено об’яв – 43; зареєстровано 23 544 звернення. Відредаговано та оновлено:

- сторінку «Електронні ресурси», де надана актуальна інформація про доступи до інформаційних та бібліографічних баз даних;
- «Електронні медичні журнали» (додано розділ «Повнотекстові журнали з психології», додано 25 активних посилань на електронні журнали);
- «Науковий путівник вчених ОНМедУ», упорядкування розділу «Інструкції та рекомендації»;
- «Віртуальні виставки» (відкритий розділ «2025», додані 22 посилання на нові експозиції);

- «Тематичні списки» (надано 6 посилань)

Бібліотека долучилася до інформаційної кампанії Національного тижня безбар'єрності (19-25.05.2025) шляхом ознайомлення користувачів на своєму блозі з документами та матеріалами, що були надані вишам Україні від Міністерства науки та освіти (лист МОН від 15.05.2025 №1/10049-25). Фахівці бібліотеки продовжували інформування користувачів через власну сторінку у соціальній мережі Facebook. За звітній період було розміщено 82 пости, з наступним перепостом на ФБ сторінку ОНМедУ.

Впродовж звітного року проводилася робота з боржниками. Зроблено нагадувань: електронні листи – 75; масове оповіщення студентів – 3; з використанням сучасних месенджерів – 112; дзвінки – 59; персональні нагадування під час відвідування пунктів обслуговування – 444. Повернуто – 211 документи. Зроблено заміну 118 примірників. Станом на 25.12.2025 р.: кількість боржників – 66; заборгованих документів – 298.

У 2025 році тривала робота, яка сприяла тісній інтеграції інформаційно-бібліографічного обслуговування з освітніми, науковими і управлінськими процесами університету.

24 вересня 2025 року директорка бібліотеки Наталія Гаріна брала участь у відкритій зустрічі з акредитації ОПП Психологія, як експертка з питань інформаційно-бібліографічного забезпечення освітнього процесу в ОНМедУ.

Для надання всього комплексу інформаційних та довідково-бібліографічних послуг, бібліотека використовувала унікальний фонд, довідково-пошуковий апарат бібліотеки ОНМедУ, інформаційне середовище Інтернет мережі. Для виконання цього завдання фахівці бібліотеки: формують довідково-бібліографічний апарат бібліотеки: ведуть аналітичний розпис статей сучасних вітчизняних і зарубіжних періодичних видань в електронному каталозі і традиційних картотеках; здійснюють довідково-бібліографічне обслуговування читачів; виконують бібліографічні і фактографічні довідки, бібліографічне консультування; здійснюють бібліографічне забезпечення наукових і культурно-масових заходів.

Довідково-інформаційна допомога користувачів здійснювалася традиційним шляхом і з використанням віртуальних сервісів бібліотеки: бібліографічної онлайн довідки «Віртуальний бібліотекар»; індексації документів (УДК, авторський знак); пошук наукових джерел в рамках запитів користувачів на спеціалізовану медичну інформацію; ЕДД (електронна доставка документів); онлайн консультацій з питань використання Інституціонального репозиторію та організації

віддаленого супроводу та ресурсів: електронного каталогу з повнотекстовим контентом для авторизованих користувачів мережі університету; рекомендаційних списків з проблемних питань медичної наукита анотованих списків авторефератів дисертацій анотованих переліків авторефератів дисертацій віртуальних виставок.

Довідково-бібліографічне обслуговування (ДБО) одна з основних функцій бібліотеки ОНМедУ, реалізація якої забезпечує ефективне використання ресурсів бібліотеки для бібліографічного обслуговування відповідно до інформаційних запитів користувачів, пов'язаного з наданням довідок та інших бібліографічних послуг. Обслуговування бібліотеки проводилося за трьома напрямками: довідково-інформаційне обслуговування навчального процесу та науково-дослідницьких робіт; універсальне (масове) довідково-інформаційне обслуговування; довідково-інформаційне обслуговування з проблемних тем університету.

Впродовж року користувачам було надано 946 бібліографічних довідок, серед яких 65 тематичних (1397 джерел), наприклад: «Змінення характеру захворюваності в Україні в період війни», «Система реабілітації поранених у період військового стану», «Протиепідемічне забезпечення військ», «Історія створення університету ОНМедУ», «Терапія дерматитів ультрафіолетовими променями». На бібліографічне уточнення – 364; адресно-бібліографічні – 55; фактографічні – 462.

В режимі «запит-відповідь» надано: онлайн-сервісом «Віртуальна довідка» – 348 довідок; «Електронної доставки документів» (ЕДД) – 362 документа (2189 сторінок); складено джерел інформації за конкретною темою – 65; знайдено за запитом посилань на інтернет-ресурси – 15.

Проведено 2 перегляди нових надходжень літератури, на яких представлено – 329 нових документів, серед яких: журналів – 101, книг – 207, дисертацій – 10, авторефератів – 11.

Для видання посібника, присвяченого 125-річчю заснування ОНМедУ, здійснено роботу з пошуку, систематизації і оформленню біографій професорів ОНМедУ за період 1900–2025 рр. – всього 462 біографії. Для цього було зроблено переклад словника 2016 року «Профессора Одесского национального медицинского университета (1900-2015)».

В ході підготовки цифрових документів бібліотеки було переглянуто 3740 джерел, зокрема, 228 примірників нової літератури (журналів – 101; книг, збірників інших документів – 127), 3512 – для створення інформаційних біобібліографічних та бібліографічних видань.

Підготовлено 28 тематичних інформаційно-рекомендаційних покажчиків статей, що містять 1116 джерел.

Складено анотований покажчик авторефератів дисертацій, що містить14 джерел та анотований покажчик дисертацій, що містить 9 джерел.

Здійснювали пошук інформації та підбір матеріалів для електронної краєзнавчої бази України щодо Covid-19 (опрацьовано 141 джерело).

Всі документи розміщені на блозі бібліотеки і в електронному вигляді доступні для користувачів на відповідних сторінках блогу бібліотеки ОНМедУ та у колекції «Наукова бібліотека» Інституціонального Репозиторію ОНМедУ.

Впродовж року бібліотека надавала інформаційно-бібліографічну допомогу при перевиданні «Українсько-англійського словника медичних термінів» та «Українсько-англійського тлумачного словника медичних термінів», які були видані до 125-річчя ОНМедУ у видавництві «ОЛДІ-плюс».

Аналітико-синтетичне опрацювання документів: складено аналітичних описів для тематичних картотек – 9215 карток (Іноземних – 8339); продубльовано карток – 940 (іноземних – 643); складено бібліографічні описи згідно певних ДСТУ або стилів – 937; запредметизовано (згідно вимог корпорації) – 118 статей (9 журналів); продовжено опрацювання та предметизація статей журналів ОНМедУ – 81 стаття (5 журналів).

Кількісний стан об’єму картотек наведений у таблиці:

НАЗВА КАРТОТЕКИ	ПЕРЕБУВАЛО НА 01.01.2025	ФАКТИЧНЕ ПОПОВНЕННЯ	ПЕРЕБУВАЄ НА 01.01.2026
Наукові праці вчених ОНМедУ	55520 (18735 ін.)	1226 (1048 ін.)	56746 (19783 ін.)
Здобувачі наукового ступеня	462	1	463
Керівні матеріали	561	-	561
Personalia	42278 (39958 ін.)	348 (298 ін.)	42626 (40256 ін.)
Бібліотечна справа	1177 (897 ін.)	1	1178 (897 ін.)
Військова медицина	362 (52 ін.)	39 (4 ін.)	401 (56 ін.)
Інші тематичні картотеки	1094772 (275302 ін.)	818 (408 ін.)	1095635 (275710 ін.)
Всього	1195132 (334944 ін.)	2433 (1758 ін.)	1197565 (336702 ін.)

Відбувалось поточне редагування карток в усіх тематичних картотеках бібліотеки. Відредаговано: «Праці вчених ОНМедУ» – 201; «Personalia» – 345; Тематичні картотеки – 3526.

Введено до е-каталогу – 7289 записів.

Корегування записів для е-каталогу – 662.

Переміщення картотек «ЗПМКС» та «Mesh» до приміщення книгосховища – 20 каталожних шаф, 1440 шухлядок, 1 068 543 картки.

Впродовж року проводили консультації користувачів усіх категорій з методики бібліографічного пошуку і використання довідково-бібліографічного апарату бібліотеки, заповненню читацьких вимог на літературу, онлайн та телефонних консультацій. – 351 консультацій. В рамках допомоги науковцям ОНМедУ протягом звітного періоду було відредаговано 713 бібліографічних записів; пошук DOI статей – 44.

Вся довідково-бібліографічна, інформаційна діяльність нерозривно пов'язана з використанням пошукових сервісів Internet. Тож, протягом року, статистика по мережі складається таким чином:

- Пошук посилань медичних баз відкритого доступу – 432 джерела.
- Пошук додаткових фактографічних та біографічних даних для складання біобібліографічного Посібника та інших цифрових продуктів бібліотеки – понад 3000 сайтів.
- Пошук інформації та підбір матеріалів для електронної бази Covid-19 – опрацьовано 141 джерело.
- Систематизовано 776 примірників документів згідно з ДСТУ ГОСТ 7.59:2003 СІБВС. Індексування документів. Загальні вимоги систематизації та предметизації (ДСТУ ГОСТ 7.59:2003, IDT) і таблиць УДК та проставлені авторські знаки (254 примірника паперових документів (нові книги), 147 примірників – раритетні видання, 28 – індексування цифрової продукції бібліотеки, 347 електронних документів в рамках онлайн послуги «Присвоєння індексів УДК».
- Велася щорічна систематична картотека індексованих назв наукових робіт для внутрішнього використання.
- У звітному році продовжувалася робота в Міжрегіональній корпоративній системі медичних бібліотек. В 2025 році запредметизовано – 118 статей (9 журналів).

Завдання відділу «Інституціональний Репозиторій ОНМедУ ІРОНМЕДУ» полягає у накопиченні ресурсів інтелектуальної власності університету та у поширенні її в інтернет-просторі. http://repo.odmu.edu.ua.

ІРОНМедУ впевнено розвивається та сьогодні нараховує 17 084 повнотекстових наукових робіт. Впродовж цього року до ІРОНМедУ було завантажено 2608 наукових робіт. Це вагоме досягнення, стало можливим завдяки активній участі авторів і злагодженій роботі команди репозиторію ОНМедУ.

Наприкінці 2025 року було проведено аналіз наповнюваності контенту Репозиторія за роками, починаючи з 2017 року. Відмічається позитивна динаміка збільшення кількості завантажених документів, і, незважаючи на складну ситуацію, пов'язаною з воєнними діями, частими блекаутами, в 2025 році архів було поповнено максимальною цифрою – 2608 документів.

Важливим показником авторитетності та відкритості контенту ІРОНМедУ є його реєстрація у провідних національних і міжнародних директоріях, системах та каталогах.

Так на 2025 рік ІРОНМЕДУ укріпив своє представництво на таких платформах: Національний репозиторій академічних текстів (НРАТ). Залучення до НРАТ відбувалося відповідно до листа МОН України від 03/09/2025 № 1/18245-25. На методичній нараді було розглянуто питання щодо підключення до НРАТ та розроблено дорожню карту проекту. Робота складалася з декількох етапів:

- консультація з О. Сухим – заступником директора з науково-інформаційного забезпечення та інформаційних технологій ДНУ УкрІНТЕІ.
- Отримання підтвердженої реєстрації від представника Розпорядника НРАТ.
- Створення персонального е-кабінету інформаційної інтеграції з НРАТ (23 листопада 2025 р.) https://nrat.ukrintei.ua/pro-nrat/lokalni-repozytariyi/.

Технічна та підготовча робота з Формування ідентифікаторів колекцій містила ряд завдань: визначення URL відповідної колекції, яка містить певні документи, що підпадають під визначення «академічні тексти»; перевірка документів на наявність вимог до метаданих (назва, автор, ключові слова, опис, видавець, категорія, наявність файлів для завантаження); додавання ідентифікатора в систему; отримання підтвердження про надходження документу до НРАТ/повідомлення про помилку.

Доопрацювання документів в разі недостатності метаданих – 3254 документи. Здебільшого редакція була необхідна метаданим «Видавець», оскільки у Репозиторії не вказували ці метадані для журнальних статей, обмежуючись лише Бібліографічним описом

відповідно до міжнародних вимог до протоколу обміну метаданим OAI-PMH.

Надання надісланим документам унікального реєстраційного номеру HPAT. Загальна кількість представлений документів – 5000.

20 травня 2025 року ІРОНМеДУ успішно зареєстровано в Bielefeld Academic Search Engine (BASE) – одній з найбільших і найавторитетніших академічних пошукових систем відкритого доступу у світі. Усі праці ІРОНМедУ доступні в режимі онлайн.

Процедура включала в себе звернення згідно із офіційною формою заявки та згодом отримання відповідного підтвердження на входження до ресурсу з наданням унікального BASE URL https://www.base- search.net/Search/Results?q=coll:ftid14180.

ІРОНМЕДУ доступний також в DOAR https://opendoar.ac.uk/repository/4078; базі Інституційних репозиторіїв українських університетів на інформаційній платформі МОН України https://nauka.gov.ua/information/instytutsiini-repozytarii-ukrainskykh-universytetiv/ CORE https//core.ac.uk/search?q=repositories.id:14671.

Незважаючи на воєнний час та пов'язані з цим важкі умови роботи, зокрема відключення світла та повітряні тривоги, працівники відділу «Інституціональний Репозиторій ОНМедУ» знаходилися у тісному контакті з кафедрами, постійно проводилися індивідуальні online та телефонні консультації, тривала велика інформаційно-методична підтримка співробітників університету з питань розміщення наукових і навчально-методичних матеріалів у репозитарії, вимог до оформлення публікацій. 20-26 жовтня 2025 року у Міжнародний Тиждень Відкритого Доступу було анонсовано та проведено окремі офлайн зустрічі для обговорення популярних питань, пов’язаних з архівуванням робіт в «Інституціональному Репозиторії ОНМедУ», були дані відповіді щодо дотримання норм авторського права та принципів відкритого доступу.

Важливим напрямом діяльності стала підтримка процедур ліцензування та акредитації освітніх програм. У межах цієї роботи формувалися ліцензійні довідки-таблиці ЄДБЕО про публікації працівників в ІРОНМедУ із зазначенням URL-адрес матеріалів, що забезпечувало підтвердження їх наявності та доступності у відкритому доступі й надавало суттєву методичну підтримку структурним підрозділам університету. Таких довідок-таблиць було створено 126.

Впродовж року до ІРОНМЕДУ було завантажено 2608 наукових робіт: від авторів: 1031 файл було надіслано електронною поштою та з використанням сучасних з месенджерів, 145 файлів самоархівовано; ІРОНМЕДУ – 892 документи було додано

після проведення пошуку робіт співробітників університету у мережі Інтернет на сайтах онлайн журналів, Google Academic, Zenodo та ін. Всі документи було систематизовано, перевірено на коректність розміщення наукових матеріалів, забезпечуючи їхню якість і відповідність міжнародним стандартам.

Всі метадані (ПІБ, Титул, Назва роботи, бібліографічний опис, ключові слова, резюме,) пройшли відповідну технічну та наукову обробку згідно ДСТУ, поділ / об'єднання файлів в PDF) і з застосуванням відповідних програм:

- Складання бібліографічного опису – 1897
- Написання ключових слів двома мовами (укр, англ.) – 1586
- Написання резюме двома мовами (укр, англ.) – 1734
- Поділ / об'єднання файлів в PDF – 1687.

Цього року вперше бібліотека у своїй діяльності застосувала технологію QR кодування видань. У 2025 році в Одеському національному медичному університеті було відкрито окремий студентський простір – хаб-зона. На його відкритті ректор Валерій Запорожан наголосив, що ця територія стане майданчиком для спілкування, навчання та співпраці. Ну а яке ж навчання без книг?! Тож, було прийнято рішення про відокремлення певного фонду навчальної літератури, яка б у відкритому доступі була б представлена користувачам студентського простору.

На методичній нараді бібліотеки було розглянуто всі питання від відокремлення видань до отримання повнотекстового доступу до підручника/посібника. Фонд книг, представлений в хаб-зоні був проаналізований на наявність цифрових копій в Інституціональному Репозиторії ОНМедУ, було обрано онлайн інструмент для безкоштовної генерації QRкодів (https://qrcode.tec- it.com/ru/Raw), розроблено макет QRкоду, спосіб виготовлення та нанесення QRкодів на книги. Загальна кількість книг, що пройшли цифрову ідентифікацію – 24 назви (78 примірників). Макет коду, розроблений для Атласу «Гінекологічна патологія». Йому відповідає цифровий еквівалент з колекції Інституціонального Репозиторію ОНМедУ.

Результат цієї роботи було приурочено до Міжнародного Тижня відкритого доступу.

У 2025 році бібліотека продовжувала проводити велику гуманітарно- просвітницьку і виховну роботу. У зв'язку із повномасштабною війною російської федерації проти України проведення заходів інформаційного культурно-освітнього характеру проводилась в онлайн форматі – тематичні зустрічі зі студентами, організація віртуальних виставок.

Культурно-просвітницька діяльність бібліотеки полягає в організації різноманітних масових заходів. Це тематичні та літературні вечори, екскурсії по бібліотеці, дні відкритих дверей, дні інформації та дні кафедри, бібліографічні огляди, бесіди, презентації, виставкова робота. Ведеться постійна робота з залучення до бібліотечних заходів студентів, викладачів, співробітників академії.

Головним наративом роботи вважалося належне національно-патріотичне виховання та формування ідей гуманізму та толерантності і милосердя у майбутніх лікарів, підвищення їх загального рівня культури, глибокої поваги до традицій та історичної спадщини незламної країни, глибокої поваги та любові до України, її історії, культури і традицій, які відображають суть кращих зразків духовної культури нашого суспільства.

Велика увага приділялася роботі, що сприяла формуванню сталих знань про героїчну боротьбу Українського народу за утвердження та збереження суверенітету власної держави, ідеалів національної гідності, свободи, народної єдності, а також підвищенню рівня громадянської свідомості молоді, формуванню почуття гордості за свою країну та готовності до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України на героїчному прикладі Захисників та Захисниць України.

У зв’язку із злиттям бібліотеки ОНМедУ та структурного підрозділу «Музей» в структурний підрозділ «Бібліотека Одеського національного медичного університету» (Наказ ОНМедУ від 25.01.2024 № 45-о) культурно-просвітницька роботи бібліотеки будувалася на тісному взаємозв’язку з традиційною діяльністю бібліотеки та екскурсійно-експозиційною роботою Історичного музею ОНМедУ.

На виконання доручення обласної військової адміністрації від 28.04.2025 № 6537/01-09/1/1-25 до листа Офісу Президента України від 28.04.2025 № 41-01/1237 в Історичному музеї ОНМедУ 7 травня 2025 року було проведено тематичну зустріч зі студентами під гаслом «Пам’ятаємо! Перемагаємо!». Відвідувачів ознайомили з експонатами постійного стенду «Вшановуємо пам’ять героїв-медиків», що присвячена загиблим випускникам ОНМедУ, які ціною власного життя до останнього подиху рятували поранених та з гідністю несли звання лікаря. На виставці представлені особисті речі, світлини, документи, та життєві історії з біографії героїв. Стенд і експозиція документів та особистих речей загиблих героїв були відкриті в 2024 році.

Після проведення офіційної частини студенти захопливо переглядали інші експонати музею, зокрема ті, ще старанням

працівників вишу пережили Другу світову війну. Серед них – унікальні медичні книги, з малюнками, що зроблені вручну.

В 2025 році бібліотека ОНМедУ долучилася до реалізації національної ініціативи «Посвіт пам’яті» (лист Міністерства охорони здоров’я України від 24.06.2025 № 22-04/20272/2-25).

10 липня, у День пам’яті загиблих медиків, в Одеському національному медичному університеті відбулися заходи, присвячені цій даті.

В Історичному музеї співробітники бібліотеки ОНМедУ оновили музейну експозицію, присвячену вшануванню пам’яті полеглих медичних працівників – вихованців університету. Експозиція оздоблена символом – білим лікарським халатом, залишеним на порожньому стільці, зображенням серця з палаючим посохом давньогрецького бога медицини Асклепія, на підтвердження крилатої фрази Consumor aliis inserviendo.

З метою організації заходів, присвячених темі вшанування пам’яті загиблих у російсько-українській війні, бібліотека прийняла участь у патріотичному уроці до Дня пам’яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України. Захід відбувся в ОНМедУ 1 вересня 2025 року. З доповіддю про створення в Історичному музею ОНМедУ стенду пам’яті та експозиції документів та особових речей загиблих героїв медиків розповідала завідувачка відділом бібліотеки Ірина Грабарчук. На жаль, цього року, імен, що були згадані серед загиблих героїв стало більше… І тепер, з неба охороняють свою альма матер ВІТАЛІЙ СИНЕНКО, ПЕТРО КІШЕНКО, ДМИТРО БІЛИЙ, СЕРГІЙ ФРОЛЕНКО, АНДРІЙ АНДРОНОВ.

Дуже важко переживати і згадувати своїх полеглих синів, друзів, колег, побратимів, але ми – разом, і поки ми пам’ятаємо їх, розповідаємо про них і створюємо Книгу пам’яті – вони завжди житимуть разом з нами…

ВІЧНА І СВІТЛА ПАМ’ЯТЬ ЗАГИБЛИМ ЗАХИСНИКАМ УКРАЇНИ

З метою вшанування пам’яті жертв голодоморів 1932-1933 років і 1946-1947 років в Україні 25 листопада 2025 року в рамках вшанування пам'яті українців, знищених під час штучного голоду 1930-х років 20 століття в читальному залі бібліотеки ОНМедУ відбулася зустріч з студентами першого курсу. Захід «Запали свічку пам’яті» було ініційовано культурно-просвітницьким відділом бібліотеки та науковим товариством здобувачів освіти ОНМедУ. Ця традиція об’єднує українців по всьому світу і допомагає зберегти пам'ять про одну з найбільших трагедій в історії України. Здобувачі віщої освіти жваво приймали участь в обговорюванні даної теми, після чого їм була

представлена до перегляду книжкова виставка «Україна Пам’ятає – Світ Визнає» з фондів бібліотеки ОНМедУ. Книжкова експозиція охоплює видання, що висвітлюють різні аспекти Голодомору: від історичних досліджень до свідчень тих, хто пережив цю трагедію, а також літературні твори, які влучно передають глибину людської скорботи та опору. Ці книги не лише допомагають відновити історичну правду, але й дають змогу краще зрозуміти, як пережили ці події наші предки, як вплинуло це на суспільство, культуру і родини. На книжковій експозиції додатково були розміщені елементи, які стали символами тих страшних подій: 5 колосків – нагадування про сумнозвісний Закон «Про П'ять Колосків», який став передвісником Голодомору; квітка незабудка – символ пам’яті про жертв Голодоморів; страшна знахідка з однієї з книг нашої бібліотеки – хлібна картка; і, звісно, розсипане зерно і чорний хліб – саме ті речі, позбавлення яких запустило механізм масового вбивства українських селян штучно спланованим голодом.

Сумна «Мелодія» Миколи Скорика супроводжувала перегляд цифрової фотовиставки «СТОРІНКАМИ ЧОРНИХ КНИГ...», що зібрала в собі світлини-підтвердження нелюдських звірств радянського режиму по відношенню до мирних українців.

Бібліотека ОНМедУ спільно с кафедрою суспільних наук провела святковий захід до дня вишиванки. Директорка бібліотеки Наталія Вікторівна Гаріна наголосила, що вишиванка – це не просто елемент одягу, а особливий код нації, який формує відчуття єдності та приналежності до глибокої і багатої культури. Для присутніх змістовну доповідь з презентацією про розвиток української вишивки та її значення в сучасному світі представила завідувачка відділу Ірина Грабарчук. Атмосферу доповнювали українські пісні, щирі емоції здобувачів і символічна єдність поколінь – через нитки, кольори та візерунки, що вшиті в українську душу. День вишиванки вкотре нагадав, що українська культура жива, сильна і глибока. А бібліотека – це не лише сховище знань, а й простір, де ці знання оживають у серцях людей.

У серпні 2025 року в стінах університету було вирішено провести зустріч випускників вишу, які стали лікарями рівно 50 років тому. Серед локацій, що відвідали теперішні поважні лікарі, був і Історичний музей. Слід зазначити, що першими у Книзі відгуків розписалися 33 випускники року 1975! Вони висловили велику подяку усім працівникам Музею, університету та звернулись до майбутнього покоління, які тільки починають свій шлях в стінах ALMA MATER.

Згодом один з колишніх випускників 1975 року – Віцепрезидент Всеукраїнської Асоціації морської медицини Валерій Якович Пасічник подарував Музею унікальні речі. «Адресне звернення випускників 1975 року», «Книга відгуків золотого ювілейного випуску 1975», зроблена за індивідуальним дизайном, та значки-емблеми «Випуск 1975» тепер особливі експонати Музею.

Наукова бібліотека ОНМедУ розпочала велику серію книжкових виставок-оглядів рідкісних медичних видань 18-поч. 20 ст. Ці перлини фонду Наукової бібліотеки розкривають перед читачами захопливу історію розвитку медицини! Перший огляд, присвячений рідкісним книгам з терапії, відбувся 26 березня в читальній залі Наукової бібліотеки. На захід були запрошені студенти 1-го курсу медичного факультету, які зацікавленно слухали розповідь про унікальні монографічні та наукові видання з кардіології, гастроентерології, пульмонології.

Заввідділу бібліотеки Ірина Грабарчук відповідала на запитання стосовно зберігання рідкісних видань у фондах бібліотеки, доступів до видань, кількості книг, які пережили кроваву революцію та три війни. Найзацікавленішою виявилася книга «Клінічні лекції» професора О. Остроумова з особистої колекції видатного лікаря-офтальмолога, хірурга, , академіка АН УРСР та АМН СРСР, завідувача кафедри очних хвороб Одеського медичного інституту Володимира Петровича Філатова.

Наприкінці зустрічі було анонсовано план наступних виставок-оглядів. За бажанням студентів найближча виставка буде представлена книгами з хірургічних спеціальностей, зокрема, акушерства і гінекології та рідкими виданнями анатомічних атласів 19-20 ст.

Великий інтерес викликали виставки «Книги – ровесники університету» – До 125-річчя заснування ОНМедУ (всі представлені видання 1900 року) та «Ректори університету. декани медичного факультету» (До 125-річчя Одеського національного медичного університету). Виставка представляє собою коротку історичну та фактографічну довідку про ОНМедУ, та біографічні дані та науковий доробок його керівників за 125 років історії.

Крім того, експонувались виставки: «26 лютого – День кримського спротиву російській окупації (хронологія історичних подій)»; «21 березня – Всесвітній день поезії»; «До Всесвітнього дня дитини і Міжнародного дня педіатра»; «До 150-річчя з дня народження В. Філатова» (серія «Культові постаті в історії медицини»; біографічні дані про життєвий та науковий шлях, наукова спадщина з фондів бібліотеки); «До 95 річниці з дня народження Л. Костенко (короткий

біографічний нарис та книги з фонду бібліотеки); «До Дня гідності і Свободи» (віртуальна виставка бібліотеки та тематичні інформаційні матеріали, які були підготовлені Українським інститутом національної пам'яті та Національним музеєм Революції Гідності); «До Дня захисників і захисниць України» (2 віртуальні виставки бібліотеки і інформаційний ресурс Департаменту освіти і науки Одеської Міської ради). Новинки фонду, як і завжди, було представлено на цифрових виставках «Нові видання».

Впродовж року в історичному музеї проведено 15 екскурсій для 163 відвідувачів. Серед екскурсантів: стоматологи з Полтави, гінекологи з Тернополя, студенти ОНУ імені І. І. Мечникова та ін.

Основною функцією бібліотеки ОНМедУ, як вузівської бібліотеки, було і залишається високоякісне формування та збереження навчального та наукового фонду. Так, 2025 році одержано 1169 примірників (228 назв), з яких: навчальна література – 886, наукова література – 279, інша – 4.

Навесні бібліотека, за раніше розробленим та опрацьованим алгоритмом, організувала інформаційну та документальну підготовку до проведення тендерної закупівлі літератури. Пріоритетом було придбання сучасних підручників та посібників провідних видавництв України. Кафедри було оповіщено про необхідність моніторингу видавничого масиву, після якого було зібрано заявки від кафедр на певні видання. На основі отриманих заявок і аналізу Карти книгозабезпеченості, та виходячи з фінансових можливостей року, було підготовлено перелік видань, необхідних для навчального процесу, та запущено процедуру закупівлі. Загальна сума на придбання нової література склала майже 200 000 грн.

Передплата періодичних видань в цьому році не проводилася, тому всі журнали, що отримала бібліотека в 2025 році, – це дарчі примірники, проте систематично поповнювалася база електронних повнотекстових періодичних видань на блозі бібліотеки. Заміна книг, що були втрачені читачами, проводилася згідно встановлених правил.

Мережні документи, якими також поповнюється фонд бібліотеки – це переважно раритетні видання року, які оцифровуються бібліотекою (зроблено 186 файлів-копій), книги з вільних джерел, а також неопубліковані документи в електронному вигляді. На всі видання були надані відповідні інтернет посилання для вільного завантаження та подальшого користування.

Традиційним джерелом додаткового комплектування залишається подарована література. Бібліотека отримала дари від громадських організацій, викладачів ОНМедУ та вузів країни, лікарів та ін. Зокрема

45 книг (9 назв) з різних медичних дисциплін, авторами яких є працівники університету. Вся отримана література пройшла відповідну обробку, записана в сумарну та інвентарні книги, багатоекземплярна навчальна література – на облікові картки. У 2025 р. до Наукової бібліотеки надійшло 1169 примірників документів (228 назв). Всі отримані документи пройшли комплексне наукове опрацювання відповідно до видів, типів та примірників.

Електронний каталог (ЕК) бібліотеки розташований у всесвітній мережі, функціонує в режимі 24/7, доступний для авторизованих користувачів за посиланням https://library.odmu.edu.ua/catalog/. На 01.01.2026 року налічує 451 848 записів. Протягом звітного року об'єм каталогу збільшився на 11 667 записів.

Систематизація ЕК: відредаговано бібліографічних записів – 1464; доповнювалися записи на дублетні видання – 76; розшифровувалися ініціали авторів – 170; звірено бібліографічні записи з картками алфавітного службового каталогу з метою рекаталогізації – 988; зроблено відміток про списання 4298 прим. документів.

Зроблено новий пошуковий тег «Одеський національний медичний університет (1900-1925). 125 років.

Тривало редагування закладки «Основний бібліографічний опис» з приведенню інформації про колектив «Одеський національний медичний університет» до єдиного уніфікованого шаблону.

Продовжувалась робота зі створення уніфікованого україномовного переліку книжкових знаків екслібрисів, печаток, автографів (за алфавітом), які часто (неодноразово) зустрічаються при опрацюванні стародруків з колекції «Бібліотеки студентів-медиків Новоросійського Університету».

Продовжувалась робота з паперовими каталогами. Складено 266 основних і 177 допоміжних бібліографічних описи. З метою створення паспорта, на кожний окремий каталог був проведений підрахунок карток в каталогах: АК документів українською, АК авторефератів дисертацій українською, АК кандидатських дисертацій, АК дисертацій магістерських та дипломних робіт.

Продовжувалося створення алфавітного службового каталогу періодичних видань. Здійснювалася робота з планового редагування алфавітного читацького каталогу Наукової бібліотеки.

Списано 4298 примірників документів. Усі вони були звірені з електронним каталогом і видалені з основної бази ЕК.

Усім отриманим в 2025 р. документам була надана технічна обробка, у т. ч. штрих-коди.

Формування, збереження та ефективне використання бібліотечного фонду – основне завдання бібліотеки на сучасному етапі. Саме такий підхід сприяє належному інформаційному супроводу освітянської та наукової діяльності вишу, розвитку медицини, охорони здоров'я, інтелектуальному і моральному збагаченню та духовному зростанню лікарів.

В книгосховищі Наукової бібліотеки переміщено понад 15 680 примірників пасивного та дублетного фонду. Після чого фонд було перевірено на дублетність задля подальшого формування масиву видань для списання. З цією метою відібрано на списання понад 7000 примірників і продовжується робота по виявленню дублетного фонду з основного книгосховища. Ця праця потребує великої уваги та багато часу. До книгосховищ бібліотеки надійшло і своєчасно розставлено на полицях у відповідності до прийнятої класифікації та умовами зберігання 1169 примірників нової літератури. Вся література протягом року розставлена на полицях книгосховищ бібліотеки.

Кількість виданої літератури протягом року складає 27 822 документи, з них 258 – це рідкі, і 1093 – видання, що переважно були відібрані для організації книжкових та віртуальних виставок, оцифрування.

З метою подальшого формування бази раритетних видань, що становлять масив книг серії «Бібліотека студента-медика», було проведено аналіз фонду та відібрано 186 примірників до відповідної бази. Бібліотека продовжує сканування видань 18-поч. 20 ст. для створення цифрової колекції електронних текстових еквівалентів раритетних друкованих видань. Цього року було створено 186 копій унікальних видань.

Для формування інформаційної бази в Студентській хаб-зоні було підібрано та передано відповідальному за цей масив 234 книги та 295 журналів з дублетного фонду бібліотеки.

Одним з обов'язків працівників книгосховищ, абонементів, читальних залів є виявлення пошкоджених книг та інших документів. В результаті – відремонтовано 95 примірників.

З метою удосконалення роботи бібліотеки у 2025 році здійснено:

1. Контроль чіткого виконання ДОСТів системи СИБІД у відділах комплектування, наукової обробки літератури, довідково-бібліографічному відділу.

2. Розроблено програму підвищення кваліфікації колективу бібліотеки на 2025 рік.

3. Розроблено алгоритм формування цифрової бази альбомів випускників університету (з фондів музею ОНМедУ) в рамках нової

серії бібліотечного продукту «Діджиталізація історії» до 125-річчя Одеського національного медичного університету.

4. Проведено методичну нараду з окремих питань вилучення застарілих та зношених видань з фонду (навчальної) багатоекземплярної літератури.

5. Розроблено методику додавання масиву Інституціонального репозиторія ОНМедУ до Національного репозиторія академічних текстів (НРАТ

6. Розроблено послідовність дій у підготовці біографічного словника професорів ОНМедУ до 125-річчя ОНМедУ. Оформлено шаблони звернень до викладачів з метою отримання більшої кількості даних для складання біографічних кейсів вчених

7. Розроблено методику подальшої роботи над бібліографічним покажчиком із серії «Дисертаційні праці ОНМедУ», що висвітлить масив дисертаційних праць, які були захищені в медуніверситеті впродовж 1946-1990 рр.

8. Створено та реалізовано процедуру генерації та подальшого використання QR-кодів для навчальних матеріалів в студентській хаб-зоні.

9. Проведено методичну нараду завідуючих відділами по методиці планування роботи на 2026 рік та усунення недоліків за минулий рік.

10. Робота в «URIS»:

- 28.04.2025 в Науковій бібліотеці ОНМедУ було проведено засідання робочої групи адміністраторів функціональних модулів системи в рамках підготовки до проведення державної атестації наукових установ і закладів вищої освіти за науковим напрямом «Біомедичний»

Співробітником сектору наукометричних досліджень бібліотеки Юрієм Орзуловим, як одним з визначених адміністраторів системи від ОНМедУ, було представлено: алгоритм внесення даних звітності наукової діяльності кафедр університету до системи УРИС; послідовність дій у заповнені відповідних форм системи та методику роботи з персональними даними:

1. Заповнення атрибутивного профілю університету адміністратором
2. Наказ про реєстрацію вчених кафедр ОНМедУ на сайте Наука https://nauka.gov.ua
3. Імпорт профілів вчених з ORCID
4. Тестовий аналіз стану наукової діяльності в ОНМедУ
5. Корекція профільних даних

6. Створення відокремленого ТГ каналу робочої групи задля оперативного обміну даними та вирішення поточних питань.

На науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Сучасні теоретичні та практичні аспекти клінічної медицини», яка була приурочена до 125-річчя університету, фахівці бібліотеки підготували доповідь та презентацію «Зодчі архітектури – професорам медицини (екскурс в минуле)», присвячену історії нашого вишу. Пані Ірина Грабарчук розповідала про будівлі Університету і тих геніям від архітектури, що подарували місту свої шедеври, в яких вже протягом 125 років віддано служать Мистецтву медицини. Під час виступу було продемонстровано унікальні документи з фонду Історичного музею ОНМедУ – великі проєкти будівель Головного корпусу (тодішні лабораторії), Анатомічного театру та котельної з підписами відомих архітекторів Одеси Миколи Толвінського і Олександра Бернардацці.

В рамках науково-дослідної роботи над складанням біографічного словника професорів ОНМедУ до 125-річчя Університету здійснювалась робота з біобібліографії персоналій ОНМедУ. На методичній наради було визначено: терміни складання словника; визначена його структура; розроблений алгоритм пошуку, збору інформаційних джерел; зроблено переклад першого видання словника українською мовою; проведена робота по складанню, дообробці даних, отриманих від професорів, редагуванню файлу словника з подальшою його передачею до видавництва ОНМедУ.

В рамках роботи «Кроки великих постатей» (Життєві шляхи, значні досягнення та невідомі факти з життя видатних представників медичної науки) складено алгоритм організації, аналізу біографічної інформації, відокремлення з фонду унікальних видань відповідної тематики та подальшого оформлення цифрової експозицій з ювілейної серії «Культові постаті в історії медицини». Результатом роботи стала велика віртуальна виставка з цікавими біографічними та науковими даними про життя та діяльність видатного офтальмолога В. Філатова.

З метою забезпечення належного рівня професійної компетентності та впровадження сучасних підходів у свою діяльність працівники бібліотеки ОНМедУ впродовж звітного року систематично здійснювали підвищення кваліфікації. Зокрема, брали участь у професійних семінарах, тренінгах та вебінарах, присвячених питанням цифрових бібліотечних сервісів, розвитку інституційних репозитаріїв, відкритої науки, академічної доброчесності, авторського права та ін.

25 березня 2025 року в бібліотеці ОНМедУ проведено нараду з завідуючими відділів бібліотеки. Директорка бібліотеки Наталія Гаріна представила оновлений професійний стандарт «Бібліотекар», що був

розроблений та затверджений згідно з вимогами статті 42 Кодексу законів про працю України, що внесений до Реєстру кваліфікацій 18 березня 2025 року.

Розглядалися питання кваліфікаційних вимог, що висуває «Стандарт» до потенційних бібліотекарів в залежності до їх категорії.

Особливу увагу було зосереджено на описі компетентностей із структурою дескрипторів Національної рамки кваліфікацій та кількості компетентностей, необхідних для забезпечення виконання відповідних трудових функцій. В подальшому бібліотека буде використовувати новий професійний стандарт для оновлення посадових інструкцій до відповідних посад й оцінювання професійної діяльності бібліотечних працівників.

Працівники бібліотеки брали участь у заходах Одеської національної наукової бібліотеки (вул. Пастера, 13): 6 березня 2025 – долучилися до традиційних Шевченківських читань та 22 травня були учасниками тренінгу в рамках Національного тижня безбар'єрності, запровадженого Міністерством культури та стратегічних комунікацій України.

З метою обміну досвідом, інформацією, підвищенням кваліфікації, співробітники бібліотеки ОНМедУ взяли участь у внутрішньобібліотечних професійних заходах з питань розширення professional skills:

– «Сучасна бібліотека – трансформації та адаптації» (круглий стіл);

– «Виставкова діяльність: нові погляди на цифрові експозиції» (круглий стіл);

– «Бібліотека нового покоління: інноваційні форми роботи» (майстер клас).

Участь у вебінарах щодо наукометричних баз і співтовариств підтверджено сертифікатами.

ДАТА	ЗАХОДИ
26.02	Організаційні та технічні аспекти заповнення відомостей у систему державної атестації наукових установ та закладів вищої освіти стосовно провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності: відповіді на питання (ДНТБ)
14.03	Як створити електронну бібліотеку й не порушити авторських прав? (Наукова бібліотека імені М. Максимовича)
5.05	Академічна доброчесність і плагіат: погляд крізь століття (ОНМедУ)
5.05	Наукові ресурси – для дослідників в галузі медицини (ДНТБУ)

7.05	Управління даними досліджень: кращі практики організації, зберігання та поширення (ДНТБУ)
11.05	План управління даними: від ідеї до втілення. Сучасні цифрові застосунки на допомогу (DMPOnline та ін.): конференція (ДНТБУ)
20.05	"Національний репозитарій академічних текстів в системі відкритої науки» (УкрІНТЕІ)
21.05	Огляди інструментів перевірки відповідності дослідницьких даних принципам FAIR (Державна університетська бібліотека м. Бонн (Німеччина), ДНТБУ)
4.06	«Дисертації без кордонів»: як відкритий доступ змінює академічний ландшафт (ДНТБУ)
27.08	Академічна доброчесність та етика наукових досліджень в епоху відкритої науки (ДНТБУ)
28.08	Research4Life в Україні: партнерство для науки та розвитку (ДНТБУ)
11.09	Партнерство EIFL – Україна: новий етап співпраці та розвитку (ДНТБУ)
9.10	Ресурси Oxford University Press для України – можливості від EIFL» (ДНТБУ)
15-16.10	Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань: XXIII конференція медичних бібліотек України (ННМБУ)
28-29.10	Бібліотеки і суспільство: рух у часі і просторі: 6 науково-практична коференція (ХНМУ, НБ)
3.12	FREE Webinar: Become a Professional User of the CORE Dashboard (CORE (COnnecting REpositories))
10.12	Постійні ідентифікатори: навігація в глобальному науковому просторі (ДНТБУ)

Впродовж року для працівників бібліотеки проведено інструктаж з охорони праці, оновлені Інструкції з ОП.

Бібліотека цього року долучилася до Всесвітніого дня землі. В затишному дворику бібліотеки було оновлено чудовий осередок квіткового різноманіття під гаслом «ОДНА РОСЛИНА – ОДИН КРОК ДО ПЕРЕМОГИ».

Щорічно співробітники наукової бібліотеки ОНМедУ з любов'ю та натхненням піклуються про різнобарвний куточок біля будівлі бібліотеки, тож й цього року вони оновили його квітковими рослинами. До пізньої осені завдяки старанням та умінням чудових працівниць бібліотеки квітник буде зустрічати користувачів бібліотеки веселковими фарбами.

Наша земля – це місце для добра, квітів під мирним небом незламної країни!

29.01.2025 р. директорка бібліотеки Наталія Гаріна, як членкиня ЦКМР в ОНМедУ на засідання Комісії зробила доповідь «Про оновлення електронних джерел інформації в науковій бібліотеці ОНМедУ

Крім того, Наталія Гаріна призначена відповідальною особою з охорони праці по підрозділу «Бібліотека»; увійшла до складу: конкурсної комісії ОНМедУ, робочої групи ОНМедУ з перегляду та розробки нових інструкцій з охорони праці, робочої групи по організації студентської хаб-зони.

Вона очолила засідання профкому університету з питань підготовки Конференції трудового колективу ОНМедУ. Впродовж 2025 року, як заступниця голови профкому співробітників ОНМедУ, приймала участь у 9 засіданнях профкому співробітників ОНМедУ і Конференції трудового колективу Одеського національного медичного університету.

Бібліотекар Юрій Орзулов був залучений до формування бази даних про ОНМедУ в Національній електронній науково-інформаційний системі «URIS» під час процедури Державної атестації НУ та ЗВО. Було зроблено велику роботу подачі заявок та документів в конкурсі Держзамовлення МОН, роботу з корегування персональних даних вчених ОНМедУ та імпорт даних з ORCID в «URIS», проведено валідацію додатків електронними підписами, технічні питання вирішувалися з ІТ-фахівцями системи.

Проведено ремонт 2 вікон в читальній залі студентської бібліотеки, які були пошкоджені після атаки рф на Одесу 16-17 червня 2025 року.

Організувати роботу в умовах війни складно, але можливо!

Гармонійно вплетена в освітню структуру університету, бібліотека продовжує свою діяльність з постійного потужного супроводу та підтримки наукової та навчальної діяльності; бібліотека стійко тримає свій культурний та інформаційний фронт! Виховна робота бібліотеки будується на важливому патріотичному акценті, донесення правди про історичне минуле та героїчне сьогодення НЕЗЛАМНОЇ КРАЇНИ.

Кожний працівник бібліотеки вважає за свій прямий обов’язок донатити на ЗСУ, підтримувати хлопців та дівчат на фронті. Адже кожна наша гривня рятує життя, літає дронами, їздить реанімобілями, та влучно стріляє. Кожного дня ми дякуємо найсвітлішим людям – ГЕРОЯМ-воїнам, що дають нам можливість працювати задля України, з

вірою в Україну, з Україною в серці! І з усіма ми не втомлюємось повторювати: СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!

БІБЛІОТЕКА ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Бібліотека Полтавського державного медичного університету (ПДМУ) на основі новітніх технологій здійснює забезпечення доступу до світових інформаційних ресурсів для освітніх і наукових потреб здобувачів освіти та викладачів галузі охорони здоров'я. Вона є науково-дослідним осередком, що здійснює біографічні, бібліографічні дослідження та історичні розвідки з історії медицини, розвитку медичної науки й практики в ПДМУ; виконує функції освітнього і соціокультурного підрозділу.

У своїй роботі колектив бібліотеки керувався Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про авторське право і суміжні права», Стратегією розвитку культури в Україні на період до 2030 року, наказами ректора університету, Положенням про бібліотеку ПДМУ і Правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Впродовж року бібліотекарі модерували репозитарій: наповнювали фонди, аналізували його використання. Працювали з профілями ПДМУ та особистими профілями науковців у наукометричних базах Scopus та Web of Science. Значну увагу приділено створенню оптимальної моделі фонду з урахуванням потреб користувачів. Підготовлені 7 бібліографічних покажчиків, медіапрезентації, віртуальні виставки. Продовжувалася робота над онлайн-проєктами з історії університету: «Бібліозанурення в історію Університету», «Періоди історії університету в книжкових виданнях», «Гідні визнання» та Вікіпроєкту про провідних науковців ПДМУ. Проведено 158 соціокультурних заходів патріотичного, морально-етичного та естетичного напрямів.

Задля розширення кола професійних умінь, підтримання належного рівня компетентності працівників бібліотеки проведені науково-практичний семінар, круглий стіл, години професійного спілкування.

Бібліотека має змогу надавати всі послуги в дистанційному форматі, що зручно користувачам для онлайн навчання та важливо у зв'язку з воєнним станом.

У Стратегії розвитку культури в Україні на період до 2030 року, ухваленої Кабінетом Міністрів України у 2025 році, поставлені такі основні завдання: захист, збереження, примноження та використання

потенціалу культурної спадщини й культурних цінностей українського народу. Нагальність захисту і збереження культурної спадщини особливо відчутно в умовах послідовного знищення російським агресором культурного надбання, а отже української ідентичності. Примноження, використання та розвиток потенціалу української культури вимагатиме зміцнення системи підготовки кваліфікованих кадрів: реставраторів, музейників, бібліотекарів, а також управлінців. І ще одне завдання – донести до світу усвідомлення тисячолітньої історії України та її культури як невіддільної частини. Мета Стратегії полягає в утвердженні культури як базису національної ідентичності, потужного чинника соціальної згуртованості, розвитку людського капіталу та впізнаваності України у світі. Зі свого боку, це визначає стратегічну візію подальшого розвитку української культури, яка базується на чотирьох ключових цілях: зміцнення людського капіталу через культурні практики; захист, збереження та примноження потенціалу культурної спадщини й культурних цінностей; підвищення стійкості культури як суспільної системи; інтеграція української культури як активного учасника й рівноправного партнера глобальних культурних процесів.

Бібліотека ПДМУ має один із найбільших на Полтавщині фонд літератури медико-біологічного спрямування, регіональне книгосховище колекції видань медичного профілю (більше 345,7 тис. примірників більше ніж 20 мовами світу). Бібліотека забезпечує доступ до світових інформаційних ресурсів і на основі впровадження новітніх технологій здійснює забезпечення освітніх та інформаційних потреб здобувачів освіти й викладачів галузі охорони здоров’я, а також спеціалістів суміжних галузей знань на засадах доступності, оперативності та комфортності. Бібліотека є науково-дослідним осередком, що здійснює біографічні та бібліографічні дослідження та історичні розвідки з питань історії медицини, розвитку медичної науки та практики в ПДМУ; виконує функції освітнього й соціокультурного підрозділу. Вона добре відома в освітньому просторі, підтримує багаторічні зв’язки з науковими медичними бібліотеками України.

Бібліотека надає широкий спектр послуг користувачам, до уваги яких представлені фонди 2 абонементів і 6 читальних зал, можливість працювати в інтернеті та локальній мережі, замовляти документи по МБА та ЕДД. Вона забезпечує бібліотечне й інформаційне обслуговування наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти, сімейних лікарів, службовців та інших категорій користувачів.

За звітний період до бібліотеки звернулося 4967 користувачів, обслуговано всіма структурними підрозділами 11 966 користувачів. Видано документи здобувачам освіти, науковцям, та іншим категоріям користувачів 358 873 прим., кількість відвідування всіх пунктів видачі – 128 025. Працівниками відділу обслуговування надано 1793 бібліографічних довідок та консультацій.

У жовтні-листопаді 2025 року традиційно проведено комплекс заходів з «Основ інформаційної культури».

1 вересня кафедра внутрішньої медицини № 2 ПДМУ відзначила свій 50-річний ювілей; її було створено 1975 року на базі Полтавської обласної клінічної лікарні імені М. В. Скліфосовського. Це стало початком формування потужної терапевтичної школи університету, яка й досі успішно розвивається. На урочистостях із нагоди ювілею слова привітань лунали від представників ректорату, деканатів, завідувачів кафедр, головних лікарів закладів охорони здоров'я, партнерів та представників влади. З вітальним словом виступив ректор ПДМУ, професор Вячеслав Ждан. З метою якісної організації і проведення навчального процесу на кафедрі створена сучасна навчально-методична база, яка включає наукові роботи, навчальні видання, методичні розробки, тестові завдання для навчання і контролю знань, ситуаційні задачі, силабуси тощо. Учасники святкування з цікавістю переглянули підготовлену бібліотекою виставку літератури «Досвід, вартий наслідування», та фотоекспозицію з історії кафедри, де були представлені ретросвітлини, люб'язно надані завідувачем кафедри, професором Іваном Катеренчуком. Фонд бібліотеки поповнився подарунковими виданнями науковців кафедри.

До Дня українського козацтва, Дня захисників і захисниць України у читальній залі бібліотеки ПДМУ було оформлено книжково-ілюстративний майданчик «Незламні: від Козацтва до сучасних Героїв».

Професійна зустріч «Пам'ятаємо історію, щоб упевнено творити майбутнє», присвячена Міжнародному дню невролога, об'єднала викладачів, студентів, інтернів та гостей університету. До урочистого заходу було організовано інформаційну зону, яка містила розділи: «Віхи історії: кафедра неврології ПДМУ»; «До вершин професійної майстерності з працями наших викладачів»; «Навчальна та наукова література з неврології»; «З фонду раритетних видань бібліотеки», список «Публікації науковців кафедри представлені в інституційному репозитарії».

Постійна турбота бібліотекарів – вивчення інформаційних запитів та інтересів здобувачів освіти, науковців, викладачів шляхом аналізу

запитів користувачів, використання фонду, моніторинг книгозабезпеченості освітнього процесу та поповнення й редагування Картотек «Книгозабезпеченість здобувачів освіти навчальною літературою», «Книгозабезпеченість здобувачів освіти фахового медико-фармацевтичного коледжу навчальною літературою», «Книгозабезпеченість здобувачів освіти навчально-наукового медичного інституту навчальною літературою». Дані про стан книгозабезпечення освітніх компонент розсилаються всім кафедрам університету.

Найактуальнішими сьогодні для користувачів є праці з теорії та практики військової медицини, а саме: організації медичної служби та її лікарського забезпечення; підготовки медичних кадрів, охорони здоров'я військовослужбовців та мирного населення в умовах воєнного часу; діагностики та лікування бойових травм та поранень; психології, неврології та психіатрії воєнного часу; військової медицини закордонних країн.

До 30-річного ювілею кафедри військової хірургії Української військово-медичної академії колектив авторів підготував «Настанови з воєнно-польової хірургії». «Видавництво Людмила», ВГО «Інститут реабілітації та соціальних технологій» передали бібліотеці ПДМУ монографію, у якій відображені науково обґрунтовані положення щодо діагностики та лікування сучасної бойової хірургічної травми. Настанови призначені для забезпечення єдності хірургічної тактики, послідовності й наступності в наданні медичної допомоги пораненим. Книга «Терапевтичні аспекти лікування поранених та хворих військовослужбовців у російсько-українській війні» за загальною редакцією професора В. І. Цимбалюка – видання з серії науково-практичних робіт, яке підготували відомі практичні фахівці, науковці військової медицини. Вона є корисною для широкого кола медиків різних спеціальностей, студентів закладу вищої та післядипломної освіти. Особлива зацікавленість користувачів в умовах військової агресії рф – електронні видання з військової медицини, які можна завантажити. Це книги з тактичної, екстремальної та невідкладної медицини; хірургія та інтенсивна терапія; догляд та реабілітація після вибухових поранень, опіків тощо. Вони представлені у вільному доступі на сайті бібліотеки за посиланням https://surl.lu/anbian.

Постійна увага приділяється комплектуванню фонду новими навчальними та науковими медичними виданнями з питань діагностування, нових методів і засобів лікування та профілактики захворювань. Отримали навчальні посібники науковців ПДМУ, які рекомендовані здобувачам освіти, що навчаються за спеціальностями

«Медицина», «Стоматологія», «Педіатрія», «Терапія та реабілітація», «Менеджмент охорони здоров'я та соціальне проєктування», «Фармація. Промислова фармація». «Біологія» тощо. Вони доступні у репозитарії, читальній залі, на науковому абонементі ПДМУ. Поповнили фонди бібліотеки подарункові видання з суспільних наук, зокрема історії України, англомовні медичні книги, художня література. Безцінною для нас у цьому році стала передана колекція книг з особистого зібрання професора Сергія Безшапочного (1946-2025 рр.). Поміж подарованих видань підручники, посібники, монографії з ЛОР-хвороб, видання з історії медицини, публіцистика, художня література, зокрема збірки поезій.

У 2025 році бібліотека ПДМУ продовжувала надавати послуги з перевірки наукових робіт на унікальність (програма Unicheck). Коли термін дії ліцензії скінчився, з липня 2024 року і до кінця червня 2025 року бібліотека пропонувала новий онлайн-сервіс – Turnitin (американська компанія Turnitin, LLC). Перевірка здійснюється за їхнім алгоритмом, шляхом порівняння робіт із власними та академічними базами даних, з якими наявні ліцензійні угоди. У 2025 році за цією програмою перевірено 11 322 сторінки. З липня 2025 року бібліотека ПДМУ отримала безоплатний тестовий доступ до сучасної литовської платформи Identific, яка перевіряє документи обсягом понад 1000 сторінок 129 мовами; виявляє збіги з інтернет-джерелами; визначає ознаки використання штучного інтелекту (англійська, німецька, французька, литовська та інші мови); знаходить академічні порушення. Після перевірки формується звіт зі вказівкою рівня схожості, джерел збігів і ознак ШІ-генерації. Запити на перевірку робіт та отримання результатів надсилали на електронну пошту antiplagiatpdmu@gmail.com чи зверталися особисто до читальної зали бібліотеки. Доступ надано до 31 грудня 2025 року. За допомогою Identific уже перевірено 4797 сторінок документів.

Задля всебічного вивчення взаємодії науковців вишу з бібліотекою було розроблено опитувальник «Бібліотека і Ви: Ваша думка має значення», що охоплював основні аспекти співпраці. Книгозбірня отримала 73 відповіді науковців університету, аналіз яких дозволяє зробити висновки про якість та потреби наукової спільноти щодо послуг бібліотеки. Більшість відповідей (62,2 %) засвідчили, що сприймають бібліотеку як ключовий центр інформаційної підтримки й тільки незначна кількість респондентів відмітила, що допомога бібліотеки є частковою (37,8 %). Найпопулярнішою послугою вважають надання доступу до якісних інформаційних ресурсів (67,6 %), підкреслюючи важливість роботи бібліотеки і в інших напрямах

(розвиток інформаційної грамотності (18,9 %), формування академічної доброчесності (5,4 %). 8,1 % респондентів зауважили, що всі напрями роботи бібліотеки для них однаково важливі. Щодо підтримки з боку працівників бібліотеки 93,2 % опитаних відчувають її достатньою. Це свідчить про високий рівень сервісу університетської книгозбірні. Поміж найпопулярніших послуг бібліотеки найчастіше обирають консультації щодо публікацій у репозитарії (55,4 %), визначення індексу УДК (41,9 %), консультації з пошуку літератури (12,2 %), перевірку наукових робіт на плагіат (16,2 %), відвідування масових заходів (10,8 %), консультації з оформлення списків літератури (4,1 %). Це свідчить про науково орієнтовану функцію бібліотеки ПДМУ. Було питання про шляхи вдосконалення взаємодії бібліотеки з науковцями. Найбільше побажань було щодо популяризації електронних ресурсів і МБА (45,9 %), на другому місці персоналізована підтримка науковців (39,2%) та розширення навчальних заходів (13,5 %). Отже, поміж науковців є запит на більшу видимість і доступність електронних ресурсів та індивідуальний підхід до надання послуг. Проведений аналіз відповідей респондентів свідчить про їхню зацікавленість у подальшому розвитку книгозбірні ПДМУ як сучасного інформаційного центру та окреслює напрями вдосконалення роботи бібліотеки.

Колектив ПДМУ продовжує всебічно підтримувати Збройні Сили України. З метою ефективного фізичного відновлення військовослужбовців, які виконують бойові завдання, колектив університету придбав і передав спеціалізоване реабілітаційне обладнання та тренажери для потреб військових і критично важливе спорядження. Ці ініціативи були реалізовані у відповідь на офіційне звернення від військових підрозділів. До збору коштів активно долучився і колектив бібліотеки. Завдяки згуртованості всієї університетської громади та активній підтримці ректора, професора Вячеслава Ждана усе необхідне було оперативно закуплено та передано нашим захисникам.

Наразі потенціал сучасної бібліотеки оцінюється не тільки за обсягом книжкового фонду, але й за здатністю бібліотеки надати інформацію для своїх користувачів у найкоротші терміни. Якісне інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу і наукових досліджень в університеті передбачає розвиток дослідницької діяльності наукової бібліотеки, нових принципів формування бібліотечного фонду, ефективного обслуговування користувачів.

Пріоритетним завданням бібліотеки Полтавського державного медичного університету з часу її створення було проведення культурно-просвітницької та виховної роботи серед користувачів.

Турбота про гармонійний і всебічний розвиток студентів-медиків об'єднує зусилля адміністрації університету та бібліотеки. Організація та проведення соціокультурних заходів відбувається за підтримки кафедр університету, студентського активу, відділу управління освітньо-виховною та гуманітарною роботою з молоддю.

Просвітницька робота бібліотеки ПДМУ спрямована на формування у майбутнього фахівця медичної галузі широкого світогляду на основі ознайомлення з кращими зразками вітчизняної та світової культури. Під час збройної російської агресії університетська книгозбірня вбачає своїм основним завданням зберегти інформацію про війну та учасників, зробити її доступною для широкого кола користувачів, сприяти вшануванню пам'яті військових, які пожертвували своїм життям заради мирного й щасливого майбутнього українського народу.

Сучасний соціокультурний простір бібліотеки ПДМУ, її багатий фонд слугують базою для організації масштабних просвітницьких проєктів.

Серед значущих подій:

– перший спільний просвітницький захід із бібліотекою Плімутського університету Morjon (Велика Британія) – літературний майданчик «Читаємо європейське» (до Дня європейських авторів). Це стало можливим завдяки участі бібліотеки ПДМУ у проєкті «Бібліотеки-посестри», що започатковано благодійним фондом «Бібліотечна країна» і підписанням меморандуму про співпрацю між бібліотекою ПДМУ і британською бібліотекою. Під час заходу учасники зустрічі переглянули створені напередодні обома сторонами відеозвернення, у яких розповіли про найчитаніші та найулюбленіші твори сучасних письменників та класиків.

– загальноуніверситетська щорічна Акція до Міжнародного дня дарування книг «Подаруй бібліотеці книгу: з книгою жити – з добром дружити». Ректор, проректори, декани, завідувачі кафедр, викладачі, студенти, співробітники вишу взяли активну участь в Акції. Така увага до книгозбірні, до проблеми поповнення та оновлення її фондів тішить, надихає і підтримує. 139 книг та 37 журналів було подаровано того дня.

– просвітницький захід «Безпечний інтернет: ризики й можливості». З метою досягнення 17 цілей сталого розвитку ООН (ЦСР) та забезпечення участі ПДМУ в міжнародному рейтингу THE University Impact Rankings відповідно до пункту 11.2.2. «Громадський доступ до бібліотек», до бібліотеки університету було запрошено молодь з інвалідністю внаслідок психічних захворювань, членів місцевої ГО «Рівновага-Плюс» аби надати їм практичні поради з правил

користування Інтернетом, як розпізнати та вберегтися від кіберзагроз, ознайомити з інтернет-етикетом, видами інтернет-шахрайства тощо.

– у День пам'яті Захисників і Захисниць України, бібліотека долучилася до великої національної акції вшанування «Стіл пам'яті» та стала місцем пошани полеглих героїв і водночас простором, де відчувається, що наші герої завжди поміж нас. У читальній залі книгозбірні присутні ділилися спогадами, переживаннями про полеглих героїв – студентів та співробітників вишу. Усі зареєстровані організації, які брали участь в акції, були позначені на спільній національній мапі «Стіл пам'яті – 2025».

– у Всеукраїнський день бібліотек книгозбірнею було організовано зустріч із відомою полтавською письменницею, журналісткою, медійницею, авторкою радіопередач, культурною оглядачкою, талановитою фоторепортеркою, заступницею директора зі зв'язків із громадськістю та ЗМІ КП «2 міська клінічна лікарня Полтавської міської ради» – Світланою Фільчак, яка презентувала університетській спільноті свій письменницький дебют – збірку «Маленькі полтавські історії». Захід супроводжувала фотовиставка робіт пані Світлани медичної спрямованості, на яких майстерно відображено «атмосферу місця, де відбувається боротьба за людські долі і життя».

– знайомство з творчістю відомої полтавської поетеси, акторки, телерадіоведучої, художниці Олени Никифоренко відбулося на двох заходах. Це – літературний тренінг «Сила слова – підтримка й позитив»: присутні студенти вирушили у надзвичайну подорож із найпотужнішою зброєю у світі – його величністю «словом». Пані Олена створила унікальну атмосферу справжнього інтерактивного шоу, де кожен відчув себе персонажем детективного чи ліричного сюжету.

Наступна зустріч з Оленою Никифоренко стала незабутньою мистецькою подією в університеті. Того дня центральна читальна зала на годину перетворилася на камерний театральний майданчик, де глядачам було представлено моновиставу «Сповідь. Щоденник балерини»: правдиву, відверту трагікомедію про долю сильних творчих особистостей, які живуть за правилом: «Жертви, впертість, фанатизм і праця каторжника». Це історія світлої мрії та складної долі. Після закінчення театрального дійства присутні мали можливість обмінятися враженнями від побаченого, поспілкуватися з акторкою.

Сучасна війна та все, що з нею пов'язане, – новий напрям у сучасній літературі, який активно розвивається. Наші письменники й поети порушують тему війни в своїй творчості. Цей матеріал для нас

дуже цінний, ми його зберігаємо та експонуємо на книжкових виставках, використовуємо під час проведення масових заходів.

З гордістю та радістю університетська спільнота вітала у читальній залі бібліотеки ПДМУ випускника стоматологічного факультету вишу, натепер лікаря-стоматолога, письменника, поета, ілюстратора – Артема Нестеренка із оригінальним патріотичним артпроєктом «Непідробна сила»! Книга складається з 6 частин, які не поєднані між собою, але створюють цілісну картину нашого суспільства. За допомогою алегорії автор робить спробу поговорити про те, що накипіло і наболіло, із певною іронією аналізує умови, в яких опинився український вимір, допомагає читачеві поглянути на певні події під іншим кутом. Видання проілюстроване самим автором. Кольоровий формат деяких ілюстрацій було представлено на виставці під час презентації. А також захід супроводжували авторські малюнки стоматологічної тематики, виконані аквареллю.

Бесіда, як діалог з аудиторією – найпростіша форма активного залучення студентів до навчально-виховного процесу. Її перевага полягає у тому, що вона дозволяє прикути увагу слухачів до найважливіших питань із теми, визначити зміст і темп викладу матеріалу, зважаючи на особливості авдиторії. Під час бесіди створюється ґрунт для обміну думками. Саме тому, в соціокультурній роботі бібліотеки ПДМУ бесіди завжди в пріоритеті. Як правило, вони відбуваються під час презентацій тематичних книжково-ілюстративних виставок. Наприклад:

– З року в рік університетською книгозбірнею спільно з кафедрою української мови та гуманітарної підготовки організовуються тематичні бесіди «Народу без мови нема» зі вшанування й популяризації рідної української мови. Про мовну ідентичність, національну пам’ять цього разу говорили зі здобувачами освіти медичного факультету № 1. Під час заходу присутнім були презентовані видання, які надійшли до фонду бібліотеки ПДМУ в дарунок від благодійного фонду «Бібліотечна країна».

– Бесіда «Висока жінка, горда, наче бунт…» до 95-річчя від дня народження Ліни Костенко, найвизначнішої поетеси не тільки другої половини 20 століття, а й сучасності. На спільному заході бібліотеки ПДМУ і кафедри українознавства слухали поезії Ліни Костенко, що представлені у відеопроєкті «Ліна Костенко: відповідь кожному», в якому об’єдналися відомі українці. Завідувачка кафедри Тетяна Лещенко закцентувала присутніх на сентенціях поезії Ліни Костенко, які змушують замислитися над вічними темами й продекламувала вірш поетеси.

– На початку березня в університетській бібліотеці, традиційно, тривають Шевченківські дні. Про актуальність Шевченкового слова, особливості Кобзаревої творчості, про надзвичайно широкий і багатогранний талант поета, цікавий і насичений подіями життєвий шлях Тараса, говорили зі здобувачами освіти медичного факультету № 1, ОПП «Медична психологія». Читання творів Тараса Шевченка є джерелом життя української нації. Війна загострила розуміння окремих рядків у поезіях українського генія і особливу актуальність вони здобувають сьогодні, коли триває ця проклятуща війна.

– для здобувачів освіти першого курсу медичного факультету № 1 організовано просвітницький захід «Поки ми живі, хіба що смерть може наблизити нашу неволю» (до 430-річчя від дня народження гетьмана Війська Запорозького, талановитого воєначальника і полководця – Богдана Хмельницького). Під час заходу відбулася бесіда з презентацією книжково-ілюстративної виставки «Богдан Хмельницький – творець козацької держави». Увагу студентів було привернуто до навчального посібника почесного професора ВДНЗУ «УМСА» (нині ПДМУ), члена Спілки літераторів України, кандидата біологічних наук – Василя Лазаровича «Україна в боротьбі за незалежність». За його редакцією Богдан Хмельницький «назавжди залишається найяскравішою постаттю в історії України, її визволителем з-під польського поневолення».

У сучасному світі все більше дорослих відкривають для себе магію дитячої літератури. До Міжнародного дня дитячої книги бібліотекою ПДМУ було організовано літературно-тематичний майданчик, присвячений дитячим книгам та дитячим письменникам, зокрема українським. На заході говорили про надзвичайну силу дитячої книги, про казкових героїв, чарівні світи, дивовижні пригоди, де добро обов’язково перемагає зло. Співчуття, дружба, чесність та відвага – цінності, які важливо пам’ятати в будь-якому віці. Завідувачка кафедри українознавства та гуманітарної підготовки Тетяна Лещенко передала до фонду університетської книгозбірні перший український дитячий бестселер – трилогію Всеволода Нестайка про пригоди двох друзів «Тореадори з Васюківки», який у 1979 році отримав почесну Міжнародну премію Г. К. Андерсена і був внесений до «Особливого почесного списку Ганса Крістіана Андерсена».

Навчання протягом життя – це стала аксіома сучасного світу. Основою ж навчання людини є книга. Щороку навички роботи з джерелами та ефективного пошуку інформації поліпшують на бібліотечних заняттях «Основи інформаційної культури» студенти-першокурсники та здобувачі другого курсу зі скороченим терміном

навчання. Цьогоріч бібліотекою проведено 32 години занять та охоплено понад 400 студентів перших курсів стоматологічного, медичного № 1, медичного № 2 факультетів, та другого курсу СТН «Медицина» й СТН «Стоматологія». 33 групи, що відвідали заняття, склали найкраще враження на залучених у заході співробітників, які вкотре переконались, – українська молодь, дійсно, – бастіон нашої держави! Щоб уявлення про університетську книгозбірню у здобувачів освіти було повним та вичерпним, бібліотечними працівниками під час занять з «Основ інформаційної культури» організовано бібліографічні огляди перегляду навчальної літератури, тематичні бесіди «Бібліотека – світ нових можливостей», «Носії інформації» (бліц-бесіда до Всесвітнього тижня медійної та інформаційної грамотності), а також студенти відвідали унікальний музей раритетної книги бібліотеки ПДМУ.

Триває бібліотечний проєкт зі створення віртуальних бюлетенів «Гідні визнання» про видатних медиків з акцентуванням на вітчизняних учених. Матеріали бюлетенів мають вигляд медіапрезентацій і можуть бути використані в освітньому, виховному, пізнавальному процесах як працівниками медичних освітніх закладів, так і поціновувачами вітчизняної та світової історії. У звітному році це:

– випуск № 34 «Чародій» лікування і діагностики»: до 165-річчя від дня народження академіка Всеукраїнської академії наук Феофіла Гавриловича Яновського – засновника київської терапевтичної школи, автора понад 60 наукових робіт з інфекційних хвороб, туберкульозу, захворювань легень, нирок, патології травлення тощо; професора терапевтичної клініки Одеського університету, лікарської діагностики Київського університету та Київського медичного інституту; редактора першого видання Великої медичної енциклопедії.

– 35 віртуальний бюлетень серії «Гідні визнання» – «Лікар, науковець, організатор: Шумлянський Павло Михайлович»: до 275-річчя від дня народження. Доктор медицини, професор фармакології та хірургії з Полтавщини – Павло Михайлович Шумлянський – відомий науковець кінця XVIII сторіччя, який реформував вітчизняну медичну освіту і був одним із небагатьох професорів університетів, що наважився викладати українською мовою.

– Творцю української школи мікробіологів ми присвятили віртуальний бюлетень циклу «Гідні визнання» № 36 – «Віктор Григорович Дроботько: лікар і митець з Полтавщини» (до 140-річчя від дня народження). Віктор Дроботько – дійсний член АН УРСР, доктор біологічних наук, професор, заслужений діяч науки УРСР, лавреат премії імені Д. К. Заболотного, колишній директор (1944-1962)

Інституту мікробіології і вірусології НАН України – вчений із широким діапазоном наукових інтересів, який пройшов нелегке, але вкрай насичене подіями та несподіваними колізіями життя.

Традиційна іміджева Акція «Симфонія чаю» в університетській бібліотеці цьогоріч відбулася 16 грудня. Запашні чайні аромати панували у читальній залі впродовж всього дня! Ця багаторічна звичка частувати наших користувачів узимку, коли на вулиці прохолодно та вітряно, а у студентів розпочинається передекзаменаційна пора, бере свій початок з 2015 року. Усі ці роки ідею бібліочаювання підтримує адміністрація університету, студентський профком ПДМУ, а нині до організації акції долучився і студентський парламент ПДМУ, – бо Чай залишається незмінним в одному – він об'єднує! У теплій і затишній бібліотечній атмосфері, про надзвичайні властивості та різноманітність чайних напоїв, насолоджуючись запашним Чаєм, спілкувалися у дружньому колі наші поважні й дорогі гості: ректор університету, професор Вячеслав Ждан, перший проректор з науково-педагогічної роботи, професор Валентин Дворник, проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, професор Валерій Похилько, представники студентського самоврядування, читачі книгозбірні. Кожен відвідувач мав можливість власноруч приготувати свій неповторний трав'яний Чай, дізнавшись про властивості обраних трав із видань, що були представлені на виставці «Симфонія чаю».

Виставкова робота бібліотеки ПДМУ представлена великим розмаїттям книжково-ілюстративних виставок, інформаційних зон, переглядів навчально-наукової та суспільно-політичної літератури; різних за тематикою, оформленням та презентацією. Натепер виставкова робота бібліотеки ПДМУ – це креативний, інтерактивний та багатовимірний процес, що поєднує традиційні книжкові експозиції з віртуальними форматами та мультимедіа, аби залучити своїх користувачів, розкрити фонди та стати центром культурного життя вишу; це інтеграція з соціальними мережами, що фокусується на інтересах університетської спільноти, а не лише на книгах.

У звітному році організовувалися цикли тематичних виставок:

– «Славетні імена», що присвячені ювілеям визначних літераторів, письменникам, митцям, громадським діячам, наприклад: «Я воскрес, щоб у волі жити» (до 90-річчя від дня народження В. А. Симоненка, українського поета); «Засновник офтальмологічної школи в Україні» (до 150-річчя від дня народження Володимира Філатова, офтальмолога, хірурга, засновника наукової офтальмологічної школи, академіка); «В одній особі образ поколінь» (до 400-річчя від дня народження Марусі Чурай, укр. нар. поетеси, авторки відомих пісень);

«Живий у слові» (до 130-річчя від дня народження М. Т. Рильського, укр. поета, перекладача, громадського діяча); «Життя, присвячене науці» (до 85-річчя видатного науковця-фізіолога та викладача Віталія Міщенка); «Іван Сірко: під лапою вовка» (до 420-річчя від дня народження та 345-річчя від дня смерті легендарного кошового отамана Запорозької Січі, непереможного полководця Івана Сірка); «Командир, який об'єднував людей навколо ідеї боротьби за свободу України» (до 30-річчя із дня народження Дмитра Коцюбайла (позивний – «Да Вінчі»), військовослужбовця, учасника російсько-української війни, Героя України); «Гуморист і патріот» (до 190-річчя від дня народження М. Твена); «Співець британського імперіалізму» (до 160-річчя від дня народження Джозефа Редьярда Кіплінга, англійського письменника, поета, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури); «Талант і слава хірурга» (до 215-річчя з дня народження Миколи Івановича Пирогова) тощо.

– цикл виставок «Хвороби без віку – хвороби без часу», що висвітлюють теми медичного спрямування та здорового способу життя, завжди має попит у користувачів. Цього року порушувалися теми: «Бережіть своє серце» (до Міжнародного дня поінформованості про вади серця), «Рак – це не вирок!» (до Всесвітнього дня боротьби проти раку, Міжнародного дня онкохворої дитини), «Захворювання органів слуху та їх профілактика» (до Всесвітнього дня слуху), «World Oral Health Day – WOHD» (до Всесвітнього дня здоров’я ротової порожнини), «Одягни блакитне» (до Всесвітнього дня поширення інформації щодо проблем аутизму), «Стрес: фізіологія і методи подолання» (до Дня обізнаності про стрес), «Сколіоз – справжнє лихо сучасної цивілізації» (до Міжнародного дня боротьби зі сколіозом), «Припини курити прямо сьогодні!» (до Міжнародного дня відмови від куріння) тощо.

Національно-патріотичне виховання студентської молоді належить до пріоритетних напрямів роботи університетської книгозбірні. Тому книги та періодичні видання відповідної спрямованості експонуються на виставкових бібліотечних стендах постійно; віртуальні виставки, експрес-інформації на вебресурсі та в соціальних мережах публікуються майже щодня. Наприклад, деякі з них: «Уроки історії і пам’яті» (до Дня Соборності і пам’яті), «На чорних шляхах національної трагедії» (до Міжнародного дня пам’яті жертв Голокосту), «Ми – разом. Ми – єдині. І в цьому наша сила!» (до Дня єднання), «Сила нескорених» (до Дня українського добровольця), «Жертви нацизму» (до Міжнародного дня визволення в’язнів нацистських концтаборів), «Герої нескореної країни» (до Дня Героїв.

Свято на честь українських вояків – борців за волю України), «Конституція України: уроки минулого і реалії сьогодення» (виставка-експозиція до Дня Конституції), «Держави славна назва – Україна» (до Дня Української Державності), «Міцній у віках, наша Незалежність!» (до Дня Незалежності), «Ти йшов, щоб повернутися живим…» (до Дня пам'яті загиблих захисників України), «Назустріч свободі!» (до Дня Гідності і Свободи; до Дня вшанування пам’яті Героїв Небесної Сотні).

Отже, соціокультурна діяльність бібліотеки ПДМУ сприяє забезпеченню рівного доступу користувачів до інформації та інформаційних ресурсів; реалізації освітніх та культурних програм і проєктів; розвитку толерантності й формуванню міжособистісного спілкування, встановленню міжкультурних зв’язків.

Комплексний інформаційно-бібліографічний сервіс, який надає бібліотека користувачам не можливий без формування ресурсів власної генерації.

Упродовж року велася робота з наповнення, редагування та упорядкування власних електронних баз даних, яких натепер маємо 8.

Проведена оптимізація баз даних Електронного каталогу. Він налічує на кінець звітного року 220259 бібліографічних описів.

Найбільшу кількість містять «Періодичні видання. Статті» – 148 494 описи, що складає більшу частину загальної кількості записів ЕК. За рік введено 2643 статей, що майже на 250 більше ніж торік та 204 назв журналів.

Бібліотека ПДМУ робить свій внесок у функціонування проєкту корпоративної каталогізації медичних бібліотек України на чолі з ННМБУ, що передбачає обмін бібліографічними описами статей медичних журналів із бібліотеками-учасницями. Розписується 5 наукових журналів, що видаються в ПДМУ: «Актуальні проблеми сучасної медицини», «Вісник проблем біології і медицини», «Проблеми екології та медицини», «Світ медицини та біології» та «Український стоматологічний альманах». Описи обов’язково містять анотацію мовою оригіналу, також є можливість перейти до повнотекстової статті в PDF-форматі.

На 614 описів поповнилася БД «Матеріали конференцій», яка натепер налічує 4595 бібліографічних записів.

У 2025 році продовжувалася робота з наповнення інституційного репозитарію (URL-адреса: http://repository.pdmu.edu.ua/. До нього додано 2600 матеріалів, на кінець року репозитарій налічує 27 100 документів.

Бібліотека забезпечує інформаційну та технічну підтримку функціоналу репозитарію. Протягом року створювали нові фонди,

підфонди та зібрання, зокрема фонд «Магістерські роботи». Задля розширення можливостей репозитарію та кращого функціонування у звітному році відбулося оновлення програмного забезпечення DSpace до версії 9.1.

Здійснювалася поточна перевірка та редагування метаданих матеріалів, завантажених авторами та депозиторами кафедр, із подальшим розміщенням у електронному архіві, моніторинг відсутніх у репозитарії праць науковців із фонду бібліотеки ПДМУ. Оцифровувалися матеріали та завантажувалися до фонду «Alma mater» репозитарію, який складається з 3 зібрань: «Наукові праці вчених ПДМУ», «Історія Полтавського державного медичного університету» та «ПДМУ на сторінках преси». Додано за поточний рік 360 документів, наразі фонд налічує 1270 документів. До фонду репозитарію «Раритетні видання» впродовж року завантажено 50 оцифрованих видань із Музею раритетної книги. Цей фонд натепер налічує 216 документів.

Проводилися індивідуальні тренінги та консультації з депозиторами щодо реєстрації та завантаження матеріалів до репозитарію.

Постійно здійснювався моніторинг та оцінка наповнення репозитарію і моніторинг активності кафедр із завантаження матеріалів. Укладався і оприлюднювався ТОП найпопулярніших публікацій репозитарію за кількістю переглядів.

З метою актуалізації посилань у базах даних «Цифрова періодика» (українських журналів – 181, закордонних – 65) та «Ресурси відкритого доступу» (43 посилання) на сайті бібліотеки ПДМУ протягом року здійснювали постійний моніторинг цих ресурсів.

Довідково-консультативна робота з науковими, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти щодо користування цифровими ресурсами бібліотеки й базами даних відкритих джерел інтернету складалась із консультацій та довідок, які виконувались як в режимі «запит-відповідь», так і в автоматизованому режимі. Працівниками ІБВ всього виконано 5028 довідок, з них – 1325 тематичних.

Проведено День інформації в отоларингологічному відділенні КП «2 міська клінічна лікарня Полтавської міської ради» за ініціативою завідувача відділення, лікаря-сурдолога Дмитра Хоміка. Лікарі та інтерни ознайомилися з ресурсами та віртуальними послугами бібліотеки ПДМУ, дізналися, де знайти актуальну медичну літературу. Також, був представлений перегляд профільної медичної літератури від раритетних до сучасних видань. Присутніх особливо зацікавили книги:

«Пропедевтика ендомікроринохірургії», видана колективом кафедри оториноларингології ПДМУ, «Хвороби вуха, горла, носа» Ю. В. Мітіна.

Проводилися заходи з оволодіння навичками інформаційної культури та академічної доброчесності для здобувачів освіти. На заняттях «Основи інформаційної культури» для здобувачів освіти першого курсу медичного та стоматологічного факультетів, студентів ознайомили з електронними ресурсами університетської книгозбірні, практичними навичками автоматизованого пошуку інформації.

Для здобувачів освіти магістерського рівня проведено лекцію-презентацію та онлайн-лекцію в режимі Zoom: «Огляд літератури в контексті написання магістерської роботи» (для здобувачів освіти 1 та 2 курсу заочної форми навчання ОПП Громадське здоров'я другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 229 Громадське здоров'я Навчально-наукового медичного інституту). Слухачі ознайомилися з деякими найпроблемнішими моментами під час написання огляду – від пошуку авторитетних літературних джерел до правил цитування та оформлення списку літератури.

Проведено 3 лекції-презентації «Академічна доброчесність: історія і сучасність» та тренінг з академічної доброчесності (для здобувачів освіти 1 курсу заочної форми навчання ОПП Громадське здоров'я, другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 229 Громадське здоров’я, для здобувачів освіти спеціальності Медсестринство ОПП Парамедик Навчально-наукового медичного інституту та для здобувачів освіти 1 курсу на основі ПЗСО Фахового медико-фармацевтичного коледжу групи ОПП Стоматологія ортопедична, ОПП Фармація, ОПП Сестринська справа).

Слухачів ознайомили з історією запровадження основних принципів академічної доброчесності; націлили на самостійне виконання навчальних завдань, розповіли, як уникнути потенційних пасток при застосуванні штучного інтелекту в навчанні, зокрема чату GPT під час написання наукових робіт.

Проведено вебінар для здобувачів освіти ОПП Громадське здоров’я та ОПП Менеджмент охорони здоров’я та соціальне проєктування другого (магістерського) рівня вищої освіти на тему «Написання магістерської роботи: дотримання академічної доброчесності в умовах ШІ». Магістранти ознайомилися з принципами написання наукової роботи, з правилами відповідального цитування. Окремим питанням було обговорення доречності використання інструментів штучного інтелекту для генерації наукового тексту.

Постійно велась консультативно-методична робота з науковцями університету з питань упорядкування індивідуальних профілів учених у

Google Scholar, наукометричній базі Scopus та Web of Science, відкритого ідентифікатора дослідника й автора досліджень ORCID.

Протягом року працювали з базою даних «Профілі науковців ПДМУ». За рік додалося 58 посилань на бібліометричні профілі науковців ПДМУ; нині створено 2395 посилань.

Велася статистка наповнення профілю ПДМУ у Web of Science, Scopus та проведено кількісний підсумок наукових публікацій викладачів університету.

Здійснювали моніторинг та внесення показників публікаційної активності науковців ПДМУ за 2020-2024 рр., за якими здійснюється державна атестація наукових установ та закладів вищої освіти до Модуля державної атестації НУ та ЗВО.

Популяризування досягнень українських учених-медиків є важливим складником роботи бібліотеки ПДМУ. Приклади життя і професійної діяльності визначних учених орієнтують майбутніх лікарів на розвиток глибокої зацікавленості, любові і поваги до обраної професії. Задля успішної пошукової роботи (зібрання, упорядкування великого фактографічного матеріалу) з дослідження наукової спадщини вчених ПДМУ, які зробили вагомий внесок у розвиток вітчизняної та світової медицини, співробітники книгозбірні активно співпрацювали впродовж 2025 року з народним музеєм історії університету, зверталися до архівних матеріалів та бібліографічних джерел. У 2025 році продовжувалася робота над онлайн-проєктом «Бібліозанурення в історію Університету», підготовлено й укладено цикл біобібліографічних оглядів про визначних учених вишу.

Сьогодні бібліотекарі вишу продукують також вікіконтент, модерують роботу ініційованого бібліотекою вікіпроєкту (інформаційне наповнення, коригування, внесення змін та доповнень до Вікіпедії) про провідних науковців ПДМУ.

Велася робота з оцифрування документів за допомогою книжкового сканера, за рік оцифровано 412 документів (20 831 сторінка) натепер всього оцифровано 1849 документів (87853 сторінок).

Продовжувався бібліографічних покажчиків: «Публікації науковців ПДМУ в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science за 2024-2025 рр.», «Праці науковців ПДМУ за 2025 р. у фонді бібліотеки університету», «ПДМУ – 100. Бібліозанурення в історію Університету. Частина 6». Усі покажчики розміщені в репозитарії ПДМУ та на вебсайті бібліотеки.

Велася робота над 5 періодом проєкту «Періоди історії університету».

Були підготовлені рекомендаційні списки літератури для ОНП («Біологія», «Громадське здоров'я», «Стоматологія», «Медицина», «Педіатрія») для здобувачів ступеня доктора філософії.

Виконувались послуги з електронної доставки документів (ЕДД): отримано з фондів інших бібліотек – 12 файлів, 289 сторінок; надано з фонду нашої бібліотеки – 10 файли, 264 сторінок.

Джерела комплектування фонду в звітному році: закупівля, подарунки, заміна загублених тощо. Кафедри передали бібліотеці декілька багатопримірникових назв навчальної літератури, виданих редакційно-видавничим відділом ПДМУ.

За рік до генерального алфавітного каталогу влито 120 карток на книги викладачів університету та видання.

Віднедавна в університеті з'явилася нова дисципліна – ерготерапія. Бібліотека вже отримує навчальні книги з цієї теми. Дуже цінними є подаровані книги з військової медицини. Доброчинці передали цьогоріч сім назв видань по Програмі дій з подолання прогалин у сфері психічного здоров'я (Mental Health Gap Action Programme) ВООЗ.

У Міжнародний день дарування книг бібліотека отримала близько 140 книг та 40 журналів; значна кількість серед них – нові назви.

З кабінету Сергія Безшапочного – професора та багаторічного завідувача кафедри передано до бібліотеки значну кількість книг з оториноларингології.

Бібліотека радо отримала нові журнали з Національної наукової медичної бібліотеки України та Буковинського державного медичного університету.

Фонд поповнився на 1516 видань, в т. ч. 20 видань придбано, 1049 видань подаровано. Кожна шоста назва з нових книжкових видань – 2025 року видання.

Впродовж року проводилося дублювання обліку багатопримірникових назв з облікових карток в електронний формат із врахуванням усіх процесів надходження-вибуття по кожній назві.

Проставляння відміток за актами прибуття за рік у 5 базах Електронного каталогу склало 898 по 1466 позиціях.

У технічній обробці стали застосовувати друкування на принтері книжкових формулярів на книги, що надійшли в одному примірнику.

Здійснено списання 15 319 примірників 1176 назв видань.

Одне з найголовніших завдань колективу бібліотеки ПДМУ – організація, впорядкування, використання та зберігання книжкового фонду. Бібліотечні фонди цінуються в сучасних реаліях не за кількість

документів, а за їхню інформативність та доступність для користувачів. Швидкий доступ до достовірної інформації – невіддільний складник фундаментальної науки та якісної освіти. Сьогодні бібліотека ПДМУ комплектує фонд відповідно до тематики навчальної, науково-дослідницької, педагогічної та виховної роботи вишу. Історично сформований фонд бібліотеки ПДМУ має унікальну наукову цінність: це дисертації з медицини, захищені в університеті; збірники наукових праць; матеріали наукових конференцій; підручники й навчальні посібники; наукові праці вчених університету; періодичні та інформаційні видання; довідкова література; видання з медицини, науки, мовознавства та літератури; краєзнавства; художня література.

Ресурсна база бібліотеки натепер нараховує 345 658 прим. видань. Упродовж 2025 воєнного року науково-педагогічні працівники ПДМУ продовжили роботу над новими та розпочатими науковими проєктами, які матеріалізувались у монографії, збірники статей, матеріали конференцій, навчальні та методичні видання. Вони представлені як у традиційній формі (друковані книги), так і в електронному вигляді в репозитарії університету та користуються найбільшим попитом серед читачів бібліотеки.

Протягом року відбулося поповнення фонду бібліотеки новими медичними книгами: підручниками, навчальними посібниками, науковими виданнями з медичної і соціальної реабілітації, невідкладних станів у клініці внутрішньої медицини, військової терапії та хірургії, педіатрії, англомовними медичними виданнями тощо. Серед нових надходжень заслуговує на особливу увагу надзвичайно інформативна та цікава книга нарисів Цимбалюк В. І., Червяк П. І. «Світочі української медицини». Це енциклопедичний біобібліографічний довідник, який містить короткі нариси життя, фотографії та списки літератури про лікарів та вчених-медиків України з часів Стародавнього світу, скіфської доби, Київської Русі, УНР, незалежної України. Через життєписи науковців висвітлено визначальну роль українців у творенні медицини країн, у складі яких перебувала Україна та повернення історичної справедливості про належність багатьох видатних учених-медиків до України. Великий масив персоналій свідчить про вагомий внесок українських лікарів у світову медицину та грандіозну пошукову роботу, здійснену авторами цього видання.

Дарування книг є одним із надійних джерел поповнення фонду бібліотеки, тож постійно інформуємо користувачів про документи, подаровані нашій книгозбірні науковцями та здобувачів освіти вишу. Поповнили фонди бібліотеки подарункові видання з суспільних наук,

зокрема історії України, англомовні медичні книги, художня література. Безцінною стала колекція книг з особистого зібрання професора Безшапочного Сергія (1946-2025).

У структурі фонду бібліотеки ПДМУ виділено окремо підсобні фонди універсальної читальної зали та читальних зал у гуртожитках; фонд навчального абонемента та фонд наукового абонемента, окремими його частинами є фонди наукової літератури іноземними мовами та навчальних видань англійською мовою, підручники і посібники для фахового медико-фармацевтичного коледжу. Книгосховища знаходяться у цокольному приміщенні адміністративного корпусу університету, відокремлені й віддалені від абонементів та читальної зали. Пересування та ущільнення фонду відповідно до надходжень та вибуття літератури, потреб навчального процесу; приймання та розставлення літератури, повернутої читачами та нових надходжень; впорядкування книжкових фондів відповідно до розділів УДК проводяться постійно. Уся повернута користувачами література та нові її надходження вчасно розставляються на книжкових полицях.

Жорсткі корективи у роботу бібліотеки вносить війна. За умов військової агресії рф, бібліотека у 2025 році у повному обсязі здійснила масову видачу навчальної літератури здобувачам освіти університету. Завдяки злагодженій роботі адміністрації вишу, деканатів факультетів, кураторів іноземних студентів та бібліотеки вдалося зібрати видані здобувачам освіти книги, особливо випускних курсів, зокрема міжнародного факультету. Це дозволило повернути чимало виданих бібліотекою навчальних видань та успішно провести масову видачу книг у вересні 2025 року.

Систематично здійснюється бібліотекою аналіз використання документального фонду, вилучення зношеної та застарілої за змістом літератури. Фонд читальних залів, наукового та навчального абонементів постійно звільняється від дублетних, непрофільних, зношених видань. Актуалізація бібліотечного фонду: добір документів для вилучення з фонду, складання актів на списання документів – коло щоденних виробничих завдань працівників навчального та наукового абонементів бібліотеки. Завдяки програмі актуалізації бібліотечних фондів, у 2025 році вилучено з фонду книгозбірні ПДМУ 15 319 прим. зношених та таких, що втратили свою актуальність видань.

Одне з найголовніших завдань колективу бібліотеки ПДМУ – організація, впорядкування, використання, інвентаризація та зберігання фонду. Скільки б не адаптувалися наукові бібліотеки ЗВО до умов сьогодення, трансформуючись у багатофункціональні інформаційні

хаби, основним у бібліотеці залишається книга – бібліотечний фонд. Нині ж в умовах російської агресії проти України гостро стоїть завдання актуалізації бібліотечних фондів. Керуючись Рекомендаціями Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України від 23.05.2022 року бібліотека ПДМУ вибудовувала чіткий механізм вилучення літератури зі своїх фондів та напрацьовує алгоритм заміни її на україномовні та англомовні книжки від провідних галузевих медичних та універсальних українських видавництв. Першим кроком з актуалізації фондів бібліотеки ПДМУ стало вилучення з публічного доступу у читальних залах книг з історії рф, суспільних та політичних наук, біографії російських діячів, художню літературу російських письменників – усе, що може провокувати конфлікт в умовах війни. Крім того, вилучаємо з бібліотечних фондів фізично зношені та морально застарілі видання, зокрема періоду СРСР, за винятком окремих документів, що становлять ядро бібліотечного фонду – видання краєзнавчого характеру, книжкові пам'ятки тощо.

У зв'язку з таким великим списанням бібліотека планує змінити підхід до організації фонду, а саме створити модель фонду, який би максимально задовольняв потреби користувачів. Моделювання бібліотечного фонду – це процес створення ідеальної моделі (зразка або еталону), що відображає бажані кількісні та якісні параметри, що відповідають потребам користувачів та завданням конкретної бібліотеки. Цей процес є одним із найважливіших складників формування бібліотечного фонду та слугує орієнтиром для всієї подальшої роботи з ним, зокрема для комплектування, обліку, розміщення та організації зберігання документів. Це не лише про фізичне збирання, а й про стратегічне планування, щоб фонд був актуальним, повним та структурованим. Моделювання дозволяє підтримувати фонд в актуальному стані, відповідати запитам користувачів, ефективно керувати ресурсами та забезпечити довгострокову життєздатність бібліотеки як інформаційного центру.

ДПА бібліотеки складається з 5 каталогів (алфавітний, систематичний, алфавітний службовий, топографічний, ЕК) та системи картотек (СКС, картотека праць викладачів ПДМУ, предметний покажчик до СКС, ретроспективна картотека періодичних видань, реєстраційна картотека періодичних видань, картотека книгозабезпеченості навчальних дисциплін тощо). Більшість паперових картотек законсервована в 2005 році.

До опису нового видання в Електронному каталозі додається і його відсканований зміст.

З баз даних ЕК Книги та Художня література виокремлені 2 службові БД. Це дещо ускладнило процес, оскільки описи тепер вносяться не до двох, а до чотирьох баз і вирішується питання по кожній назві. Крім опису нових видань, дооописано, de visu, фонди літератури іноземними мовами книгосховища наукового абонемента. Ретроопис видань продовжується за картками службового алфавітного каталогу.

Карткові каталоги поповнюються, як і раніше. З основних паперових каталогів у процесі списання вилучено 3611 карток. З ЕК вилучено 2828 записів, 6864 позицій, при звірці всіх номерів книг актів списання з даними ЕК.

Сьогодні, у час світових глобальних змін, одним із найважливіших напрямів роботи бібліотеки є підвищення кваліфікації працівників, розширення їхніх компетенцій, кругозору, вміння знаходити та аналізувати інформацію.

Методична робота бібліотеки у звітному році була спрямована на вдосконалення ділової компетенції співробітників, підвищення загальноосвітнього й культурного рівня відповідно до нових вимог у сфері культури, науки та передового бібліотечного досвіду й активного впровадження новітніх інформаційних технологій в професійне середовище.

Години професійного спілкування були присвячені саме актуалізації знань, необхідних у професійній сфері. На них обговорювали тонкощі нового Закону України «Про авторське право і суміжні права» та вільні чи частково вільні ліцензії від некомерційної організації Creative Commons (CC) – «Creative Commons: Деякі права застережені».

Актуальною була тема присвячена професійній мові бібліотекарів та культурі спілкування «Ton of voice – складова професіоналізму бібліотекаря».

А на майстер-класі «Імплементація штучного інтелекту в бібліотечну практику (із досвіду бібліотек)» ділилися досвідом використання ШІ в бібліотечній роботі.

У межах круглого столу відбулося обговорення Цілей сталого розвитку та їх вплив на вищу освіту, ознайомлення з критеріями оцінювання рейтингу університетів за показниками сталого розвитку, що є актуальною темою для професійного розвитку колективу бібліотеки.

На годині професійного спілкування «100-річчя журналу «Всéсвіт» ознайомилися з історією заснування «Всесвіту» – найстарішого українського часопису, присвяченому літературі, культурі, мистецтву і суспільно-політичним подіям іноземних країн, який видається від січня 1925 року.

Низка засідань колективу проходила задля підтримки психологічного здоров'я співробітників. У межах круглого столу «Партнерство і психологічна допомога в бібліотечному просторі під час війни. Ментальне здоров'я бібліотекаря» відбулася зустріч бібліотекарів із практичним психологом. Крім обговорення, було проведено практичне заняття з психологічної реабілітації із використанням арттерапії.

Інші теми засідань колективу: «Бібліотерапія: цілюща дія книги» та «Читаємо українське», на яких розглянуто внесок бібліотекаря в поліпшення ментального здоров'я читача шляхом рекомендацій щодо читання.

Бібліотекарі піклуються не тільки про психологічне здоров'я, а й жіноче – мамарадіолог Лариса Васько провела лекцією: «Здоров'я молочних залоз: прості кроки, що рятують життя!».

Разом із мамарадіологом поговорили про те, як не пропустити перші сигнали, чому мамографія – це не страшно і як прості кроки можуть врятувати життя.

Година професійного спілкування присвячена медичному краєзнавству «Альма-матер – екскурс у минуле», на якій відбулася екскурсія до Музею раритетної книги. Під час екскурсії бібліотекарі отримали можливість побачити рідкісні фахові видання, зрозуміти шлях медичної науки, доторкнутися до історії цих книг, адже кожне видання – це своя епоха, свої читачі.

Темами методичних засідань були також презентації краєзнавчих проєктів «Полтавщина – колиска талантів», присвяченого видатним особистостям рідного краю, та проєкт «Знай свій край» з історії Полтавщини.

У межах проєктів співробітники бібліотеки ознайомилися з легендарною постаттю, нашою землячкою Марусею Чурай – «400 років із часу народження Марусі Чурай (1625-1653), поетеси, народної співачки». Слухачі дізналися багато цікавих фактів про цю оповиту переказами народну героїню, яка нерозривно пов'язана з історією Полтавщини періоду козацтва.

Тему «Жіночі образи старої Полтави» презентувала художниця, співробітниця Полтавського художнього музею (галереї мистецтв) ім. Миколи Ярошенка Алла Тимошенко. Вона розповіла про історичні

будівлі Полтави, видатних панянок того часу та продемонструвала колекцію такого елементу їх вбрання, як вінтажні капелюшки.

Традиційно колектив бібліотеки брав участь у написанні Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності.

Працівники бібліотеки брали участь та/або були слухачами багатьох науково-практичних заходів та отримали 30 сертифікатів. Зокрема:

Конференцій:

- Всеукраїнська наукова конференція «100-річчя вищої бібліотечної освіти України» (ХДАК, 25.09.2025)
- X ювілейна Міжнародна конференція «University Library at a new stage of social communications development (UniLibNSD)». Тема 2025: «Бібліотеки ЗВО: Прогнозована трансформація чи бурхлива невизначеність?» (Укр. держ. ун-т науки і технологій, м. Дніпро, 8-9.10.2025)
- XXIII конференція медичних бібліотек України «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань» (ННМБУ, 15-16.10.2025)
- VI науково-практична конференція «Бібліотеки і суспільство: рух у часі і просторі» (ХНМУ, 28-29.10.2025).

Вебінарів:

- «Персональний кабінет, профіль науковця та профіль установи у Web of Science Core Collection» (Clarivate, 16.01.2025)
- «Наукові дані: поняття, принципи FAIR, репозитарії даних». (Наук. б-ка ім. М. Максимовича; КНУ ім. Тараса Шевченка, 07.03.2025).
- «Як створити електронну бібліотеку й не порушити авторських прав?» (Наук. б-ка ім. М. Максимовича; КНУ ім. Тараса Шевченка, 14.03.2025).
- «Як автоматизувати управління дослідницькими даними: цифрові сервіси» (Наук. б-ка ім. М. Максимовича, 19.03.2025).
- «Відкрита наука: мета, завдання та принципи. Основні принципи FAIR даних у життєвому циклі наукового дослідження» (ДНТБ, 11.04.2025).
- «Хижацькі видання та недоброчесні публікаційні практики – як розпізнати й протидіяти?» (ДНТБ, 16.04.2025).
- Німецько-українського вебінару: Досвід Boon University and State Library (Germany) з управління дослідницькими даними (Державна б-ка м. Бонн (Нім.), секція універ. б-к ВГО «УБА», 21.05.2025).

- вебінару з питання функціональності платформи OJS (Open Journal System) для видання електронних версій наукових журналів (НБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 07.06.2025).
- «Академічна доброчесність та етика наукових досліджень в епоху відкритої науки» (ДНТБ України, НаУКМА, 27.08.2025).
- «Облік та каталогізування мережевих ресурсів» (Державна науково-педагогічна б-ка ім. В. О. Сухомлинського, 24.09.2025).
- «Ресурси Oxford University Press для України – можливості від EIFL» (ДНТБ, 09.10.2025).
- «Представляємо Research Commons – нова база на платформі Web of Science». (ДНТБ, 30.10.2025).
- «DOAJ і відкритий доступ: стандарти якості для сучасних наукових журналів» (НБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 23.10.2025).
- «Research Commons: додаткові можливості чи клопоти» (ДНТБ, 12.11.2025).
- «Постійні ідентифікатори: навігація в глобальному науковому просторі» (ДНТБ, 10.12.2025).

Науково-практичних семінарів:

- «Правила та методика індексування документів за Універсальною десятковою класифікацією (УДК)». (Книжкова палата України ім. Івана Федорова спільно із Ірпінською міською публічною бібліотекою ім. Максима Рильського, 15.04.2025).
- «Методичні рішення для актуальних і часто вживаних понять/тем, для яких відсутні прямі індекси в таблицях УДК» (Книжкова палата України імені Івана Федорова, 28.10.2025).

Круглих столів:

- Міжвишівський круглий стіл «Бібліотеки університетів під час війни: нові моделі та прийоми роботи» (НЮУ ім. Ярослава Мудрого, НАУ ім. М. Є. Жуковського, ХАІ , 08.05.2025).
- Українська книга в академічних бібліотеках України в межах Міжнародної наукової конференції «Українська книга: дослідження, читання, збереження» (ЦНБ Каразінського університету, 03.12.2025).

Впродовж року підготовлено та надруковано 4 статті: 2 статті Боровик О. «Інформаційно-аналітична підтримка науки та освіти в університеті (на прикладі бібліотеки ПДМУ)» та «Соціальне партнерство як засіб реалізації інноваційних проєктів (на прикладі діяльності бібліотеки Полтавського державного медичного університету»; стаття Подрезенко О. «Краєзнавчо-дослідницька робота вузівської бібліотеки. Краєзнавчі тематичні проєкти (з досвіду роботи бібліотеки Полтавського державного медичного університету)» і стаття

англійською Kulishov S. «Digital libraris as step to more high level of medical education, and science development.

Бібліотека є ключовим підрозділом університету для концентрації та розподілу інформаційних потоків. З кожним роком збільшується кількість автоматизованих процесів та онлайн-послуг, що може отримати користувач бібліотеки ПДМУ. Сучасні умови вимагають від бібліотекарів в будь-який час вміти перемкнутися на онлайн обслуговування користувачів, при цьому максимально задовольнити потреби читача.

У 2025 році надавався доступ до 14 баз даних.

Комп'ютери працівників об'єднані в локальну мережу, мають доступ до інтернету, діє WI-FI зона. У всіх приміщеннях бібліотеки користувачі мають можливість використовувати безоплатний WI-FI, у центральній читальній залі мають змогу працювати з бібліотечними ноутбуками.

Працює сканер для оцифрування раритетних книг.

Електронний каталог постійно поповнюється новими записами, посилання на нього міститься на сайті бібліотеки та університету. Бібліотека використовує ліцензійне програмне забезпечення, зокрема Windows, Irbis-64, ПЗ для сканера. Повнотекстові бази даних під загальною назвою «Матеріали для студентів», створені бібліотекою, містяться на бібліотечному сервері, постійно наповнюються новими матеріалами. Також бібліотека продовжує виконувати функцію адміністрування університетського сервера з накопичення фото- і відеоматеріалів. Цей сервер знаходиться в читальній залі «Електронна бібліотека» і за сприяння бібліотеки наповнюється візуальними матеріалами. Робота бібліотекарів полягає в тому, щоб зібрати, впорядкувати, класифікувати та розмістити на сервері відповідні дані.

Комунікація – важливий блок, над яким важливо працювати кожному колективу, в ній криється запорука ефективності. Чим більший колектив, тим більше слід задіяти каналів комунікації, тим більше має бути і каналів зворотного зв'язку. Нині соціальні мережі мають велику популярність і з кожним днем все більше й більше користувачів інтернету реєструються і починають там свою активну діяльність. Бібліотека вже багато років має свої сторінки в Facebook, YouTube, Instagram. Студенти надають перевагу Instagram, а Фейсбуком користується старше покоління читачів – викладачі, науковці.

Соціальні мережі та сайт бібліотеки взаємодіють: перенаправляють для більш детальної інформації на сайт, а сайт має кнопки посилань на них. У соцмережах публікуються також повідомлення, які не були відображені на сайті.

Робота з соціальними мережами полягає не тільки в оперативному розміщенні новин, а й у постійній підтримці зв'язку з користувачами, аналізі сторінок. За останні роки кількість користувачів, які заходять із мобільних пристроїв значно перевищує кількість користувачів із ПК, тому ми звертаємо велику увагу на мобільні версії своїх ресурсів.

Натепер соціальні мережі для бібліотеки це: додатковий ресурс; платформа для реалізації проєктів; можливість заявити про себе; можливість безпосередньо спілкуватися з колегами, студентами, дізнаватися про їхню думку, побажання, зауваження; можливість інформувати про свою діяльність; інструмент маркетингових досліджень.

Усі події, надходження нової літератури, робота в колективі, заходи для студентства, внутрішні процеси роботи бібліотека фіксує на фото та відео, які використовуються для подальшої роботи, звітності, створення презентацій тощо.

E-mail залишається одним із поширених способів спілкування бібліотеки і користувачів. Між співробітниками, як і в попередні роки, існує можливість спілкування в чаті та передавання документації за допомогою локальної мережі. Це сприяє оперативності дій і швидкому обміну інформацією між відділами, які розташовані в різних корпусах університету.

Як і в минулі роки продовжуємо використання QR кодів, які полегшують студентам доступ до різної інформації.

Бібліотека має власний сайт https://lib.pdmu.edu.ua. Він виконує інформаційно-довідкову функцію та презентує бібліотеку в інтернеті. Тут розміщена вся інформація, яку бібліотека хоче донести до свого читача. На сайті представлені результати роботи всіх відділів бібліотеки, подаються графіки здачі та отримання книг, друкуються списки нової літератури, періодики тощо. Тут можна переглянути фільми про бібліотеку, віртуальні виставки, бібліографічні покажчики, звіти про соціокультурну діяльність, виставки, перелік послуг та багато іншого.

Усі сторінки, якими бібліотека представлена в інтернеті ретельно аналізуються для отримання додаткової інформації, що надалі дає змогу робити висновки і відповідно вдосконалювати систему інформування та взаємодії зі своєю аудиторією. Завдяки численним функціям, що допомагають адмініструвати соціальні мережі, отримуємо багато відомостей про читачів: вік, місце проживання, вподобання, з якого сайту перейшли на наш ресурс, з якого пристрою переглядають сторінку тощо. За увесь період існування своїх сторінок

ми спостерігаємо позитивну динаміку росту авдиторії та маємо зворотний зв'язок із читачами. На сайт заходять найчастіше із сайту університету та через пошукову систему Google, також перехід відбувається з посилань, розміщених на інших ресурсах у мережі.

Усі платформи й засоби максимально використовувались у 2025 році для обслуговування читачів дистанційно.

Колектив бібліотеки – досвідчені працівники, які досконало володіють навичками пошуку наукової медичної інформації, мають особливе професійне мислення, орієнтоване на достовірність, ретельний відбір джерел та індивідуальний підхід до кожного користувача. Коло обов'язків кожного працівника прописані в посадових інструкціях згідно з Довідником кваліфікаційних характеристик та Професійного стандарту «БІБЛІОТЕКАР», затвердженого Наказом Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти від 10.03.2025 № 17.

Директор бібліотеки є членом: вченої ради університету; центральної методичної комісії; відділу управління освітньо-виховною та гуманітарною роботою з молоддю; головою Комісії з рівності прав жінок і чоловіків. Жіночої ради (при профспілковій організації).

Відповідно до чинних вимог працівників та користувачів бібліотеки ознайомлювали з правилами поводження під час повітряних тривог. Через центральну читальну залу та книгосховище навчального абонемента облаштовані запасні евакуаційні виходи.

Продовжує свою творчу діяльність народний аматорський хор «Криниця». Не менш активною, ніж у попередні роки, була участь у фестивалях та конкурсах не тільки обласних, а й всеукраїнських.

Окрім творчої діяльності, декілька учасниць народного хору займаються волонтерською діяльністю. А саме, Тетяна Резутіна заготовляє лікувальні трави для чаїв нашим захисникам, Олена Захарова виготовляє випічку, Галина Шишова щотижня долучається до плетіння маскувальних сіток, Ганна Ворона регулярно долучається до благодійності, передаючи волонтерам продукти з власного городу. Віднедавна концертмейстер колективу став до лав Збройних Сил України.

Нове у бібліотеці:

1. У 2025 році все більш актуальним стало використання штучного інтелекту в усіх сферах. Бібліотека ПДМУ також застосовувала для створення візуального контенту штучний інтелект. Для цього попередньо вивчено відповідні ресурси та програми, а також матеріали з доброчесного використання ШІ. Було проведено методичне

заняття, де розглядалося питання імплементації штучного інтелекту в бібліотечну діяльність.

2. На сайті з'явився новий розділ «Рекомендована література» https://lib.pdmu.edu.ua/resource/rekomendovana-literatura .

3. З баз даних електронного каталогу Книги та Художня література виокремлені 2 службові БД.

4. Задля розширення можливостей репозитарію та кращого функціонування відбулося оновлення програмного забезпечення DSpace до версії 9.1.

5. Створений новий фонд репозитарію «Магістерські роботи».

6. З липня 2024 року і до кінця червня 2025 року бібліотека пропонувала онлайн-сервіс з виявлення подібностей – Turnitin. Він належить американській компанії Turnitin, LLC. З липня 2025 року бібліотека ПДМУ отримала безоплатний тестовий доступ до сучасної литовської платформи Identific, яка перевіряє документи обсягом понад 1000 сторінок 129 мовами; виявляє збіги з інтернет-джерелами; визначає ознаки використання штучного інтелекту (англійська, німецька, французька, литовська та інші мови); знаходить академічні порушення. Після перевірки формується звіт зі вказівкою рівня схожості, джерел збігів і ознак ШІ-генерації.

У час війни загострюється потреба в достовірній інформації. Бібліотека ПДМУ адаптувала свою діяльність, щоб і у важких умовах воєнного стану виконувати свою професійну місію – нести людям знання, освіту, культуру, робити свій внесок у перемогу. Бібліотека ПДМУ взяла курс на підготовку узагальнених аналітик із важливих натепер питань: збереження життя і здоров'я в умовах війни, запобігання конфліктів, профілактика психологічних розладів у молоді, ВПО, викриття ворожих фейків про Україну; формування компетенцій бібліотекаря як інформаційного експерта.

Адміністрація університету й особисто ректор, професор Вячеслав Ждан із розумінням сприймають усі ініціативи колективу бібліотеки. Без їхньої постійної підтримки була б неможливою реалізація всіх просвітницьких проєктів, патріотичних та культурно-розважальних івентів.

У подальших планах колективу бібліотеки – розширення спектра віртуальних послуг, співпраця з науковцями та науково-педагогічними працівниками для розвитку медичної науки та освіти. Колектив бібліотеки налаштований використати свій професійний і творчий потенціал задля того, щоб бібліотека максимально задовольняла запити й очікування користувачів, відповідала всім вимогам сучасної бібліотеки закладу вищої освіти.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У 2025 році Наукова бібліотека Національного фармацевтичного університету (НБ НФаУ) продовжувала виконувати ключову роль у забезпеченні інформаційних потреб здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів.

Впродовж року колектив бібліотеки працював над розвитком електронних колекцій, вдосконаленням сервісів для користувачів та проведенням науково-освітніх заходів. Діяльність бібліотеки була спрямована на розвиток сучасного віртуального інформаційного середовища, що дозволило забезпечити безкоштовний, комфортний і оперативний доступ до необхідних інформаційних ресурсів.

Колектив бібліотечних фахівців доклав максимум зусиль, щоб надати повний спектр бібліотечно-інформаційних послуг, підтримуючи дистанційне навчання та задовольняючи офлайн-запити користувачів.

Діяльність бібліотеки була спрямована на вирішення важливих завдань із збереження фонду і розвитку власних інформаційних ресурсів (електронної бібліотеки навчальних видань, репозитарію) та організацію доступу до світових наукових та освітніх е-ресурсів.

Колектив НБ провів заплановані заходи, щодо формування інформаційної та академічної культури, доброчесності у користувачів; з метою підтримки в актуальному стані авторських профілів вчених, надавав консультації науковцям із питань наукометричних, бібліометричних вимірювань.

З метою покращення інформаційного супроводу освітнього процесу, бібліотечні фахівці здійснили детальний аналіз стану забезпечення навчально-методичною літературою 652 освітніх компонент, що вивчаються здобувачами освіти на 11 освітних програмах в НФаУ.

Формування бібліотечного фонду відповідно до профілю університету та інформаційних потреб усіх категорій користувачів в НБ НФаУ здійснюється із дотриманням ДП А3.7-21-062 «Забезпечення діяльності бібліотечного фонду» та ДП А2.5-32-058-В «Координація діяльності з методичного забезпечення».

Формування фонду на традиційних носіях і сьогодні залишається важливим напрямом роботи бібліотеки. Бібліотека весь час прагне збільшити наявні фонди, використовуючи різні засоби і джерела надходження.

Інформаційно-документний ресурс бібліотеки складається з двох взаємопов’язаних і взаємодоповнюючих частин – базового

документного фонду та електронного контенту навчальної та наукової інформації.

За 2025 рік із різних джерел комплектування до фонду бібліотеки надійшло всього 1019 прим. видань літератури на суму 61 514,40 грн.

З метою покращення задоволення інформаційного попиту користувачів бібліотеки, на сайті НБ НФаУ представлено розділ «Е-комплектування» (https://lib.nuph.edu.ua/servisi/e-komplektuvannja/), де пропонується для перегляду та замовлення нові торгівельні каталоги різних видавництв.

У звітному році робота НБ НФаУ була направлена на забезпечення безперебійного доступу до електронної бібліотеки університету, її систематичного поповнення та популяризації; поповнення колекцій репозитарію.

З 2023 року бібліотекою розпочато ведення обліку мережевих електронних видань із занесенням даних у виокремлену книгу сумарного обліку.

У 2025 р. електронний фонд Наукової бібліотеки НФаУ поповнився на 717 прим. електронних документів і має наступний розподіл за видами, мовою і цільовим призначенням.

Одним із основних напрямків у роботі Наукової бібліотеки НФаУ є розвиток електронного фонду навчальних і наукових видань, що є найбільш перспективною базою даних для інформаційного забезпечення наукового та освітнього процесу університету в умовах дистанційного навчання.

Електронні видання Національного фармацевтичного університету, що вийшли в 2022-2025 рр. не мають паперових аналогів. Ці видання надходять у форматі .pdf файлів та розміщуються в е-бібліотеці (доступ авторизований).

За рік її фонд поповнився на 152 нові назви електронних видань. Із них: підручники – 5; навчальних посібників – 18.

Репозитарій «Електронний архів Національного фармацевтичного університету» нараховує 33 639 електронних документи (станом на 01.01.2026 р.). Впродовж року було внесено 1551 новий електронний документ.

Репозитарій функціонує як ресурс, що забезпечує накопичення, систематизацію, довготривале та надійне зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів наукового, освітнього та методичного призначення, створених академічною спільнотою НФаУ із організованим безкоштовним відкритим доступом засобами Інтернет-технологій. За 2025 рік було зафіксовано 654 481 звернення до Електронного архіву НФаУ.

Вирішальним чинником удосконалення інформаційної діяльності в сучасних умовах є забезпечення доступу до вебсайту бібліотеки (http://lib.nuph.edu.ua) як єдиної точки доступу до бібліотечних інформаційних ресурсів та сервісів бібліотеки. Змістове наповнення сайту відбувається з урахуванням потреб здобувачів вищої освіти та науковців університету.

На сайті представлено доступ до електронного каталогу; е-бібліотеки; віртуальної довідкової служби; електронної доставки документів (ЕДД), яка надає можливість користувачам замовити та отримати цифрові копії наукових статей з журналів, збірників, фрагментів чи розділів видання із фондів бібліотеки, в тому числі електронних; віртуальних тематичних виставок; посилань на електронні періодичні видання; відкритих електронних архівів та баз даних.

У 2025 р. було зафіксовано 331 397 звернень до сайту бібліотеки.

З метою покращення обслуговування користувачів-науковців на сайті представлено посилання на повнотекстові ресурси відкритого та тестового доступу, систематично подається інформація про вебінари.

Пріоритетним завдання для НБ НФаУ на сьогодні є збереження бібліотечних фондів. На 1.01.2026 року загальний фонд бібліотеки становить 447 658 прим. видань.

У тісній співпраці із працівниками деканатів факультетів НФаУ проведено активну та кропітку роботу із ліквідації читацької заборгованості та збереженя фонду: 600 осіб повернули книги до бібліотеки, 40 студентів, скориставшись «Новою поштою» надіслали 420 книг.

Бібліотека активно працювала над вилучанням застарілих та зношених документів з метою актуалізації фондів. У 2025 році списання документів з фонду Наукової бібліотеки склало 36 673 прим. (списання перевищує надходження). Вилучено і списано із фонду фізично-зношені та неактуальні за змістом видання (методичні видання 1995-2010 рр.).

Співробітниками НБ організовано вивіз та здачу макулатури в утиль до ТОВ Вторресури «СХІД», що утворилась внаслідок списання застарілих по змісту/фізично зношених навчально-методичних видань в структурних підрозділах НФаУ. Здача макулатури в пункти прийому – 5,7 т., на суму 28 500 грн 00 коп.

З метою збереження життя і здоров'я здобувачів освіти в НФаУ, як і в усіх харківських ЗВО, освітній процес в 2025 р. на всіх курсах і формах навчання за усіма освітніми програмами здійснювався лише в дистанційному форматі.

Незважаючи на особливі умови праці у звітному році, колектив НБ НФаУ доклав усіх зусиль для реалізації основної мети своєї діяльності – якісного задоволення інформаційних потреб користувачів, їх запитів у сфері навчання та самоосвіти.

Станом на 01.01.2026 р. кількість користувачів за єдиним реєстраційним обліком становить 6300 осіб, в т. ч. здобувачів вищої освіти – 3531 чол.

Кількість віртуальних користувачів зросла і становить 105 375.

У 2025 р. за підтримки МОН України та європейської спільноти науковці університету мали доступ до наступних ресурсів: Scopus, Web of Science. Через портал Research4Life надається доступ до електронних колекції книг і журналів міжнародних видавництв Elsevier, Springer Nature.

НФаУ і Physiopedia підписали Меморандум про співпрацю і мають доступ до курсів з реабілітації Physiopedia Plus, що містить 100 онлайн-книг про реабілітацію і 190 рецензентів спортивних та реабілітаційних журналів.

За активної участі НБ Національний фармацевтичний університет став учасником Консорціуму EIFL-Україна, який має на меті забезпечити доступ бібліотек України до всіх інформаційних послуг, які надає EIFL, зокрема ліцензованих е-ресурсів, програм з відкритого доступу, ліцензування та інтелектуальної власності та ін. (Oxford Journals Collection, Cambridge Journals Online).

Завдяки участі в Консорціумі, університетська спільнота має можливість публікувати статті у журналах відкритого доступу провідних академічних видавництв без сплати APC (Article Processing Charges).

Актуальними напрямами соціокультурної діяльності НБ НФаУ є популяризація головних загальнолюдських цінностей, історичної, наукової та культурної спадщини, ідей національного державотворення, – всього того, що сприяє вихованню гармонійної особистості, відкритої до інтелектуального, духовного і творчого розвитку.

Усі заходи спрямовані на залучення користувачів до читання та спілкування в бібліотечному онлайн-просторі, популяризацію української сучасної книги, грамотне використання інформаційних джерел та найновіших ресурсів тощо.

Серед проведених в режимі офлайн&онлайн заходів:

- Онлайн івент НФаУ до Міжнародного дня дарування книг: «Книга – науковій бібліотеці НФаУ» (14.02.2025).
- Онлайн івент «Книга – науковій бібліотеці НФаУ».

• 21.02.2025 р. проведено засідання Літературного клубу НФаУ «Заговори, щоб я тебе побачив». Директор наукової бібліотеки Наталія ГАВРИШ презентувала мовознавчу віртуальну виставку «Слова, що нас збагачують» і своїм виступом підкреслила велику роль української мови для кожного українця.

• 25.02.2025 р. з нагоди ювілею видатного українського хореографа, який створив неповторний ансамбль танцю України Павла Вірського презентовано віртуальний огляд «Легенда українського народного танцю П. Вірський».

• 07.03.2025 р. Наукова бібліотека долучилася до онлайн виставки творчих робіт «Мрії, надії, кохання, весна…», організованою коледжем Національного фармацевтичного університету. Директор Наукової бібліотеки, доцент Наталія ГАВРИШ працювала у складі журі творчого конкурсу, на якому було представлено майже 150 творчих робіт. Серед них: вірші, картини, вишиванки, орігамі, дерева з дроту, в'язані тваринки, нігтьовий дизайн та багато іншого, виконаного руками здобувачів освіти та працівників коледжу. Всі учасники виставки отримали дипломи. Наприкінці зустрічі всі присутні змогли залишити в прямому ефірі свої побажання фармацевтичній спільноті України зі святом весни.

• Вшановуючи пам'ять Кобзаря Національний фармацевтичний університет долучився до відзначення Шевченківських днів. 10 березня 2025 року проведено конкурс риторики та ораторського мистецтва «Шевченківські читання».

• 21.03.2025 до всесвітнього Дня поезії відбулась незабутня творча зустріч із харківською поеткою, членкинею Національної спілки журналістів та Національної спілки письменників України, літературною критикесою і талановитою співачкою-шансоньє Люциною ХВОРОСТ. Люцина Володимирівна – авторка трьох виданих збірок поезії: «ГаЛЮЦИНАнації» (2009), «Паперовий Кораблик» (2010), «Скликаю птаство» (2015); неперевершена виконавиця пісень «На каву Долю запрошу», «27-й трамвай», «Ніколи», «Осінній час», «Спрага», «Леді на велосипеді».

• До Всесвітнього дня психічного здоров'я проведено проведено круглий стіл «Енергія для себе: пошук ресурсів для ментального комфорту» в циклі заходів тижня «Ресурсу та стійкості» (17.10.2025 р.). Модератор круглого столу Наталія Гавриш акцентувала увагу на ролі читання на шляху відновлення ментальної сили. Нею представлена тематична книжкова виставка. Під час круглого столу учасники обмінялись досвідом і практичними порадами щодо підтримки власного внутрішнього енергетичного балансу. Спікерами заходу

стали: В’ячеслав Лебединець – д. фарм. н., проф. кафедри фармацевтичної технології, стандартизації та сертифікації ліків ІПКСФ («Через об’єктив – до гармонії з собою»); Анастасія Невелика – к. н. з фізич. вих. та спорту, доц., кафедри фізичної реабілітації і здоров’я «Розслаблення через рух : практики для відновлення енергії»; Ольга Філіпцова д. біолог. наук, професор кафедри біотехнології («Енергія краси: мистецтво як джерело натхнення»); Тетяна Ковальова к. фарм. н., доцент кафедри АТЛ («Кулінарія – смак життя і джерело енергії»); Юлія Леках, провідний бібліотекар наукової бібліотеки («Кольори гармонії: вишивання як терапія для душі»).

У 2025 році довідковий апарат бібліотеки складався з електронного каталогу (АБІС ІРБІС); карткових каталогів НБ НФаУ: генерального АК, генерального СК.

Усі документи, що надходили до бібліотеки за звітний період, підлягали індексуванню. Для індексування книг, авторефератів, дисертацій, статей медико-біологічного профілю використовувалися таблиці УДК та рубрикатор MeSH.

Станом на 01.01.2026 р. обсяг власних бібліографічних БД становить 193 836. Із них: електронний каталог – 131 373. БД «Праці вчених» становить 62 463 записи. Електронний каталог є шлюзом доступу до Е-бібліотеки.

Введено до е-каталогу 933 нових бібліографічних записів.

Одним із головних завдань роботи бібліотеки є покращення стану інформаційного супроводу освітнього процесу університету, що передбачає виконання бібліотекарями комплексу робіт: виявлення інформаційних потреб здобувачів вищої освіти; адміністрування та підтримку в актуальному стані модуля «Інформаційне забезпечення освітніх компонент» в АБІС; узгодження з кафедрами необхідної інформації щодо наявності чи відсутності необхідної навчально-методичної літератури; надання актуальної інформації про стан інформаційного забезпечення навчального процесу (проректору з НПР, кафедрам, НМЛФО) та під час проходження акредитації освітніх програм.

Бібліотека забезпечує значну частину інформаційно-статистичних показників, які стосуються інформаційного забезпечення освітніх компонент з освітніх програм за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в НФаУ.

За завданням ректорату університету, фахівці НБ ретельно проаналізували книгозабезпеченість 652 освітніх компонент, що викладаються на 11 освітніх програмах та підготували інформацію про наявність підручників, навчальних посібників у бібліотечних фондах.

Повнота та оперативність задоволення інформаційних потреб користувачів є основним критерієм якості інформаційно-бібліографічного обслуговування.

Однією з основних форм довідково-бібліографічної роботи є надання довідок. Бібліотечні фахівці виконали 4700 довідок у дистанційному режимі, використовуючи для комунікації сервіс «Віртуальної довідки», електронну пошту та популярні месенджери у соціальних мережах та телефон і його застосунки.

Надавались консультації здобувачам вищої освіти та науковцям щодо роботи з електронними ресурсами бібліотеки: електронним каталогом, Е-бібліотекою, репозитарієм НФаУ та з міжнародними БД (Scopus, Web of Science, ScienceDirect, Research4Life) та ін.

Бібліографи надавали консультативну та практичну допомогу щодо оформлення списків використаної літератури до дисертацій (відповідність бібліографічного опису ДСТУ 8302:2015) та викладачам кафедр університету щодо оформлення списків літератури до навчально-методичних видань (відповідність бібліографічного опису ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006.). Бібліотечними фахівцями було визначено 140 індексів Універсальної десяткової класифікації на наукові роботи вчених і здобувачів вищої освіти.

Бібліотекою систематично і оперативно здійснювалось масове інформування про нові надходження, про вебінари, науково-практичні заходи на сайті НБ НФаУ та індивідуальне інформування через електронну розсилку читачам.

У звітному році бібліотека активно працювала над розвитком та удосконаленням каналів комунікації. Соціальні мережі сьогодні для бібліотек стали затребуваним і популярним центром діалогу зі своїми користувачами, що сприяє формуванню позитивного образу сучасної бібліотеки. Facebook як одна з найпотужніших поширених соціальних мереж є пріоритетною для бібліотеки.

Стрічка новин бібліотечної сторінки в Facebook представлена: публікаціями про події соціокультурних заходів, учасниками яких стали працівники бібліотеки та університету ; запрошення на вебінари, наукові заходи.

У 2025 році сторінка Facebook «Наукова бібліотека Національного фармацевтичного університету» (https://www.facebook.com/Library.nuph) налічує 1764 підписника.

Аудиторія Інстаграм (https://www.instagram.com/biblioteka_nuph/) є незначною – 404 підписника та потребує розширення.

Великих зусиль потребує створення біобібліографічних покажчиків. Працівникам бібліотеки вдалось підтримати традицію і

продовжити популяризацію наукового доробку нашого університету. Було підготовлено чергову 16-ту частину бібліографічного покажчика за 2023 р.: «Наукова спадщина вчених Національного фармацевтичного університету» за ред. А. А. Котвіцької; уклад.: Н. Б. Гавриш, В. В. Хівренко. URL: https://lib.nuph.edu.ua/bibligraphv/naukova-spadshhina-vchenikh-nac%d1%96onalnogo-farmacevtichnogo-un%d1%96versitetu-ch-162023-rr

Окремий напрямок роботи, якому приділялась особлива увага – консультування щодо створення та упорядкування авторських профілів науковців у наукометричних базах Google Scholar, Web of Science та Scopus, а також в системі ідентифікаторів авторів ORCID, що передбачало виконання наступних завдань:

- Моніторинг профілів співробітників НФаУ. У разі відсутності профіля консультативна та практична допомога співробітникам НФаУ щодо реєстрації
- Здійснення індивідуальної роботи зі співробітниками університетських кафедр із питань підтримки профілів в актуальному стані.
- Проведення консультацій та надання практичної допомоги науковцям університету в роботі з БД Scopus та WOS (пошук журналів та статей, створення/коригування авторських профілів).
- Інформування співробітників університету щодо проведення вебінарів та семінарів для українських освітян з питань наукометрії, в т. ч. бібліометричних профілів та ефективного використання ресурсів БД (від Elsevier, від Clarivate, щодо можливостей платформи «Research4Life»).

Здобувачам вищої освіти, науково-педагогічним працівникам було проведено лекції спрямовані на формування інформаційної культури та компетентностей з академічної культури та доброчесності. Робота проводилась сумісно із кафедрою соціальної фармації.

З метою формування інформаційної культури здобувачів вищої освіти проведено цикл вебінарів «Інформаційно-ресурсний потенціал бібліотеки» для здобувачів вищої освіти 1 курсу ОП «Фармація», «Біотехнологія», «Промислова біотехнологія» (жовтень 2025 р.).

Наукова бібліотека долучилась до загальноуніверситетського проєкту – роботи гуртка МАН «Фармація». Директор НБ доцент Н. Гавриш для учнів 9-11 класів, слухачів гуртка провела заняття на тему «Робота з науковими джерелами фармацевтичного спрямування». Лекторка ознайомила майбутніх науковців із основними вимогами до фармацевтичної інформації та надала практичні рекомендації з

алгоритмів результативного пошуку інформації фармацевтичної тематики (13.11.2025 р.).

Кадрова політика НБ НФаУ здійснювалась у напрямку розширення компетенцій та підвищення професіоналізму бібліотечних фахівців. З цією метою в 2025 році співробітники бібліотеки в дистанційному форматі взяли участь у 7 науково-практичних заходах із таких напрямків: відкрита наука, використання штучного інтелекту, академічна доброчесність, робота з міжнародними базами даних тощо. Зокрема, були учасниками:

- науково-практичних конференцій: Всеукраїнської науково-практичної конференції «Фармацевтична освіта в Україні: сучасна конфігурація», 10 квітня 2025 року; X Міжнародної науково-практичної конференції «Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи»; VI науково-практична конференція «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі»;
- вебінарів «Менеджмент емоцій»; «Академічна доброчесність та етика наукових досліджень в епоху відкритої науки», «Всі оновлення від Web of Science 2025 р.»;
- науково-практичного семінару «Академічна доброчесність як іструмент забезпечення якості освіти і науки».

За участь у різних формах підвищення кваліфікації (участь в конференціях, вебінарах, семінарах) за рік працівниками Бібліотеки отримано 11 сертифікатів.

Впродовж 2025 року вийшло 12 публікацій працівників НБ НФаУ:

1. Болдарь Г. Є. Правові, організаційні та інформаційні засади взаємодії Національної служби здоров'я України та аптечних закладів / Г. Є. Болдарь, Ю. В. Корж, Н. Б. Гавриш // Право і суспільство. – 2025. – № 1. – С. 219-225.

2. Наукова спадщина вчених Національного фармацевтичного університету : бібліогр. покажч. Ч. 16 (2023 р.) / за ред. А. А. Котвіцької ; уклад.: Н. Б. Гавриш, В. В. Хівренко. – Харків : НФаУ, 2025. – 376 с. URL: https://lib.nuph.edu.ua/bibligraphv/naukova-spadshhina-vchenikh-nac%d1%96onalnogo-farmacevtichnogo-un%d1%96versitetu-ch-162023-rr/

3. Гавриш Н. Б. Петюнін Геннадій Павлович // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу : https://esu.com.ua/article-879352

4. Гавриш Н. Б. Петюнін Павло Олексійович // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. І. М. Дзюба, А. І.

Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу : https://esu.com.ua/article-879354

5. Гавриш Н. Б. Єрьоменко Римма Фуатівна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу : https://esu.com.ua/article-890824

6. Гавриш Н. Б. Кайдалова Лідія Григорівна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу : https://esu.com.ua/article-890822

7. Гавриш Н. Б. Сахарова Тетяна Семенівна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу : https://esu.com.ua/article-890878

8. Гавриш Н. Б. Котенко Олександр Михайлович // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу : https://esu.com.ua/article-890817

9. Гавриш Н. Б. Гарна Світлана Василівна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу : https://esu.com.ua/article-890829

10. Гавриш Н. Б. Бездітко Наталія Володимирівна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу : https://esu.com.ua/article-890839

11. Гавриш Н. Б. Діброва Вікторія Євгеніївна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу : https://esu.com.ua/article-890825

12. Гавриш Н. Б. Дослідження думки відвідувачів аптек щодо використання технологій штучного інтелекту в фармації / Н. Б. Гавриш, Н. М. Станкевич, Ю. В. Корж // Соціальна фармація: стан, проблеми та

перспективи : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 28 трав. 2025 р. – Харків : НФаУ, 2025. – С. 532-535.

На 01.01.2026 року штатний розклад бібліотеки становив 18 працівників. Усі мають повну вищу освіту; із них 15 працівників мають вищу бібліотечну освіту.

У зв’язку із воєнними діями, навчальний корпус на вул. Валентинівській, 4 (місцерозташування основних приміщень і фонду НБ НФаУ) з 24.02.2022 р. було тимчасово законсервовано.

Бібліотечний колектив змінив локацію і з вересня 2025 працює і здійснює обслуговування користувачів в адміністративному корпусі по вул. Григорія Сковороди, 53.

Для якісного інформаційного забезпечення користувачів та виконання робочих процесів необхідним є оснащення бібліотеки сучасною комп'ютерною технікою та допоміжною оргтехнікою. На 01.01.2026 р. кількість технічних засобів та комп'ютерної техніки бібліотеки зменшилась у порівнянні з минулим роком по причині списання застарілих комп’ютерів. Наразі працює 70 комп`ютерів.

Додаткові платні послуги НБ НФаУ здійснюється на підставі «Положення про надання платних послуг Національним фармацевтичним університетом» https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/polozhennia-pro-poriadok-nadannia-plat-nykh-posluh.pdf.

При формуванні переліку додаткових платних послуг враховано нормативно-правові акти (Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності»; Закон України від 27.01.1995 № 32/95-ВР «Про бібліотеки і бібліотечну справу»; Наказ Міністерства освіти України від 31.08.1998 № 321 «Про затвердження Типових правил користування бібліотекою вищого закладу освіти Міністерства освіти України»; Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України та Міністерства фінансів України від 23.07.2010 № 736/902/758 «Про затвердження порядків надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами». Розширюючи спектр бібліотечних сервісів та сприяючи якості бібліографічних списків до дисертаційних/кваліфікаційних робіт, за рік бібліотека надала додаткових платних послуг понад 600 користувачам.

Самою затребуваною серед платних послуг НБ НФаУ є складання / редагування бібліографічних списків літератури до кваліфікаційних, дисертаційних робіт. Надійшло за 2025 рік 218 469,50 грн.

У контексті Стратегічного плану розвитку НФаУ на 2026-2030 рр., діяльність НБ буде спрямована на реалізацію таких завдань:

- Розвиток цифрової інфраструктури бібліотеки шляхом вдосконалення електронного каталогу, репозитарію, доступу до міжнародних авторитетних БД;
- Здійснення систематичного оцінювання інформаційного забезпечення освітніх програм університету в співпраці з гарантами освітніх програм;
- Вдосконалення діяльності предметних бібліотекарів для покращення інформаційного забезпечення здобувачів вищої освіти;
- Актуалізація фонду друкованих видань, збільшення колекції електронної бібліотеки у співпраці з академічною спільнотою;
- Покращення якості, розширення спектру бібліотечних послуг та розвиток сервісів дистанційного обслуговування;
- Сприяння розвитку інформаційної культури, академічної доброчесності і вдосконалення дослідницьких компетенцій здобувачів освіти та викладачів університету. Удосконалення консультативної діяльності з питань наукометрії, а також ефективної роботи з джерелами та даними;
- Забезпечення віртуального та фізичного простору бібліотеки для навчання, творчості, інновацій та співпраці.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

2025 рік – ювілейний для Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету. В умовах воєнного стану та прифронтового міста своє 105-річчя бібліотека відзначила проведенням науково-практичної конференції в онлайн форматі.

Упродовж року бібліотека працювала за всіма напрямами своєї діяльності, зосередивши особливу увагу на пріоритетних, а саме: збереження та комплектування фонду, створення цифрового освітньо-наукового середовища та інформаційний супровід освіти і науки, інформаційно-аналітична робота та наукові розвідки, видавнича діяльність та публікаційна активність, соціокультурні заходи та підтримка ментального здоров’я, громадська діяльність та волонтерська взаємодія.

У 2025 році бібліотека продовжувала працювати у змішаному форматі (на робочих місцях та дистанційно) на засадах координації, налагодженій комунікації та узгодженості дій, у взаємодії з керівництвом, всіма підрозділами університету та користувачами і,

враховуючи реалії воєнного стану у прифронтовому місті, була в цілому успішною.

Фонд нараховує 1309844 документи, в т. ч. 1 239 542 паперові документи та 50 963 – у електронному форматі. Користувачів за ЄРО 21 330, в т. ч. 8371 фізичних, 12 959 – віртуальних. Зафіксовано 426 125 відвідувань, в т. ч. 25 366 фізичних та 400 759 онлайн. Видано 1 185 741 документів, в т. ч. 29 734 паперових документів та 1 156 007 – електронних.

Робота з обслуговування користувачів у Науковій бібліотеці здійснювалася відповідно до запланованих напрямів діяльності з урахуванням інформаційних потреб різних категорій користувачів. Незважаючи на умови воєнного стану та ускладнену безпекову ситуацію, зумовлену наближеністю міста до лінії фронту, бібліотечне обслуговування забезпечувалося за всіма напрямами діяльності в повному обсязі з обов'язковим дотриманням вимог безпеки.

Різним категоріям користувачів – студентам, науково-педагогічним працівникам, науковцям та зовнішнім користувачам – надавалися інформаційно-довідкові послуги різного характеру та рівня складності. Співробітники бібліотеки здійснювали консультативну та практичну допомогу з пошуку й використання інформаційних ресурсів, баз даних відкритого доступу, а також локальних мережевих ресурсів освітнього та наукового характеру. Значну увагу було приділено підтримці науковців університету з питань аналізу, моніторингу та супроводу їх публікаційної активності, зокрема щодо наповнення та актуалізації персональних профілів у наукометричних базах даних. З урахуванням досвіду попередніх трьох років ефективно організовано та проведено випускну кампанію, головною метою якої стала ліквідація заборгованості літератури з максимальним збереженням фонду бібліотеки.

Надавалися такі послуги з обслуговування користувачів:

- використання фонду Наукової бібліотеки, зокрема документів на фізичних носіях, на пунктах обслуговування всіх її структурних підрозділів (видача літератури на абонементах та в читальних залах; організація та проведення масової видачі та повернення літератури; здійснення доставки літератури поштою – прийом літератури від користувачів та розсилка за запитом);
- надання віддаленого доступу до зовнішніх та локальних мережевих інформаційних ресурсів власної генерації;
- підготовка довідок щодо інформаційного забезпечення освітніх компонентів (дисциплін) навчальної та наукової програм для

експертної групи під час акредитації освітніх програм (ОП); формування списків джерел до навчальних дисциплін (силабусів);

• надання консультативної та практичної допомоги щодо:

– створення та/або актуалізації персональних профілів в наукометричних базах даних і системах ідентифікації авторів (Google Scholar, ORCID, Scopus, WOS, ResearchGate тощо);

– публікаційної активності науковців університету;

– користування повнотекстовими, реферативними базами даних та інформаційно-пошуковими системами;

– порядку перевірки текстових документів на наявність запозичень та інтерпретації звітів про перевірку; практичної допомоги та перевірки документів на оригінальність;

– розміщення (самоархівування) матеріалів, правил внесення метаданих, пояснення вимог оформлення електронних версій, загальних рекомендацій щодо реєстрації користувача в Репозитарії ХНМУ;

• здійснення інформаційного тематичного пошуку джерел; бібліографічне оформлення наукових праць (цитування та складання списку використаних джерел, консультація щодо стандартів та стилів цитування);

• підготовка та надання інформації про наукові публікації співробітників університету в журналах, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science за 2020-2024 роки, в межах проходження державної атестації Харківського національного медичного університету та на виконання відповідних наказів МОН України;

• визначення УДК та авторського знаку до наукових праць;

• організація онлайн заходів наукового, навчального та культурно-просвітницького характеру;

• надання оперативних довідок щодо роботи Наукової бібліотеки, її ресурсів і послуг та довідок про заборгованість літератури за безпосереднім зверненням електронною поштою, через чати соцмереж та за телефоном.

До складу користувачів Наукової бібліотеки входять студенти, професорсько-викладацький склад університету, лікарі-інтерни, аспіранти, магістранти, клінічні ординатори, слухачі Навчально-наукового інституту післядипломної освіти (ННІ ПО) та інші співробітники університету, а також сторонні користувачі, які обслуговуються за проєктом Харківського зонального методичного об’єднання бібліотек ЗВО «Єдина картка читача».

Загальний склад користувачів бібліотеки щороку зазнає змін, проте найбільшою категорією стабільно залишаються студенти. У період воєнного стану в країні (з 2022 року) структура цієї категорії суттєво трансформувалася. Зміни зумовлені завершенням навчання окремих контингентів, відрахуванням значної кількості здобувачів освіти, а також істотним скороченням набору іноземних студентів. У результаті цього переважну частку студентського складу нині становлять вітчизняні здобувачі освіти. Після приєднання бібліотеки ХМАПО до Наукової бібліотеки ХНМУ до структури користувачів додалася нова категорія – слухачі, що також вплинуло на кількісний та якісний склад читацької аудиторії.

Станом на 31.12.2025 року кількість користувачів за ЄРК складає 9885 осіб, в порівнянні з минулим роком цей показник збільшився на 1003 особи. За єдиним реєстраційним обліком (ЄРО) до бібліотеки звернулись вперше та перереєструвалися – 8371 користувач, що в порівнянні з минулим роком більше на 1047, з них студентів – 5154 та сторонніх – 154 користувача. Враховуючи, що освітній процес в університеті здійснюється в гібридному форматі й обслуговування користувачів Наукової бібліотеки – в змішаному форматі (дистанційно і в стінах бібліотеки), приділяється увага обліку віртуальних користувачів. У 2025 році віртуальних користувачів бібліотеки – 12 959, з них зареєстрованих на вебсайті бібліотеки та в Репозитарії ХНМУ – 9110 унікальних користувачів.

Впродовж року обслужено 15 029 користувачів, у порівнянні з 2024 роком цей показник збільшився на 1828. Кількість фізичних відвідувань бібліотеки у 2025 році склала – 25 366 , в порівнянні з 2024 роком цей показник збільшився на 1744. Показник книговидачі у 2025 році склав 29 834 примірника, у порівнянні з минулим роком (30 548 прим.), цей показник незначно зменшився. З огляду на сучасні умови функціонування університету та бібліотеки вагомого значення в обліку процесів обслуговування користувачів набувають показники онлайн-обслуговування. Зокрема, кількість відвідувань вебресурсів бібліотеки, серед яких Репозитарій ХНМУ та сайт бібліотеки, становить 400 759. Водночас показник книговидачі в електронному форматі (завантаження повних текстів документів) у 2025 році склав 1 185 841.

У 2025 році, як і в попередні роки в умовах воєнного стану, робота з ліквідації заборгованості здійснювалася відповідно до розробленого у травні 2022 року алгоритму – «Порядок взаємодії в умовах воєнного стану Наукової бібліотеки ХНМУ зі здобувачами вищої освіти, які завершують чи переривають навчання в ХНМУ, та

співробітниками, які звільняються, щодо повернення документів/літератури, що були видані їм для користування вдома чи організації освітнього процесу на кафедрі». Відповідно до зазначеного «Порядку…» для інформування користувачів про стан заборгованості формувалися довідки, які надсилалися на корпоративні електронні адреси в домені університету. Довідки створювалися на підставі даних електронного формуляра читача та слугували офіційним документом для врегулювання взаєморозрахунків між бібліотекою та користувачем. У 2025 році з метою ліквідації заборгованості було сформовано та надіслано 757 довідок. Алгоритмом передбачено три шляхи погашення заборгованості: повернення літератури безпосередньо до бібліотеки; пересилання документів поштовим зв'язком; здійснення грошової компенсації на рахунок університету в онлайн-форматі.

Проаналізувавши результати попередніх років та з метою максимального збереження бібліотечного фонду, пріоритетними визначено такі способи врегулювання: безпосереднє повернення літератури або, у разі її втрати чи неможливості повернення, заміна втрачених документів рівноцінними відповідно до статті 23 Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (стаття 23. Обов'язки користувачів бібліотек: «…замінювати втрачені (пошкоджені) документи, одержані з фондів бібліотек, рівноцінними…»). Сплата грошової компенсації у звітному періоді застосовувалася у виняткових випадках, переважно іноземними студентами, які не мали альтернативної можливості погашення заборгованості. У зв'язку з цим показники ліквідації заборгованості серед вітчизняних та іноземних студентів відрізняються.

Результати випускної кампанії серед вітчизняних студентів*:* на початок кампанії було 393 боржника та 2104 примірника. На кінець звітного року залишилось 9 студентів із заборгованістю (88 примірників) – у підсумку ліквідували заборгованість 98,6 % студентів. У фонд бібліотеки повернули 1866 примірників шляхом заміни отримали 150 примірників.

Серед іноземних студентів показники ліквідації заборгованості значно відрізняються. На початок випускної кампанії було 44 боржника (332 примірника). На кінець звітного року залишилось 13 студентів та 93 примірника – ліквідували заборгованість 71 % студентів. До фонду повернули 38 примірників та шляхом заміни отримали 18 примірників. За більшу частину втрачених підручників (183 примірника) була сплачена грошова компенсація.

Зріс попит на послугу «Книга поштою», запроваджену у 2022 році відповідно до «Алгоритму здійснення Науковою бібліотекою

послуги з пересилання поштою документів (книг) студентам Харківського національного медичного університету з метою інформаційного забезпечення навчального процесу на період воєнного стану в Україні». Послуга надає можливість отримати необхідну навчальну літературу студентам, які перебувають на території України, проте поза межами м. Харкова та Харківської області. Динаміка використання свідчить про щорічне зростання її затребуваності. У 2025 році послугою скористалися 26 студентів для отримання підручників, яким, загалом було надіслано 268 примірників. Крім того, 20 студентів повернули заборговану літературу в кількості 149 примірників. Для порівняння: у 2024 році 13 студентам було надіслано 121 книгу, а 6 студентів повернули 55 примірників; у 2023 році 3 студентам надіслано 31 книгу. Наведені показники демонструють поступове зростання обсягів надання цієї послуги та підтверджують її актуальність в умовах воєнного стану.

Наукова бібліотека є важливим осередком освіти, науки, культури та інтелектуального дозвілля університету. Соціокультурна діяльність бібліотеки спрямована на сприяння всебічному розвитку студентської молоді, залучення її до культурного життя суспільства, підвищення рівня культурної обізнаності, формування морально-етичних цінностей, національної свідомості та громадянської відповідальності. В університеті функціонують комісія з навчально-виховної роботи, ГО «Студентське самоврядування ХНМУ», «Молодіжний творчий центр», «Інтелектуальний клуб» та інші студентські об’єднання. Наукова бібліотека плідно співпрацює з цими структурними підрозділами й громадськими організаціями, спільно реалізуючи культурно-просвітницькі та виховні заходи.

Впродовж звітного року бібліотека спільно з ГО «Студентське самоврядування» організувала та провела низку заходів:

- Круглі столи: «Міфологія в українській літературі» (26.03.2025); «Бібліотека і студентство: діалоги» (21.10.2025); «Світова література: вибір сучасника» (16.04.2025);

- Щорічний флешмоб до Дня вишиванки «У цій вишиванці і думи, і пісні…» (15.05.2025);

- Екскурсії по Науковій бібліотеці для здобувачів освіти (упродовж року);

- 30 вересня спільно зі студентством проведено день відкритих дверей до Всеукраїнського дня бібліотек: пройшли екскурсії, знайомства з ресурсами, фондами бібліотеки, виставки літератури, привітання, артсесія тощо.

Виставкова діяльність залишається невід'ємною складовою культурно-просвітницької роботи бібліотеки та важливим елементом обслуговування користувачів. Тематичні виставки висвітлюють актуальні напрями розвитку медичної науки й охорони здоров'я в Україні та за її межами, ювілейні дати видатних учених, письменників, діячів культури і мистецтва, а також порушують нагальні соціально-гуманітарні питання сучасності. Водночас виставкова діяльність сприяє розкриттю та популяризації фонду наукової й художньої літератури, зокрема нових надходжень до бібліотеки. 2025 року підготовлено 75 виставок, з них 32 – у традиційному форматі та 43 – у віртуальному. Загальна кількість представлених документів становила 1254 одиниць, з яких 609 було репрезентовано у складі віртуальних виставок. Віртуальні виставки додатково супроводжуються створенням електронного контенту та розміщуються на вебресурсах бібліотеки, що забезпечує розширення аудиторії користувачів і підвищує доступність інформації в умовах гібридного формату роботи.

Найбільш популярними є виставки, присвячені історії університету та видатним вихованцям Харківської вищої медичної школи. У межах постійно діючих виставок в рубриці «Славетні імена» були представлені наступні віртуальні експозиції: «Гриньов Даміан Петрович: до 145-річчя з дня народження першого президента Харківської медичної академії, засновника та завідувача кафедри мікробіології Харківського національного медичного університету (1922-1934)»; «Палладін Олександр Володимирович: 140 років з дня народження видатного біохіміка, академіка, президента Академії наук України, засновника та першого директора Українського біохімічного інституту, завідувача кафедри фізіологічної хімії Харківського медичного інституту»; «Татаренко Ніна Павлівна: 125 років з дня народження професорки, заслуженої діячки науки УРСР, завідувачки кафедри психіатрії Харківського медичного інституту (1951-1971)»; «Штельмах Микола Іванович: 105 років з дня народження професора, ветерана Другої світової війни, завідувача кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб № 1 Харківського медичного інституту.

Також було оновлено та відредаговано 6 віртуальних виставок, підібрано мелодію, створено відеофайли до ювілеїв відомих медиків: 135-річчя з дня народження Фрішмана Миколи Михайловича (17.01.1890-квітень 1944) – відомого педіатра, доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри дитячих хвороб Харківського національного медичного університету (1930-1944); 140-річчя з дня народження Фольборта Георгія Володимировича (04.02.1885-17.04.1960) – видатного фізіолога, академіка АН УРСР, заслуженого

діяча науки УРСР, завідувача кафедри нормальної фізіології Харківського медичного інституту; 190-річчя з дня народження Зарубіна Івана Кіндратовича (13(25).04.1835-23.03.1904) – доктора медицини, професора, декана медичного факультету Харківського університету (1870-1889), першого завідувача кафедри госпітальної хірургії медичного факультету Харківського університету (1877-1894); 105-річчя з дня народження Чорної Тамари Трохимівни (01.05.1920-28.05.2016) – докторки медичних наук, професорки, ветеранки Другої світової війни, завідувачки кафедри інфекційних хвороб ХМІ (1969-1992); 140-річчя з дня народження Ситенка Михайла Івановича (30.10.1885-13.01.1940) – випускника медичного факультету Харківського університету, видатного ортопеда-травматолога, члена-кореспондента АН УРСР (1934), заслуженого діяча науки УРСР (1936), директора Українського науково-дослідного інституту ортопедії і травматології в Харкові (1926-1940); 190-річчя з дня народження Лашкевича Валеріана Григоровича (1835-1888), професора, завідувача кафедри факультетської терапії медичного факультету Харківського університету (Харківського національного медичного університету.

Продовжуючи реалізацію проєкту з популяризації української мови, культури, традицій підготовлено такі віртуальні виставки: «Висловлювання про мову» (До Міжнародного дня рідної мови); «До 211-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка» (09.03.2025); «Ліна Костенко: 95 років від дня народження поетеси, письменниці, громадської діячки»; «До 130-річчя від дня народження М. Т. Рильського» (17.03.2025); «День вишиванки: Код нації у барвах» (14.05.2025); «Українські книги-ювіляри 2025»; «До Дня писемності та мови» (27.10.2025).

Спільно зі співробітниками Музею історії ХНМУ створено Календар знаменних дат Харківського національного медичного університету на 2025 рік.

Активна культурно-просвітницька діяльність бібліотеки здійснювалася також на сторінках офіційних соціальних мереж (Facebook, Instagram, TikTok) та на YouTube-каналі. Інформаційний контент формувався з урахуванням календаря знаменних і пам’ятних дат, актуальних суспільних подій, а також пріоритетних напрямів освітньої та наукової діяльності університету. До ювілеїв видатних діячів культури, освіти і науки, а також до історично значущих подій було підготовлено та розміщено тематичні інформаційні дописи (пости), які мали просвітницький, пізнавальний та виховний характер. Публікації супроводжувалися ілюстративними матеріалами, бібліографічними довідками та рекомендаціями літератури з фонду

бібліотеки, що сприяло популяризації читання й розширенню інформаційної взаємодії з користувачами. Впродовж звітного періоду в соцмережах та на youtube-каналі було представлено 379 постів, серед яких:

- до ювілейних дат відомих науковців-медиків: 90-річчя з дня народження Істоміна Георгія Павловича (30.01.1935-04.12.1992) – доктора медичних наук, професора кафедри травматології та ортопедії ХДМУ; 95-річчя з дня народження Зайцева Володимира Терентійовича (05.03.1930-27.07.1999) – хірурга, заслуженого діяча науки УРСР, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, директора Харківського НДІ загальної і невідкладної хірургії (1974-1999), завідувача кафедри госпітальної хірургії ХМІ, ХДМУ (1970-1999); 105-річчя з дня народження Шульги Юрія Дмитровича (21.03.1920-04.07.2002) – заслуженого діяча науки і техніки України, доктора медичних наук, професора, ветерана Другої світової війни, завідувача кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб № 2 Харківського національного медичного університету (1960-1981); 95-річчя з дня народження Вашева Єгора Андрійовича (29.04.1930-17.03.2019) доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри дитячих інфекційних хвороб ХМІ (ХДМУ) (1985-2000), декана педіатричного факультету (1996-1998); 95-річчя з дня народження Коломенського Всеволода Миколайовича (31.05.1930-03.03.15) – доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри пропедевтики дитячих хвороб Харківського національного медичного університету (1973-2000); 85-річчя з дня народження Масловського Сергія Юрійовича (07.06.1940-07.08.2016) – доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри гістології, цитології та ембріології Харківського національного медичного університету (1996-2014); 130-річчя з дня народження Вороного Юрія Юрійовича (09.08.1895-13.05.1961) – доктора медичних наук, професора, асистента кафедри факультетської хірургії Харківського медичного інституту (1926-1931), ст. наукового співробітника Всеукраїнського інституту невідкладної хірургії та переливання крові (1931-1936, Харків), директора Херсонського виробничого медичного інституту (1931-1936), завідувача кафедри хірургії Харківського стоматологічного інституту (1936-1941), автора першої в світовій практиці трансплантації трупної нирки людині (1933); 105-річчя з дня народження Ліпшиць Релі Ушерівни (02.09.1920-07.05.2010) – докторки медичних наук, професорки, завідувачки кафедри патологічної фізіології Харківського національного медичного університету (1968-1987), голови Харківського товариства патофізіологів (від 1968 р.); 95-річчя з дня народження Пахомова

Володимира Івановича (01.10.1930-08.04.2007) – доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри біофізики, інформатики та медичної апаратури Харківського медичного інституту (1976-1996); 100-річчя з дня народження Черненка Володимира Дмитровича (03.10.1925-12.02.2010) – доктора медичних наук, професора, ректора ХМІ (1975-1986), завідувача кафедри епідеміології ХМІ (1969-1991);

- професійних свят: 4 лютого – Всесвітній день боротьби проти раку; 24 березня – Всесвітній день боротьби проти туберкульозу; 7 квітня – Всесвітній день здоров'я; 11 квітня – Всесвітній день боротьби з хворобою Паркінсона; 30 травня – Всесвітній день боротьби проти астми і алергії; 14 листопада – Всесвітній день боротьби з діабетом (World Diabetes Day); 1 грудня – Всесвітній день боротьби проти СНІДу; 5 грудня – Міжнародний день волонтера та інш.

Окрім організації культурно-просвітницьких заходів, бібліотека системно працює над підвищенням інформаційної обізнаності та компетентності користувачів. У співпраці зі студентством, представниками кафедр, структурних підрозділів та Навчально-наукового інституту якості освіти університету з метою забезпечення ефективної навчальної, наукової та професійної діяльності користувачів у сучасному цифровому й традиційному інформаційному середовищі було проведено цикл відповідних заходів:

- Методичні вебінари: «Відкрита наука та роль бібліотеки у підтримці наукових досліджень» (26.02.2025); «Школа науковця» (24.09.2025); «Новий порядок перевірки академічних текстів для запобігання академічному плагіату в ХНМУ» (06.10.2025).

Попри складні умови перебування університету в зоні можливих бойових дій, університетська бібліотека залишається простором для комунікацій із комфортними зонами для групової роботи, проведення різних офлайн заходів з навчання й дозвілля та майданчиком для творчого розвитку студентської спільноти. Впродовж звітного року на території бібліотеки, з дотриманням безпекових умов, проводились екскурсії для першокурсників, зустрічі, арттерапевтичні заходи, інтелектуальні вікторини тощо.

Щороку бібліотека бере активну участь у реалізації комплексу заходів, спрямованих на формування культури академічної доброчесності та впровадження доброчесних практик – від розробки й оновлення внутрішніх нормативних документів до надання консультацій і проведення тематичних заходів. Робота здійснюється на системній основі відповідно до плану Групи сприяння академічній доброчесності. Упродовж звітного року бібліотека продовжувала співпрацю з університетськими підрозділами та студентськими

організаціями щодо популяризації цінностей академічної доброчесності шляхом просвітницької діяльності, поширення авторитетних інформаційних ресурсів, інформаційно-консультативного супроводу та промоції відкритих практик. У комплексі заходів, зокрема:

- участь у традиційному інформаційному тижні «Першокурсник», в межах якого проводилось знайомство студентів з основами академічної доброчесності та запобігання плагіату, інформування про онлайн-курс «Академічна доброчесність», необхідність та умови його проходження, контроль знань і сертифікацію результатів (спікерка І. В. Киричок);
- проведення онлайн-заходів з метою поширення політики доброчесності через надання якісної інформаційної підтримки у вирішенні кола питань, що стосуються навчання, викладання, дослідної роботи, запобігання академічному плагіату, відповідальної публікаційної стратегії тощо;
- здійснення перевірки академічних робіт на наявність текстових запозичень за допомогою антиплагіатної системи StrikePlagiarism. Згідно з оновленим наказом ХНМУ від 01.09.2025 № 202 «Про порядок перевірки академічних текстів на наявність текстових збігів для запобігання академічному плагіату у Харківському національному медичному університеті» Наукова бібліотека (координатор Т. Б. Павленко, виконавці С. А. Кравченко, Л. В. Скрипченко) продовжує перевіряти: дисертаційні роботи, реферати, анотації; монографії, статті (крім тих, що подаються до журналів ХНМУ), тези, препринти; збірки матеріалів наукових форумів, що проводяться Університетом (крім форумів здобувачів освіти та молодих вчених). За звітний період сервісом StrikePlagiarism перевірено 145 документів (з них 92 статті, 13 тез, 3 монографії, 9 збірок, 10 дисертацій, 15 мотиваційних листа, 1 НДР, 2 реферати);
- курування та адміністрування напряму «Академічне письмо та оформлення публікацій» Всеукраїнського проєкту «БібліоСинергія: підтримка наукових досліджень», яке триває під егідою Української бібліотечної асоціації з 2016 р. (координатор І. В. Киричок, адміністратор Т. Б. Павленко);
- інформаційне оновлення рубрики «Академічна доброчесність» на вебсайті Наукової бібліотеки ХНМУ (координатор Т. Б. Павленко);
- надання консультативної допомоги щодо правил оформлення цитувань, бібліографічних описів, вибору фахових видань, запобігання плагіату та публікацій у псевдонаукових журналах тощо (Т. Б. Павленко, С. А. Кравченко, О. В. Куц, В. М. Борзенкова, Л. В. Скрипченко);

• участь в роботі Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами, Комісії з питань етики та біоетики ХНМУ, постійної Комісії при Вченій раді з питань корпоративної етики та академічної доброчесності (І. В. Киричок), Групі сприяння академічній доброчесності (Т. Б. Павленко).

Свою діяльність щодо формування академічної доброчесності бібліотека координує з вищезазначеними комісіями і групою. Робота бібліотеки проходить у тісній співпраці з різними представниками університетської спільноти та структурними підрозділами університету, зокрема науковим відділом, ННІ ЯО ХНМУ, Студентським самоврядуванням, Науковим товариством студентів, аспірантів докторантів та молодих вчених, Службою інтелектуальної власності, Психологічною службою університету, кафедральними колективами.

За звітний період всіма структурними підрозділами бібліотеки виконано 4737 різних довідок, в т. ч. 257 тематичних, з яких 29 – в електронному вигляді (всього надано 1355 джерел, з них 47 – повнотекстові документи). 1724 довідки виконані в автоматизованому режимі, зокрема. віртуальною довідковою службою – 542.

Надано 456 консультацій щодо навігації бібліотечними та світовими ресурсами, пошуку наукової та освітньої інформації; підбору журналів для публікації; управління цитатами та бібліографією; створення та управління науковими профілями; роботи з сервісами університетського репозитарію (розміщення (самоархівування) матеріалів, правил внесення метаданих, вимог до оформлення електронних версій, реєстрації користувачів); порядку перевірки у ХНМУ текстових документів на наявність запозичень. З них 140 консультацій стосувалися використання наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, редагування авторських профілів, реєстрації та налаштуванні віддаленого доступу до ресурсів, підбору журналів для публікації результатів наукової діяльності тощо.

За запитами авторів визначено 534 індекси УДК (444 за Google-формою) відповідно до тем дисертацій, монографій, статей та інших публікацій.

Ядром бібліотечно-інформаційної системи і ДБА залишається електронний каталог (ЕК) і система БД – спеціалізованих, проблемно-орієнтованих, тематичних.

На 31.12.2025 року ЕК (АБІС ІРБІС НБ ХНМУ) налічує 332 348 бібліографічних записів, а ЕК відділу інформаційного забезпечення безперервної освіти – 136 934 (АБІС UniLib). Протягом

звітного року до ЕК було введено 3225 записів (нові надходження та ретроввод книг).

Онлайн-доступ користувачів до сервісів ЕК вимушено закритий з квітня 2022 року і працює без надання сервісу віддаленого пошуку. Наразі ЕК здебільшого використовується для підтримки внутрішніх технологічних процесів. Водночас, електронний каталог та інші складові електронного довідково-бібліографічного апарату доступні в локальній мережі і дозволяють виконання запитів щодо бібліографічної, фактографічної чи повнотекстової інформації при безпосередньому відвідуванні користувачами абонементів та читальних залів або фахівцями бібліотеки в дистанційному режимі.

З об’єктивних причин четвертий рік поспіль відсутня передплата періодичних видань, тож бібліотека не має можливість здійснювати аналітичний розпис журналів. У результаті цього протягом звітного року бібліотека не брала участь в проєкті корпоративної каталогізації медичних бібліотек.

Розпочато роботу над створенням біобібліографічного покажчика до 70-річчя від дня народження доктора медичних наук, професора В. М. Лісового. Формування бібліографічних записів здійснюється відповідно до чинних стандартів на основі наданого Науковим відділом переліку наукових і навчально-методичних праць.

Підтримка наукових досліджень, промоція наукового доробку ХНМУ, формування позитивного іміджу та підвищення позицій університету в міжнародному академічному середовищі – постійний цільовий орієнтир Наукової бібліотеки. Основну увагу було зосереджено на таких напрямах: моніторинг наукометричних показників університету в базах даних Web of Science та Scopus з акцентом на публікаційну активність, цитування та інституційні метрики; адміністрування та корегування авторських профілів та профілю ХНМУ у міжнародних базах та системах (Scopus Author ID, Web of Science Researcher ID, ORCID, Google Scholar) з метою усунення помилок, дублювань та некоректних афіліацій; збір, верифікація та упорядкування інформації про публікації науковців ХНМУ, індексовані під афіліацією університету у Web of Science і Scopus, підготовка списків публікацій, тематичних довідок і супровідних матеріалів; картографування наукових профілів авторів, які працюють в університеті, для подальшої систематизації та агрегування; моніторинг академічних рейтингів щодо позиціонування ХНМУ серед університетів України та світу за різними аналітичними системами; організація інформаційно-просвітницьких заходів та консультативно-практична підтримка дослідників.

У 2025 році кількість робіт під афіліацією ХНМУ значно зросла: у Scopus – на 508 робот, у WoS – на 156. Індекс Гірша також зріс і складає: Scopus – 70 (↑7), Web of Science – 56 (↑8).

Усього під афіліацією ХНМУ в БД Scopus та Web of Science відкориговано (об'єднано) 59 авторських профілів. Надіслано 2 запити до службт технічної підтримки Мастеру профілю установи (Institutional Profile Wizard) у Scopus.

Впродовж 2025 року здійснювалася системна інформаційно-аналітична підтримка наукового відділу університету. Надавалися поточні наукометричні показники ХНМУ в базах даних Scopus та Web of Science (кількість публікацій, цитувань, h-індекс); підготовлено 20 інформаційних довідок. Проведено експорт та опрацювання публікацій університету за 2024 рік, підготовлено аналітичні таблиці щодо індексації нових публікацій. Загалом опрацьовано сотні бібліографічних записів із подальшим структуруванням даних для внутрішньої звітності. Підготовлено 13 інформаційних постів про нові праці науковців, проіндексовані у Scopus та Web of Science під афіліацією ХНМУ (472 бібліографічні описи).

На виконання наказу МОН України від 28.11.2024 № 1675 «Про забезпечення організації та проведення у 2024-2025 роках державної атестації наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження такими закладами наукової та науково-технічної діяльності», наказу МОН України від 21.10.2024 № 1485 «Про державну атестацію наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження такими закладами наукової (науково-технічної) діяльності» до державної атестації закладу вищої освіти здійснено масштабну перевірку та верифікацію публікацій за 2020-2024 рр.: зібрано, систематизовано та звірено дані щодо понад 2000 наукових праць, монографій та інших видань, перевірено коректність бібліографічних описів, DOI, квартилів журналів, показників відкритого доступу та афіліації авторів. Підготовлено відповідні аналітичні таблиці та узагальнюючі матеріали відповідно до вимог МОН України.

Підготовлено аналітичні вибірки публікацій та авторів, які суттєво впливають на рейтингові позиції університету: сформовано перелік публікацій, що сприяли підвищенню позицій ХНМУ, а також визначено авторів із високими показниками цитованості за 2022-2024 рр. Проведено перевірку публікацій співробітників у зарубіжних виданнях (понад 200 записів) щодо їх індексації та коректності афіліації в Scopus та Web of Science. Додатково здійснено пошук і виявлено нові

проіндексовані публікації за 2025 рік для актуалізації даних та уточнення звітних показників.

Картографування наукових профілів авторів, які працюють в університеті, дає змогу узагальнити інформацію про наукову присутність ХНМУ в міжнародних та національних системах і базах даних (Google Scholar, ORCID, Web of Science ResearcherID, Scopus Author ID, Науковці України) та створити відповідний вебпокажчик. Цей ресурс відкритий і розміщений на сайті бібліотеки. Станом на кінець 2025 р. в покажчику представлено 983 автори, і робота над його наповненням триває. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від постійної взаємодії з науковцями як узгоджена, системна діяльність.

Відповідальний підхід авторів до створення та підтримання наукових профілів в актуальному стані є умовою авторитетного представлення дослідницької діяльності університету і зміцнення академічного іміджу. Адже саме показники наукової результативності та публікаційної активності науковців складають загальний науковий профіль університету і формують базу для провідних академічних рейтингів.

Так, інформаційний моніторинг та аналіз позицій ХНМУ свідчить, що за останніми даними регіонального рейтингу навчальних закладів України National H-index Ranking 2025 р., який враховує показники індексу Гірша на основі найбільш популярних наукометричних платформ та баз даних, університет у Топ 20 навчальних закладів України піднявся на 2 сходинки і посів 18 позицію.

У рейтингу найбільш цитованих університетів України за показниками Scopus (2025) ХНМУ піднявся на 2 сходинки у порівнянні з минулорічними результатами і займає загальну 11-ту позицію, та 2-ге місце серед медичних (фармацевтичних) вишів. У Консолідованому рейтингу вишів України-2025 ХНМУ посів 19-тє місце серед 240 ЗВО, піднявшись на 2 сходинки. Також ХНМУ зайняв 4-тє місце серед кращих медичних (фармацевтичних) вишів України. Університет покращив свої позиції і в глобальному рейтингу наукових установ SCImago Institutions Rankings 2025, піднявшись з 27-го на 24-те місце серед університетів України та 4 місце серед 11 медичних (фармацевтичних) вишів. За результатами рейтингу університетів світу Webometrics Ranking of World's Universities (July 2025) ХНМУ розмістився на 4 788 позиції серед майже 32 тисяч інституцій з усього світу, які були включені до оновленої редакції рейтингу, та посів 32 місце серед українських ЗВО і 4-те серед медичних (фармацевтичних) вишів України. Репозитарій ХНМУ вкотре увійшов

до рейтингу інституційних репозитаріїв світу Transparent Ranking of Repositories (2025) і посів 12-те місце серед репозитаріїв українських ЗВО та 2-ге місце серед репозитаріїв медичних (фармацевтичних) закладів вищої освіти.

Таким чином, університетська бібліотека активно забезпечує науковців ХНМУ необхідними інформаційними та аналітичними ресурсами, сприяє моніторингу наукометричних показників, коректності афіліацій та актуалізації наукових профілів, підтримує підготовку публікацій у провідних світових виданнях, формує довідково-бібліографічні та аналітичні матеріали, що забезпечують швидкий доступ до наукової інформації, а також сприяє промоції наукових досягнень університету, формуванню його позитивного іміджу та підвищенню рейтингових позицій у національних і міжнародних системах оцінювання, виступаючи стратегічним партнером у зміцненні наукового потенціалу та видимості ХНМУ у світі.

Інформаційно-документний ресурс бібліотеки складається з двох взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих частин – базового документного фонду та електронного контенту навчальної та наукової інформації. Поповнення фонду на традиційних носіях і сьогодні залишається важливим напрямом роботи бібліотеки.

До фонду бібліотеки надійшло 1297 примірників 638 назв документів (з них нових назв – 418), на загальну суму 491 300,44 грн. У порівнянні з минулим роком поповнення фонду суттєво збільшилось новими назвами документів та майже втричі кількістю примірників.

До 2022 року університет виділяв значні кошти на закупівлю літератури, це в основному нові підручники, наукові видання, художня література та періодичні видання. У зв'язку з повномасштабним вторгненням Росії та дестабілізацією економічного стану в нашій країні оновлення бібліотечного фонду за рахунок коштів державного бюджету значно скоротилося. На жаль значне підвищення цін на підручники та навчальні посібники, скорочення виділених коштів на закупівлю літератури впливає на якість комплектування фонду. Тому при плануванні закупівлі друкованих видань пріоритетом став вибір більше новинок з різних дисциплін, але в невеликій кількості примірників.

Впродовж звітного року у ТОВ «ВСВ «Медицина» (м. Київ) та ПП «Нова Книга» (м. Вінниця) було придбано 43 назви 73 примірника на суму 99 940,00 грн. Закуплено літературу, а саме підручники та посібники з клінічної анатомії та оперативної хірургії, клінічної імунології та алергології, медичної психології, медицини невідкладних станів, медичної і соціальної реабілітації, нейрохірургії, офтальмології,

психології, психіатрії, сімейної медицини, української мови. Серед підручників, навчальних посібників є перекладні іноземні видання з акушерства та гінекології, анатомії, діагностики, клінічної біохімії, масажної терапії, медичної фізіології, нейроанатомії, пародонтології та імплантології, патології, психіатрії, радіології, фізичної медицини і реабілітації, загальної та невідкладної хірургії. Переклади здійснено з оригінальних текстів таких видавництв, як American Psychiatric Association Publishing, Elsevier.

Сьогодні важливим джерелом комплектування бібліотечного фонду залишається література, яка отримана в дар (безкоштовно) від співробітників університету, в тому числі співробітників кафедр, ЗВО України, державних організацій, видавництв та приватних осіб. У звітний період до фонду прийнято нові фахові видання у кількості 398 примірників, а саме збірки наукових праць, монографії, підручники, посібники, довідники, книги із суспільних та гуманітарних наук, художня література. Поповнення фонду новими виданнями було здійснено за такими дисциплінами: анатомія, біохімія, внутрішні хвороби, діагностика, фізіологія, інфекційні хвороби, кардіологія, наркологія, педіатрія, психологія, психіатрія, неврологія, анестезіологія та інтенсивна терапія, стоматологія, соціальна медицина, судова медицина, онкологія, патофізіологія, паліативна медицина, пульмонологія, урологія, хірургія.

Згідно з наказом ХНМУ від 01.04.2013 № 114 «Про формування бібліотечного фонду та Репозитарію ХНМУ» співробітники кафедр університету на безкоштовній основі передають свої друковані праці до бібліотеки з метою поповнення фонду, але під час війни навіть більша частина навчальних матеріалів не друкувалася, проте їх електронні версії в переважній кількості розміщено в Репозитарії університету. Зокрема, вони передали для поповнення фонду свої праці, що були затверджені Вченою Радою ХНМУ за різні роки. Треба відзначити кафедри від яких отримано літературу в дар: кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії; внутрішніх та професійних хвороб; внутрішньої медицини № 3 та ендокринології; громадського здоров’я та управління охороною здоров’я; загальної та клінічної патологічної фізіології ім. Д. О. Альперна; кафедри інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб, паразитології, фтизіатрії та пульмонології; медичної та біоорганічної хімії; онкології; педіатрії № 1 та неонатології; епідеміології; урології та дитячої урології; кафедри рентгенології та радіології; сексології, психотерапії та медичної психології; судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса; української мови, психології та педагогіки;

ультразвукової та функціональної діагностики; фізіології; хірургії № 3; хірургії № 4.

Ще одним джерелом нових надходжень до фонду Наукової бібліотеки залишається редакційно-видавничий відділ ХНМУ. Щороку всі матеріали, що друкуються у стінах університету, обов'язково передаються для поповнення бібліотечного фонду. На жаль, війна ускладнила фінансову можливість друку – у звітному році було надруковано та передано для поповнення фонду бібліотеки 5 примірників документів.

З метою упорядкування видавничої діяльності кафедральних колективів та університету загалом з лютого 2019 року діє наказ ХНМУ № 37-адм «Про забезпечення впровадження в дію методичного модуля АСУ «Book path». У зв'язку зі змінами в особовому складі університету, на підставі службових записок від завідувачів кафедр та відділів ХНМУ Наказом від 01.09.2025 № 261-адм було затверджено новий список, відповідальних від кафедр та структурних підрозділів за внесення до методичного модулю АСУ «Book path» інформації про підготовку матеріалів до видання, розміщення їх електронних версій у Репозитарії ХНМУ та передачі друкованих примірників до фонду Наукової бібліотеки. За підсумками цієї роботи треба визначити, що вичерпне наповнення модулю в сучасних умовах ускладнюють воєнний стан, обмеження технічних можливостей, зміна відповідальних тощо. Так, протягом 2025 року затверджено за протоколами Вченої Ради ХНМУ 161 документ (розміщено в АСУ «Book path» («Шлях книги») 91 документ (57 %); у Репозитарії ХНМУ – 97 документів (60,2 %), для поповнення фонду надійшло – 5 назв (26 примірників документів).

Ще одним напрямком комплектування фонду є передплата періодичних видань. Але з початку війни протягом 2022-2025 рік включно не було фінансової можливості проводити традиційну передплату на періодичні видання. Протягом звітного року до фонду Бібліотеки продовжували надходити періодичні видання на безкоштовній основі (за обміном, дарунки від читачів та редакцій) було отримано 61 назва 203 примірника журналів. Від редакцій журналів та читачів було отримано 5 нових назв видань: General surgery = Загальна хірургія; Трансплантація та штучні органи; Наука та наукознавство; Акценти громадського здоров'я; Менеджмент и кадри: психология управления, соционика и социология. Велика подяка всім хто в такий складний час продовжує з нами співпрацювати та мають можливість на безкоштовній основі надсилати для поповнення фонду періодичні видання (журнали), а саме: Буковинський державний медичний університет, Вінницький національний медичний університет імені

В. І. Пирогова, Національний інститут фтизіатрії і пульмонології імені Ф. Г. Яновського, НМУ імені О. О. Богомольця, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, ДНП «Інститут серця», Наукова бібліотека ДВНЗ «УжНУ», ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», Інститут проблем кріобіології і кріомедицини Національної академії України, Національна наукова медична бібліотека України, редакція журналу ГО «Всеукраїнська асоціація фахівців з громадського здоров'я», Всеукраїнська громадська організація «Асоціація неонатологів України», редакція Українського науково-медичного молодіжного журналу (УНММЖ).

Впродовж звітного року інформація про нові надходження була представлена на сайті НБ ХНМУ (з посиланнями на Репозитарій ХНМУ) та на її сторінках у соціальних мережах.

На 1 січня 2026 року загальний фонд Наукової бібліотеки університету складає 1 290 505, зокрема на фізичних носіях – 1 239 542 (рідкісних та цінних документів – 7080), мережеві локальні документи – 50 963. Під час військового стану нові надходження передаються з відділу комплектування документів, наукової обробки документів та організації каталогів до відділу зберігання фондів та відділу обслуговування навчальною літературою. Остання передача нових надходжень в інші підсобні фонди була до 23 лютого 2022 року. Підсобні фонди за місцем зберігання постійно переглядаються з метою доукомплектування та оптимізації.

Протягом звітного року в умовах військового стану та змішаної форми навчання (переважно дистанційної) показник відвідувань та книговидачі на фізичних носіях зменшився, що відповідно вплинуло на показники розстановки фонду. У порівнянні з минулим роком загальна розстановка фонду зменшилась та складає 30 631 примірник (2024 р. – 34 660 примірників; 2023 р. – 25 259 примірників).

Одним із найважливіших напрямків роботи є збереження фонду. У книгосховищі наукової літератури (проспект Науки,4) для усунення підвищеної вологості було збільшено час роботи вентиляційної установки і влітку, під час спеки, відкривали вікна. Постійно проводиться контроль санітарного стану фонду для виявлення осередків цвілі. Виявлено, що під ураження цвілі найбільш підпадає два нижніх ряди стелажів фонду. І цвіль уражає тільки корінці книжок. Осередки цвілі вилучали і обробляли спиртом. Після провітрювання повертали на полиці. За рік оброблено 493 книжки. Гарні результати були після розпилювання спирту на корінці книг навколо ураженої зони. Під час роботи з фондом було відібрано та відремонтовано 155 пошкоджених документів, з них 16 інвентарних книг.

Продовжувалась перевірка та вилучення документів з фонду, зокрема зайвої дублетної літератури російською мовою та фізично зношених видань. З фонду сектора інформаційного забезпечення фахової передвищої освіти вилучено 2088 прим., з фонду відділу інформаційного забезпечення безперервної освіти вилучено 14 410 прим. та списано бухгалтерією. Також було складено та надруковано 14 описів до актів на вилучення фізично зношених видань у кількості 15 102 примірника. Також протягом звітного року вилучено з фонду бібліотеки 24 примірника документів на представницькі цілі. Підготовлено та передано до бухгалтерії 7 актів списання літератури втраченої користувачами у кількості 5080 документів.

У поточному році проведено інвентаризацію фонду поверненого з ПВНЗ ХММУ. Перевірку пройшли 188 назв/3055 примірників навчального фонду.

Наприкінці року проводилась робота зі звільнення приміщень, в яких знаходився фонд відділу інформаційного забезпечення безперервної освіти, у гуртожитку № 8. Спочатку проводилась підготовка приміщень: звільнено від документів, перенесено та встановлено в приміщеннях для книг 10 стелажів. Переміщено – 2326 документів на полицях, відібрано на вилучення фізично зношеної (російськомовної) літератури – 2190 примірників. Співробітниками відділу було перенесено близько 18 000 документів (з 6-го на 5-й, 4–й поверхи).

Однією із форм перевірки фонду є присвоєння штрих-коду кожному документу, тому особлива увага приділяється ретровводу до ЕК. Впродовж 2025 року введено до ЕК та присвоєно штрих-код 4420документам, а саме: фонд наукової медичної літератури до 1920 року з описуванням особливостей, друком паспорту – 1210, загальний фонд наукової літератури – 1, фонд авторефератів дисертацій – 2563, фонд сектору інформаційного забезпечення фахової передвищої освіти – 646.

У 2025 році продовжили роботу з фондом рідкісних та цінних видань друком до 1920 року. Завершено ретроввод в ЕК розділів: вітчизняної наукової медичної літератури (2813 прим.), художньої літератури (154 прим.), наукової літератури соціально-економічного характеру (142 прим). Попередні записи відредаговано – 1367 назв/1588 прим. Розпочато введення до ЕК іноземної наукової медичної літератури фонду рідкісних та цінних видань. Продовжувалась робота з оцифрування та популяризації рідкісних та цінних видань: оцифровано – 20 документів (1189 розворотів, 2377 сторінок). Загалом колекція

оцифрованих видань «Книжкові пам’ятки» в Репозитарії ХНМУ налічує 1353 документів.

Попри кризові умови воєнного стану діяльність Наукової бібліотеки була зосереджена на забезпеченні якісної інформаційно-ресурсної підтримки освітнього процесу та наукових досліджень. Місія залишається незмінною – формування адаптивного цифрового освітньо-наукового середовища університету відповідно до вимог гібридного навчання, забезпечення зручних каналів дистанційного доступу до колекцій електронних ресурсів і комунікації.

З огляду на потреби користувачів серед пріоритетних напрямів роботи: пошук і запровадження альтернативних форматів інформаційного супроводу, налагодження нових партнерств, виявлення релевантних джерел, активна інтеграція ресурсів відкритого доступу та послідовне просування принципів відкритої науки як основи сталого розвитку академічного середовища.

Бібліотечний вебсайт (http://libr.knmu.edu.ua/) є стартовою точкою взаємодії користувачів з бібліотекою та багатофункціональною інтерактивною платформою надання послуг. Він забезпечує просування власних і зовнішніх електронних ресурсів, організацію доступу до них, а також акумулює онлайн-сервіси й пошукові інструменти для навчання, досліджень та професійного розвитку.

У звітному році завершено комплекс робіт зі створення нової версії вебсайту бібліотеки, розробленої відповідно до вимог корпоративного стилю ХНМУ та орієнтованої на зручний користувацький функціонал: оновлено програмну платформу, розроблено сучасний дизайн й інтерфейс, виконано технічні налаштування, оптимізовано структуру. Нову версію вебсайту введено в дію перед початком нового навчального року. Триває оптимізація інформаційного наповнення розділів та адаптивна верстка для коректного відображення сторінок на мобільних пристроях.

На кінець 2025 р. зафіксовано понад 4,5 тис. унікальних користувачів та понад 10,2 тис. відвідувань із загальною кількістю переглядів сторінок майже 27 тис.

Репозитарій ХНМУ (ISSN 2310-8363) є складником цифрової інфраструктури університету, що акумулює інтелектуальні здобутки та забезпечує відкритий доступ до них. Понад 14 років він функціонує під адмініструванням бібліотеки та постійно розвивається й наповнюється контентом у співпраці з науковцями й викладачами. Станом на 31.12.2025 е-архів містить 36 111 цифрових документів з описовими метаданими, впродовж року розміщено 1851 публікацію (з них 133 – навчально-методичні видання).

У 2025 р. ресурсом скористалися понад 4,5 тис. унікальних користувачів, зафіксовано майже 442 тис. пошукових переходів до Репозитарію, більше 72 тис. переглядів сторінок, а кількість звернень до повних текстів або завантажень файлів перевищила 1,1 млн. З урахуванням умов воєнного стану ці показники засвідчують стійкий попит на університетський е-архів як ключовий інструмент збереження, поширення та популяризації наукових результатів та освітнього контенту.

Разом із тим, дані інформаційного моніторингу DSpace, доповнені налаштуваннями Search Console та Google Analytics, останнім часом виявляють помітну динаміку пошукових і статистичних показників використання ресурсу, алгоритми підрахунку яких істотно змінюються та поступово наближаються до реальніших значень:

Загальна кількість матеріалів на кінець 2025 року – 36 111; розміщено матеріалів – 1851; кількість користувачів – 4518; кількість відвідувань (сесій) – 12 641; кількість звернень до повних текстів – 1 156 007.

Проводилася системна робота з упорядкування структури та метаданих Репозитарію, уніфікації типів документів, вдосконалення внутрішньої організації колекцій та забезпечення коректної індексації матеріалів у пошукових системах. Здійснювалася підтримка та наповнення авторських профілів, інтеграція публікацій із відповідними обліковими записами дослідників, а також удосконалення алгоритмів роботи з авторськими даними.

У межах взаємодії з «Методичним модулем АСУ «Book path» після розміщення електронних версій документів у Репозитарії здійснювалося внесення відповідних даних (URL, реквізитів протоколів Вченої ради тощо) до системи управління, а також проведено аналіз навчально-методичних матеріалів щодо їх інтеграції у модуль.

У квітні 2024 р. ХНМУ доєднався до проєкту Міністерства освіти і науки України та міжнародної некомерційної організації ORCID щодо покращення використання унікальних відкритих ідентифікаторів учених (ORCID ID) серед українських науковців. Підписавши Ліцензійну угоду, ХНМУ став членом Національного консорціуму ORCID-Україна, тим самим отримавши засоби інтеграції інституційної системи Репозитарію ХНМУ з платформою ORCID для оптимізації процесу збору та агрегації наукових публікацій та інших досягнень як окремих дослідників, так і університету в цілому. У співпраці з науково-педагогічними працівниками триває створення в Репозитарії особистих авторських профілів та їх інтеграція з ідентифікатором ORCID. У 2025 р. створено 21 профіль. Загалом у Репозитарії

зафіксовано 54 особисті профілі з різним рівнем налаштувань, з яких лише 34 відображаються у відкритому доступі.

Рада ORCID ухвалила продовження безкоштовного членства українського консорціуму до 2027 р. для підтримки українських науковців у забезпеченні видимості їхніх наукових досягнень на міжнародній арені.

Однак, варто зазначити, що останні версії ПЗ DSpace (7 і 8), надаючи розширений функціонал, суттєво ускладнюють налаштування компонентів та технічну підтримку системи, підвищуючи ризик конфігураційних помилок. Це призводить до нестабільної роботи системи, що спричиняє вимушені простої Репозитарію ХНМУ та порушення коректної індексації матеріалів у Google Scholar. У результаті страждає видимість публікацій і рейтингові показники університету. Забезпечення стабільності системи на рівні ІТ-фахівців є пріоритетним завданням у наступному році.

Суттєвою підтримкою при гібридній формі навчання є власний інформаційний продукт бібліотеки – вебнавігатор освітньо-наукового контенту eBooks, розміщений у системі дистанційного навчання на платформі Moodle. Структурована добірка посилань, що формується понад 6 років і регулярно оновлюється, забезпечує доступ до цифрового контенту з українських репозитаріїв. На кінець 2025 р. ресурс акумулює 3983 актуальні посилання на підручники, посібники, довідники, керівництва та монографії українською й англійською мовами, опубліковані з 2000 року до сьогодні, з яких 2932 – навчальні видання та 1051 – наукові.

Протягом року науково-педагогічні працівники та здобувачі освіти всіх рівнів мали оперативний доступ до авторитетної рецензованої інформації, зокрема до міждисциплінарних, професійних і вузькоспеціалізованих баз даних відкритого та авторизованого типу. Це забезпечувало можливість працювати з повнотекстовими матеріалами провідних наукових журналів і книг, відстежувати світові наукові тенденції, аналізувати публікаційну активність, підвищувати якість досліджень та інтегруватися в міжнародний науковий простір.

Серед актуальних залишаються загальнодоступні джерела наукової медичної інформації, зокрема PubMed (MEDLINE), Cochrane Library, DOAJ, Open J-Gate. Також забезпечується безкоштовний доступ до провідних наукометричних баз даних Scopus і Web of Science, повнотекстових колекцій та інших наукових ресурсів, серед яких журнали видавництва Springer Nature, колекції компанії Mary Ann Liebert, ресурси на платформах ScienceDirect, EBSCO, Research4Life, а також база доказової медицини UpToDate. Окрім того, надається

доступ до онлайн-курсів на платформі Coursera, освітніх матеріалів Bentham Science, навчальних платформ CAPSULE і CASUS, навчальних модулів BMJ Learning та інших.

Бібліотека продовжує формування та оновлення власних інформаційних продуктів – вебнавігаторів повнотекстового науково-освітнього контенту вільного та авторизованого доступу, що забезпечують систематизований доступ до відкритих освітніх і наукових ресурсів.

Впродовж останніх років сформована та постійно вдосконалюється система дистанційного обслуговування, яка дозволяє оперативно реагувати на інформаційні запити, розширювати охоплення користувачів і посилювати присутність бібліотеки в цифровому просторі. Для інформування, надання практичних консультацій та персоналізованої підтримки активно використовуються офіційні сайти ХНМУ і Наукової бібліотеки, соціальні мережі, месенджери, а також корпоративна електронна пошта. Додатковим інструментом ефективної взаємодії є «Служба дистанційних послуг НБ ХНМУ» – онлайн-сервіс з фаховою підтримкою та зворотним зв’язком – дієва допомога з широкого спектра питань, пов’язаних з освітнім процесом, викладацькою діяльністю, науковими дослідженнями, пошуком джерел та використанням інформаційних ресурсів.

Впродовж звітного періоду здійснювалася комплексна робота з удосконалення та підтримки функціонування інституційного репозитарію на базі DSpace. Зокрема, проводилось налаштування та оптимізація інтерфейсної частини (зовнішнього вигляду та елементів взаємодії з користувачами), розширення пошукових можливостей, а також вивчення особливостей взаємодії компонентів оновленої версії системи (Dspace 8.0). Забезпечувався щоденний моніторинг працездатності ресурсу та його доступності в мережі Інтернет, регулярне створення і збереження резервних копій на різних носіях і платформах. Крім того, здійснено технічну оптимізацію серверної інфраструктури, міграційні процеси щодо розміщення ресурсу та налаштування інтеграції з інструментами веб-аналітики й індексації.

Забезпечувалося оперативне вирішення організаційних, технічних і технологічних питань, пов’язаних із функціонуванням та обслуговуванням серверу АБІС, підтримкою мережі робочих місць і ресурсів, оновлення програмного забезпечення, створення страхових резервних копій БД, захисту обладнання тощо.

Науково-дослідна робота у звітному році була спрямована на вивчення власної історії та досвіду роботи бібліотек в умовах воєнного стану, зокрема у прифронтовому Харкові, історії університету та

медичних шкіл, використання штучного інтелекту в освіті, науці, зокрема у бібліотечній справі тощо.

Публікаційна активність є одним з результатів науково-дослідної роботи Наукової бібліотеки ХНМУ. У 2025 році співробітниками бібліотеки підготовлено та опубліковано 11 робіт та збірку матеріалів VI науково-практичної конференції «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі», присвяченої 105-річчю Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету (28-29.10.2025 р.).

Роботи представлені повними текстами в рубриці «Праці співробітників Наукової бібліотеки» на сайті бібліотеки з посиланнями на Репозитарій ХНМУ.

На початку звітного року було створено робочу групу ХНМУ з написання персоналій про науковців університету для багатотомної науково-популярної серії книг «Видатні харківці» за ініціативи Харківської обласної військової адміністрації. До робочої групи увійшли: ректор університету М'ясоєдов В. В., перший проректор з науково-педагогічної роботи Капустник В. А., помічник ректора Летік І. В., професор кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса Ольховський В. О., директор Комплексу «Музей історії ХНМУ» Перцева Ж. М., зберігач фондів Комплексу «Музей історії ХНМУ» Семененко О. В. та директор Наукової бібліотеки ХНМУ Киричок І. В. Робоча група визначила 25 видатних науковців ХНМУ для внесення до видання. За авторством І. В. Киричок написано 6 персоналій: Бокаріус Микола Сергійович, Гіршман Леонард Леопольдович, Грищенко Валентин Іванович, Данилевський Василь Якович, Коган-Ясний Віктор Мойсейович, Малая Любов Трохимівна.

Спільно зі співробітниками Комплексу «Музей історії ХНМУ» підготовлено Календар знаменних дат Харківського національного медичного університету на 2025 рік.

Бібліотека співпрацює з редакцією газети «Медичний університет» (архів на сайті ХНМУ), висвітлює на шпальтах газети свою роботу, заходи, організовані бібліотекою або за участі її співробітників. Зокрема директорка НБ Киричок І. В. опублікувала статті: «Ментальне здоров’я в русі й творчості», № 3/4. - С. 16; «Передача історичних реліквій до ХНМУ», № 5/6. - С. 13; «Зберігаючи знання, надихаючи покоління», № 7/8. - С. 5.

Видавнича діяльність є частиною соціокультурної роботи бібліотеки та важливою ланкою у розвитку української бібліотечної журналістики. Вже 12-й рік колектив бібліотеки випускає корпоративне видання «Бібліотерапевт», який став дієвим засобом соціальної комунікації.

Упродовж звітного року редколегія працювала у такому складі: головний редактор – І. В. Киричок, відповідальний за випуск та верстку – О. А. Русанова, редактор – О. О. Красюкова; відповідальний за випуск та верстку студентських спецвипусків – О. В. Пугачова. Над спецвипусками також працювала студентська редколегія у складі: студенти Єлизавета Патинко (2 мед. факультет) – відповідальна за випуск, Ігор Медведєв (2 мед. факультет), Катерина Тімченко (2 мед. факультет). Вони проводили відбір та редагування студентських робіт.

У період воєнного стану бюлетень виходить раз на 2 місяці: у 2025 році вийшло 12 номерів основного випуску та 1 – студентський, а всього з 2014 року вийшло 157 номерів, зокрема 22 – студентських. Загальна кількість переглядів за весь період – 27,5 тис.

Методична робота бібліотеки у 2025 році була спрямована на організацію роботи в умовах воєнного стану, впровадження ефективних методів роботи, координацію взаємодії співробітників на місцях та дистанційно, оперативне та якісне надання дистанційних послуг користувачам тощо.

Впродовж звітного року проходили короткі наради та засідання Ради з НМР, на яких розглядали організаційні питання, серед яких: аналіз звітів та планування роботи відділів, ліквідація заборгованості літератури користувачами та збереження бібліотечного фонду, забезпечення навчальною літературою здобувачів освіти, комплектування літератури, проведення конференції «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі», створення нового вебсайту Наукової бібліотеки ХНМУ, розширення асортименту та організація доступу до освітніх і наукових інформаційних ресурсів, оновлення регламентуючих документів, тощо.

Постійно здійснювалась робота з е-ресурсами, сторінками у соціальних мережах, месенджерами. Продовжувалось адміністрування сторінок «Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету» і «Благодійний проєкт «Світ у дитячих долоньках», представлених у соціальних мережах Facebook та Instagram. Сторінки Наукової бібліотеки ХНМУ у соцмережах Facebook (адміністратори: І. Киричок, Т. Павленко, О. Русанова), Instagram та ТікТок (адміністратори: І. Киричок, О. Русанова) наповнювались різноманітними оголошеннями, інформацією про різноманітні аспекти діяльності бібліотеки та університету, посиланнями на корисні ресурси тощо. Сторінки благодійного проєкту «Світ у дитячих долоньках» Наукової бібліотеки ХНМУ у Facebook та Instagram (адміністратор: І. Киричок) наповнювались звітами про роботу волонтерів –

бібліотекарів та студентів з команди «Era Caritas» Волонтерського сектору ГО «Студентське самоврядування ХНМУ».

У 2025 році Наукова бібліотека продовжувала методичну координацію наступних проєктів університету:

- Наукометричні та бібліометричні профілі науковців: упродовж року проводилиась робота щодо вивчення алгоритму аналізу персональних внесків науковців у підвищення індексу Гірша на платформах WoS, Scopus, Google Scholar;
- Репозитарій ХНМУ: оновлення, підтримка та забезпечення кібербезпеки ПЗ, перенесення БД репозитарію з хмарного сховища Amazon на власний сервер, редагування структури колекцій, метаданих тощо.

Наукова бібліотека є обов'язковим учасником в процесі проведення експертними групами Національної агенції з якості вищої освіти (НАЗЯВО) акредитації освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, що здійснює університет: презентує бібліотечний простір, інформаційні ресурси і технічний парк як частину матеріально-технічної бази ХНМУ, на зустрічах у фокус-групах директор або заступник директора бібліотеки відповідає на питання, які цікавлять експертів. 3-5 листопада 2025 року в ХНМУ пройшла акредитаційна експертиза освітньої-професійної програми «Клінічна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Цьому передувала ретельна підготовка інформаціної складової акредитації та участь у нарадах щодо акредитації. Візит експертної групи (ЕГ) відбувся у змішаному форматі; 4 листопада заст. директора О. О. Красюкова взяла участь у зустрічі ЕК з фокус-групою від університету.

У звітному році бібліотека взяла участь у підготовці матеріалів до державної атестації наукової діяльності університету – здійснювала відбір, аналіз, перевірку та уточнення метаданих публікацій співробітників ХНМУ за 2020-2024 роки, а також обґрунтування їх відповідності умовам атестації (як то – обов'язкова наявність DOI, вільного доступу до е-версій публікацій, ISBN для книг тощо). За результатами державної атестації ХНМУ увійшов до трійки лідерів серед найкращих вишів за напрямом «Біомедичний» та віднесений до найвищої групи А.

Представництво НБ ХНМУ у складі комісій, робочих груп в ХНМУ:

- Комісія з питань етики та біоетики ХНМУ – директор І. В. Киричок є членкинею комісії (наказ ХНМУ від 08.09.2021 № 220), впродовж звітного періоду була рецензентом наукових робіт з питань

дотримання етичних та біоетичних норм при виконанні науково-дослідних робіт й брала участь у засіданнях Комісії, які проходили у першу середу кожного місяця;

- Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ – директор І. В. Киричок є секретарем комісії;
- Постійна комісія Вченої ради з питань корпоративної етики та академічної доброчесності – директор І. В. Киричок є заступником голови комісії;
- Група сприяння академічній доброчесності в ХНМУ – заступниця директора Т. Б. Павленко є секретарем групи;
- Робоча група з підготовки до випуску багатотомної науково-популярної серії книг «Видатні харківці» за ініціативи Харківської обласної військової адміністрації, до складу якої увійшла директор І. В. Киричок;
- Ректорат ХНМУ – протягом року директор І. В. Киричок брала участь у нарадах ректорату;

в бібліотечній спільноті:

- Харківське зональне методичне об’єднання бібліотек ЗВО III-IV р. а. (ХЗМОБ) – директор І. В. Киричок;
- Харківське обласне відділення (філія) Української бібліотечної асоціації (ХОВ УБА) – директор І. В. Киричок є членкинею Президії (обрана на звітно-виборній конференції 21.03.2023).

Вчена рада ХНМУ. 25 грудня 2025 року директор І. В. Киричок як членкиня виступила на засіданні Вченої ради ХНМУ із щорічною доповіддю «Про стан та перспективи розвитку інформаційно-бібліотечного забезпечення навчальної, науково-дослідної, методичної та виховної роботи в ХНМУ». У своїй доповіді вона зазначила, що Наукова бібліотека ХНМУ, як і університет, четвертий рік в умовах воєнного стану в Україні, в прифронтовому місті продовжує працювати, забезпечувати інформаційно-бібліотечну підтримку освітнього та наукового процесів вишу, і зупинилася на аналізі деяких напрямів її роботи, а саме:

- Збереження та формування бібліотечного фонду, розширення власного цифрового освітньо-наукового середовища та ресурсів зовнішньої генерації, організація доступу до них;
- Наповнення Репозитарію ХНМУ освітніми та науковими матеріалами, оновлення та підтримка його програмного забезпечення;
- Проведення інформаційно-аналітичної роботи, зокрема щодо упорядкування та актуалізації інформації в персональних авторських профілях у наукометричних базах та системах ідентифікації авторів;
- Популяризація принципів академічної доброчесності;

- Формування інформаційної культури та підвищення інформаційних компетентностей спільноти ХНМУ;
- Проведення заходів, спрямованих на зміцнення національної єдності, підтримка волонтерського руху;
- Розвиток системи підтримки ментального здоров'я університетської спільноти із залученням Наукової бібліотеки як простору психосоціальної підтримки.

Керівництво та Вчена рада університету високо оцінили роботу Наукової бібліотеки, зазначивши, що вона постійно розвивається за різними напрямами діяльності, гнучко реагує на зміни та потреби соціуму і є важливою «кровоносною системою» у забезпеченні діяльності вишу.

Упродовж звітного року директорка бібліотеки І. Киричок брала участь в нарадах директорів бібліотек вишів Харкова в офлайн та онлайн форматах.

Впродовж звітного року здійснювалась підтримка проєкту УБА «БібліоСинергія: підтримка наукових досліджень» http://bibliosynergy.ula.org.ua/ за напрямом «Академічне письмо і оформлення публікацій» (куратор – директор І. В. Киричок, адміністратор – заступник директора з ІТ Т. Б. Павленко) – наповнення інформаційними матеріалами.

Штат Наукової бібліотеки на 31.12.2025 року – 35,5 одиниць, працює – 30 працівників, зокрема жінок – 29. На робочих місцях – 24, дистанційно – 5; у відпустці по догляду за дитиною – 1. Відбулись кадрові перестановки: завідувач сектору інформаційно-аналітичної роботи Куц О. В. переведена на посаду ученого секретаря з 01.09.2025.

У звітному році, попри складні умови воєнного стану, співробітникам, які працювали дистанційно та на місцях, університет виплачував надбавки працівникам від 10 до 30 % – за стаж роботи, 50 % – за особливий характер роботи, затверджені державою, та 16 працівникам від 10 до 50 % за складність та напруженість у роботі від університету. Всім працівникам бібліотечних посад, які протягом звітного року скористалися щорічною відпусткою, надано матеріальну допомогу на оздоровлення, а також премії – до Дня медичного працівника, До дня працівників освіти та наприкінці року.

Заохочення працівників та визнання їх досягнень є важливим елементом підтримки й мотивації професійної та громадської діяльності. У 2025 році за багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм та особистий внесок у розвиток медичної освіти та науки відзначено: Подякою голови Харківської обласної ради Павленко Т. Б. (до Дня працівників освіти); Почесною грамотою ХНМУ –

Красюкову О. О. (до Дня працівників освіти), Гарус В. Д., Іваненка С. А, Непійпа Т. Є. (до ювілею); Грамотою ХНМУ – Куц О. В., Бабак Т. О., Кравченко С. А. (до Дня працівників освіти), Курган О. Л. (до ювілею).

За постійну підтримку та волонтерську допомогу українським воїнам до Міжнародного дня волонтерів Наукова бібліотека ХНМУ отримала Подяку від військових України, директора бібліотеки І. В. Киричок нагороджено медаллю «За гідність та патріотизм» (ГО «Всеукраїнська організація «КРАЇНА», від 21.10.2025 № 22195).

У конкурсі «Бібліотекар року – 2025» перемогу в номінації «За підтримку ментального здоров'я» та звання «Бібліотекар року», за рішенням журі, отримали заступник директора Наукової бібліотеки ХНМУ Оксана Красюкова та завідувач відділу обслуговування користувачів Тетяна Бабак – за організацію і проведення унікальних арттерапевтичних сесій «Магія Петриківського розпису», які стали важливою соціокультурною ініціативою в умовах війни; директор бібліотеки Ірина Киричок отримала Подяку.

Безперервне навчання й підвищення кваліфікації є важливим компонентом професійного зростання. Впродовж звітного року співробітники бібліотеки набували hard skills та soft skills, використовуючи для цього різні форми та методи з урахуванням професійної підготовки та функціональної спеціалізації з акцентом на самоосвіту.

Актуальною формою набуття hard skills є участь в різноманітних фахових науково-практичних заходах як регіонального, так і міжнародного рівнів. У 2025 році співробітники НБ ХНМУ взяли участь у таких заходах:

Конференції, форуми, семінари, вебінари, круглі столи:

- 31 січня – круглий стіл до 30-річчя ВГО «Українська бібліотечна асоціація»;
- 12 лютого – семінар «Особові колекції у фондах академічних бібліотек: формування та збереження», відділ науково-методичної роботи Інституту бібліотекознавства НБУВ;
- 20 лютого – Форум академічної доброчесності, ГО «Прогресильні», Вінницький технічний фаховий коледж за сприяння НАЗЯВО;
- 7 березня – вебінар «Наукові дані: поняття, принципи FAIR, репозитарії даних", Наукова бібліотека КНУ ім. Тараса Шевченка;
- 12 березня – вебінар «Наукові електронні ресурси – дослідникам та освітянам України» за участі представників компаній Clarivate, Bentham Science та фахівців ДНТБ України з організаційних та технічних аспектів реєстрації доступу та базового використання ресурсів

Clarivate, Elsevier, Research4Life, Bentham Science, організатор ДНТБ України;

• 14 березня – вебінар «Як створити електронну бібліотеку й не порушити авторських прав?», Наукова бібліотека КНУ ім. Тараса Шевченка у співпраці з Українським національним офісом інтелектуальної власності та інновацій та за підтримки Асоціації українських редакторів;

• 20 березня – вебінар «Академічна доброчесність: виклики, проблеми та перспективи», НУ «Запорізька політехніка», ГО "Прогресильні" за сприяння НАЗЯВО;

• 10 квітня – круглий стіл «Роль командного лідерства в бібліотеці: досвід, перспективи», Наукова бібліотека ДБТУ;

• 11 квітня – онлайн-семінар «Відкрита наука: мета, завдання та принципи. Що таке FAIR-дані?», ДНТБ України;

• 25 квітня – Науково-практична конференція з міжнародною участю «Клінічна медицина навколишнього середовища», ХНМУ;

• 29 квітня – 3-й семінар з формування національного консенсусу щодо відкритої науки проєкту Open4UA;

• 5 травня – вебінар «Наукові ресурси – для дослідників в галузі медицини», ДНТБ України;

• 7 травня – вебінар «Управління даними досліджень: кращі практики організації, зберігання та поширення», ДНТБ України, Центр відкритої науки;

• 8-9 травня – Міжнародна науково-практична конференція «Другі наукові читання пам'яті професора Д. О. Альперна: актуальні питання патологічної фізіології», ХНМУ, Польське лікарське товариство, Наукове товариство патофізіологів України;

• 20 травня – вебінар, присвячений діяльності Національного репозитарію академічних текстів (в рамках тижня Відкритого Уряду), ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»;

• 28 травня – Краєзнавча толока «Регіональні розвідки: історичні тенденції та сучасні виклики», ХДНБ ім. В. Г. Короленка, ХНУ УБА, Національна спілка краєзнавства України, Наукова бібліотека КНУКіМ;

• 11 червня – вебінар «План управління даними: від ідеї до втілення. Сучасні цифрові застосунки на допомогу (DMPOnline та ін.», ДНТБ України, Центр відкритої науки;

• 18 червня – вебінар «Фабрики статей: чому науково-освітнім установам варто уникати співпраці із сумнівними партнерами?», ДНТБ України, Центр відкритої науки; МОН України; DOAJ; Ease Ukraine;

• 27 серпня – вебінар «Академічна доброчесність та етика наукових досліджень в епоху відкритої науки», ДНТБ України, Центр відкритої науки;

• 2 жовтня – Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація. Пріоритети сьогодення», Секція 2. Відкрита наука в Україні, НБУ імені В. І. Вернадського;

• 9-10 жовтня – X міжнародна конференція «University Library at a New Stage of Social Communications Development», Наукова бібліотека УДУНТ, м. Дніпро;

• 15-16 жовтня – XXIII Міжнародна науково-практична конференція «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань», ННМБУ, м. Київ;

• 28-29 жовтня – VI науково-практична конференція «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі», Наукова бібліотека ХНМУ, УБА, ХОВ УБА, ННМБУ, ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна;

• 20 листопада – VIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Університетська бібліотека: сучасний формат освітньо-наукової діяльності в період глобальних викликів», Наукова бібліотека НУК імені адмірала Макарова, м. Миколаїв;

• 18 грудня – вебінар «Детекція ШІ та оновлений інтерфейс StrikePlagiarism.com», ТОВ «Плагіат»;

Школи, тренінги, практикуми:

• 26 березня – онлайн-практикум «Як створити цифровий продукт»;

• 23 квітня – онлайн-тренінг «Спадщина в кадрі: YouTube як інструмент впливу», Громадська організація Мережа захисту національних інтересів «АНТС»;

• 20-23 травня – XIV Всеукраїнська онлайн-школа бібліотечного журналіста «Штучний інтелект у бібліотечних медіа: тренд чи необхідність?»;

• 16 вересня – онлайн-тренінг «StrikePlagiarism.com для академічної доброчесності: аналіз подібності та виявлення ШІ», організатор компанія StrikePlagiarism.com спільно з Бібліотекою ДУ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського;

Курси (дистанційно):

• «Practical English», 90 academic hours (3 ECTS credits), Mariupol University;

• «Спадщина для соціальної згуртованості під час війни: кейси українських культурних дієвці», Prometheus, Фонд Партнерство за сильну Україну;

Тестування:

• «Національний тест з медіаграмотності» на платформі Національного проєкту з медіаграмотності «Фільтр».

Всього 29 співробітників були учасниками 49 фахових заходів, за що отримали сертифікати.

У 2025 році НБ ХНМУ продовжила взаємодіяти з університетською та фаховими спільнотами, реалізовувати соціальні проєкти.

Директор І. Киричок як представник від Наукової бібліотеки брала участь у Загальних зборах трудового колективу ХНМУ 29.08.2025.

У звітному році НБ ХНМУ продовжила офіційне партнерство у ВГО «Українська бібліотечна асоціація», персональне членство в УБА – І. В. Киричок.

Наукова бібліотека є активним учасником волонтерського руху університету. У звітному році продовжено роботу благодійного проєкту «Світ у дитячих долоньках»: впродовж року волонтери-бібліотекарі спільно з командою Волонтерського сектору «Era Caritas» ГО «Студентське самоврядування ХНМУ» на чолі з Олексієм Тараном передавали набори для творчості та організовували арттерапевтичні та просвітницькі заходи для маленьких пацієнтів Обласної дитячої клінічної лікарні (Харків, вул. Озерянська, 5), а також дарували їм та дітям ВПО (гуртожиток № 14 НТУ «ХПІ») подарунки до Різдвяних та новорічних свят. У 2025 році бібліотека продовжила спрямовувати свої зусилля на потреби воєнного стану, зокрема на допомогу ЗСУ, щомісяця проводила збори коштів на оперативні потреби захисників і захисниць для придбання евакуаційних нош та строп, бандажів, турнікетів та ліків для надання невідкладної допомоги, маскувальних сіток, мавіка з тепловізором, стаціонарної рації для авто, акумуляторів для тягачів, на придбання та ремонт автівок тощо.

У межах реалізації Всеукраїнської програми ментального здоров’я «Ти як?» Наукова бібліотека ХНМУ за підтримки Профспілки працівників університету ініціювала арттерапевтичний проєкт з метою психосоціальної підтримки у прифронтовому Харкові і вже 2-й рік щомісяця проводить арттерапевтичні сесії «Магія Петриківського розпису» (організатори: директор І. В. Киричок, заст. директора О. О. Красюкова, зав. відділу обслуговування користувачів Т. О. Бабак).

Організовано і проведено:

• артсесію для матерів та дружин загиблих захисників «Арттерапія. Майстер-клас з петриківського розпису» на запрошення Благодійного фонду «Громадянин» в межах проєкту «Харків – місто КІБОРГІВ» (за

підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та агенції з розвитку Brot für die Welt – «Хліб для світу», 22.02.2025);

- 2 артсесії у межах проєкту «Місячник обізнаності про ментальне здоров'я» – майстер-класи «Кольори добра: петриківський розпис для гарного настрою» (12.05.2025), «Магія петриківського розпису» (28.05.2025);
- артсесію для спільноти Харківського зонального методичного об'єднання бібліотек закладів вищої освіти (03.07.2025).

У серпні звітного року проведено анкетування серед учасників артсесій щодо впливу арттерапевтичних заходів на психоемоційний стан (всього взяли участь 60 респондентів). Анкетування показало, що проведення таких заходів дає позитивний результат і є необхідність продовжувати цей проєкт. Також учасники надали пропозиції щодо проведення інших заходів на підтримку ментального здоров'я, серед яких психологічні тренінги, творчі практики, фізичні активності, культурні походи тощо.

Бібліотека продовжує створювати умови на підтримку ментального здоров'я університетської спільноти: організовано і з 01.08.2025 р. відкрито простір психоемоційного розвантаження, в якому представлені різні настільні ігри (шахи, шашки та ін.), розмальовки для дорослих та дітей, набори пазлів, є комплекс для перегляду фільмів тощо – у вільний час можна самому або з друзями, колегами, рідними скористатися можливістю відпочити й відновити свої внутрішні сили.

Впродовж 2025 року Профспілкова група Наукової бібліотеки здійснювала активну роботу, спрямовану на соціальний захист співробітників, а також організацію культурного та творчого дозвілля членів профспілки. Директор Наукової бібліотеки І. В. Киричок входить до профспілкового комітету і є головою культурно-масової комісії, профгрупоргом бібліотеки є Т. О. Бабак, зав. відділу обслуговування користувачів. З метою проведення культурно-просвітницької роботи, психосоціальної підтримки профспілкою організовувались відвідування заходів: вистави «Дорослі забави» (03.03.2025); «Правда-комедія» (29.03.2025, 19.04.2025); «№ 13 або олинклюзив» (17.06.2025); вистава для дітей «ТікТок вечірка Сімейка жахастиків» (02.06.2025). До Дня захисту дітей та Новорічних свят для дітей співробітників бібліотеки придбано подарунки (2 дітей).

Співробітники Наукової бібліотеки та їхні діти брали активну участь у конкурсах та заходах, організованих профспілкою працівників університету, зокрема у:

- фотоконкурсі «ХНМУ в дзеркалі сьогодення»: Бабак Т. (1 та 3 місця, приз глядацьких симпатій у номінації «Допомога без кордонів»), Киричок І. (1 та 2 місця у номінації «Команда підтримки»), Красюкова О. (3 місце у номінації «Команда підтримки»), Русанова О. (2 місце та приз глядацьких симпатій у номінації «Команда підтримки»; 1 місце у номінації «Педагогічне серце»), Фурса І. (2 місце у номінації «Допомога без кордонів»);
- конкурсі фоторобіт онлайн-флешмобу «Всесвітній день руху для здоров'я»: Попова Л. (2 місце), Русанова О.;
- виставка художніх робіт дітей співробітників та студентів ХНМУ «Нехай збуваються дитячі мрії» брала участь донька Куц О.

Наукова бібліотека розташована у чотирьох корпусах загальною площею 3 993,8 кв. м: основні відділи – по пр. Науки, 4 (корпус Б та Навчально-лабораторний корпус (НЛК), загальна площа складає 2824,5 кв. м), відділ інформаційного забезпечення безперервної освіти – по вул. Амосова, 58 (площа 985 кв. м), бібліотека Медичного фахового коледжу – по вул. Ігора Муратова, 11 (площа 94,8 кв. м).

У 2025 році господарська робота була організована у відповідності до санітарних норм: проводились санітарно-гігієнічні заходи у приміщеннях бібліотеки (прибирання, обезпилювання, дезінфекція, дезінсекція, дрібні ремонтні роботи після залиття, заміна ламп денного світла тощо).

У звітному році у період опалювального сезону керівництвом університету прийнято рішення включити опалення у приміщеннях бібліотеки (проспект науки, 4), тож книжки (438 прим.) були перенесені з 3 поверху головного корпусу, де тимчасово працювали співробітники бібліотеки, до корпусу Б. З лютого підключили опалення в НЛК, а з березня відділ обслуговування користувачів та відділ автоматизації бібліотечних процесів перейшли на свої робочі місця в цей корпус, перенесено навчальну літературу (476 прим.) та оргтехніку.

Відділ інформаційного забезпечення безперервної освіти (ННІ ПО ХНМУ, вул. Амосова, 58) також працював на своїх робочих місцях. З метою поліпшення енергозбереження в приміщеннях відділу було проведено роботи із заміни світильників (ламп денного освітлення) на сучасні енергозберігаючи світильники світодіодні – 40 шт.

Проведено інвентаризацію майна та інвентаризацію вогнегасників та засобів пожежогасіння, що знаходяться на балансі НБ ХНМУ.

Нове в Науковій бібліотеці у 2025 році: введено посаду ученого секретаря; впроваджено новий вебсайт Наукової бібліотеки ХНМУ, створений власними силами бібліотекарів з урахуванням вимог

корпоративного стилю університету та зручного функціоналу; оновлено програмне забезпечення Репозитарію ХНМУ DSpace до версії 8.2; організовано простір для психоемоційного розвантаження на підтримку ментального здоров'я університетської спільноти в умовах прифронтового Харкова.

НАУКОВА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА ЧЕРКАСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ

Наукова медична бібліотека Черкаської медичної академії здійснювала свою діяльність відповідно до статутних завдань закладу вищої освіти та стратегічних цілей розвитку бібліотечної справи. Робота бібліотеки була спрямована на інформаційне забезпечення навчального процесу, підтримку наукової та практичної діяльності викладачів, студентів і медичних працівників, формування інформаційної культури в умовах трансформації вищої медичної освіти та викликів воєнного часу.

Основою інформаційного ресурсу є документальний фонд. Станом на початок 2026 року він містить: 143 203 примірника документів; 90 708 книг; 36 298 періодичних видань; 16 197 інформаційних, бібліографічних та інших видань. За останній рік до фонду надійшло 524 примірники.

Оновлення бібліотечних фондів відбувається поступово, відповідно до профілю академії та інформаційних потреб користувачів. Фонд бібліотеки систематично поповнюється книгами, брошурами, періодичними та продовжуваними виданнями, більшу частину видань складають підручники та навчальні посібники. Використовуючи різні джерела, бібліотека формує єдиний інформаційний ресурс. У процесі комплектування бібліотека намагається досягти відповідності між складом, обсягом фондів та потребами читачів. Якісне формування документно-інформаційних ресурсів можливе лише за умови достатнього фінансування. Вірно сформувати фонд неможливо без координації зусиль з адміністрацією та кафедрами ВНЗ. Процес відбору документів проходить за участю працівників бібліотеки та завідувачів кафедр.

Джерелами фінансування поповнення бібліотечного фонду за звітний період були бюджетні кошти та подарункові видання. Основну частину всіх надходжень складають підручники та навчальні посібники з медичних та суміжних дисциплін. Їх загальна кількість становить 29 699 примірників.

В придбанні підручників та навчальних посібників перевага надається фаховим виданням з різних спеціальностей та дисциплін академії. Поточне комплектування і докомплектування фонду

бібліотеки проводиться в межах виділених коштів, вивчається стан книгозабезпечення, здійснюється у відповідності з навчальними програмами академії. За бюджетні кошти придбані підручники, навчальні посібники та інша література із медичних та суміжних дисциплін – 382 прим. Основним джерелом поповнення фонду є закупівля видань за каталогами видавництв: «Медицина» (Київ), «Нова Книга» (Вінниця), «Магнолія 2006» (Львів), «Новий Світ-2000» (Львів), «Олді Плюс» (Одеса).

Частково поповнюється фонд за рахунок подарунків від викладачів, окремих установ, авторів та видавців. Суттєвими є подарунки від Національної наукової медичної бібліотеки України.

За рік в бібліотеку надійшло 142 примірники: книг та брошур – 104 прим.; періодичних видань – 35 прим.; інших видів видань – 3 прим.

У бібліотеці сформовано оптимальне ядро періодичних видань, яке забезпечує основний читацький попит. В 2025 році була оформлена щорічна передплата на суму 56 424,00 грн. через АТ «Укрпошта». Проводилась робота з реєстраційною картотекою періодичних видань.

Відбувалося очищення фонду шляхом списання від зношеної, застарілої, дублетної, непрофільної літератури. Всього вилучено 5304 примірника документів, 4781 з яких склали книги.

Систематизація нових видань проводиться відповідно до Універсальної десяткової класифікації (УДК). Фахівці бібліотеки надають послуги з визначення індексів УДК для наукового доробку викладачів та студентів, що є невід'ємною умовою для публікації робіт (53), консультують з питань користування довідково-пошуковим апаратом.

Складовою частиною ДБА є система каталогів і картотек, які розкривають склад і зміст фондів бібліотеки в різних аспектах. В 2025 році опрацьовувалися такі картотеки: «Розвиток охорони здоров'я Черкащини» та «Персоналії». Описано та влито: 111 – каталожних карток у тематичні картотеки; 32 – у «Персоналії». В предметний каталог влито 3935 картки.

Інформаційні ресурси активно переходять у цифровий формат. Цей процес здійснюється через наповнення бібліографічних електронних баз даних.

Електронний каталог (ЕК) бібліотеки нараховує 117 393 записів: 16 496 книг; 100 897 статей з періодичних видань.

Окремо ведуться власні бази даних: «Державні та урядові документи» містить 1448 запис; «Охорона здоров'я Черкащини» містить 2183 записів.

Станом на 01.01.2026 року обсяг власних бібліографічних даних складає 121 024 записи, ретроконверсія алфавітного каталогу 12 896 записів.

Поряд із електронними каталогами використовуються традиційні карткові каталоги (алфавітний, систематичний, предметний), що дозволяє здійснювати зручний пошук інформації. Всього масив Довідково-пошукового апарату (ДПА) налічує 1 246 120 карток. З них: 64 139 – алфавітний каталог; 80 007 – систематичний каталог; 1 040 680 – предметний каталог; 60 368 – бібліографічні картотеки; 926 – службові картотеки.

Систематично поповнюється електронний каталог на нові видання та ретроконверсія книг в електронну форму.

Складено 1191 бібліографічних записів на книги та брошури.

Завдяки автоматизованій системі та співпраці з бібліотечною корпорацією, створеною на базі Національної наукової медичної бібліотеки України, маємо можливість користуватися ДПА медичних бібліотек України. Так, для Зведеного електронного каталогу медичних бібліотек України в 2025 році бібліографом опрацьовано 19 журналів і створено 222 записи.

У 2025 році була продовжена робота з внесення записів до ЕК на видання, отримані бібліотекою до моменту створення ЕК (ретроконверсія). У процесі ретроконверсії проводилася робота з редакції каталогів та облікових картотек.

Проводилася робота по добірці складних тематичних бібліографічних довідок за запитом користувачів, всього підібрано 45 тем, використано 2433 джерел.

Незважаючи на зміну інформаційного середовища, появу нових інформаційно-комунікаційних технологій, сутність діяльності сучасних бібліографів не змінюється: реальна допомога у пошуку інформації конкретному користувачеві у максимально короткі строки, надання за запитом релевантної і пертинентної інформації.

Особлива увага приділяється сучасним засобам наукової комунікації. Бібліотека активно використовує дистанційні методи надання інформації, надає віртуальні послуги з можливістю online запитів та доступ до періодичних видань та книг в електронному форматі. За звітний період виконано 649 замовлень.

Найбільша релевантність передачі інформації досягається в системі індивідуального інформування. Бібліотека використовує системи вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ) і диференційованого забезпечення керівництва (ДЗК). Систематично здійснювали інформування 11 абонентів ДЗК за 30 темами та

21 абонента BPI за 49 темами. У 2025 році абонентам надано 265 джерел та відправлено 466 повідомлень. Тематика запитів охоплювала широкий спектр питань. Актуальними залишилися теми охорони здоров'я та соціальнозначущі «Медична та фармацевтична освіта», «Фармакологія», «Реабілітація», «Управління медичними закладами», «Екстрена медична допомога», «Внутрішня медицина» та інші.

Впродовж року створювались власні цифрові та видавничі продукти, що дозволяють оперативно інформувати користувачів про останні оновлення: інформаційні бюлетені нових надходжень; рекомендаційні списки літератури; тематичні та інформаційні списки документів. Зокрема, 16 рекомендаційних списків літератури (353 джерела): «Міжнародний день офтальмології», «Всесвітній день боротьби з гепатитом», «Медико-психологічна реабілітація в умовах війни» тощо.

Однією з ефективних форм оперативного інформаційного обслуговування є бібліографічні огляди літератури, ознайомлення з новими надходженнями в електронному і в традиційному форматі (6 оглядів, 63 джерела): «Медсестринство», «Тактична медицина для студентів», «Фармакологія – наука про ліки» та інші.

Головним каналом комунікаційної взаємодії з користувачами бібліотеки є відділи обслуговування: обслуговування науковою літературою та обслуговування навчальною літературою.

Важливою місією є накопичення медичної інформації з наукових праць, практичних керівництв, підручників, навчальних посібників, методичних розробок та інше. За 2025 рік зареєстровано 4351 користувач: 117 професорсько-викладацького складу; 31 організаторів охорони здоров'я; 2979 студентів; 1167 медичних та наукових працівників; 57 інших.

За 2025 рік було видано 50 007 примірників документів, відвідувань бібліотеки – 16 192.

З розвитком інтернету традиційні форми інформації отримали можливість перенесення у віртуальний простір, проте книжковий фонд залишається потужним інформаційним ресурсом.

З метою популяризації книжкового фонду було організовано 31 книжкову виставку, а саме серед яких: «Медико-психологічна реабілітація в умовах війни», «Всесвітній день боротьби з гепатитом», «Міжнародний день офтальмології», «Всесвітній день екстреної медичної допомоги», «26 квітня – День пам'яті про Чорнобильську катастрофу» та інші. Всього на виставках було представлено 616 джерел.

Виконання тематичних запитів користувачів є важливим аспектом роботи відділів обслуговування, що забезпечує задоволення їхніх інформаційних потреб: «Фізіологія рухової активності», «Реабілітація людей похилого віку» «Психотрихологія» та ін.

З метою підвищення рівня поінформованості та залучення читацької аудиторії до ресурсів бібліотеки, а також для її популяризації, ведеться сторінка бібліотеки на вебсайті Черкаської медичної академії. На сторінці систематично публікується актуальний контент, включаючи тематичні публікації, присвячені визначним датам та проведеним заходам, інформація про видавничу діяльність бібліотеки. Постійно редагується та наповнюється розділ електронних ресурсів з посиланнями на медичні та педагогічні журнали, підручники, посібники, що знаходяться у вільному доступі в мережі Інтернет, виконуються віртуальні замовлення тематичних довідок, систематизація наукових статей за УДК, добірка літератури для рефератів та наукових праць.

Для дотримання принципів академічної доброчесності бібліотека виконує перевірку наукових та академічних робіт на наявність плагіату на базі системи Strikeplagiarism.

Для здобувачів освіти Черкаської медичної академії проводились тематичні інформаційні години. Всього проведено 7 інформаційних годин: «Фельдшер – універсальний медик сучасності», «Фізична терапія: крок до здорового майбутнього», «Професія лікаря – від покликання до порятунку життя» та ін.

З метою підтримки учасників освітнього процесу Черкаської медичної академії у науковій та освітній діяльності, бібліотека забезпечує доступ до наукометричних баз даних Web of Science, Scopus та Research4Life для отримання актуальної інформації щодо міжнародних наукових досліджень, відомостей щодо цитування та ін.

Працівники бібліотеки беруть активну участь у семінарах та конференціях організованих Національною науковою медичною бібліотекою України, Українською бібліотечною асоціацією та ін. Зокрема взяли участь у: XV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Бібліотека і книга в контексті часу»; XXIII міжнародній науково-практичній конференції «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань»; семінарі «Академічна доброчесність як інструмент забезпечення якості освіти і науки»; VI Науково-практичній конференції «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі»; щорічній конференції ВГО УБА «Українська бібліотечна асоціація. Сила спільноти»; вебінарі «Основи наукометрії»;

вебінарі «Пошук спеціалізованого контенту». Учасники цих конференцій отримали сертифікати.

Традиційним заходом бібліотеки є проведення Дня відкритих дверей до Всеукраїнського дня бібліотек. У 2025 році, враховуючи значний інтерес з боку студентів, захід було розширено до формату Тижня відкритих дверей. У межах заходів користувачі мали можливість ознайомитися з роботою бібліотеки, відвідати книгосховища, переглянути цінні та рідкісні видання. Окрім цього, були проведені майстер-класи з користування електронною сторінкою бібліотеки, де учасники дізналися про доступні віртуальні послуги, а також про корисні електронні ресурси, книги та журнали для навчання.

Важливою подією для Наукової медичної бібліотеки стало відзначення її директора – Діхтярук Ліліани Петрівни – Почесною грамотою від Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації з нагоди 95-річчя Черкаської медичної академії. Життєдіяльність бібліотеки неможлива без підтримки та розуміння бібліотечних проблем ректора Черкаської медичної академії Губенко Інни Яківни та методичної допомоги Національної наукової медичної бібліотеки України, очолюваної Остапенко Тетяною Анатоліївною.

Розділ ІІІ
ОБЛАСНІ НАУКОВІ МЕДИЧНІ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ

Сумна історія обласних наукових медичних бібліотек (ОНМБ) України які, проіснувавши, деякі близько 100 років, виявились непотрібними українській медицині. І справа не лише у російській агресії проти України, хоча війна суттєво посилила цей процес, фізично знищуючи наші міста і села, лікарні, школи і дитячі садочки.

Процес реорганізації мережі медичних бібліотек розпочався значно раніше і причин тут багато. Насамперед – у місцевих бюджетів, на які були переведені ОНМБ, бракувало коштів на утримання бібліотек, комплектування їх новою літературою, придбання сучасного комп’ютерного обладнання, бібліотечних програм, баз даних та інших вкрай потрібних сучасній інформаційній установі речей. Відповідно, відсутність нової медичної інформації, неможливість доступу до світових баз даних, автоматично ставили бібліотеку в розряд неактуальної і непотрібної. Ще однією з причин цього явища стала також віра в могутність Інтернету («Там можна знайти все»).

Відносний вихід було знайдено в приєднанні медичних бібліотек до обласних універсальних наукових бібліотек (ОУНБ.). Правда, при цьому втрачалась велика частка актуальних, а часто й рідкісних фондів

медичної літератури через брак розстановочних площ в ОУНБ. Бібліотеки медичних коледжів і лікувальних установ області залишались без професійної допомоги. Процес набував поширення і до 2025 року переважну більшість обласних медичних бібліотек було передано ОУНБ відділами медичної літератури. Деякі – приєднано до медичних учбових закладів.

З 22 ОНМБ на початок 2025 року в мережі залишилось 3: Полтавська, Рівненська та Комунальний заклад «Харківська наукова медична бібліотека». У відділ медичної літератури Вінницької ОУНБ ім. Валентина Отамановського було реорганізовано Вінницьку ОНМБ (зав. відділу Юлія Виноградська), однак, на сайті ОУНБ відомостей про відділ немає. Певні функції методичного центру бібліотек медичних коледжів здійснювали працівники бібліотеки Вінницького НМУ ім. М. І. Пирогова, які надавали методичну допомогу бібліотекам медичних коледжів Вінниці та Вінницької області. Зі зміною керівництва університету і бібліотеки, відомостей про методичну підтримку бібліотек медичних коледжів не надходило.

Не полишила своїх підопічних бібліотека Черкаської медичної академії, в яку було реорганізовано Черкаську обласну наукову медичну бібліотеку. Зі згоди ректорки академії Губенко Інни Яківни, директорка бібліотеки академії Діхтярук Ліліана Петрівна та завідувачка методичного відділу колишньої Черкаської ОНМБ Бойко Наталія Юріївна надають методичну допомогу бібліотеці Уманського медичного фахового коледжу та бібліотекам чотирьох лікувальних закладів міста і області.

До останнього обслуговувала лікарів та підтримувала медичні бібліотеки області директорка Одеської ОНМБ, реорганізованої у Відділ бібліотечних ресурсів Комунального неприбуткового підприємства «Центр громадського здоров’я» Одеської обласної ради, Маляренко Валентина Євгенівна. У 2023 р. Центр було реорганізовано в обласний центр психічного здоров'я. Подальша доля бібліотеки – невідома.

До обласних центрів здоров’я було приєднано Дніпропетровську, Закарпатську, Одеську, Чернівецьку ОНМБ. Правонаступником Львівської обласної наукової медичної бібліотеки став КЗ «Львівський медичний коледж післядипломної освіти».

Відділами медичної літератури у складі обласних універсальних наукових бібліотек наразі функціонують колишні обласні медичні бібліотеки: Вінницька, Волинська, Житомирська, Запорізька, Івано-Франківська, Кіровоградська (відділ документів з питань медицини та

охорони здоров'я), Тернопільська, Хмельницька, Херсонська, Чернігівська (філіал ОУНБ).

Слід зазначити, що з реорганізацією чи ліквідацією обласної медичної бібліотеки – методичного центру медичних бібліотек області, останні залишаються без підтримки і методичного супроводу.

У грудні 2025 року було припинено діяльність Комунального закладу «Рівненська обласна наукова медична бібліотека» Рівненської обласної ради, її було передано Комунальному закладу вищої освіти «Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради. Закінчилась славна історія однієї з кращих обласних наукових медичних бібліотек України, школи передового досвіду з питань бібліотечно-інформаційного забезпечення медичних працівників лікувальних закладів сільської місцевості, активного популяризатора здорового способу життя. В результаті – інформаційно-бібліотечного забезпечення було позбавлено понад 5 тисяч медичних працівників Рівненської області, методичного супроводу і допомоги бібліотек трьох медичних коледжів і кілька лікувальних закладів. Рівненська ОНМБ також здійснювала велику профілактичну роботу шкідливих звичок та популяризацію здорового способу життя серед молоді Рівненщини.

Воєнними діям, влучанням безпілотних літальних апаратів було спричинено руйнування і пожежу у книгосховищі Комунального закладу охорони здоров'я «Харківська наукова медична бібліотека», найстарішої медичної бібліотеки України з унікальним фондом медичної літератури. За попередніми підрахунками, втрачено понад 300 тисяч примірників видань. Наразі бібліотеку переміщено в інше приміщення. Після переїзду на нове місце, вона знаходиться в процесі документального оформлення наслідків воєнних дій, переінвентаризацію фонду з метою виявлення та уточнення збитків.

Незважаючи на ці жахливі події, постійні обстріли і тривоги, бібліотека не полишала, по можливості, забезпечувати інформаційні потреби своїх користувачів. За рік нею було обслуговано понад 10 тис. користувачів.

На кінець звітного року переїзд завершено, але продовжується процес облаштування на новому місці.

В статусі обласної бібліотеки наразі працює Полтавська ОНМБ. Станом на 01.01.2026 р. її книжковий фонд налічує близько 154 тис. прим. видань з медицини і суміжних з медициною наук. У 2025 році на придбання літератури кошти не були виділені, комплектування бібліотечного фонду здійснювалося за рахунок передплати друкованих періодичних видань. На 2026 рік було передплачено 20 найменувань фахової періодики.

У звітному році проводилася робота з вивчення фонду на предмет відбору застарілої та фізично зношеної літератури. Була проведена робота із впорядкування фонду, згідно «Рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією РФ проти України». За 2025 рік списано з фонду бібліотеки 809 прим. документів, з них суспільно-політичної – 384 прим., медичної – 257 прим., іншої – 168 прим.

Наукова обробка літератури і розкриття фонду здійснюється через систему каталогів на різних носіях інформації, формування власних баз даних (через комп'ютерну програму «BIBLIOS»), організації доступу до них.

У процесі обробки документів, який включав в себе систематизацію, предметизацію та бібліографічний опис використовувалась комп'ютерна програма АРМ «КАТАЛОГІЗАТОР». Поповнюються Бази даних: «КНИГИ»; «СТАТТІ». АРМ «БІБЛІОГРАФІЯ» дає можливість вести базу даних краєзнавчих матеріалів.

З впровадженням в практику роботи Полтавської ОНМБ електронного каталогу значно скоротилися витрати часу на пошук потрібної інформації серед нових надходжень. Крім того читачам пропонувався доступ до електронних ресурсів мережі Інтернет. Цією можливістю вони могли скористатись як самостійно, так і з допомогою консультантів.

Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки представлено традиційними і електронними каталогами. Це не тільки засіб бібліографічного та фактографічного пошуку, але і основа всіх напрямів бібліографічної діяльності бібліотеки, всієї роботи з читачами.

У звітному році активно продовжувалася робота з електронним каталогом. З метою формування електронної бази даних здійснювався аналітичний розпис і предметизація журнальних статей з усіх періодичних видань, що надходять до бібліотеки. На допомогу користувачам ведеться картотека праць лікарів Полтавської області. Щомісячно поповнюється картотека персоналій, картотека з історії медицини та охорони здоров'я Полтавщини, бібліографічні картотеки та алфавітно-предметні покажчики. Бібліографічні картотеки з актуальних питань охорони здоров'я і медичної науки, персоналій, директивних та регламентуючих документів в галузі охорони здоров'я регулярно поповнювались новими матеріалами.

В ОНМБ розроблена система інформаційного забезпечення працівників охорони здоров'я: оповіщення фахівців лікувально-профілактичних закладів про нові видання, які отримала бібліотека, тематичне обслуговування, вибіркове розповсюдження інформації (ВРІ).

Індивідуальне інформаційне обслуговування в Полтавській ОНМБ ведеться в режимі ВРІ. Цей вид обслуговування є найбільш ефективним, оскільки він передбачає максимальну повноту, оперативність і регулярність доведеної до конкретного абонента бібліографічної інформації. До числа індивідуальних абонентів включені доценти, аспіранти і практичні лікарі, які займаються науково-дослідницькою роботою.

Особливим попитом користувалась література з питань воєнної медицини: покращення організації хірургічної та терапевтичної допомоги пораненим та хворим; проблеми негативних психічних станів військовослужбовців; посттравматичні стресові розлади; медико-психологічна допомога; медична реабілітація військових та постраждалих внаслідок бойових дій, адаптації і повернення ветеранів та громадян до мирного життя.

Протягом 2025 року було обслуговано 5011 користувачів, з них практичних лікарів – 1589; 43 організатори охорони здоров'я; 117 наукових працівників; 107 – професорсько-викладацького складу, аспірантів – 5, студентів – 850, середніх медичних працівників – 2251, інших користувачів – 92. Кількість відвідувань Полтавської ОНМБ налічувало 18 007, видано літератури у кількості 105 022 прим.

Для користувачів бібліотеки забезпечується вільний доступ до інтернет-ресурсів. Загальна кількість персональних комп'ютерів – 6, принтерів – 8 (у т. ч. зі сканером – 2), цифровий копіювальний апарат – 2.

Об'єднане автогосподарство закладів та установ охорони здоров'я Полтавської області постійно надає автотранспорт за запитами бібліотеки для обслуговування лікувально-профілактичних закладів.

Не дивлячись на фінансову скруту, різнопланову роботу щодо обслуговування медичних спеціалістів лікувально-профілактичних закладів, здійснювали і медичні бібліотеки області. Для цього використовувались різноманітні шляхи задоволення інформаційних потреб лікарів та середнього медичного персоналу, організовувалось обслуговування хворих, які знаходяться на стаціонарному лікуванні, художньою та суспільно-політичною літературою.

З метою збереження належного рівня бібліотечно-інформаційного забезпечення медичної галузі, Національна наукова

медична бібліотека України, налагодила і підтримує тісні зв'язки з відділами медичної літератури обласних універсальних наукових бібліотек, в які було реорганізовано ОНМБ. Здійснюється обмін інформацією, Національна наукова медична бібліотека України передає видання медичної тематики, запрошує працівників відділів медичної літератури ОУНБ на щорічні науково-практичні конференції, адже якісне інформаційне забезпечення медичної освіти, науки і охорони здоров'я в Україні, особливо під час війни – спільна мета всіх працівників бібліотечної сфери.

Розділ IV
БІБЛІОТЕКИ НАЦІОНАЛЬНИХ ТА ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ СИСТЕМИ НАМН ТА МОЗ УКРАЇНИ

У звітному році інформаційне обслуговування науковців медичної галузі здійснювало 15 бібліотек науково-дослідних установ системи НАМН і МОЗ України. Це бібліотеки, які надали інформацію про свою діяльність. Ще 6 бібліотек, які працювали весь попередній період, але звітів за 2025 рік не надали, в статистичній таблиці вони позначені як «Немає відомостей про діяльність». Це бібліотеки: ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (Дніпро); ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзеєва НАМНУ» (Київ); ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова», Державного некомерційного товариства «Український НДІ реабілітації та курортології МОЗ України» (Одеса); ДУ «Інститут медичної радіології ім. С. П. Григор'єва НАМНУ» (Харків). Свого часу, наукова медична бібліотека Українського НДІ реабілітації та курортології МОЗ України входила до переліку наукових бібліотек Європейської бібліотечної асоціації при Кембриджському університеті. Однак, з виходом на пенсію багаторічної завідувачки бібліотеки Тхоржевської Н. О., інформації про роботу бібліотеки немає. Немає відомостей і про роботу бібліотеки після реорганізації ДУ «Національний науковий центр радіаційної медицини, гематології та онкології НАМНУ» (Київ).

Незважаючи на надскладні умови прифронтового міста в часи війни, надзвичайно цікава і змістовна робота бібліотек харківських наукових установ: ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії ім. В. Т. Зайцева НАМНУ» (Зав. бібліотеки Т. П. Рисована); ДУ «Інститут патології хребта та суглобів ім. М. І. Сітенка НАМНУ» (Зав. бібліотеки З. В. Барильотті).

Як завжди, цікава, насичена подіями робота бібліотеки НДІ епідеміології та гігієни Львівського національного медичного

університету ім. Данила Галицького (Зав. бібліотеки В. Л. Смольницька).

Традиційно інтенсивно, з повною віддачею працювали бібліотеки київських наукових установ: ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромоданова НАМНУ» (Зав. бібліотеки С. Б. Кричун),); ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМНУ» (Зав. бібліотеки О. І. Немирович-Булгакова); ДУ «Інститут отоларингології ім. О. С. Коломійченка НАМНУ» (Зав. бібліотеки К. П. Майська). Роботу бібліотек, крім статистичних, вони описали і в текстових звітах.Текстові звіти про свою роботу надіслали також завідувачки бібліотек: ДУ «Інститут патології крові та трансфузійної медицини НАМНУ» (Львів, зав. бібліотеки Л. Я. Сільник) та ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка НАМНУ» (Київ, зав. бібліотеки О. Р. Ділевська).

Статистичними звітами про свою роботу в 2025 році обмежились бібліотеки: ДУ «Інститут геронтології ім. Д. Ф. Чеботарьова НАМНУ», ДУ «Інститут медицини праці НАМНУ»; Всеукраїнський центр материнства та дитинства НАМНУ; ДУ «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМНУ»; Національний інститут хірургії та трансплантології ім. О. О. Шалімова НАМНУ.

В аналітиці подано фрагменти річних звітів бібліотек, досягнення і проблеми в їх роботі.Статистичні оказники роботи бібліотек наукових медичних установ подано в Таблиці 5.

БІБЛІОТЕКА ДУ «ІНСТИТУТ ЗАГАЛЬНОЇ ТА НЕВІДКЛАДНОЇ ХІРУРГІЇ імені В. Т. ЗАЙЦЕВА НАМНУ» (Харків)

(Завідувачка бібліотеки Т. П. Рисована)

У 2025 році Інститут святкував свій 95-річний ювілей і щорічна науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання невідкладної хірургії» була присвячена цій даті. Бібліотекою було проведено перегляд літератури: «95 років Інституту: шляхи становлення, розвитку та досягнення» та «Життя, віддане людям» присвячений директорові Інституту (1974-1999 рр.), видатному хірургу, прекрасному педагогу та знаному вченому, доктору медичних наук, професору, заслуженому діячу науки і техніки України, лауреату Державної премії України В. Т. Зайцеву (1930-1999 рр.), якому в цьому році виповнилося б 95 років. Організовано виставки «Мініінвазивні технології в невідкладній хірургії», «Хірургія бойової травми органів грудної та черевної порожнини».

Документальний фонд бібліотеки на 01.01.2026 р. складав 29 937 прим., з них: книжковий фонд – 10 931 прим., періодичні видання –

14 809 прим., автореферати дисертацій – 4069 прим., джерела на електронних носіях – 128 прим. На 2026 рік було оформлено передплату на періодичні видання за рахунок благодійного фонду «Меценат» на загальну суму 20 065 грн. Дефіцит фінансування та щорічне дорожчання видань призводить до зменшення передплачених медіа. Книг надійшло 291 прим., із них як дар користувачів – 42 прим., за книгообміном з іншими бібліотеками: бібліотеки Львівського медичного університету ім. Данила Галицького – 3 прим., з обмінного фонду ХДНБ ім. В. Г. Короленка – 243 прим., періодичних видань – 46 прим., книги на електронних носіях – 34 прим. Всього надійшло до бібліотеки 371 прим. документів. Вибуло документів як застарілі – 252 прим.

Велика увага приділялась організації, використанню та збереженню фонду: своєчасно здійснювався індивідуальний та сумарний облік, технічна обробка видань, аналітичний розпис статей з періодичних видань та збірників, вивільнення з фондів застарілої амортизованої літератури, проведення вибіркової звірки на предмет застановок, знепилення, раціонального розміщення фонду тощо. Вибірково було перевірено фонд на наявність книг і відповідність їх інвентарній книзі та реєстрам бухгалтерського обліку. Виявлено застарілу і зношену літературу у кількості 252 прим., яка була вилучена з фонду, списана та здана до пункту вторсировини. За правилами бібліотеки, видання, що користуються підвищеним попитом, видаються тільки в читальну залу.

Бібліотечні ресурси відображені в довідково-бібліографічному апараті бібліотеки (ДБА): каталоги – абетковий, систематичний, предметний; картотеки – статей співробітників Інституту, авторефератів дисертацій; періодичних видань; нормативно-директивних документів з питань охорони здоров’я; персоналій). Висока інформативність ДБА залежить від постійного редагування, введення нових рубрик та підрубрик каталогів. Всього було виписано та влито до ДБА 2649 бібліографічних карток. Аналітичний розпис статей здійснюється не лише в передплаченій періодиці, а й у виданнях, які є у відкритому доступі в Інтернеті: «Загальна хірургія» (2021-2025 рр.), «Український журнал клінічної хірургії» (2025 р.), «Запорізький медичний журнал» (2025 р.), «Український радіологічний та онкологічний журнал» (2025р.), «Харківська хірургічна школа» (2025 р.) та інш. Загальний обсяг власних бібліографічних баз даних каталогів та картотек складає 318 916 карток. Найбільш різноаспектний та інформативний – предметний каталог, тому йому приділяється більше уваги. Введено 21 нову рубрику та підрубрики,

відредаговано та деталізовано 15 рубрик. У зв'язку з гострою необхідністю, більш детально редагувалися рубрики: «Травми бойові», «Рани вогнестрільні», «Знеболювання», «Інфекція» та інші. Завершено роботу з переведення предметного каталогу на українську мову. В бібліотеці створюється колекція електронних повнотекстових книг з медицини, на них заведена книга реєстрації, а також картотека «Електронний ресурс», яка містить 195 бібліографічних карток.

За звітний період в читальній залі та на абонементі обслуговано всього 482 користувачі, за єдиним реєстраційним обліком – 465 користувачів. Загальна відвідуваність склала 2157 користувачів. Користувачам видано – 10 838 джерел інформації.

На жаль, дуже багато співробітників інституту за рік звільнилися з роботи з різних причин, що суттєво вплинуло на показники бібліотеки і буде впливати і надалі.

Важливим видом роботи є бібліотечно-інформаційна та довідково-бібліографічна – спрямована на максимально повне задоволення інформаційних потреб користувачів. Протягом року було складено 4 бібліографічних списки нових надходжень. За запитами користувачів виконано 1215 індивідуальних довідок: з них з використанням електронних баз даних – 639, тематичні письмові – 15. Проведено консультацій з бібліографічного опису, оформлення бібліографічних посилань, оформлення списків використаних джерел до статей згідно чинних стандартів – 8; проведено консультацій з використання ДБА – 7. Присвоєно шифри УДК до наукових праць – 26. Надавалася практична допомога науковим співробітникам та лікарям з пошуку документів та у складанні списків літератури до статей, над якими вони працювали. Поповнюються новими джерелами папки матеріалів про Інститут, де зібрано статті з періодичних видань з 70-х років 20 ст. до наших днів та «На допомогу науковим співробітникам».

Задоволенню інформаційних потреб користувачів сприяють такі традиційні форми роботи, як виставки, перегляди, бібліографічні огляди, Дні фахівця і т.ін.

Проведено тематичні перегляди літератури: «Тема на часі: Здоровим бути модно» (до Всесвітнього дня здоров'я), а також 4 перегляди нових надходжень за розділами: 1. Медицина; 2. Художня література (2 перегляди); 3. Це цікаво.

У читальній залі організовано книжкові виставки: «Видатні земляки: І. І. Мечников» (до 180-річчя з дня народження видатного вченого, Лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини), традиційна щорічна виставка однієї книги, яка нікого не залишає байдужим, «Сторінками роману «Жовтий князь» Василя Барки» (до

Дня пам'яті жертв Голодоморів в Україні 1921-1923, 1932-1933, 1946-1947 рр.), «Книга як брама у Всесвіт» (до Всесвітнього дня книги), «Мистецтво: Art-терапія» (до Всесвітнього дня мистецтв), бліц-витавка до 95-річчя від дня народження видатної української поетеси Ліни Костенко, голос і слово якої звучить гостро, безкомпромісно і актуально, «Слово і мудрість, які надихають»; «День в історії: 220 років Харківському національному університету імені В. Н. Каразіна – Нобелівські лауреати, випускники університету». Діє постійна виставка нових надходжень. Проведено бібліографічний перегляд літератури «В гармонії з собою» до Дня психолога (проблеми життя людини в складних умовах воєнного часу, як побороти наслідки стресу, депресії, тривожності).

Проведено 5 санітарних днів, спрямованих на роботу з каталогами та картотеками, прибирання у книгосховищі, здавання макулатури до пункту здачі вторсировини та інші внутрішні бібліотечні роботи. В рамках книгообміну бібліотека відправила монографії наших співробітників в медичну бібліотеку Львівського медичного університету імені Данила Галицького через Укрпошту.

16 липня 2025 року співробітники бібліотеки прослухали онлайн вебінар «Хижацькі видання та недоброчесні публікаційні практики – як розпізнати й протидіяти?», організований за сприяння Міністерства освіти і науки України та Державної науково-технічної бібліотеки України.

15-16 жовтня 2025року – брали участь онлайн у роботі XXIII міжнародної науково-практичної конференції «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань», яку проводили Національна наукова медична бібліотека України та секція працівників медичних бібліотек Української бібліотечної асоціації.

Були отримані Сертифікати учасника як після закінчення вебінару, так і після закінчення конференції бібліотечних працівників.

Бібліотека забезпечена комп'ютером, принтером; підключено Інтернет та Wi-Fi. У пошуку необхідної інформації використовуються як власні бази даних, так і Інтернет-ресурси. Кошти на комплектування фонду та поліпшення матеріально-технічної бази бібліотеки на 2025 рік передбачені не були.

БІБЛІОТЕКА ДУ «ІНСТИТУТ ПАТОЛОГІЇ ХРЕБТА І СУГЛОБІВ імені проф. М. І. СИТЕНКА НАМН УКРАЇНИ» (Харків)

(Завідувачка бібліотеки З. В. Барильотті)

Основним напрямами діяльності бібліотеки були і є оперативне забезпечення користувачів актуальною фаховою інформацією,

формування документальних ресурсів та забезпечення їх збереження, науково-бібліографічна обробка інформації.

У 2025 році комплектування фонду здійснювалось згідно з тематикою науково-дослідних робіт Інституту та запитів користувачів, але відсутність фінансування бібліотеки не дає можливості поповнювати фонд фаховою літературою в повному обсязі. Подарована література – єдине джерело комплектування бібліотеки. Таким же чином надходять матеріали з'їздів, конференцій, методичні рекомендації, автореферати та інша література. Інформація про нові надходження виставляється на сайті Інституту в розділі «Бібліотека».

Систематична робота з фондом дозволяє утримувати його в задовільному стані. Впродовж року література своєчасно обробляється.

Проводиться перегляд на відбір амортизованої та застарілої літератури для подальшого списання. Також, згідно «Рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України» ведеться робота з впорядкування фонду.

У бібліотеці працює один фахівець, в якості бібліографа і завідувачки, весь обсяг роботи бібліографа (робота з каталогами, картотеками, класифікація за УДК тощо) займає багато часу, але робота виконується якісно й відповідально.

Постійно проводиться робота зі збереження унікального фонду бібліотеки, згідно з правилами користування науковою бібліотекою інституту. Всі користувачі записуються у формуляр читача, незалежно від того, працює читач в читальному залі, чи бере літературу додому. Обов'язково знайомиться з правилами користування бібліотекою і розписується в тому, що з ними згоден. Особлива увага приділяється дотриманню державних стандартів бібліографічного опису, редагуванню довідково-бібліографічного апарату бібліотеки.

У 2025 році бібліотека працювала згідно зі зведеним планом виконання науково-дослідних робіт Інституту за такими темами:

«Дослідження можливостей біотехнологій для корекції порушень репаративного остеогенезу в разі незрощень і несправжніх суглобів»;

«Дослідження патогенетичного зв'язку між порушеннями системи гемостазу і запально-деструктивними змінами в умовах захворювань, уражень та бойової травми великих суглобів»;

«Оптимізація періопераційного менеджменту хірургічних втручань у пацієнтів із наслідками бойових травм та ортопедичною патологією, поєднаних з порушеннями функції серцево-судинної та нервової систем»;

«Розробка комплексу діагностично-лікувальних заходів при внутрішньо-ротаційній контрактурі плечового суглоба у дітей з акушерським паралічем Дюшена-Ерба»;

«Вдосконалення діагностики та лікування нових компресійних переломів хребців грудного та поперекового відділів хребта у пацієнтів з дифузним остеопорозом після вертебропластики»;

«Розробка методики реконструкцій післярезекційних та післятравматичних кістково-суглобових дефектів у пацієнтів на первинні пухлини та наслідки травм кісток тазу»;

«Розробка методики фізичної реабілітації після ендоскопічного хірургічного лікування гриж міжхребцевих дисків поперекового відділу хребта для цивільних осіб та військовослужбовців за умов різних варіантів клінічного перебігу та різних зовнішніх навантажень на опорно-рухову систему»; «Удосконалення діагностики та лікування дегенеративних захворювань поперекового відділу хребта у військовослужбовців (клініко-експериментальне дослідження)»;

«Розробка методів раціонального лікування вогнепальних переломів кінцівок на підставі вивчення процесу регенерації тканин»;

«Дослідження можливості остеоінтегративного протезування кінцівок у пацієнтів із наслідками бойової травми»;

«Дослідження ефективності застосування методів біологічної терапії в лікуванні пацієнтів з дефектами довгих кісток після бойової травми».

Протягом року було зроблено тематичні добірки літератури на теми: Харківський осередок ВГО «Українська асоціація ортопедів-травматологів»;

«Дослідження можливості остеоінтегративного протезування кінцівок у пацієнтів із наслідками бойової травми»;

«Історичний пошук експериментів на тваринах на базі експериментально-біологічної клініки»; «Історія створення та діяльності підрозділу експериментального моделювання в ортопедії та травматології з використанням тварин» та інші.

За окремими темами інформаційна робота продовжується.

4 грудня в Інституті було проведено науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Сучасні технології лікування і реабілітації захворювань і бойових пошкоджень опорно-рухової системи», присвячена 140-річчю видатного вченого ортопеда-травматолога, засновника наукової школи ортопедії та травматології в Україні М. І. Ситенка. Учасникам конференції було представлено цікаві, змістовні книжкові виставки.

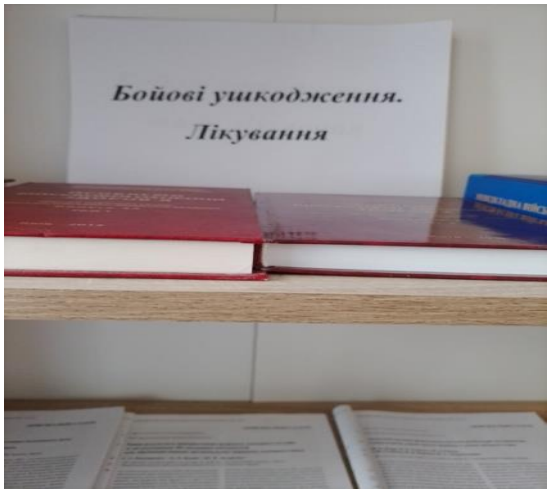

Незважаючи на труднощі воєнного часу, науково-медична бібліотека була і залишається професійним, профільним науково-дослідним центром інституту.

БІБЛІОТЕКА ДУ «ІНСТИТУТ МІКРОБІОЛОГІЇ І ІМУНОЛОГІЇ імені І. І. МЕЧНИКОВА НАМН УКРАЇНИ» (Харків)

(Завідувачка бібліотеки Т. О. Резак)

Інститут мікробіології і імунології імені І. І. Мечникова – один з найстаріших серед інститутів відповідного профілю. Його було створено Харківським медичним Товариством у квітні 1887 року як Пастерівський прививний Інститут з бактеріологічною станцією.

Наукова бібліотека Інституту функціонує з дня його заснування. Її було засновано з фонду бібліотеки Харківського медичного товариства. Варто зазначити, що до початку 30-х років XX століття, бібліотека Всеукраїнського інституту бактеріології, епідеміології і серотерапії імені І. І. Мечникова (так в той час називався інститут) була найбільшою книгозбірнею медичної літератури у Харкові і обслуговувала медичних працівників і науковців усього міста. Цікаво, що у грудні 1929 року на базі бібліотеки Інституту було засновано Українську державну медичну бібліотеку з функціями республіканської (Інформація із сайту інституту).

У звітному році фонд бібліотеки нараховував 53 674 примірники фахових видань: книг, періодики, авторефератів дисертацій з питань мікробіології, епідеміології, імунології та суміжних наук. З них, близько 19 тисяч примірників – зарубіжні видання. У фонді зберігаються також старовинні раритетні видання з питань мікробіології, епідеміології, імунології.

Протягом року бібліотекою забезпечувався доступ до світових інформаційних ресурсів: Web on Science, Scopus, Science Direct, Bentham Science, читачі мали можливість пошуку інформації в електронних бібліотеках та базах даних, отримували консультації з

питань бібліографічного оформлення наукових робіт, тощо. Обслуговування користувачів здійснювалось як традиційними методами, так і дистанційно, шляхом надання інформації телефоном, через електронну пошту. Всього впродовж року було обслуговано біля 120 фахівців та видано понад 500 примірників видань.

БІБЛІОТЕКА ДУ «ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ імені В. Я. ДАНИЛЕВСЬКОГО НАМН УКРАЇНИ» (Харків)

(Бібліотекарка 1-ї категорії М. Г. Лізогубова)

З 2003 року бібліотека є структурним підрозділом відділу наукової інформації та патентно-ліцензійної роботи. Як зазначено у звіті бібліотеки «від початку воєнного стану і до червня 2025 року бібліотекою опікувались співробітники відділу». З червня 2025 року на 0,5 ставки працює бібліотекарка 1-ї категорії М. Г. Лізогубова. На кінець 2025 року користувачами бібліотеки були 90 осіб, яким було видано 125 прим. документів. У звітному році співробітниками інституту в якості подарунків було передано до бібліотеки 43 книги. Станом на кінець 2025 року її фонд складає 6581 примірник друкованих видань, з яких 3395 примірників книг. Розпочато створення автоматизованого електронного реєстру книжкового фонду (електронний каталог).

БІБЛІОТЕКА НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ТА ГІГІЄНИ ЛЬВІВСЬКОГО НМУ імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

(Завідувачка бібліотеки В. Л. Смольницька)

У звітному 2025 році Інститут відзначив свій 85-річний ювілей. Бібліотека – ровесниця Інституту. Її історія – це частина його біографії.

Історія інституту та бібліотеки надзвичайно цікава. Передумови до його створення беруть початок у 1921 році, коли на кафедрі загальної біології медичного факультету Університету Яна Казимира у Львові, польський професор Рудольф Стефан Вайґль (всесвітньо відомий вчений-біолог, паразитолог, мікробіолог, імунолог) створив лабораторію висипного тифу та розробив найбільш дієву вакцину для боротьби з цією грізною інфекцією. Інститут заснований у 1939 році на базі лабораторії «Інституту Вайґля». Ліквідація епідемії висипного тифу та знищення епідемічних вогнищ за допомогою вакцини Вайґля були головним плановим завданням новоствореного Інституту. Фундаментом для заснування бібліотеки стали подаровані книги з приватних зібрань медичного спрямування професора Р. Вайґля (медичні видання німецькою, польською та іншими мовами), доктора

медицини Г. Мосінга та співробітників лабораторії. Офіційним документом створення Інституту є Постанова Раднаркому УРСР від 21 травня 1940 № 677. У цьому році і розпочав роботу Львівський санітарно-бактеріологічний інститут з науково-дослідним та виробничим відділами та бібліотекою. Під час німецької окупації в Інституті були ліквідовані всі виробничі відділи а також бібліотека з усім майном, документацією та печатками, вцілів лише відділ протитифозної вакцини по методу професора Вайґля.

31 червня 1944 року Постановою Раднаркому № 786 роботу інституту було відновлено як Інститут епідеміології і мікробіології. Виконуючим обов'язки директора Інституту призначили доктора Г. С. Мосінга. Для виробничих відділів і науково-дослідних лабораторій було виділено п'ятиповерховий будинок на вул. Зеленій, 12. Головними напрямами діяльності було наукове опрацювання найболючіших питань інфекційної патології, розробка нових способів діагностики та профілактики, виготовлення вакцини проти висипного тифу.

З перших днів роботи інституту відновилась і робота бібліотеки. В архіві інституту зберігається наказ про бібліотекарку З. Рисевич, яка розпочала комплектування фонду з повернутих книг з фонду бібліотеки, що збереглися у читачів. Першою в. о. завідувачки бібліотеки, відповідно до наказу від 12.04.1945 № 46, тимчасово було призначено С. Марцінковську, яку невдовзі було переведено на іншу посаду. З 1945 по 1953 рік було сформовано значну частину фонду довоєнних і післявоєнних років видань. У 50-60 роках було створено передумови для розширення та постійного примноження книжкового фонду. Однією з основних функцій бібліотеки у 70-80-х роках було бібліотечно-бібліографічне обслуговування наукових співробітників інституту.

У 90-х роках – проведено роботу із систематизації книжкового фонду за профілем наукової діяльності інституту, аналізу та списання застарілої літератури. З 2004 року впроваджуються електронні форми обслуговування, які доповнюють традиційні послуги.

Згідно з наказом МОЗ України від 10.07.2017 № 776 «Про реорганізацію Державної установи «Львівський науково-дослідний інститут епідеміології та гігієни МОЗ України» та Наказом ЛНМУ ім. Данила Галицького від 29.12.2017 № 3581-з «Про створення структурного підрозділу НДІ епідеміології та гігієни ЛНМУ імені Данила Галицького», 18 лютого 2018 року Інститут реорганізовано шляхом приєднання до Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Упродовж 2019 року в Інституті було виконано ремонтно-реставраційні роботи. Бібліотека отримала оновлений простір, відремонтовані приміщення, з урахуванням сучасних потреб і тенденцій. Це дало можливість розширити надання бібліотечних послуг користувачам та впроваджувати нові форми роботи. Сьогодні – це науковий, освітній, інформаційний центр, що забезпечує реалізацію потреб користувачів у одержанні найновішої інформації.

Діяльність бібліотеки у 2025 році була спрямована на найбільш ефективне використання ресурсів та задоволення читацьких запитів. Війна в країні внесла корективи у звичайний ритм роботи, змінилися підходи до тривалості робочих днів співробітників Інституту і зокрема бібліотеки. Це зумовило здійснення обслуговування користувачів дистанційно, що вплинуло на активність відвідувань бібліотеки. Упродовж року у бібліотеці зареєстровано 72 користувачі та 595 відвідувань, видача документів становила 702 примірники.

Використання електронних ресурсів дозволило перейти на якісно новий рівень обслуговування, підвищити оперативність та забезпечити повноту задоволення інформаційних потреб користувачів бібліотеки. Електронні ресурси бібліотеки представлені доступом до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, баз даних публікацій із біологічних, медичних та суміжних дисциплін для тих, що мають вільний доступ, репозитарію текстів ЛНМУ імені Данила Галицького, сайтів українських медичних періодичних видань, українських та закордонних електронних бібліотек, у т. ч. Bioline International, BioMed Central, Cambridge, Elektronische Zeitschriftenbibliothek (EZB), Free Medical Journals, HindawiPublishing Journals, PubMed, PubMed Central, Springer Open,Wiley Open Access та ін.

Вся інформація про доступи до цих баз, висвітлювалась у вебліографічних списках, які надсилалися на електронні адреси користувачів бібліотеки.

Систематично здійснювався пошук ресурсів, що виконують сервісні функції, перевірка текстів на унікальність та орфографію, формування бібліографії до списків використаних джерел.

Одним з основних завдань бібліотеки є зберігання різних видів документів.

Загальний фонд друкованих видань бібліотеки не змінився у зв’язку з неможливістю закупівлі нової літератури, оскільки інститут не отримує бюджетного фінансування, отже працює на принципах фінансової самоокупності і самофінансування, кошти на поповнення фонду бібліотеки новою літературою не передбачені.

На 01.01.2026 року фонд бібліотеки становив 14 268 примірників, 80 % якого складають фахові видання наукової літератури попередніх років. За звітний період вилучення літератури не проводилося.

Створений і нині підтримується інституційний репозитарій публікацій співробітників НДІ епідеміології та гігієни.

Систематично поповнюється репозитарій Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького публікаціями наукових працівників НДІЕГ. До нього у 2025 році додали 14 наукових публікацій у фахових іноземних та вітчизняних журналах які увійдуть в Національну електронну науково-інформаційну систему «URIS», що забезпечить відкритість даних про наукову діяльність Інституту.

Використовуючи дистанційні технології, фахівці бібліотеки постійно розширюють інформаційно-бібліотечний сервіс – надавали довідки, редагували бібліографічні списки літератури до наукових публікацій співробітників.

Редагування списків літератури до наукової роботи та упорядкування бібліографічного списку документів здійснювалося згідно з державними стандартами. За 2 науковими темами на запит користувачів було здійснено підбір 420 наукових джерел.

На замовлення користувачів визначено індекси за Універсальною десятковою класифікацією та авторського знаку для 40 наукових публікацій. Упродовж року за запитами користувачів відредаговано 424 бібліографічні описи та підготовлено 9 бібліографічних списків з оглядами літератури з 288 джерел:

- Метаболічний синдром, запальні процеси при цукровому діабеті. Біомаркери, цитокіновий профіль, HOMA-IR, HbA1c. 27 повнотекстових бібліографічни посилань в PDF файлах. 2020-2025 рр.
- Визначення групи крові і резус-фактору при різних патологічних станах: опіках, сильній крововтраті, хімічному отруєнні, радіації, вогнепальних вибухових пораненнях. 28 повнотекстових бібліографічни посилань в PDF файлах. 2020-2025 рр.
- Інтерлейкіни IL-10, IL-33. в крові, сльозовій рідині, рідині передньої камери ока, при запальних процесах, діабеті, діабетичній ретинопатії. 81 повнотекстове бібліографічне посилання в PDF файлах. 2020-2025 рр.
- Діабетична ретинопатія. 26 посилань на повнотекстову літературу за 2025 рік.

- Рецидив туберкульозу легенів, епідеміологія, лікування. 35 повнотекстових бібліографічни посилань в PDF файлах. 2020-2025 рр.
- Епідеміологічна ситуація з туберкульозу в Україні. 7 повнотекстових бібліографічни посилань в PDF файлах. 2020-2025 рр.
- Гемостатичні, прокоагулятивні засоби, на основі желатину в медичній практиці. 7 повнотекстових бібліографічних посилань в PDF файлах. 2020-2025 рр.
- Дія інтерферону та індукторів інтерферону при коронавірусних інфекціях, Covid-19. 61 повнотекстове бібліографічне посилання в PDF файлах. 2020-2025 рр.
- Противірусна активність дисульфіраму, препарату ТЕТЛОНГ-250. 16 повнотекстових бібліографічних посилань в PDF файлах. 2020-2025 рр.

Вибіркове розповсюдження інформації здійснювалось відповідно до запитів наукових співробітників з наступних тем:

1. «Пошук еволюційно-консервативних сигнальних молекул, як факторів міжклітинної комунікації і соціальної поведінки мікроорганізмів – збудників інфекційних хвороб».
2. «Комплексна токсиколого-гігієнічна оцінка впливу виробничих чинників на здоров’я робітників промислового птахівництва».
3. Токсиколого-гігієнічні дослідження шкідливих хімічних речовин, пестицидів, полімерних матеріалів.
4. Фактори, які сприяють рецидиву туберкульозного процесу.

Традиційно в бібліотеці організовувалися експозиції книг до знаменних і памятних дат та тематичні виставки літератури, проводились лекції-презентації:

- За підсумками роботи 2024 року в січні Бібліотека організувала виставку публікацій та видань працівників НДІЕГ за рік роботи, а також провела лекцію-презентацію «Різдвяні зустрічі» з директором Інституту Б. П. Кузьміновим за підсумками нашої діяльності.

У звітному році бібліотека працювала також над впровадженням нового напряму діяльності – музейного. Цей напрям передбачав реалізацію історико-просвітницького проєкту з питань історії медицини та вшанування пам’яті науковців, які працювали в Університеті та в НДІ епідеміології та гігієни і внесли вагомий внесок у вітчизняну медицину.

Бібліотекою було проведено цілу низку заходів:

- 31.01.2025 року Бібліотекою було організовано захід до 100-річчя від дня народження видатної вченої-гігієніста професорки Ірини Даценко, відбулося вшанування її пам'яті, лекція-презентація директора НДІ епідеміології та гігієни Б. П. Кузьмінова «Життя присвячене Україні». Бібліотекою була також оформлена виставка підручників Ірини Даценко та інших видань, публікацій для лікарів та студентів, медпрацівників, які і на сьогодні залишаються настільними джерелами інформації з питань гігієни та охорони навколишнього середовища, а також фото-виставка про її життя та діяльність.
- 27 січня 2025 року виповнилося 115 років від дня народження видатного вченого-епідеміолога, римо-католицького священника, доктора медичних наук Генріха Мосінга – о. Павла. Відбулося вшавнування пам'яті вченого, лекця-презентація польською мовою «Henryk Mosing - spojrzenie przez pryzmat czasu (Poświęcone 115. rocznicy pamięci Henryka Mosinga, pierwszego dyrektora Lwowskiego Instytutu Epidemiologii i Mikrobiologii, wybitnego epidemiologa XX wieku» для гостей та працівників НДІ. Виставка видань відомого вченого в Музеї Г. С. Мосінга.
- До 95-річчя від дня народження, доктора медичних наук, заслуженої професорки ЛНМУ ім. Данила Галицького Ткаченко Світлани Кузьмівни, бібліотека НДІ епідеміології та гігієни підготувала лекцію-презентацію «Непересічний талант лікаря-педіатра, науковиці і педагога» та виставку її публікацій.
- Для науковців інституту бібліотекою було створено і проведено презентацію «Відкрита наукова публікація – частина концепції відкритої науки».
- До ювілею Інституту бібліотекою було підготовлено та проведено низку заходів:
  - Лекція-презентація «85 річний досвід боротьби з інфекційними захворюваннями (до ювілею створення Науково-дослідного інституту епідеміології та гігієни ДНП «Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького»;
  - Ювілейна виставка видань НДІ епідеміології та гігієни;
  - Лекція-презентація до ювілею Наукової бібліотеки НДІ ЕГ «Від минулого до сьогодення Наукової бібліотеки НДІ епідеміології та гігієни (до 85-річчя заснування бібліотеки)»;
  - Історична виставка раритетних видань з Бібліотеки Рудольфа Вайґля в Музеї «Вайґльовців».

Проводились також тематичні виставки публікацій та лекції-презентації з питань наукової діяльності інституту:

- Лекція-презентація «Четвертинні амонієві сполуки – небезпечний шкідливий фактор виробництва та застосування дезінфекційних засобів»;
- Виставка публікацій та презентація «Токсикологічний профіль пероксиду водню»;
- Тематичний виступ «Оцінка подразнюючих властивостей і обгрунтування гранично допустимої концентрації натрію перкарбонату у повітрі робочої зони».

Лекції-презентації виконані та проведені Науковою бібліотекою НДІ ЕГ на замовлення користувачів:

Надзвичайно важливим є внесок бібліотеки у дослідження результативності наукової діяльності. Основні напрями, де бібліотека реалізує функцію підтримки публікаційної активності інституту є консультаційна допомога. Співробітники бібліотеки консультують науковців з питань використання баз даних наукового цитування, у т. ч.: з пошуку публікацій авторів; приєднання публікацій і посилань до авторського профілю; ідентифікації організації у публікаціях автора;

визначення індексу цитованості та індексу Хірша автора; визначення імпакт-фактора журналів, у яких публікується автор.

Сьогодні публікаційна активність є важливим показником наукової репутації, а індекс цитування – об'єктивним показником успішності професійної діяльності науковців.

Співробітники бібліотеки брали участь у підготовці матеріалів конференцій, редагуванні матеріалів презентацій, розробці, укладанні та підготовці програм конференцій.

За 2025 рік було організовано супровід при проведенні 11 заходів (конференцій, лекцій, виставок видань).

1 серпня 2025 року в Інституті відбулася Ювілейна науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні проблеми епідеміології, гігієни, мікробіології та туберкульозу", присвячена 85-річчю створення НДІ епідеміології та гігієни та до 115 річниці від дня народження доктора медичних наук Генріха Мосінга.

Під час роботи конференції експонувалася виставка «Видання НДІ епідеміології та гігієни 1940-2025» (з фонду бібліотеки НДІ) та архівні документи, а також фотовиставка про діяльність працівників інституту.

За результатами конференції видано Збірник матеріалів «Сучасні проблеми гігієни, епідеміології, мікробіології та туберкульозу». У 2025 році вийшов також збірник наукових праць «Актуальні проблеми профілактичної медицини». Випуск 29. Працівники бібліотеки були також упорядниками буклету виданого до Ювілею НДІ ЕГ «Віхи історії – до 85-річчя заснування Львівського науково-дослідного інституту епідеміології та гігієни 1940-2025: Досвід, досягнення, перспективи».

На базі Музею доктора медичних наук Г. Мосінга працівники бібліотеки організовували лекційні заняття спрямовані на популяризацію наукової спадщини вченого та вивчення історії етіології, патогенезу, клінічних ознак висипного тифу та принципів і методів лікування, показ фільму про наукову діяльність вченого. Загальна кількість відвідувачів становила 339 осіб.

Було проведено цикл лекційних занять та екскурсії в Музей для студентів Львівського торговельно-економічного університету, ЛНМУ ім. Данила Галицького, Університету «Львівська політехніка».

Впродовж року лекційні заняття з історії медицини та екскурсії в Музей Г. Мосінга відбулися також для учнів старших класів Ліцею № 75 імені Лесі Українки Львівської міської ради. Про свої враження та нові знання вони залишили записи у Книзі відгуків, а також написали відгуки в соціальних мережах.

Велику увагу співробітники бібліотеки приділяли підвищенню професійної компетентності, спрямованої на удосконалення практичного професійного досвіду застосування інформаційних технологій в бібліотечно-бібліографічній діяльності та довідково-бібліографічному обслуговуванні користувачів та здійснювалось через безперервну самоосвіту і участь в онлайн конференціях, тренінгах та семінарах:

- Семінар Research Smarter. «Значимість співпраці в наукових дослідженнях» 20.02.2025 / Customer Success Consultant, Clarivate.
- Семінар Research Smarter «Досліджуйте, аналізуйте та будьте на крок попереду: картування дослідницького ланшафту за вашою темою» 29.05.2025 / Customer Success Consultant, Clarivate.
- Ювілейна наук.-практ. конф. з міжнар. участю присв. 85-річчю створення НДІ епідеміології та гігієни і 115 річниці від дня народження д-ра мед. наук Генріха Мосінга, м. Львів, 01 серпня 2025 р. / НДІ епідеміології та гігієни, ДНП «Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького».
- Участь у X Всеукраїнській школі методиста / Національна бібліотека імені Ярослава Мудрого.
- XXIII Міжнародна науково-практична конференція «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань». Київ, 15-16 жовтня 2025 р. / Національна наукова медична бібліотека України, Секція працівників медичних бібліотек Української бібліотечної асоціації.
- IV Міжнародна конференція «Відкрита наука та інновації в Україні 2025» 22-23 жовтня 2025 р. м. Київ / Міністерство науки і освіти України; ДНТБ України; ТІВ; Українська бібліотечна асоціація.
- Вебінар «Research Commons: додаткові можливості чи клопоти» 12.11.2025 / ДНТБ України, Центр відкритої науки.
- Вебінар «Покращення пошуку a Web of Science 27.11.2025 / Customer Success Consultant, Clarivate.
- Вебінар «Web of Science для наукової діяльності» 11.12.2025 / Customer Success Consultant, Clarivate.
- Вебінар «Всі оновлення Web of Science та InCites 2025 року» 18.12.2025 / Customer Success Consultant, Clarivate.
- Вебінар «Аналіз пристатейної бібліографії у Web of Sience Core Collection» 15.01.2026 / Customer Success Consultant, Clarivate.

Також вивчалися матеріали про досвід колег, які висвітлювалися на сайтах бібліотек та друкувалися у спеціалізованій бібліотечній періодиці.

На сайт Університету співробітниками бібліотеки були підготовлені до публікацій наукові статті та тези, а також матеріал про заходи, проведені в інституті:

1. Пам’яті видатного вченого, лікаря, священника / [Смольницька В. Л] //Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького: офіційний вебсайт. – 29.01.2025.

2. В НДІ епідеміології та гігієни вшанували 100-літній ювілей знаної науковиці / [Смольницька В. Л] // Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького: офіційний вебсайт. – 03.02.2025.

3. Життя, присвячене профілактичній медицині. До 100-річчя від дня народження професорки Ірини Даценко / Борис Кузьмінов, Валентина Смольницька // ALMA Mater: газета ЛНМУ імені Данила Галицького. – 25 лютого 2025. - № 2(431). - С. 14-15.

4. Кузьмінов Борис. Віхи історії – до 85-річчя заснування Львівського науково-дослідного інституту епідеміології та гігієни 1940-2025. Досвід, досягнення, перспективи // Упор: В. Смольницька, І. Мельничук; НДІ епідеміології та гігієни ДНП «Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького». – Львів, 2025. - 48 с.

5. Кузьмінов Б. П., Смольницька В. Л., Мельничук І. К. 85 річний досвід боротьби з інфекційними захворюваннями (до ювілею створення Науково-дослідного інституту епідеміології та гігієни) // Сучасні проблеми гігієни, епідеміології, мікробіології та туберкульозу : зб. матеріалів Ювілейної наук.-практ. конф. з міжнар. Участю, присв. 85-річчю створення НДІ епідеміології та гігієни і 115 річниці від дня народження д-ра мед. наук Генріха Мосінга, м. Львів, 01 серпня 2025 р. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2025. - С. 5-25. Бібл.: 10 назв.(С. 23-34) DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-521-4-16.

6. Ювілей – це привід осмислити пройдений шлях. З нагоди 85-річчя заснування НДІ епідеміології та гігєни / Валентина Смольницька // ALMA Mater. – Серпень-Вересень 2025 р. - № 8-9(437-438). - С. 10.

7. Погляд крізь призму часу / [Смольницька В. Л] //Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького: офіційний вебсайт. 18.08.2025.

8. ЛДЦ НДІ епідеміології та гігієни отримав акредитаційне свідоцтво 20.10.2025 / [Смольницька В. Л] / Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: офіційний вебсайт.

9. Заняття на базі Науково-дослідного інституту епідеміології та гігієни 22.10.2025 / [Смольницька В. Л] / Львівського торгово-економічного університету: офіційний вебсайт.

10. Комісія МОЗ рекомендувала медико-санітарні нормативи, розроблені ЛНМУ, скерувати на затвердження міністерством 03.11.2025 / [Смольницька В. Л.] / Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: офіційний вебсайт.

11. Смольницька В. Л., Мельничук І. К. Віхи історії – до 85 річниці заснування наукової бібліотеки науково-дослідного інституту епідеміології та гігієни Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького // Збірник матеріалів. XXIII міжнародна науково-практична конференція «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань» Київ, 15-16 жовтня 2025 р. ; Національна наукова медична бібліотека України. Київ, 2025.

12. Директор НДІ епідеміології та гігієни виступив на міжнародній конференції 12.11.2025 [Смольницька В. Л.] // Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького: офіційний вебсайт.

13. Мельничук Ірина. Обмін досвідом між фахівцями з пульмонології та легеневої реабілітації // alma mater: газета ЛНМУ імені Данила Галицького. грудень 2025. 12(441). - С. 7.

Успішній роботі сприяє і матеріально-технічна база наукової бібліотеки. Свого часу приміщення, розташоване на першому поверсі адміністративної будівлі, було реконструйовано за проєктом, у якому передбачались робочі місця для користувачів та працівників бібліотеки. Створено необхідні умови для продуктивної і якісної праці. Дотримано вимоги щодо організації та конструкції робочого місця з ПК.

Багатофункціональна актова зала на 80 відвідувачів, окремо є читальна зала, довідково-інформаційний відділ, зала для індивідуальної роботи наукових працівників, адміністративні кімнати.

Книгосховище для зберігання видань, які мають наукову та історичну цінність розміщено в окремому приміщенні, де також було зроблено ремонт.

БІБЛІОТЕКА ДУ «ІНСТИТУТ ПАТОЛОГІЇ КРОВІ ТА ТРАНСФУЗІЙНОЇ МЕДИЦИНИ НАМН УКРАЇНИ» (Львів)

(Завідувачка бібліотеки Л. Я. Сільник)

Основним завданням роботи наукової бібліотеки є забезпечення літературою, бібліографічною та інщою інформацією планових науково-дослідних робіт інституту, дисертаційних робіт наукових співробітників та працівників практичних підрозділів. Бібліотека обслуговує працівників інституту, а також лікарів та середній медичний персонал інших медичних установ м. Львова, студентів ЛМДУ ім. Данила Галицького, курсантів кафедри терапії № 1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології, факультету

післядипломної освіти державного неприбуткового підприємства (ФПДО ДНП) «Львівський національний університет ім. Данила Галицького» літературою з питань гематології та трансфузіології, а також клінічні підрозділи, які функціонують на базі інституту. Особлива увага приділяється науковим розробкам інституту на допомогу Збройним Силам України.

Основні напрями наукової діяльності інституту:

- Вивчення морфологічних, імунологічних і генетичних особливостей кровотворення, розладів його регуляції в нормі та при захворюваннях системи крові, розробка нових методів їх профілактики, лікування і реабілітації, епідеміологічний моніторинг;
- Діагностика і лікування порушень системи крові;
- Створення нових інфузійно-трансфузійних засобів, у тому числі гемостатичної дії, з донорської крові та її компонентів, плазмозамінних засобів у тому числі для використання препаратів у поранених бійців ЗСУ та цивільного населения;
- Вдосконалення методів консервування крові та її компонентів;
- Опрацювання нових програм і методів інфузійно-трансфузійної терапії та парентерального харчування;
- Розробка та вдосконалення екстракорпоральних методів детоксикації та обробки крові.

Наукові працівники використовують сучасні електронні інформаційні бази. Продовжено дію Договору, підписаного 27 серпня 2019 р., на забезпечення доступу до електронної наукової бази даних Scopus та Web of Sciense. Новий договір від 02.12.2021 № 244 надає можливість і надалі працювати із цими електронними науковими базами даних, а також продовжується доступ до повнотекстових ресурсів Sciense Direct та повнотекстових електронних ресурсів в межах проєкту Research 4 Life. Безкоштовний доступ до цих баз даних продовжено до завершення воєнних дій в Україні. Доступ оформлено на електронну адресу інституту у Відділі науково-організаційної, інформаційної та патентно-ліцензійної роботи та передано у підрозділи інституту (згідно з умовами договору). Ця робота проводиться спільно із Відділом науково-організаційної, інформаційної та патентно-ліцензійної роботи.

Провідний бібліотекар регулярно бере участь у вебінарах, які проводить кандидат біологічних наук Ірина Тихонкова Customer Success, Clarivate, про що є відповідні сертифікати. Інформація про проведення вебінарів надається на електронні адреси відділів інституту для залучення до участі в них наукових працівників.

Поповнення книжкового фонду бібліотеки здійснюється в основному за рахунок подарованих книг науково-медичної тематики. У зв'язку із значним скороченням фінансування, подорожчанням друкованої продукції та переходом багатьох видань на електронну форму, передплата періодичних видань не проводилась.

У 2025 році здійснювалась робота з поточного впорядкування фонду бібліотеки. На 01.01.2026 року фонд бібліотеки становив 12 709 примірники книг, брошур періодичних та інформаційних видань.

Проводиться визначення УДК до наукових праць, планових робіт, статей, дисертацій. Провідний бібліотекар надає консультації з оформлення бібліографічних списків літератури згідно з ДСТУ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис» та ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки: Структура та правила оформлення».

З кожним роком кількість читачів зменшується, що зумовлено відсутністю нових книг та періодичних видань. Кількість відвідувань також зменшується у зв'язку із зменшенням надходжень та кількості працюючих.

Зменшуються і показники видачі документів у зв'язку із зменшенням надходжень до бібліотеки. Багато книг, які є у бібліотеці, вважаються застарілими, тому з кожним роком користуються все меншим попитом. Наукові працівники використовують сучасні електронні інформаційні бази. Більш широким попитом користуються профільні періодичні видання.

На жаль, частину запланованих заходів на 2025 р. не було виконано у зв'язку із тривалою хворобою провідного бібліотекаря (з 29 вересня 2025 року по 02 лютого 2026 року) та особливими умовами праці, зумовленими воєнним станом в Україні та скороченням робочого часу.

Завідувачка бібліотеки постійно бере участь (online) у наукових заходах, які проводять Національна наукова медична бібліотека України, провідні бібліотеки інших систем.

БІБЛІОТЕКА ДУ «ІНСТИТУТ НЕЙРОХІРУРГІЇ імені АКАДЕМІКА А. П. РОМОДАНОВА НАМНУ» (Київ)

(Завідувачка бібліотеки С. Б. Кричун)

Незважаючи на всі труднощі й проблеми, зумовлені воєнним станом, бібліотека залишається інформаційним центром Інституту нейрохірургії та продовжує забезпечувати інформаційні потреби наукових співробітників та інших категорій користувачів бібліотеки.

2025 рік для Інституту нейрохірургії був ювілейним, йому виповнилось 75 років від дня створення. Святкували 75-річчя 3 липня

2025 року. Співробітники бібліотеки брали активну участь у підготовці до відзначення ювілею. В інституті було створено комісію, яка займалася організаційними питаннями. У складі цієї комісії була і завідувачка бібліотеки. На запит науково-організаційного відділу Інституту бібліотекарі здійснювали пошук матеріалів з історії створення інституту, підбирали наукові праці співробітників, які працювали в той час та які тільки почали працювати в новоствореному інституті.

Триває робота з підготовки до друку видання, присвяченого ювілею інституту. Бібліотека надавала допомогу в пошуку літератури з питань історії створення кожного клінічного відділення, лабораторій та інших підрозділів інституту. Співробітники бібліотеки підготували й подали матеріали з історії створення наукової бібліотеки.

У своїй роботі бібліотека інституту тісно співпрацює з науковою частиною, науково-організаційним відділом, відділом міжнародних зв'язків та іншими підрозділами інституту. Співробітники бібліотеки беруть участь у виконанні всіх науково-дослідних робіт, які розробляються і затверджуються Вченою радою інституту.

Залежно від затверджених тем науково-дослідних робіт і всієї наукової діяльності інституту, бібліотека планує свою роботу з надання допомоги у виконанні цих завдань.

Бібліотечно-інформаційні запити своїх користувачів співробітники бібліотеки задовольняють завдяки унікальним книжковим ресурсам, періодичним виданням, іншим матеріалам, що зберігаються у фонді бібліотеки та новим щорічним надходженням у фонд.

На 01.01.2026 року фонд наукової бібліотеки нараховує 81 488 примірників друкованих видань. Упродовж року бібліотека поповнила свій фонд на 226 примірників книг та вітчизняної періодики.

Важливою складовою поповнення фонду є передплата наукових періодичних видань. У 2025 році бібліотека мала можливість оформити передплату, але тільки на друге півріччя. Було передплачено 5 назв українських періодичних видань. На сьогоднішній день бібліотека орієнтується на видання, атестовані як наукові фахові та входять у наукометричні бази Scopus, Web of Science та інші. Іноземних періодичних видань у звітному році бібліотека не отримувала.

Упродовж року бібліотека не мала можливості закуповувати необхідні видання через брак коштів. Усі надходження у фонд бібліотеки 2025 р. були подарунками від колишнього директора інституту, академіка НАМН України Педаченка Є. Г., в. о. директора інституту Розуменка В. Д., академіка НАМН України Цимбалюка В. І.,

ученого секретаря інституту Руденко В. А. та наукових співробітників інституту. Це, в основному, монографії останнього року видання, збірки, матеріали і тези з'їздів, конференцій, симпозіумів, що відбувалися в Україні і за кордоном. Постійно передають книги та періодичні видання в фонд бібліотеки член-кореспондент НАМН України М. Є. Поліщук, професори Л. М. Вербова, Л. Л. Чебатарьова, К. Р. Костюк, І. Б. Третяк, М. О. Гук, ст. науковий співробітник В. М. Жданова та інші.

Книги та періодичні видання постійно передає бібліотеці інституту також Національна наукова медична бібліотека України.

Всього за рік бібліотекою було отримано 43 примірники книг.

Вилучення з фонду склали 370 примірників періодичних видань:

Медицинский реферативный журнал Р.6: 1960-1961 рр. Р. 6. Онкология, медицинская радиология, рентгенология 1962-1991 рр.

Згідно з листом від 06.07.2022 № 97 Національної наукової медичної бібліотеки України про Рекомендації Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України «Про вилучення з фондів бібліотек окремих видів літератури», бібліотека вилучила з фонду 177 прим. книг на суму 164 грн 14 коп. та 43 прим. брошур суспільно-політичної тематики. Всього було вилучено з фонду 590 примірників.

Упродовж року співробітники бібліотеки продовжували працювати з раритетними виданнями через те, що при переобліку у фонді було виявлено деякі списані видання. Очевидно, причина полягала в тому, що в свій час вони були втрачені читачами і їх списали, а пізніше повернули. Після переобліку ці видання було звірено з інвентарними книгами і каталогами. Актуальним виданням з питань нейрохірургії та неврології було присвоєно нові інвентарні номери, також повернули у фонд видання з питань загальної медицини. Це багатотомні та енциклопедичні видання 1900-1930 рр. У фонд було повернуто ще 6 примірників іноземних книг.

Починаючи з 2009 року було замінено примірники журналу «Вопросы нейрохирургии» з 1959 по 2008 роки, які не підлягали ремонту на чисті і неушкоджені, передані в бібліотеку колишнім директором інституту Ю. П. Зозулею. У 2013 році повністю закінчили замінювати примірники журналу «Журнал неврологии и психиатрии им. С. С. Корсакова». Ці журнали до бібліотеки передали від проф. Л. П. Разумовської-Молукало з 1949 р. по 1994 р. У 2020 р. до бібліотеки передали особисті наукові колекції книг від професорів Т. М. Сергієнка, О. А. Цімейка, Л. Л. Чеботарьової та завідувача

приймального відділення А. Є. Косінова, канд. мед. наук М. О. Цимбала. Книги гарно збережені. Бібліотекарі замінили всі зношені книги на передані, а це приблизно до 100 примірників. У 2023 році завідувачка фізіотерапевтичного відділення Жданова В. М. передала в бібліотеку видання з власної бібліотеки.

У 2025 році бібліотекою було організовано 3 виставки-перегляди нових надходжень до фонду наукової бібліотеки.

Бібліотека продовжує зберігати давні традиції, бути для всіх своїх користувачів порадниками і помічниками у повсякденній, надзвичайно відповідальній і складній роботі лікаря і 2025 рік не став винятком. Бібліотекарі доклали всіх зусиль, щоб бібліотекою користувалися якомога більша кількість читачів, а їх запити були максимально задоволені.

Обслуговували всі категорії співробітників інституту, працівників кафедри нейрохірургії, що працює на базі інституту, Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, резидентів, які навчаються на базі інституту, аспірантів очного та заочного циклів.

З 2025 року інтерни на кафедрі більше не навчаються.

На базі Інституту нейрохірургії працює кафедра Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. Бібліотека постійно надає допомогу співробітникам кафедри, аспірантам очного і заочного циклів.

Протягом 2025 року бібліотекою користувалися співробітники Центру ендоваскулярної нейрорентгенохірургії, 17-ї клінічної лікарні, лікарні швидкої медичної допомоги, зверталися нейрохірурги з Олександрівської лікарні, Головного військового шпиталю.

Упродовж багатьох років бібліотека постійно надає допомогу нейрохірургам із зарубіжних країн, які продовжують удосконалювати свої теоретичні та практичні знання в клінічній ординатурі та аспірантурі інституту.

У 2025 році бібліотекою користувався нейрохірург з Лівії. Він закінчив навчання і захистив дисертаційну роботу.

Не відвідували бібліотеку студенти, які перейшли на дистанційне навчання. Саме ця категорія користувачів давала бібліотеці високі показники відвідувань. І ще одна причина – Інтернет. Користувачі, які досягли певного рівня кваліфікації, також менше стали звертатися до бібліотеки, а черпали інформацію з Інтернету.

Бібліотека бере участь у інформаційному забезпеченні навчання аспірантів за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії. У звітному році бібліотекою було обслуговано – 1239 користувачів, яким видано 14 443 прим. наукової літератури.

Також бібліотека повністю задовольнила окремий запит від лікаря однієї з лікарень Києва на пошук матеріалів з історії створення інституту нейрохірургії, відомості та наукові праці усіх директорів: О. І. Арутюнова, А. П. Ромоданова, Ю. А. Зозулі, Є. Г. Педаченка, академіка НАМН України В. І. Цимбалюка та інших провідних науковців-нейрохірургів. Було підібрано більше 30 примірників, а також публікації в періодичних виданнях та газетах для більш детального вивчення кожної особистості.

У 2025 році наукові співробітники інституту проходили атестацію. Завдання співробітників бібліотеки полягало в підборі наукових праць всіх науковців, які проходили атестацію. Також успішно пройшли акредитацію лабораторії інституту.

Бібліотека поступово переходить на електронний варіант видачі публікацій науковим співробітникам. З кожним роком все менше звернень до переписування своїх публікацій.

З 1 грудня 2016 року в Інституті розпочалися навчання в аспірантурі з підготовки докторів філософії. У 2021 році були підготовлені та захищені на Спеціалізованій вченій раді 4 дисертаційні роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Ще одна дисертація була захищена в 2022 році. Підготовка докторів філософії триває. У 2025 році було захищено 4 дисертаційні роботи. Також бібліотека надавала допомогу в підготовці навчального посібника для підготовки аспірантів. Це вже 7-й навчальний посібник починаючи з 2021 р.

У 2025 році до бібліотеки зверталися колеги з Інституту травматології та ортопедії, Інституту отоларингології. Співробітники бібліотеки допомагали у вирішені питань відповідно їх запитів.

Бібліотека завжди допомагала та продовжує допомагати науковцям інституту та всім співробітникам, які брали участь у з'їздах, конференціях симпозіумах та інших заходах, що відбувалися у нашій країні та за кордоном. Співробітники інституту підготували доповіді та тези на наступні конгреси, з'їзди, конференції:

- Науково-практична конференція з міжнародною участю OPHTHALMIC-HUB 2025 , 04-05 квітня 2025 р. м. Київ.
- Міжнародна науково-практична конференція «Філатовські читання – 2025», 15-16 травня 2025 р. м. Одеса.
- X Щорічна конференція Української Асоціації Нейрохірургів з міжнародною участю, 20-22 лютого 2025 р. м. Буковель.
- Ювілейна науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні досягнення ядерної медицинаи», 8-9 вересня 2025 р. м.Чернігів.

- VIII З'їзд Української асоціації нейрохірургів, 09-12 вересня 2025 р. м. Київ.

- X-й ювілейний Національний Конгрес з міжнародною участю «Радіологія в Україні – 2025», 10-12 вересня 2025 р. м. Київ.

- Congress on Advanced Regenerative Technologies, 27-28 листопада 2025 р., Київ.

- Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 140-річчю від дня народження проф. М. І. Ситенка «Сучасні технології лікування і реабілітації захворювань і бойових пошкоджень опорно-рухової системи», 2025 м. Харків.

- 6th International scientific and practical conference, April 21-23 2025, Stockholm, Sweden.

- ICCA (International Course on Carotid Angioplasty), Stroke. June 20-21 2025, Frankfurt, Germany.

- Global Spine Congress, May 28-31 2025, Rio de Janeiro, Brasil.

- European congress of scientific discovery, September 15-17 2025, Madrid, Spain.

- 51-st Annual Meeting of the International Society for Pediatric Neurosurgery. Child`s Nervous System, October 25 2025.

- Congress the European Association of Neurosurgical Societies. EANS 2025, October 5-9 2025, Vienna, Austria.

Відповідно до вимог МОН науковим співробітникам необхідно публікувати свої статті у наукових періодичних виданнях, включених до наукометричних баз даних Scopus та/або Web Science Core Collection. У 2025 р. наукові співробітники Інституту опублікували в іноземних періодичних виданнях 27 праць і 18 іноземних тез.

Вченою радою інституту було прийнято рішення використовувати Ванкуверський стиль правки списків використаної літератури до дисертаційних робіт і статей в Українському нейрохірургічному журналі. Співробітники бібліотеки надають допомогу науковцям у редагуванні списків використаної літератури, а також здійснювали пошук матеріалів на запити наукових співробітників для доповідей та тез на з'їздах, конференціях і конгресах, що відбувалися в Україні та за кордоном.

Всього у 2025 році бібліотекарями було оформлено згідно з Держстандартом – 969 списків використаної літератури до статей, монографій, дисертаційних робіт.

Про публікації наукових співробітників бібліотека звітує також науковій частині інституту. За рік було зібрано 139 наукових публікацій, з них 4 монографії (2 закордонних підручники), 7 публікацій в іноземних періодичних виданнях та 18 іноземних тез.

Упродовж року в інституті виконувались науково-дослідні роботи, а деякі продовжують виконуватися за рахунок бюджетного фінансування НАМН України:

1. «Фундаментальні дослідження у сфері теоретичної та клінічної медицини» дослідження ефективності регенеративних клітинних технологій у лікуванні травми периферичного нерва в експерименті;

- вивчення структурно-молекулярні характеристики краніобазальних пухлин;

- оцінка пато- та морфогенетичних змін функціонально-важливих зон головного мозку при хірургічному лікуванні інтракраніальних пухлин.

2. «Прикладні наукові та науково-технічні розробки»:

- розробка методів комбінованого лікування злоякісних гліом;

- розробка організаційних та діагностично-лікувальних заходів при тяжких вогнепальних пораненнях головного мозку протягом проміжного післяопераційного періоду;

- вивчення особливостей перебігу невгамовних больових синдромів при бойових травмах та розробка методів диференційованого нейрохірургічного лікування;

- оптимізація лікувальної тактики продовженого росту гліальних пухлин головного мозку на основі застосування інноваційних хірургічних технологій та визначення і співставлення клініко-інструментальних і морфологічних характеристик гліом;

- індивідуалізація діагностичних та хірургічних побудов при стабілізації хребта у постраждалих внаслідок бойових дій;

- клініко-нейрофізіологічна об’єктивізація процесів відновлення нервовом’язового апарату після хірургічного лікування вогнепальних ушкоджень нервів з використанням комплексу реконструктивних методик;

- дослідження особливості імунних розладів у проміжному та віддаленому періодах бойової черепно-мозкової травми;

- розробка клініко-діагностичних критерії хірургічних втручань у дітей з арахноїдальними кістами головного мозку;

- дослідження механізмів та розробка комплексного лікування при бойовій хребетно-спинно-мозковій травмі;

- розробка диференційованих підходів до хірургічного лікування структурної позаскроневої епілепсії на основі вивчення особливостей її перебігу та вивчення ролі інноваційних клініко-інструментальних методів дослідження;

- розробка тактики ранньої реабілітації в комплексі хірургічного лікування цереброваскулярної патології;

- прогнозування перебігу вестибулярних шваном з метою оптимізації їх лікування.

Велика увага приділяється темі літератури з питань бойової черепно-мозкової травми. Співробітники бібліотеки постійно здійснюють пошук публікацій на цю тему.

Довідково-бібліографічний апарат (ДБА) наукової бібліотеки Інституту нейрохірургії складається з алфавітного, систематичного, предметного каталогів і картотек. Співробітники бібліотеки постійно з ними працюють. Продовжується поповнення реєстраційної та робочої картотек періодичних видань, картотеки видань інституту, опублікованих праць наукових співробітників, картотеки «Вплив малих доз радіації на нервову систему», картотеки авторефератів дисертацій та самих дисертаційних робіт.

Починаючи з 2007 року бібліотека перейшла на комп'ютерні методи друкування каталожних карток та бібліотечних документів на лазерному принтері і ксероксі. Нові надходження авторефератів дисертаційних робіт також описуються, класифікуються і вливаються в алфавітний, систематичний каталоги і окремо в картотеку авторефератів дисертацій. Нові надходження періодичних видань відмічаються в робочій картотеці, а в кінці року заносяться в реєстраційну картотеку періодичних видань. Довідково-бібліографічний апарат (ДБА) постійно редагується та поповнюється згідно з новими напрямами і потребами вчених.

Також описуються всі матеріали з'їздів, конференцій, симпозіумів, що відбуваються в Україні та за кордоном. Наукові співробітники передають бібліотеці відсутні журнали й матеріали з'їздів, конференцій.

Найбільша робота ведеться з предметним каталогом, побудованим таким чином, щоб він сприяв пробудженню нових запитів і розширював уявлення про нейронауку та практичну нейрохірургію.

Для предметного каталогу підбираються матеріали терміном по 10 років: 80-ті роки, 90-ті роки і, починаючи з 2000 року, продовжували поповнювати нове 10-річчя до 2010 року. З 2011 року розпочато нове 10-річчя. Такий метод поділу на 10-річчя зручний і для бібліотекарів і для читачів. Часто науковці користувачі запитують літературу за останні 10, або навіть 5 років.

З подальшим розвитком медичної науки, і нейронауки зокрема, у предметному каталозі відкриваються нові рубрики. За останніх кілька років було відкрито дві надважливі для нейрохірургів інституту рубрики: «Нейронавігація» та «Нейрорадіохірургія». Бібліотекарі приділяють цим рубрикам найбільше уваги в їх поповненні, у зв'язку з

тим, що у 2010 році інститут отримав лінійний прискорювач «Трилоджи» і хірурги розпочали на ньому безкровні операції. Дуже важливим для нейрохірургів є поповнення рубрики «Електростимуляція». Це лікування останнім часом використовується при пошкодженні периферичних нервів та спинного мозку і дає позитивні результати.

У зв'язку з тим, що інститут приймає на лікування поранених бійців з фронту, бібліотекарі відкрили в предметному каталозі рубрики «Бойова черепно-мозкова травма», «Ушкодження периферичних нервів», «Реабілітація після черепно-мозкових поранень». Цим рубрикам приділяється посилена увага. Продовжується поповнення рубрики «Орфанні захворювання» та «Covid-19». Бібліотекарі беруть всі матеріали, що стосуються цього захворювання, і зокрема, звертають увагу на ускладнення нервової систему, які дає ця хвороба.

Щороку бібліотека звітує Вченій раді інституту про свою роботу. У 2025 році звіт бібліотеки Вченій раді відбувся 28 березня. Після звіту вчена секретарка інституту Руденко В. А. дала характеристику роботі бібліотеки за 2025 рік та подякувала їй за спільну продуктивну й злагоджену працю. У заключному слові голова Вченої ради академік НАМН України Педаченко Є. Г. також подякував співробітникам бібліотеки й запропонував оцінити роботу бібліотеки позитивно. Цю пропозицію підтримали всі члени Вченої ради.

На даний час у бібліотеці працюють три співробітники: завідувачка бібліотеки, провідний бібліотекар і бібліотекар. Усі з вищою освітою. Регулярно проходять атестацію на базі ННМБУ.

Завідувачка бібліотеки Кричун С. Б. постійно бере участь у роботі всіх нарад, семінарів, конференцій та інших заходів, що відбуваються на базі ННМБ України.

Бібліотека має задовільну матеріальну базу, її площа складає 296 кв. м. З них 60 кв. м. – читальна зала, 120 кв. м – книгосховище. У 2006 році бібліотека отримала два комп'ютери з принтером і ксероксом. У січні 2014 року бібліотеку було відділено від Відділу науково-медичної інформації (ВНМІ) і вона стала окремою структурою. У 2017 році комп'ютер бібліотеки підключено до мережі Інтернет.

У приміщенні бібліотеки і в самому книгосховищі завжди тепло і сухо, хороше освітлення, співробітники бібліотеки постійно слідкують за тим, щоб всі кімнати, читальна зала і особливо книгосховище регулярно провітрювалися. В книгосховищі є три кондиціонери. Завжди підтримується санітарно-гігієнічний стан (здійснюється

знепилення, вологе прибирання книжкових полиць). Кожен останній день місяця – санітарний день.

НАУКОВО-МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА ДУ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ТРАВМАТОЛОГІЇ ТА ОРТОПЕДІЇ НАМН УКРАЇНИ» (Київ)

(Завідувачка бібліотеки О. І. Немирович-Булгакова)

В умовах воєнного стану першочергове завдання бібліотеки полягає у захисті наукової спадщини, безперервному інформаційному забезпеченні медичної науки, переорієнтації та удосконаленні бібліотечно-комунікативних послуг, оперативній підтримці професійних запитів науковців, цільових медичних науково-дослідних робіт та проєктів, що виконувались інститутом.

В рамках переходу на новий вид фінансування від Національної служби здоров'я України (НСЗУ), Державна установа «Національний інститут травматології та ортопедії НАМН України» (ДУ «НІТО НАМНУ») в умовах воєнного часу продовжує свою діяльність і активно сприяє наближенню перемоги. Науково-медична бібліотека працює як окремий структурний підрозділ у постійному контакті з адміністрацією, заступником директора з наукової роботи, вченим секретарем, науково-організаційним методичним відділом.

У 2025 р. співробітники наукової бібліотеки здійснювали інформаційно-бібліографічне забезпечення 13 науково-дослідних робіт (НДР) (5 з них – завершено) та брали безпосередню участь у виконанні 3-х тем. Згідно з тематикою формувались напрями наукової діяльності інституту.

Медики-науковці установи протягом року користувались послугами бібліотеки та підвищували свою фахову компетентність при виконанні фундаментальних і прикладних досліджень. У результаті опубліковано: 1 монографія, 1 методична рекомендація, 5 – НДР, 91 стаття у вітчизняних та зарубіжних наукових часописах, захищено 8 дисертацій (1 – докторська, 7 – на здобуття наукового ступеня доктора філософії), що свідчить про високий рівень наукових досягнень.

Бібліотекарі кваліфіковано та обґрунтовано комплектували інститутську книгозбірню сучасним науковим інформаційним ресурсом, враховуючи запити користувачів та основні напрями наукових розробок інституту.

За 2025 рік до наукової бібліотеки ДУ «НІТО НАМНУ» надійшло 58 прим. книг та інших інформаційних видань (з них – 2 700,00 грн –

книги). Одержали 2 прим. метод. рекомендацій, 4 автореферати, 5 звітів про завершені НДР, 8 дисертацій. Завдяки редакції у період війни бібліотека має щорічний комплект журналу «Terra orthopaedica» (4 номери).

В умовах воєнного стану запроваджено економію фінансування, обмежено друк періодики, матеріалів конференцій, тез, збірників. Усі заходи відбувались переважно у змішаному форматі, а доповіді, результати досліджень, висновки та резолюції висвітлювались в електронному доступі через Інтернет. Бібліотекарі у 2025 р. продовжували моніторити в Інтернеті зміст проблемноорієнтовних періодичних видань необхідних для наукових досліджень та формування імідж-каталогу наукових праць співробітників інституту для загального звіту про наукову діяльність установи. Стежили за проведенням онлайн конференцій у Львові, Буковелі, Києві – програми яких збережено у книгозбірні.

Для тематичного поповнення бібліотеки документально-інформаційним ресурсом використовувались різноманітні джерела надходжень. Наукові монографії одержали з особистих колекцій к. м. н. Т. А. Кінчої-Поліщук, к. м. н. В. М. Цокало, к. м. н. І. Г. Герцена. Провідний вчений інституту чл.-кор. НАМНУ С. С. Страфун – подарував актуальне видання «Складні питання хірургічного лікування вогнепальних ушкоджень кінцівок». Професор А. П. Лябах з зарубіжного відрядження презентував цінні монографії зі спортивної травми та ампутації. Українська військово-медична академія поповнила бібліотеку «Методичними настановами з воєнно-польової хірургії». Дніпровський державний медичний університет – «Посібник до практичних занять з військово-польової хірургії». Взаємний книгообмін підтримується з науковими бібліотеками інститутів НАМНУ, МОЗ, ННМБУ, яким ми запропонували наш профільний журнал (4 прим.), м/рек. (2), автореферати (4), монографії (4).

Задовольняючи наукові запити користувачів з проблем ортопедії-травматології, ми забезпечували доступ і презентацію інформаційних ресурсів бібліотеки, які не втратили своєї наукової актуальності для подальшого розвитку медичної науки і практики (у 2025 р. виконувались 7 докторських і 28 кандидатських робіт). Сучасний рівень інститутської книгозбірні повністю відповідає вимогам, які ставляться перед відповідними науковими медичними установами для підтвердження ліцензування на провадження науково-освітньої діяльності за спеціальністю «Травматологія та ортопедія» (для інформації вченому секретарю підібрано понад 30 прим. а/реф. дис.). Доповнено інформацію про нові надходження (21 назва монографій, дисертацій, метод.

рекомендацій, НДР) до фонду бібліотеки за 2024-2025 рр., розміщених на сайті інституту в розділі «Наукова діяльність». Загальна кількість першоджерел за 2017-2025 рр. налічує 253 назви.

Нові надходження експонувались на виставках «Увага! Новинка», «Нові книги», «Наукова періодика», презентувались на Відкритих переглядах літератури і відображались в «Інформаційних бюлетенях» як на паперових, так і електронних носіях.

На 1.01.2026 р. фонд наукової бібліотеки налічує 54 890 прим.; книговидача – 22 770; кількість відвідувань – 6520.

У звітному періоді продовжувалось послідовне і якісне забезпечення внутрішніх бібліотечних процесів: упорядкування наукового фонду, модернізація, перерозподіл, ущільнення, знепилення, заміна зношених видань з обмінного фонду.

У наступному році бібліотекарі будуть сприяти та інформаційно підтримувати запровадження в закладі високоспеціалізованої медичної допомоги в рамках НСЗУ. Популяризувати інновації у військовій медицині, організації хірургічної допомоги пораненим з бойовою травмою. Здійснювати пошукову, довідково-бібліографічну підтримку на етапах планування та завершення 13 НДР, що виконуються в інституті. Долучитись до проєкту Української бібліотечної асоціації «Архівування документів про війну росії проти України», формування бази даних до видання «Книги пам’яті медиків, які загинули в російсько-українській війні», проєкту «Посвіт пам’яті».

Створення інтегрованого інформаційно-пошукового апарату, що включає як карткові, так і електронні каталоги (книг, дисертацій, м/рек., а/реф., НДР) всебічно сприяє інтенсифікації наукових процесів в інституті, та є запорукою входження бібліотеки у світовий інформаційний простір. Галузевий фонд наукової медичної книгозбірні ДУ «НІТО НАМН України» представлений системою каталогів, картотек, довідників, енциклопедій, бібліографічних і інформаційних покажчиків – оперативно задовольняє потреби медичних спеціалістів у вирішенні науково-дослідних і практичних задач у сфері травматології та ортопедії.

Бібліотечні ресурси, відображені в алфавітному, систематичному та предметному каталогах і картотеках, налічують на 1.01.2026 р. 225 228 бібліографічних описів. За 2025 рік розписано і влито усього: 704 бібліографічних карток на книги (98) і журнальні статті (606). Беручи до уваги сучасні обставини, зміни тематик і напрямів, бібліотекарі акцентували увагу на предметному каталозі медичної літератури. Оновлено і переглянуто рубрики на наявність застарілої неактуальної інформації – вилучено 8530 карток. Змінено згідно

сучасної тематики ряд розділів і підрозділів, наприклад: «Фантомні болі», «Антибіотикотерапія при ранах», «Реабілітація після ампутації»; перекладено державною мовою всі нозологічні назви (105 ящ.).

У звітному періоді науковцями опубліковано 91 стаття. Завдяки наявному довідково-пошуковому апарату здійснювався ретроспективний підбір документів з провідних наукових тематик (13), що виконувалися в інституті. Відповідно до поставлених завданнь, бібліотекарі самостійно синтезували інформаційні продукти, тематично групували та обробляли і допомагали читачам у їхніх дослідженнях, зокрема: «Неспецифічні реакційні артрити», «Поперековий спінальний стеноз у військових», «Нейродистрофічні ускладнення при гонартрозі», «Перелом гомілки у військових», «Hip-Spine», «Кальцифікуючий тендиніт», «Регенеративні технології у лікуванні плечового та ліктьового суглобів», «Остеосинтез: новітні розробки», «Реабілітація пацієнтів з поліструктурними вогнепальними травмами», «Нестабільність ендопротеза колінного суглоба», «Вітамін D. Рахіт», «Вогнепальні травми кінцівок», «Клітинні технології», «Стопа. Ампутації» та ін.

Протягом року для нових відвідувачів бібліотеки – інтернів, студентів, пошукачів, аспірантів проведено 18 консультацій з користування довідково-пошуковим апаратом. Надано 10 бібліографічно-інформаційних довідок (за Vancouver style), коректорських правок наукових праць (Полулях М. В., Борзих Н. О., Кудрін А. П.), науково-дослідних робіт, методичних рекомендацій: («Вогнепальні переломи білясуглобових локалізацій», «Турнікетний синдром при бойовій травмі кінцівок»), програм конференцій, монографій («Складні питання хірургічного лікування вогнепальних ушкоджень кінцівок»), дисертаційних робіт (доктора філософії Качан Д. І.). Вичитка: «Результати фундаментальних та прикладних наукових досліджень інституту за 2025», «Правила прийому в аспірантуру … 2025», Статуту Національного інституту травматології та ортопедії…

Враховуючи інтенсивний інформаційний запит на організацію високоспеціалізованої медичної допомоги пацієнтам з бойовою, поліструктурною травмою в умовах повномасштабної збройної агресії проти нашої держави, нові видання своєчасно відображались в предметному каталозі: «Війна в Україні», «Бойова травма. Антибіотикотерапія», «Термічні, хімічні ураження», «Ампутації в умовах бойових дій», «Інфекційні ускладнення після бойової травми», «Реабілітація учасників бойових дій».

Продовжувалось бібліографічне наповнення актуальних рубрик «Новий механізм фінансового забезпечення високоспеціалізованої

ланки», «Інновації в медицині», «Медичне страхування». На сайті інституту для науковців оновлено бібліографічну інформацію про нові надходження до бібліотеки за 2 роки (2024-2025). Наповнювались теки з добіркою законів і наказів державних органів «Медицина і закон», «Фінансування в умовах НСЗУ». Здійснювалась робота з медичного краєзнавства над картотеками «Історія інституту» та «Музей інституту». В рамках «Клубу пам'яті» поповнювались інформаційні матеріали «Видатні особистості інституту» за період 1919-2025 рр. (Новіков М. В., Мудрий С. П., Крижанівський Я. Й., Філіпчук В. В., Фіщенко Я. В., Деркач Р. В.) в електронному форматі.

Невід'ємною ефективною складовою у фундаментальних дослідженнях науковців є доступ до власних електронних баз даних – «Дисертації, захищені в інституті», «Автореферати», «Звіти про НДР», «Методичні рекомендації», «Друковані праці співробітників інституту», «Інформаційний бюлетень нових надходжень», «Книги, журнали бібліотеки». Зокрема, у бібліотеці активно функціонує система вибіркового інформування користувачів. За системою запит-відповідь сформовано електронні списки наукових праць: проф. Поляченко Ю. В. (150 дж.), проф. Полулях М. В. (178 дж.), д. м. н. Торчинський В. П. (149 дж.).

Своєчасне розкриття в інформаційному ресурсі бібліотеки актуальної наукової інформації, яка максимально відображає наукові та патентоспроможні розробки кожної НДР є комфортною функціональною базою пошуку для користувача. Максимально повне задоволення інформаційних, інтелектуальних і культурних потреб користувачів, комфортність різних сегментів простору та професійне обслуговування – важливі ознаки бібліотечних інновацій.

Наукова медична бібліотека обслуговує особливі категорії користувачів, інформаційні запити яких спрямовані, насамперед, на забезпечення розвитку науки і практики – це співробітники інституту (581) – академік та чл.-кор. НАМНУ, науковці, професори (17), доктори (33) та кандидати (51) медичних наук, доктори філософії (7), практикуючі лікарі (104), клінічні ординатори, аспіранти, медичний персонал. Бібліотечно-інформаційна допомога надавалась 30 інтернам, які проходять підвищення кваліфікації на робочому місці. Користуються багатими фондами бібліотеки студенти та викладачі НМУ імені О. О. Богомольця, Української військово-медичної академії (УВМА), Національного університету охорони здоров'я України (НУОЗУ) імені П. Л. Шупика.

У звітному періоді книговидача складала 22 770 примірників, кількість відвідувань – 6520. На абонементі та в читальному залі

обслуговано 690 читачів різних категорій, 581 – за єдиним реєстраційним номером.

Системний підхід в організації бібліотечно-інформаційного обслуговування науковців у режимі ВРІ (16 абонентів) та «запит-відповідь» сприяв миттєвому інформаційному забезпеченню користувачів (видано понад 800 усних одноразових довідок). Протягом року бібліотекарі провели 16 консультацій з основних напрямків НДР, націлювали науковців на удосконалення роботи з сучасними наукометричними базами даних, можливостями відкритого доступу до них. Здійснено 5 інформаційних пошуків до запланованих тем, підібрано понад 1400 джерел різноманітної тематики, зокрема: «Дегенеративно-дистрофічний синовіїт біцепса», «УЗД діагностика дитячого віку», «Ревматоїдні захворювання ОРА», «Регенеративні технології у лікуванні травм колінного суглоба УБД», «Транспозиція сухожилків», «Патологічні переломи», «Реабілітація після ендопротезування кульшового суглоба», «Інфекційний артрит», «Вогнепальні травми кінцівок» тощо.

Професійне та наукознавче комплектування і зберігання інформаційного ресурсу в бібліотеці, заснованій у 1926 р., сприяло забезпеченню запитів користувачів з ретроспективної тематики. Ортопеди-травматологи (колишні співробітники інституту) з Дрездена і Мюнхена запросили статті за 1938-1946 рр. з журналу «Ортопедія, травматологія та протезування». Для керівника Державної служби надзвичайних ситуацій (ДСНС) підібрали твори класиків медицини стародавнього світу. Плідна співпраця поєднує бібліотеку з відділом нестаціонарного обслуговування абонентів Центральної міської бібліотеки імені Лесі Українки, яка забезпечує медиків та пацієнтів інституту сучасними художніми та національно-патріотичними історичними книгами (40) і науково-популярними періодичними виданнями (10).

Важливе місце в інформаційному забезпеченні спеціалістів-медиків займали книжкові виставки (13), з них: нових надходжень (7), відкриті перегляди та дні інформації (2), тематичні (4), зокрема: «Лікування вогнепальної травми кінцівок», «День медичного працівника», «Ампутації», «До 100-річчя з дня народження проф. Бухтіарова О. О.», «День медичної сестри» тощо.

В умовах повномасштабної збройної агресії росії, бібліотекарі гідно підтримували свій імідж, стали згуртованішими, адаптувались до постійних повітряних тривог, перебоїв з транспортом та електрикою. Ми щодня здобували свої маленькі перемоги на культурному фронті: виступали з доповідями, брали участь у науково-практичних

міжнародних конференціях, проводили науково-дослідну роботу, забезпечували популяризацію і збереження історичної спадщини української наукової ортопедо-травматологічної школи.

Соціокультурна і науково-видавнича діяльність – один з провідних напрямів роботи бібліотеки, який розкриває її документальні ресурси, сприяє активізації їх використання, підвищенню фахового рівня науковців. Завідувачка наукової бібліотеки брала участь у XXIII міжнародній науково-практичній конференції «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань: (Київ, 15-16 жовтня 2025 р.). Одержано сертифікат. Бібліотекарі працювали в реєстраційній комісії на науково-практичній конференції «ORTHOFEST KYIV 2025: Інноваційні технології в лікуванні поліструктурної травми кінцівок» (Київ, 3 жовтня 2025 р.), присвяченій відкриттю відділення важкої поліструктурної травми ДУ «ІТО НІТО НАМНУ». Вшанування знаменних подій і видатних особистостей інституту, поповнення та збір автентичних експонатів для експозиції музею були пріоритетними завданнями у 2025 році. Незважаючи на повномасштабну збройну агресію росії, упорядники музею цілеспрямовано продовжували науково-практичну та інформаційно-дослідницьку діяльність.

У період повномасштабної війни з росією організатори музею особливу увагу приділяють накопиченню оригінальних документів, подяк від волонтерів, цивільних, військових ЗСУ, яким надавалась високоспеціалізована ортопедо-травматологічна допомога в інституті. Зокрема, Всеукраїнське об’єднання «Україна» нагородило відділ мікрохірургії медаллю «Знання, душу, серце – людям», яка зайняла гідне місце на інформаційному стенді «Виклики історії: повномасштабна війна рф проти України».

Протягом року в приміщенні музею проходили атестацію та здавали екзамени зі спеціальності аспіранти, ординатори, пошукачі. Кафедра травматології та ортопедії НМУ імені О. О. Богомольця проводила лекції, семінари, практичні заняття, приймала екзамени у студентів та інтернів університету. Академік НАМНУ Гайко Г. В. в музеї читав лекції про розвиток ортопедії-травматології в Україні. Постійно відбувалось (для зацікавлених) ознайомлення з музеєм та оглядові екскурсії.

В рамках «Клубу пам’яті» поповнювались інформаційні матеріали і база даних музею «Видатні особистості інституту» за період 2019-2025 рр. Здійснено доповнення невідомих або сучасних фактів про життя та діяльність: Новікова М. В., Мудрого С. П., Крижанівського Я. Й., Філіпчука В. В., Фіщенка Я. В., Блонського Р. І.,

Деркача Р. В., Сергієнка Р. О. На запит видавців інтернет-видання «Енциклопедія сучасної України» оновлено інформацію про: Бабка А. М., Гайко О. Г., Стецули В. І., Хохол М. І., Черномордика О. Б., Шаргородського В. С., Щербаня О. М., Юрика О. Є. Також осучаснено дані (станом на 2025 р.) про історичний розвиток і наукові досягнення інституту.

До 100-річчя з дня народження проф. Бухтіарова О. О. (1925-1993) організовано книжкову виставку, де використовувались як інформаційні ресурси наукової бібліотеки, так і архівні матеріали музею історії інституту. На виставці презентовано наукові праці відомого ортопеда-травматолога, автореферати, дисертація, фотографії ювіляра і спогади про нього.

Знаменною подією для інститутської спільноти було святкування у приміщенні музею 70-річного ювілею заслуженого лікаря України, керівника музею В. Г. Лєскова. Професори, керівники клінік, медсестри, волонтери і воїни ЗСУ щиро вітали народного лікаря, хірурга, який понад 50 років віддавав своє серце і знання в ім'я здоров'я пацієнтів.

До 90-річчя від дня заснування Асоціації ортопедів-травматологів України (2026) підібрано архівні матеріали з музею історії інституту, наукової бібліотеки, що слугуватиме підгрунтям для майбутньої статті або монографії.

Проф. С. С. Страфун передав до музею оригінальний лист-подання за підписом І. О. Фруміна про обґрунтування приєднання лікарні ім. Лихарьової до Будинку калічної дитини (1919).

Музейна колекція поповнилась експонатами: скоба для скелетного витягу (1940); чашки-вставки, ендопротези (1980); шприці, голки (1960-1970); зразки перев'язувальних матеріалів; фотоапарат (1970).

Протягом року відбувались засідання упорядників спільно з науковим консультантом, засновником музею академіком НАМНУ Г. В. Гайком, на яких обговорювались перспективні плани музейної діяльності: підготовка до 110-ї річниці інституту; оновлення проспекту про інститут; підготовка до ювілею Г. В. Гайка.

Наукова бібліотека ДУ «ІТО НАМНУ» оснащена 2 комп'ютерами, принтером, має Інтернет (з 2007 р.), Wi-Fi, що сприяє запровадженню якісних довідково-інформаційних послуг у дистанційному режимі, застосуванню прогресивних інформаційних технологій, комп'ютеризації бібліотечних процесів, створенню власних баз даних (25 904 записів) та використанню придбаних.

У бібліотеці працює 2 співробітники з вищою освітою – зав. бібліотеки та провідний бібліограф. З метою підвищення кваліфікації використовувались дистанційні форми навчання, організовані провідними бібліотеками України – вебінари, онлайнові тренінги, інтернет-конференції.

Бібліотека як соціокомунікативний центр є комфортною для роботи читачів-науковців, осередком для тих, хто бажає розвитку і вдосконалення. В читальній залі створено максимально зручні умови для проведення засідань адміністрації, онлайн лекцій, акредитації лабораторій, зборів редколегії журналу, щотижневих п'ятихвилинок старших мед. сестер, прийом НДР, нарад членів Медичної ради, атестації наукових співробітників, аспірантів, інтернів, клінічних ординаторів.

БІБЛІОТЕКА ДУ «ІНСТИТУТ ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ імені проф. О. С. КОЛОМІЙЧЕНКА НАМН УКРАЇНИ» (Київ)

(Завідувачка бібліотеки К. П. Майська)

Українські медики, які демонструють неймовірну стійкість і відданість своїй справі, всупереч усім труднощам, є прикладом для всього світу. Попри всі виклики, вітчизняні фахівці галузі продовжують невтомно працювати задля збереження і забезпечення високих стандартів надання медичної допомоги, впроваджуються нові підходи до лікування, виникає необхідність в наукових розробках та дослідженнях. Вони надають першу медичну допомогу на передовій, рятують поранених в госпіталях щоденно, щогодини 7х24, ризикуючи своїм життям. До такої когорти лікарів відносяться і лікарі Інституту отоларингології, які мобілізувались ще в перший місяць війни, у березні 2022 року: це – Папп Олександр Васильович (загинув у травні 2022 року на передовій, що стало шоком для всіх, хто знав цього молодого талановитого отоларинголога) та Драгомирик Юрій Валерійович, діючий військовий хірург. Весь колектив Інституту вболіває і пишається колегою та бажає йому щасливого повернення у мирне життя.

ДУ «Інститут отоларингології імені проф. О. С. Коломійченка НАМН України» є Національним координаційним центром наукових досліджень з питань діагностики та раціонального лікування захворювань вуха, горла та носа.

За багато років своєї діяльності Інститут здобув світову славу та є Головним науковим закладом з питань оториноларингології в Україні, а його директор, академік Заболотний Д. І. – головним отоларингологом МОЗ України.

Від початку повномасштабного вторгнення росії на територію України, лікарі інституту самовіддано працюють, надаючи медичну допомогу всім, хто її потребує. Тут чуйно ставляться до пацієнтів, які потребують не лише медичної допомоги, а й моральної підтримки. Особлива увага медичного персоналу приділена бійцям, які проходять лікування та реабілітацію в стінах медичного закладу. Слід зауважити, що значна кількість медичних препаратів надавалася і надається безкоштовно, як благодійна допомога. Крім того, до бійців ЗСУ велика повага та людська вдячність за їх мужність, за героїчний захист рідної землі.

Протягом багатьох років з ініціативи та при підтримці дирекції, Інститут отоларингології організовував та проводив з`їзди, симпозіуми, науково-практичні конференції з участю провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців. В рамках наукових заходів щорічно відбувались конкурси молодих вчених на кращу наукову доповідь. Участь молоді в найпрестижніших симпозіумах, конференціях, семінарах надзвичайно позитивно впливала на формування їх світогляду та підвищенні їх наукового та професійного рівня.

З початком великої війни організація наукових зустрічей для обміну досвідом була поставлена на паузу.

29-30 вересня 2025 року Інститут отоларингології організував і провів в м. Івано-Франківськ науково-практичну конференцію оториноларингологів України «Сучасні стратегії діагностики, лікування та реабілітації в оториноларингології».

У травні 2025 року на базі бібліотеки Інституту професор Борисенко О. М. разом з колегами відділення мікрохірургії вуха організував і провів курси по мікрохірургії вуха з практичним застосуванням в операційних блоках. Слухачами курсів були отоларингологи з усієї України. Такі навчання мають великий попит як в українських, так і в зарубіжних фахівців. В даний час, через російську агресію, немає можливості організовувати такі навчання регулярно.

З метою покращення організації надання медичної допомоги бійцям Збройних Сил України, населенню, при інституті організовано регулярне стажування відповідних фахівців. Повномасштабна війна росії проти України не може зупинити рух до досконалості в діагностиці та лікуванні тих, хто цього потребує.

Інститут отоларингології, в міру можливостей воєнного стану, продовжує наукові дослідження в своїй галузі та впроваджує на практиці нові методи діагностики та лікування оториноларингологічних захворювань, використовуючи, в тому числі, досвід зарубіжних країн, а також є організатором та координатором

наукових досліджень освітянського процесу. Діють тісні зв'язки між інститутом та кафедрами оториноларингології вищих навчальних закладів України, наскільки це можливо в умовах війни, плануються науково-дослідні та дисертаційні роботи з урахуванням вимог сьогодення колегами-медиками як з України, так і з зарубіжних країн.

В інституті створено умови для виявлення і росту талановитих оториноларингологів. Під керівництвом професорського складу інституту, молоді спеціалісти вдосконалюють теорію і практику діагностики та лікування (в тому числі хірургічного) ЛОР-органів. Свої уміння і досягнення вони викладають в дисертаційних роботах, які успішно захищають на Спеціалізованій вченій раді.

Комплектування фонду бібліотеки, як такого, у 2025 році майже не було. І це не пов'язано з відсутністю коштів. Причина відома: повномасштабна війна росії проти України. Багато видавництв України призупинили свою діяльність, науковці інституту майже не виїжджають за межі країни звідки, в минулому, привозили фахову літературу та дарували бібліотеці. Книжковий фонд поповнився за рахунок дарувань вчених, науковців Інституту, вчених ОХМАТДИТу, дарувань книг Національною науковою медичною бібліотекою України.

Директор Інституту академік НАМН України Заболотний Д. І. протягом багатьох років, а особливо в останні роки повномасштабної війни, є найактивнішим наповнювачем книжкового фонду бібліотеки. Це: навчально-методичні посібники та наукові праці з отоларингології як власні, так і інших авторів, наукову літературу з інших галузей медицини, а також періодичні видання, з якими працюють науковці Інституту.

Проф. О. М. Борисенко у 2025 році продовжив наповнювати фонд бібліотеки зарубіжними періодичними виданнями минулих років, такі як: «Laryngoscop», «Otolaryngology – Head and Neck Surgery», «ENT & Audiology News», «Internftional Journal of Audiology» «Journal Francais D`Oto-Rhino-Laryngologie», «Folia Otorhinolaryngologiae et Pathologiae Respiratoriae» та ін. З початку великої війни зарубіжні журнали надходять до передплатника з великим запізненням.

Надходять до бібліотеки також книги з питань дитячої отоларингології (нові видання), як дарунок, авторства проф. Заболотного Д. І., проф. Борисенка О. М., проф. Заболотної Д. Д, проф. Лайка А. А., проф. Косаковського А. та ін. Проф. Лайко А. А. передав бібліотеці інституту кілька праць з дитячої оториноларингології. Формувати фонд бібліотеки інституту допомагає і Національна наукова

медична бібліотека України через відділ науково-методичної роботи, за що їм щира подяка.

Бібліотека вдячна всім, хто допомагає їй у наповненні фонду науковими працями, навчальними посібниками та фаховою періодикою.

На 01.01.2026 року бібліотечний фонд налічує 45 197 друкованих одиниць, в тому числі 13 978 становлять фахові книги (з них 632 книги англійською, німецькою та французькою мовами). У фондах бібліотеки зберігається 488 докторських та кандидатських дисертацій, захищених на засіданні Спеціалізованої вченої ради інституту, 1037 примірників авторефератів дисертацій (починаючи з 2024 року дисертації та автореферати до бібліотеки не надходять), 551 примірник методичних рекомендацій з діагностики та лікування вушних, носових та горлових хвороб. Об'єм довідково-пошукового апарату складає біля 6635 карток примірників книг, періодичних видань, неопублікованих праць українською, англійською, німецькою, французькою та іншими мовами світу.

Дирекція інституту виділяє кошти на передплату періодичних видань та на закупку профільних книг. Проведено передплату періодичних видань України на 2026 рік. Через Укрпошту передплачено 7 фахових видань на суму 38 496,00 грн. Передплачено періодичні видання і в електронному вигляді (для головного лікаря, відділу кадрів, бухгалтерії). Через воєнні обставини, доставка газет і профільних журналів у 2025 році відбувалась нерегулярно, з запізненням.

Професорський склад інституту індивідуально передплачує профільні журнали, такі як: Laryngoscope (USA), Otology & Neurotology (USA), International Journal of Audiology (USA), ENT & Audiology News (Великобританія) та деякі інші і протягом багатьох років ці журнали поповнюють фонд бібліотеки. Весь 2025 рік іноземні видання також надходили з великим запізненням, у зв'язку з воєнними діями на території України.

У 2025 році бібліотека інституту працювала за звичним графіком. Відвідування читачів потроху збільшувалось за рахунок молодих спеціалістів. Працівники бібліотеки знайомили їх з фондами та каталогами бібліотеки (в т. ч. з електронним каталогом книг), допомагали з формуванням необхідних першоджерел за вказаною темою, в її класифікації за системою УДК.

У 2025 році почастішало надання довідок по телефону (91 довідка). Разом з тим, розширилась нова форма обслуговування –

передача необхідної інформації через Інтернет – на електронну пошту наукового працівника.

У 2013 році в бібліотеці створено електронний каталог наукових праць співробітників Інституту, який постійно поповнюється новими працями. При запиті авторів, перелік їх праць надходить на електронну пошту кожному, а інколи бібліотека роздруковує їх і в письмовому варіанті.

Надавались консультації науковим працівникам та молодим спеціалістам з оформлення бібліографічних списків літератури до науково-дослідних та дисертаційних робіт за Міжнародними (Ванкувер) правилами опису.

У 2025 році Інститут отоларингології продовжив видання науково-практичного журналу «Оториноларингологія». Працівники бібліотеки своєчасно передають ці видання до Національної наукової медичної бібліотеки України (по 5 прримірників кожного випуску).

Участь бібліотеки у підготовці до випуску науково-практичного журналу «Оториноларингологія» – це індексація наукових статей за системою УДК.

У 2025 році медична бібліотека інституту обслужила 351 читача та 12 віртуальних користувачів. Це, в основному, співробітники Інституту, клінічні ординатори.

Видача документів у 2025 році становила 2155 друкованих одиниць.

Фахівці бібліотеки проводять індивідуальні консультації щодо використання інформаційних ресурсів бібліотеки, користування електронним каталогом, пошуку і обробці знайденої інформації. Працівники бібліотеки прагнуть зберегти та примножити наукові напрацювання в надскладний час воєнного періоду в Україні у складній і відповідальній професії оториноларинголога, де досвід лікування відіграє таку ж важливу роль, як і його наукове обґрунтування. Проводиться курс на збереження та наповнення фонду бібліотеки та удосконалення роботи відповідно до можливостей воєнного часу.

Ще в далекому 2010 році, дирекція Інституту придбала для бібліотеки комп’ютер, принтер зі сканером і це стало початком створення та наповнення електронних каталогів. У 2021 році бібліотека поповнилась сучасним комп’ютером 10-го покоління Intel i3 SSD M.2 1Tb з віртуальною пам’яттю 16 ГБ та новим монітором. Комп’ютер підключений до мережі Інтернет. Дирекція Інституту надала кваліфікованого спеціаліста для обслуговування роботи комп’ютера.

Завдяки комп’ютеризації бібліотечних процесів працівники бібліотеки створили і наповнюють такі каталоги:

- Електронний каталог книжкового фонду бібліотеки (створений протягом 2020-2021 рр. та який постійно наповнюється), за допомогою якого можна отримати інформацію про наявність необхідного матеріалу в бібліотеці Інституту;

- Електронний каталог наукових праць співробітників Інституту (з 2013 року);

- електронний каталог дисертацій;

- електронний каталог видатних постатей в оториноларингології (за матеріалами «Журналу вушних, носових і горлових хвороб», а в подальшому журналу «Оториноларингологія») починаючи з 1924 року по сьогоднішній день.

На даний час цими каталогами можна користуватись виключно в читальному залі бібліотеки Інституту. Тотальний переклад усіх видів публікацій на електронну основу і створення зручних електронних каталогів збільшить їх популярність. Але вирішення цієї проблеми потребує певних витрат. При створенні електронної бібліотеки необхідно забезпечити її доступність і зручність для користувачів, оперативність пошуку і видачі інформації.

З впровадженням комп'ютеризації бібліотечних процесів підвищується рівень інформаційної культури та комп'ютерної грамотності як користувачів, так і бібліотечних працівників, оскільки людина з високим рівнем інформаційної культури легше орієнтується в мінливому світі, не боїться новацій та змін.

Для популяризації фонду в бібліотеці організовано постійно діючу виставку нових надходжень книг та періодичних видань, а також тематичні виставки з актуальної тематики:

- Організація медичного забезпечення військ;
- Вказівки з воєнно-польової хірургії; Воєнно-польова хірургія;
- Вогнепальні ушкодження ЛОР-органів і надання медичної допомоги пораненим;
- Огнестрельные ранения ЛОР-органов и шеи;
- Очерки хирургии боевой травмы живота;
- Травмы и огнестрельные ранения ЛОР-органов и шеи;
- Фахова підготовка санітарного інструктора роти (батареї);
- Підготовка військовослужбовця з тактичної медицини,

з якими ознайомилась значна частина лікарів та середній медичний персонал.

У зв'язку з 40-річчям аварії на Чорнобильській АЕС організовано виставку наукових праць з даної тематики, де представлено роботи з висвітлення діагностики та методів лікування учасників ліквідації наслідків аварії у динаміці.

Колектив бібліотеки постійно шукає шляхи вдосконалення роботи з метою підвищення ефективності науково-дослідної діяльності Інституту. Вивчається досвід роботи вітчизняних медичних бібліотек.

Важливою передумовою успішної роботи колективу бібліотеки є підтримка її з боку адміністрації, що дозволяє більш ефективно здійснювати бібліотечно-інформаційне обслуговування та формувати позитивне відношення до вирішення проблем бібліотеки та удосконалення її роботи.

Інформаційне забезпечення наукових досліджень інституту здійснюється спільно з відділом наукової медичної інформації з використанням Інтернет. Створено системне програмне забезпечення для збору в мережі та аналізу нормативно-методичної інформації в галузі оториноларингології.

Основними споживачами інформації є науковці та молоді лікарі Інституту, які при активній підтримці дирекції інституту постійно працюють над підвищенням свого професійного рівня. Вони відслідковують новинки, працюють з базовою літературою, проробляють вітчизняні та зарубіжні періодичні видання, залюбки працюють з каталогами. Для цієї категорії читачів проводяться тематичні пошукові роботи з проблем захворюваності та лікування вуха, носа, глотки, гортані, онкозахворювання та багато ін.

У 2025 році, за запитом лікарів, здійснювався науковий пошук інформації за такими темами:

- Патологія внутрішнього вуха;
- Сучасні методи діагностики та мікрохірургії хвороб вуха у дітей;
- Деформація перегородки носа у дітей;
- Гострі неспецифічні хвороби гортані;
- Відкрита резекція гортані;
- Сучасні стандарти лікування гострих запальних захворювань ЛОР- органів.

У мирні роки фондами бібліотеки користувались, також, науковці та професорський склад ОХМАТДИТу, лікарі Головного військового клінічного госпіталю, студенти Політехнічного університету (окремі факультети). За роки великої війни кількість відвідувань бібліотеки цими читачами значно зменшилась, за виключенням студентів Політехнічного університету.

Дуже важливо, що у 2025 році, до інституту прийшли працювати молоді лікарі, які активно відвідують бібліотеку, користуються її фондами, працюють в читальному залі з першоджерелами. Цій категорії читачів працівники бібліотеки надають практичні поради

щодо оформлення публікацій та способи пошуку наукової інформації, як користуватись таблицями УДК.

Окрема група споживачів інформації – дирекція Інституту, яка користується, в основному, індивідуальною інформацією.

Головний лікар та середній медичний персонал використовують інформацію прикладного характеру. Для головного лікаря на 2025 рік був передплачений журнал «Управління закладом охорони здоров`я», для головної медичної сестри – «Довідник головної медичної сестри» (в електронному варіанті).

На 2025 рік були передплачені періодичні видання для оториноларингологів, анестезіологів, імунологів, алергологів (9 назв).

Існує тісна співпраця між медичною бібліотекою інституту та відділом науково-медичної інформації. Досить часто працівники бібліотеки дають відомості відділу НМІ з різних питань, проводять класифікацію наукових напрацювань за системою УДК для друку в матеріалах з'їздів, симпозіумів, наукових конференцій, науково-практичних семінарів, а також статей в профільні наукові журнали.

За 2025 рік проіндексовано 150 наукових праць.

Співробітники бібліотеки постійно працюють над удосконаленням довідково-пошукового апарату. Нові надходження книг та періодичних видань обробляються та поповнюють відповідні розділи. Відомості про книги вносяться до БД «Електронний каталог бібліотеки.

У 2025 році написано та влито 197 каталожних карток на книги та наукові статті із українських фахових журналів, які надійшли до бібліотеки.

Ведеться картотека наукових статей співробітників інституту за роками. З 2013 року – і в електронному форматі. Картотека відображає всі публікації науковців інституту в вітчизняних наукових виданнях, які надходять до бібліотеки. Класифікація матеріалів ведеться за системою УДК, згідно з Постановою Кабінету Міністрів від 22 березня 2017 № 177.

У 2023 році працівники бібліотеки повністю оновили алфавітний каталог книг, відповідно до проведеного переобліку книжкового фонду у 2020-2022рр. Списки застарілої і зношеної літератури передано до бухгалтерії для списання.

У зв'язку з стрімким розвитком інформаційних технологій, поглибленою автоматизацією бібліотечних процесів та розширеною співпрацею між медичними бібліотеками України, значна увага надається підвищенню кваліфікації бібліотечних працівників. З цією метою Національна наукова медична бібліотека України щорічно

організовує і проводить науково-практичні конференції, семінари, в яких беруть участь і бібліотечні працівники інституту, які також постійно займаються самоосвітою, оперативно реагуючи на непрості виклики часу.

Працівники бібліотеки Інституту оториноларингології висловлюють вдячність Відділу науково-методичної роботи Національної наукової медичної бібліотеки України за тісну співпрацю та допомогу, за обмін досвідом і цікаві дискусії на наших професійних зібраннях.

Бібліотека інституту займає приміщення загальною площею 170 кв. м.

У 2021 році відремонтовано 2 зали – абонентний та читацький, замінені вікна та двері на сучасні (в лютому 2025 року розпочався ремонт ще однієї зали), в читальній залі встановлено кондиціонер, виконано художнє оформлення вивісок до виставкових стендів рідкісної та спеціальної літератури. Відремонтовані та оновлені меблі створюють сприятливі умови для роботи читачів та працівників бібліотеки.

У бібліотеці є сучасний комп`ютер, куплений дирекцією в 2021 році (10 покоління Intel i3 SSD M.2 1Tb з віртуальною пам`яттю 16 ГБ та новий монітор з діагоналлю дисплея 23.8. Комп`ютер підключений до мережі Інтернет. Бібліотека має свою електронну адресу. Дирекція інституту призначила спеціаліста з обслуговування комп’ютера, який регулярно проводить обстеження.

Працівники бібліотеки – стримані оптимісти, тому вірять, що Збройні Сили України і об’єднаний український народ наблизять таку бажану Перемогу і це стане потужним поштовхом для відбудови нашої Держави України, поступового відновлення всіх галузей науки, культури, медицини, куди входять і бібліотеки. Будуть нові можливості для розвитку. Нехай творча праця продовжить бути радістю!

НАУКОВО-МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА ДУ «ІНСТИТУТ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ ТА ОБМІНУ РЕЧОВИН імені В. П. КОМІСАРЕНКА НАМН УКРАЇНИ» (Київ)

(Провідна бібліотекарка О. Р. Ділевська)

У 2025 році, як і в усі попередні роки, пріоритетним напрямом в роботі бібліотеки було обслуговування користувачів – наукових працівників та лікарів інституту, максимальне задоволення їх запитів. Незважаючи на те, що в бібліотеці працює одна людина на пів ставки, інформаційному забезпеченню комплексних цільових науково-дослідних розробок, згідно з тематикою Інституту, приділялась значна

увага. В полі зору працівника бібліотеки знаходились також питання формування, розкриття і використаня документальних фондів.

На жаль, у звітному році коштів ні на комплектування літературою, ні на передплату фахової періодики виділено не було. Всі журнали і книги, які надійшли до фонду бібліотеки, це подарунки та праці співробітників інституту.

Всього надійшло 24 примірники. На 1.01.2026 р. фонд бібліотеки налічує 67 680 примірників. Кількість читачів у 2025 р. склала 384 чол., книговидача становила 5822 прим. З них 1335 електронних статей та 3887 прим. медичної літератури.

Зважаючи на застарілий фонд і відсутність нових фахових видань, найефективнішим способом задоволення читацьких запитів був пошук необхідних джерел у вітчизняних і міжнародних базах даних. Впродовж поточного року бібліотека здійснювала онлайн інформування з міжнародної баз даних Pub Med.

Таку форму роботи було започатковано ще у 2018 році і вона знайшла відгук у читачів, особливо лікарів хірургічного відділення, відділень ендокринної патології, цукрового діабету та ін. Співробітники бібліотеки розробили і запропонували читачам анкету з запитаннями пріоритетних напрямів у роботі кожного наукового працівника та лікаря. Щороку тематика пошуку змінюється в залежності від тем, над якими працюють лікарі та наукові співробітники, але пошук інформації в зарубіжних базах даних залишається актуальним впродовж всіх цих років, оскільки надає найсвіжішу інформацію за заявленою темою.

У звітному році пріоритетними були теми: Хвороба Грейвса; Селен та мікроелементи в ендокринології; Вітамін D та схильність до ендокринних захворювань; Папілярний рак щитовидної залози; Депресія та цукровий діабет; Глюкогон та про-інсулін; Саркопенія при цукровому діабеті; Хірургічний підхід до раку щитовидної залози та наднирників та ін. Здійснюється також пошук усіх зазначених тем в умовах війни.

Впродовж поточного року бібліотека продовжувала онлайн інформування з міжнародних баз даних Pub med.

Особливо потребують такої допомоги користувачі, які готують кандидатські та докторські дисертації. Постійно надходять запити на таку інформацію від лікарів при підготовці до конференцій, для аспірантів, які готують дисертації на базі інституту. За 2025 рік електронною поштою 541 користувачу було відправлено 1335 статей. Знайдено і оброблено набагато більше, адже здійснюється доволі складний пошук.

Працівник бібліотеки постійно отримуємо подяку за актуальну та сучасну інформацію.

Головні напрями, над якими працює Інститут, залишаються без змін. Це насамперед:

- вивчення механізму дії гормонів та гормональної регуляції метаболізму;
- вивчення етіології, патогенезу, клініки цукрового діабету, захворювань щитоподібної залози і надниркових залоз, розробка нових напрямів лікування цих захворювань та їх профілактика;
- вивчення взаємодії імунної та ендокринної систем в регуляції імунологічного гомеостазу, вивчення його ролі в розвитку цукрового діабету, захворювань щитовидної залози;
- визначення впливу радіоактивного випромінювання на залози внутрішньої секреції у клініці та експерименті;
- пошук нових лікарських засобів для лікування основних ендокринних захворювань;
- дослідження регенеративної медицини та генної терапії у лікуванні цукрового діабету та іншої ендокринної патології;
- молекулярно-генетичні детермінанти ускладнень у пацієнтів, хворих на цукровий діабет при COVID-19;
- вивчення етіології, патогенезу, особливостей клінічного перебігу органних захворювань ендокринної системи, розробка нових та удосконалення існуючих методів їх діагностики та лікування.

У зв’язку з російською агресією в Україну, в Інституті з`явились і нові теми:

- удосконалення діагностики, лікування, до- та післяопераційної тактики ведення поєднаної тиреоїдної патології у жителів України в умовах військового часу;
- оптимізація та впровадження діагностичних, терапевтичних та профілактичних алгоритмів надання медичної допомоги хворим з цукровим діабетом на тлі системних стрес-індукованих порушень ендокринної та імунної системи, зумовлених воєнними діями.

Підбирається література не лише за основними темами, а також за різними новими напрямами роботи. Для написання статей, виступу на конференціях, для роботи над дисертаціями та ін. Кілька разів така робота виконувалась для співробітників інших закладів. Наприклад, були зроблені декілька оглядів за темою «Стоматологічні імпланти при цукровому діабеті» «Пародонтоз при цукровому діабеті».

З найбільш актуальних у звітному році проблем були підготовлені книжкові виставки: «Остеопороз при діабеті», «Діагностика та лікування ендокринної патології», а також проведено

4 перегляди літератури. Один з них присвячувався новим надходженням. Це книги, отримані в подарунок. Поповнюється папка з матеріалами історії Інституту, в т. ч. публікації директора Інституту у періодичній пресі; папка з науковими працями співробітників Інституту з питань впливу радіації на ендокринну систему, відсутніми у фондах; а також папка з матеріалами, присвяченими академіку В. П. Комісаренку – засновнику та першому директору Інституту. Поповнюються постійно діючі виставки «Актуальні питання ендокринології та їх вирішення на сучасному етапі», «Праці вчених Інституту».

У 2025 р. для директора інституту Тронька М. Д. було виконано 4 бібліографічні довідки, в т. ч. 3 письмових. Було закласифіковано за УДК 27 наукових статей, тематичних карт та дисертаційних праць співробітників Інституту.

У читальній залі бібліотеки є комп'ютер з виходом у мережу Інтернет, за допомогою якого здійснюється пошук літератури в медичних базах.

У 2025 р. продовжувалось редагування алфавітного та поповнювались рубрики систематичного каталогу. Згідно з новими науковими темами і потребами вчених, постійно редагується та поповнюється тематична картотека з ендокринології.

Постійна увага приділяється розділам тематичної картотеки, присвяченим науковій спадщині засновника та першого директора Інституту академіка В. П. Комісаренка, а також науковим працям директора Інституту академіка М. Д. Тронька. Бібліотека з року в рік доповнює електронний список наукових праць академіка М. Д. Тронька. Впродовж року цей список поповнюється новими працями з періодики та інших джерел, в тому числі публікаціями у закордонних виданнях, в цьому також допомагає наукова частина Інституту. На сьогоднішній день цей список налічує понад 900 праць.

Протягом звітного року проводилась робота над книгою до 60-річчя інституту. Було проведено пошук і складено бібліографічний список книг, виданих працівниками інституту впродовж усіх років. Спільно з архіваріусом інституту здійснювався пошук дат і роботи усіх науковців і лікарів інституту за всі роки існування інституту

У приміщенні бібліотеки проходять засідання проблемних комісій, апробації дисертацій, деякі наукові конференції та засідання діабетичної федерації. Читачі активно залучаються до бібліотеки під час переглядів і виставок надходжень, а також під час наукових заходів, що проводяться у приміщенні бібліотеки.

Стало доброю традицією також у читальній залі бібліотеки проводити виставки фотографій співробітниці інституту інженера-метролога Т. П. Гришакової.

Працівником бібліотеки здійснюються робочі відрядження до ННМБУ України з метою ознайомлення з новою літературою та поповнення фондів літературою з відділу науково-методичної роботи ННМБ, а також для участі у нарадах, що проводяться науково-методичним відділом. Бібліотека вдячна співробітникам відділу за постійну підтримку і допомогу в роботі.

На жаль, насущні потреби бібліотеки (wi-fi, нові комп'ютери, нові столи, ксерокс, вітрини під склом для книжкових виставок, шафи) залишаються не вирішеними у зв'язку з складним фінансовим станом інституту.

Світ медичних бібліотек: події, факти, цифри. Рік 2025: Інформаційно-аналітичний огляд

Упорядники розділів:

Кірішева О. М. Розділ ІІ.
Науменко С. М. Розділи І, ІІІ, ІV, V.
Науменко С. М., Пашко О. А. Табл. 1, 2, 3, 4, 5.

Відповідальний редактор:
Остапенко Т. А.

Редактор:
Бортнік Н. М.

Підписано до друку 04.08.2026
Формат 60/84
Обл.-вид. арк. – 12,25
Тираж – 10 прим.
Замовлення № 368
Національна наукова медична бібліотека України
01033, Київ-33, вул. Гетьмана Павла Скоропадського, 7
Тел. +38 044 289 87 53